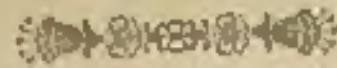

श्रीमते रामानुजाय नमः ।

उपोद्धातः ।

‘वैकुण्ठे तु परे लोके श्रीसहायो जनार्दनः ।

उभाभ्यां भूमिनीलाभ्यां सेवितः परमेश्वरः ॥’ इति,

‘वैकुण्ठे तु परे लोके श्रिया सार्धं जगत्पतिः ।

आस्ते विष्णुरचिन्त्यात्मा भक्तेर्भागवतेस्सह ॥’ इति,

‘अत्यर्कानलदीप्तं तत्स्यादम् ।’ इति चोक्तप्रकारेण परमपदं
उभयविभूतिसूचकविभागविशिष्टश्रीदिव्यासंहासने श्रीभूमिनी-
लाभिः सहोभयविभूतिनिर्वाहकस्सन्विराजमानः ‘स्वेतरसमस्त-
वस्तुविलक्षणज्ञानानन्दैकस्वरूपः’ इत्युक्तप्रकारेण स्वयमपि निरति-
शयानन्दयुक्तो विस्मृतिशून्यामराः ‘तद्विमासो विपन्यवः-साध्या-
स्सन्ति देवाः’ इति च स्थिताननन्तगरुडविष्वक्सेनादोत्रित्यसूरीन्
निवृत्तसंसारान्नित्यवलम्ब्यकैङ्कर्याश्च मुक्तानपि ‘एष ह्येवानन्दयाति-
रसो वै सः-रसश्चोवायं लब्धवानन्दी भवति’ इति चानन्दयन्त्रेण
इव संसारिणोऽपि मामनुभूयानुभवजनितप्रीतिकारिताशेषावस्थो-
चिताशेषशेषतैकरतिरूपनित्यनिरवद्यनिरतिशयानन्दरूपमत्कैङ्कर्य-
भूतां महतीं संपदं प्राप्योज्जीवितुं योग्यतायां सत्यामपि अनेन
कैङ्कर्येण हीना हाहेति परमपदस्यानुभवानपि कणेहत्य ‘स एकाकी
न रमेत’ इत्यतिलिन्नः एतेषां करणकलेवरविधुरतां छिन्नपक्षपक्षि-
वत्स्थितिं चावलोक्य ‘करणकलेवरैर्घटयितुं दयमानमनाः’ इति
परमदयालुः सकलात्मनां करणकलेवराण्यन्वगृह्णात् । एते च
पुनः समिदाहरणार्थं दत्तच्छुरिकया गोपुच्छेत्तार इव यवसो-

मूलनाय वृत्तदण्डेन नञ्प्रभोभक्ता इव नदीतरणाय दत्ततावा
 प्रवाहमार्येण समुद्रे प्रविशन्त इव च 'विचित्रा देहसंपत्तिरी-
 श्वाय निषेदितुम् । पूर्वमेष कृता ब्रह्मन्हस्तपादादिसंयुता ॥' इति
 स्वचरणकमलपरिचरणोपयुक्ततया दत्ते करचरणादिसंघाते शरी-
 ररंघुभ्या तच्चरणकमलपरिचर्यामकृत्वा शब्दादिविषयप्रवणास्त-
 त्संपादनोपायान्वर्णाश्रमाचारनाशकानन्वसेवन्त । तदनु 'शासना-
 न्छास्त्रम्- इतु तमस्सदसतो च विवेकुर्माशो मानं प्रदीपमिव कारु-
 निको ददाति ।' इति चोक्तरीत्या चेतनानां विशिष्टवेषविषयं
 ज्ञात्वं प्रकटयामास । तच्छास्त्राभ्यासस्यानेकयोग्यतासापेक्षत्वात्,
 निरकारसाध्यत्वाच्च दुष्करत्वं ज्ञात्वा तादृशयोग्यतानिरपेक्षतादि-
 ना तुल्यचेतननिष्कृष्टवेषविषयां श्रीमदष्टाक्षरब्रह्मविद्यां स्वयमे-
 वापिश्चकार । तदुक्तं नानुष्ठाय 'योग्यया सन्तमात्मानमन्यया
 ननापयते । चित्तेन न कृतं पापं चोरेणात्मापहारिणा ॥' इत्युक्त-
 विषयाविशिष्टपापहेतुं स्वातन्त्र्यरूपमात्मापहारं विधाय सर्वसमर्थ-
 मत्यनादिकर्मवासनादुपितां चेतनानपश्यत् । ततश्चाज्ञानमज्जकान्स्वय-
 मेषमेनया गत्वा दुष्टतां निवर्तयद्वाज्ञान इव सर्वेश्वर एतान्समूहीकृत्य
 एहीतवानमिष्यामीति रामकृष्णादिरूपेणावतीर्य 'मर्यादानां च
 लोकरय कर्ता कारयिता च सः । यदि ब्रह्म न वर्तये जातु कर्म-
 ण्यतन्निद्रः । सद्गुरुश्च न कर्ता स्यामुपहन्यामिमाः प्रजाः ॥' इति
 चोक्तमर्यादया क्षाम्ययमर्यादान्स्वयमनुष्ठाय पराननुष्ठाप्यासह्यदुः-
 खान्पदुष्य समीचिधीषेयमिति 'आसुरीं योनिमापन्ना मृता
 जन्मनि जन्मनि । मामप्यप्येव कीन्ते य ततो यान्त्ययमां गतिम् ॥'
 शशासुराश्चकृतिमापन्नाः स्वपनाश्रित्य 'इश्वरोहमहं भोगी' इति विव-
 सायमगतिषु पतमानान्दृष्ट्वा विनासीपश्य ममेदमसाध्यमिति भावा

मृगैर्मृगगृहोत्तार इव सजातायानेवादायैतान्युद्गायादिति निश्चित्य
नित्याननन्तगरुडविष्वक्सेनादीन्मातुपरूपेण भुव्यवतारायाज्ञापया-
मास । ततश्च ते 'कलौ स्वस्त्यु भविष्यन्ति नारायणपरायणाः ।
कृतादिषु भरा राजन्कलाविच्छन्ति संभवम्, कचित्कचिन्महाभाग
द्राविडेषु च भूरिशः । ताम्रपर्णी नदी यत्र कृतमाला पयस्विनी ।
कावेरी च महाभागा प्रतीची च महानदी । ये पिबन्ति जलं
तासां मनुजा मनुजाधिप । प्रायो भक्ता भविष्यन्ति वासुदेवम-
लाशयाः ॥' इत्युक्त्या दक्षिणात्येष्वेव देशेषु तासां नदीनां तटव-
र्तिष्ववतारः । तेषु श्रीसेनेशः सुव्रवतीसखो विष्वक्सेन आदिमाया-
नद्यास्ताम्रपर्ण्यास्तीर श्रीआदिनाथभगवदधिष्ठितश्रीकुरुकापुर्या
श्रीकारीति प्रसिद्धस्य राज्ञः श्रीठहेंयनंगेयादेव्या पुत्रत्वेनाविर्बभूव ।
अस्य चावतारश्लोकः श्रीदिव्येसूरिचरिते—'श्रीविज्ञानदिनोत्तरेहनि-
कलौ वर्षे प्रमादयाद्वये मासे माघवदशमि भार्गवदिने कले अवशा-
खाभिधे । लमे शुद्धचतुर्दशीतिथियुते श्रीमत्कुल्लोरपि च त्रिष्या
प्रादुरभूत्पराङ्मुखाकविभार्गवोदयेऽस्मादक्षाम् ॥' इति श्रुयते । अव-
तीर्य च स्तन्यादिमकुत्वाऽऽद्यादशाहं प्रसवगृह एव स्थितो माता-
पितृभ्यां किमिति चाकुलान्तःकरणाभ्यां स्वकुलदेवतस्य श्रीआ-
दिनाथभगवतश्चरणकमलयोनीत्वा तत्रैव त्यक्तस्मः स्वावतारात्स-
र्वमेव श्रीचिन्मातरुर्देवावतीर्णस्यादिशेषस्य कोटरे प्रविष्ट्या-
षोडशाब्दं मौनेन नेत्रे निर्मात्य भगवत्स्वरूपरूपगुणविभूतीभिर्दे-
हककृपया दर्शितानन्तरेषानुभूयानुभवजनितमहाहर्षमन्वेपि लोका-
ज्ञात्वा यथोज्जीवियुस्तथा चिन्तयामास । ततश्च तत्समीपवर्तिनि
श्रीविष्णोरष्टोत्तरशतदिव्यदेशेष्वन्यतमे श्रीनिर्गोपविद्यभगवताधि-
ष्ठिते तिरुणोत्तराख्ये दिव्यदेशे, द्वापरान्तेऽवतीर्णो श्रीमत्पुरावि-

नामा दिव्ययोगिवर्यो दिव्यदेशानन्दजयोध्याया श्रीसुवरं सेवन्-
 दास्त तदा कस्या चिदात्रो दक्षिणस्यां दिशि किञ्चिद्विष्यं तेजो
 हृष्टैवमचिन्तयत् 'अहो यत किमिदं दिव्यं तेजः किमुत्पत्तिस्त्यान-
 मस्य कस्य वा महापुरुषस्य गत्वाहं पश्यामि' इति प्रभाते पुनस्त-
 दिव्यतेजसो रवेः सकृष्टभाभिरन्तर्हिततया आरात्रि तत्रैव स्थितस्त-
 दिव्यं तेजः पुनरप्यपश्यत् दृष्ट्वा च तदाभिमुखमामभातं गच्छतिस्म
 प्रतिसृपोंदयं कस्मिन्निदामेष्टः शिष्या प्रतिरात्रं दक्षिणाभिमुखो दूर-
 मञ्चानं गमयामास । एवं सति कस्मिन्निदिने श्रीरंगं प्राप्यात्रैवेदं
 तेजः स्यादिति तर्कयामास । ततस्तदात्रो ततोऽपि दक्षिणस्यां दिशि
 तत्पश्यन्स्वपमपि ततः प्रचचाल । ततः श्रीकुरुकापुरीं प्राप्य तत्रत्य-
 जनान् किमस्यामाश्चर्यमिति पृष्ट्वा तैश्च विदितवृत्तान्तस्तिन्निनी
 मुहं प्राप्य तत्र पद्मासनेनोपविष्टममाकृतदिव्यतेजस्कं भगदनुभव-
 विस्मृतस्वरूपकलेवरं योगिवर्यं श्रीशङ्कोपसूरिमपश्यत् । दृष्ट्वा
 चैष मुक्तो बान्धो वेति वितर्कयन्काञ्चित् स्थूलशर्करामादाय तत्पु-
 रतो वृमी न्यक्षिपत् । तत्पतनजरपं श्रुत्वोन्मोहितनेत्रः श्रीपराङ्मु-
 खीरेनं विस्मदमपश्यत् । तत्कटाक्षपातेन धन्यधन्यमात्मानं
 मन्यमानः " गतासीं जातोऽणुः किं स्वादन्कुत्र तिष्ठेत् " इत्यपृ-
 च्छत् । सोऽपि " तदेव स्वादन्तत्रैव तिष्ठेत् " इति चेष्टुरयत् ।
 वदयंवदुत्तरं श्रुत्वा दण्डवत्तट्टमी प्रणम्य तत्पादयोः शिरः पात-
 यामास । तेन च मुनिवर्येण कृपयात्थाप्य स्वस्यान्तरंगान्तेवासी-
 कृत्य भगवदनुभवजनितप्रतिभकर्षामृतप्रवाहं वेदचतुष्टयं त्रिमिड-
 भाषात्मकमक्षयचतुष्टयरूपेण श्रीमुखेनाविरकारि । अलेखि च
 तदाक्षया श्रीमधुरकविमुरिणा । तत्र भयममचन्धे (तिरुविरुत्ते)
 श्रीचण्डयसि संसारसंचयनिवृत्तिरपेक्षिता । (तिरुवाशिरिये)

भ्रींअशिरियास्ये लुन्दसि निवृत्तसंसारैरनुभाव्यसोन्दयादीनन्वभ
वत् । (परित्यक्तिरुवन्दादी) बृहज्ज्यन्तादी अनुभवजनिताभि-
निवेशातिशयमकथयत् । चरमे चास्या (तिरुवायमोळि) सहस्र-
गाती अभिनिवेशानुरूपं पूर्ण भगवद्विषयमनुभूय कृतार्थयति च
स्वात्मानम् । तत्र चरमप्रवर्ण्यभृतसामवेदीयसहस्रशास्त्रात्मकश्रीस-
हस्रगाती " श्रीपतिश्चेतनस्यास्य हेतुत्वेन समाश्रितः । अनिष्टहा-
निमिष्टस्य प्राप्तिं च कुरुते स्वयम् ॥ " इति श्रियःपतिश्चेतनस्या-
पायत्वेनाश्रितस्तन्ननिष्टनिवृत्तिमिष्टप्राप्तिं च स्वयमेव विदधती-
त्यर्थकमहावाक्यार्थः प्रतिपाद्यते । प्रवन्धस्यास्य सर्वशान्तोपबृंहण-
त्वात्सकलवेदशास्त्रतात्पर्यभूतार्थपञ्चकं चेतत्प्रवन्धमहावाक्यार्थेन-
भूतम् । श्रीपतिः इति प्राप्यस्य ब्रह्मणस्स्वरूपं, चेतनस्य इति
प्रत्यगात्मनः स्वरूपं, हेतुत्वेन इत्युपायस्वरूपं, अनिष्टहानिम्
इति विरोधिनिवृत्तिः, इष्टस्य प्राप्तिम् इति प्राप्तिफलवाप्तिश्चेत्यर्थ-
पञ्चकमपि सूचितं भवति ।

अस्मिन्प्रवन्धे प्रथमचतुःशतकेन सिद्धरूपपरावरात्मयोयात्म्यं
प्रतिपाद्यते । चरमचतुःशतकेन साध्यरूपनिष्टनिवृत्तिपूर्वकेष्टप्राप्तिः
प्रतिपाद्यते । मध्यमशतकद्वयेन सिद्धसाध्यरूपनिरपायोपायवर्णं
प्रतिपाद्यते । तत्र प्रथमशतकद्वयेन प्राप्यपरस्वरूपं तृतीयचतुर्था-
भ्यां प्राप्तुः प्रत्यगात्मनः स्वरूपं, पञ्चमषष्ठाभ्यां प्राप्त्युपायस्वीकारः,
सप्तमाष्टमाभ्यां प्राप्तिविरोधिनिवृत्तिः, नवमदशमाभ्यां प्राप्तिफलं
च प्रतिपाद्यते ।

तत्र च प्रथमशतकं परस्य शेषिणो रक्षकत्वं, द्वितीये भोग्यत्वं,
तृतीये भगवदेकशेषभूतस्यात्मनस्तदेकानुभवत्वं, चतुर्थे तदेकप्रिय-
त्वं, पञ्चमे निरपायोपायवेधं, षष्ठे तद्वरणप्रकारता, सप्तमे अनिष्टरूप-

विरोधिप्रकारता, अष्टमे तन्निवृत्तिप्रकारता, नवमे फलप्रकारता,
 दशमे तदनाभिप्रकारता चेत्पर्यपञ्चकस्यावान्तरार्थभेदेनास्मिन्प्रबन्धे
 दशायाः प्रतिपाद्यन्ते ॥ अनुसंधेयतया शिष्टाचारप्रबन्धस्यास्यानु-
 संधानादावनुमती श्रीमद्वेदायसरि श्रीमद्भुरकविसूरिभ्यां विरचितौ
 (तिरुपल्लावु) श्रीचद्विशरदः, (कण्णिनुणशिरुत्तांबु) ग्रन्थिमत्सु-
 स्महस्वरञ्जुधेति दाक्षपि प्रबन्धौ पुरतो निविष्टौ सहस्रगीतेरादौ
 द्रविडोपनिषत्संगतेरुपोद्घातश्लोकाः कवितार्किकसिंहवेदान्तदेशि-
 करचितद्रविडोपनिषत्तात्पर्यरत्नावलेरुपोद्घातश्लोकाः पुनश्च प्रतिदश-
 कस्यान्ते द्रविडोपनिषत्संगतिश्लोकाः द्रविडोपनिषत्तात्पर्यरत्नाव-
 लिश्लोकाश्च निविष्टा वर्तन्ते अपि च (तिरुप्पावै) श्रीव्रतं रामानुज-
 नुत्तन्दादिकारिकाश्च सहस्रगीत्यनन्तरं निविष्टाविति ज्ञेयम् ॥

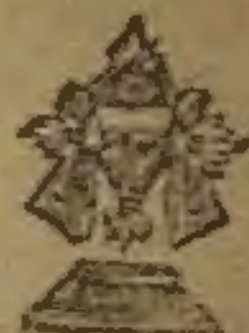
गुणदोषाविति न्यायेनाभिज्ञाः परं कण्ठ इत्यकृत्वा पुनरावृत्ति-
 संस्करणोपद्रुनया प्रकटीकुर्युरिति सविनयमन्यर्थये ।

विदुषामनुचरः

श्रीनिवासरामानुजदासः,

श्रीविठ्ठेश्वराय नमः ।

श्रीमते रामानुजाय नमः ॥

तिरुप्पल्लाण्डु ।

(श्रीविठ्ठेश्वरः)

श्रीशैलेशदयापात्रं श्रीभक्त्यादिगुणार्णवम् ॥ यतीन्द्र-
प्रवणं वन्दे रम्यजामातरं मुनिम् ॥ १ ॥ रम्यजामातृयोगी-
न्द्रपादरेखामयं सदा ॥ तदायनात्ममत्तादि रामानुजमुनिं
भजे ॥ २ ॥ लक्ष्मीनाथसमारम्भां नाथयामुनमध्यमाम् ।
अस्मदाचार्यपार्यतां वन्दे गुरुपरम्पराम् ॥ ३ ॥ यो
नित्यमच्युतपदांचुजगुम्भरुक्मध्यामोहतस्तदितराणि नृणाम्
मेने । अस्मदुरोभेगवतोऽस्य दयेकमिन्धो रामानुजस्य चरणौ
शरणं प्रपये ॥ ४ ॥ मातापितायुवतयस्तनया विभूतिः सर्व
यदेव नियमेन मदन्वयानाम् । आयस्य नः कुलपतेष्वकुलाभि-
रामं श्रीमत्तदंघ्रियुगलं प्रणमामि मुग्धा ॥ ५ ॥ भूतं सरस्यमहाहा-
यमद्विनाथश्रीभक्तितारकुलयोस्वरयोगिवाहान् ॥ भक्तांघ्रिरेणुपर-
कालयतीन्द्रमिश्राञ्ज्मीमत्परांकुशमुनिं प्रणतोऽस्मि नित्यम् ॥ ६ ॥

गुरुमुखमनधीत्य ब्राह्म वेदानशेषाक्षरपतिपरिकल्पितं शुल्कमा-
दातुकामः ॥ अशुभममरवत्यं रङ्गनाथस्य साक्षाद्विजकुल-
तिलकं तं विष्णुचिन्तं नमामि ॥ १ ॥

श्रीपूर्णातिविशालमालविलसच्छ्रीधन्विपूर्वापुंगीत्येवं संव-
दतां सकृत्प्रदमरोजातं समुत्तंसितम् ॥ पूर्वं शुल्कधनस्य हारक-
इति प्रोक्तं च नीचैर्गतेः पन्थाः सोऽपि विनाशितः प्रियतमः
स्वान्तानुकूल्यात्तव ॥ १ ॥ पाण्डये स्तोत्रकरे समागत इति
श्रीमद्भुनाथो महानाध्मातिषु समस्तशंखनिबद्धेष्वृत्य विद्वद्भैः ॥
पारम्यैकपरान्विशेषनिगमानुच्चार्य विष्णोर्द्रुतं छेत्तः शुल्कध-
नस्य पादकमलं प्राप्य सदा नः परम् ॥ २ ॥

बहुशरदो बहुशरदो बहुसहस्रशरदः । बहुकोटिश-
तसहस्राणि । मल्लनियन्तृदृढभुजमणिवर्ण । तवर्जुचर-
णकान्तेः श्रीरक्षा ॥ १ ॥ दासानामस्माकं तव च
विशेषमन्तरा सहस्रं बहुशरदः । रूपभृता तव दक्षिण-
वक्षसि वर्द्धमाना युवतिश्च बहुशरदः । रूपपूर्णज्योति-
र्दक्षिणे नित्यं वसत्तेजश्चक्रं च बहुशरदः । सेनायुद्धे
प्रविश्य घोषयत्तत्पाञ्चजन्यं च बहुशरदः ॥ २ ॥
वृद्धये दास्यं लब्ध्वा तिष्ठन्तः स्थ यदि आगत्य मृदं
कर्याणं च स्वीकुरुत । अन्नाय दास्यं लब्ध्वा
स्मृतानामस्माकं गोष्ठ्यां प्रवेशं न संमन्यामहे ।

सप्तपुरुषकालं निन्दाशून्या वयम् । राक्षसाभिवृद्धि-
 स्थानलंकायाः शून्यपुरुषभावाय युद्धं कृतवतो
 बहुशरदो वदामः ॥ ३ ॥ वस्तुभूमौ स्थापनात्पूर्वमाग-
 त्याम्सत्संधेः प्रविश्य । सद्गन्तुं मनोवन्तो मय्यादां
 विहायाऽऽगत्य शीघ्रं संगच्छध्वम् । देशस्य नगरस्य
 च सम्यक् प्रकाशो यथा स्यात्तथा नमो नारायणायेति ।
 गातुं मनोवन्तो भक्ताः स्थिता आगत्य बहुशरदो
 वदत ॥ ४ ॥ अण्डकुलस्याविपतिर्भूत्वाऽसुरराक्षसान् ।
 चण्डालकुलमुद्धृत्यापाकृतवतो हवीकेशस्य । भक्तकुले
 विद्यमानाः आगत्य चरणौ प्रणम्य सहस्रनामान्युक्ता ।
 प्राचीनकुलं विहाय बहुशरदो बहुसहस्रशरदोवदत ॥
 ॥ ५ ॥ मत्पितृपितृपितृपितृस्वपूर्वपितृसप्तपुरुष-
 कालमारभ्य । आगत्य मार्गेण मार्गेण दास्यं कुर्मः
 श्रीश्रवणश्रीमदुत्सवे । सन्ध्यासमये हरिरूपो भूत्वाऽर्चि-
 नाशितवतः । भयनिवृत्तिर्यथा स्यात्तथा बहुशरदो
 बहुसहस्रशरद इति गायामः ॥ ६ ॥ अग्न्याधिकरक्त-
 प्रभवर्तुलकान्तिश्रीचक्र-मन्दिरचिह्नेन चिह्निताः
 स्थित्वा कुलतः कुलतो दास्यं कुर्मः । मायायुद्धबल-
 बाणस्य सहस्रभुजेभ्य आसाररुधिरप्रसारो यथा
 स्यात्तथा । भ्रमितसुदर्शनसमर्थस्य बहुशरदो वदामः ॥
 ॥ ७ ॥ वृत्तमध्यसमीचीनैर्कोदनं च नियतं च सन्नि-

कुण्डास्यं च । करताम्बूलं च कण्ठस्याभरणेन सह
 कर्णस्य कुण्डलं च देहे धारणाय समीचीनैकचन्दनं
 च दत्त्वा मामवदातप्राणं कर्तुं समर्थस्य । फणावन्नाग-
 शत्रुध्वजस्य बहुशरदो गायामि ॥ ८ ॥ धृत्वाऽपनीतं
 तव पीताम्बरं परिधाय पात्रेऽवशिष्टं भुक्त्वा । अथिततु-
 लसीपुष्पाणि धृत्वाऽपनीतानि दधाना एते दासा
 वयम् । प्रेरितदिकर्म निर्वर्त्य श्रीश्रवणश्रीमदुत्सवे
 शयितफणावन्नागशयने शयितवत्मे बहुशरदो वदामः ॥
 ॥ ९ ॥ यस्मिन्काले स्वामिंस्तव दासा इति लेखं
 प्राप्ताः स्मास्मिन्काले एव । दासा वयं पादकुटीरेण सह
 मोक्षं प्राप्योर्जीवनं प्राप्ता भोः । ऋजुकाले आविर्भूय
 श्रीमधुरायां चापं नमयित्वा । पञ्चशिरसः फणावन्ना-
 गस्य शिरसि निपतितम् । तव बहुशरदो वदामः ॥
 ॥ १० ॥ अन्यायेनैकेनापि गूण्याभरणगोष्ठीपुर-
 वासिनां स्वाम्यभिमानकुहः । शैल्य इव श्रीपतेऽहमपि
 तव प्राचीनदासः । समीचीनप्रकारेण तमो नागायणाये-
 ति नामानि बहूनि प्रलप्य । नानाप्रकारेणपि पवित्रं तव
 बहुशरदो वदामि ॥ ११ ॥ बहुशरदमिति पवित्रं
 परमेषितं शाङ्गामिष्यं धनुर्नियमयन्तम् । विल्लिपुनर्वि-
 ण्णुचित्तेन बहुशरद इत्यादरेणोक्तम् । समीचीनशरदि-
 त्यभ्यस्य वदन्तो तमो नागायणायेति । बहुशरदः
 परमात्मानं परितः स्थित्वास्तु पूर्वबहुशरद एव ॥ १२ ॥

श्रीमते रामानुजाय नमः ।

कण्ठानुश्रितम् ।

(अन्धिमन्मृक्षमद्वस्वगज्जुः)

ॐ नमः ॥

अविदितविषयान्नराऽऽद्यपि कर्णनिषेदात्पुण्यान्मात्रयोगः ।

अथ च गुणवशात्तदेकशेषी मधुरकविदेदये नमाविगच्छुः ॥ १ ॥

अन्यत्किञ्चिन्त ज्ञानामि वेद इमिहाकृतमार्गः अद्यकंप
उदारकुरुकापुर्वेधियनिगमज्जोवनमिति मनुष्यमधुरकविगम्य-
त्पाता न एव रक्षकः ॥ २ ॥

अन्धिमन्मृक्षमद्वस्वगज्ज्वा बन्धनयोग्यं कृतवतो
महामायिनो मन्त्रितुरूपगम्य सुन्दरकुरुकापुर्गिपूर्णं
इत्युक्तो मधुरीभवत्यसृते न्वति मदनताया एव ॥
॥ १ ॥ गमनयोक्ताऽऽनन्दे प्राप्तवान् आह्वयान्मन्म्य
स्वर्णचरणं आचार्यमेव देवमन्यं न जानामि कुरुका-
पुर्गिपूर्णं च्छन्दोमधुरगगं गीत्वा नचगमि ॥ २ ॥
तिवृन्त्यापि देवोपकारकस्य नीलसुन्दरश्रीरूपं पश्येयं
महामहोदारकुरुकापुर्गितगरपूर्णस्य दासोऽनुरूपो भूत्वा
दानेन मया प्राप्तं नामीचीन्यस ॥ ३ ॥ नमी-
चीनतात्रिकाश्चतुर्वेदविदो नीचतया गणयेयुर्गर्वभुव-
त्वात् माता भूत्वा पिता भूत्वा मन्त्रियमनम्बभाववान्
अद्यकंपो मम पूर्णं एव ॥ ४ ॥ अमिन्विषयानन्व-
यमीचीनद्रव्यमनिरूपितवान्योपितश्च पूर्वं सर्वदा

नृक्षम्यगृहश्रीकुरुकापुरीपूर्णम्य प्रीतिमान्भूत्वा सोऽहं
 ननुगो जानोऽद्यैव ॥ २ ॥ अद्याभ्य सप्तपुरुषपर्यन्त-
 दम्भम्बार्मा स्थित्वा स्वकीतिमन्त्रकरणाय कृपां
 कृतवान् पञ्चगृहश्रीकुरुकापुरीपूर्णः सर्वदा मां न
 न्यजेन्मदः ॥ ३ ॥ पश्यन्मन्मां कारिभार उपका-
 न्तः प्राचीनप्रवक्तृयाप विनाश्यान्वगृह्णात् अष्टौ दिशश्च
 यथा जार्तयुन्तथा वदामि उज्ज्वलद्रामिडशटको-
 पकृषमेव ॥ ७ ॥ कृपां श्रावमाना दामा यथाऽऽ-
 नन्द प्रादुर्गुम्नथाऽन्वगृह्णात् तद्दुर्लभवेदार्थं कृपां स्वी-
 कृत्य मदत्वं मधुरद्राविडान्यगायत्कृपां पश्यतामिमे-
 ष्वेकैकिका ॥ ८ ॥ श्रेयवेदिनां वेदस्यान्तःपदार्थं
 मुष्मिणं गीत्वा मम मनसि स्थापितवान् उचितगुण-
 म्य शटकोपन्य मम पूर्णम्य दाम्ये प्रवेशकुदाशा दाम्य-
 क्तु तदेव ॥ ९ ॥ फलभावेप्योचिन्यङ्गन्या अपि
 व्यापारेण सम्यक्चो यथा भवेयुम्नथा विशोध्य दाम्यं
 स्वीकृत्यन्तकैकिका स्थित्वा यत्र कोट्यादृतं कुर्वन्ति
 तद्व्योद्यानपरिवृतकुरुकापुरीपूर्णम्य वम्यामि तत्र
 निविडचरणयोगमिति वगमेव ॥ १० ॥ भक्तम्य म्यमा-
 श्रितामां मर्षतां स्नेहयन् दक्षिणकुरुकापुरीनगरपूर्णम्य
 स्नेहयन्ता मधुरकविनां वाक्ये विश्रामयन्तां ग्थानं
 वेदयन् पश्यन् ॥ ११ ॥

अथ श्रीमुन्दरजामातृमुनिकृतमि-

होपनिषत्संगतमुपोद्घातः ।

— — — — —

यश्चकार सुकन्दायमम्बदां च्येजनी इमिदुवदमंगतिम् ।

तं द्वितीयदशतकां पमन्वहं स्तौति सुन्दरः द्वये मुनिम् ॥ १ ॥

आचार्योदितपद्मस्य इमिदुवदमंगतिम् ।

अभिधान्ये विजयं तदादमादृतनामिन् ॥ २ ॥

श्रीमान्मुण्यभूविश्वामित्रममम्बकम् ।

श्रीशिवशतामिन्नजन्मस्यैव अमन्वहम्

आकस्मिकेभ्यः प्रजापतयः प्रमन्वहे

दृन्दादृणीकाण्डानि प्रश्रवणम् ॥ ३ ॥

अथैव यम्यपि ततोऽनन्वहम् प्रमन्वहे

मस्तन्यवानसि कश्चिदशतजि-मूर्ताम्बदा ।

आम्याय मौनमवर्धय च लोचकपुत्र-

मायादृशा-दमतिवर्धितवर्गान्दितानि ॥ ४ ॥

ये रायवे भगवन्-धनजानकम्

ये चोषमुग्रमुदकायैव नन्दसुतौ ।

माया रमेव पुत्रः प्रविश्यादशतजि-

मनान्वे वा तदाश्वि-मृत नच जेमे ॥ ५ ॥

प्रह्लादनान्दमम्बप्रभवा च भोक्तः

रमेव नवा दशवर्धितवर्ग-पदोऽयम् ॥

मये च न शतजितः परं परमि-

त्तानन्दनं वदतुषामिति प्राच्यमात्मन ॥ ६ ॥

इ वं इत्यनुभवानुत्तरािराशि-
 मन्मथः शठगिपोरमिनश्शरीरे ।
 मन्मथः बहिः परिवहन्सुतरो जगन्ति
 रुद्धः सिधेच वनसंमगणानलानि ॥ ५ ॥
 मानार्तिनमनृतिनोऽपि च वन्सलत्वा-
 मन्मथकाचपलाच्छुटतिष्पुनोन्दात् ॥
 वेदश्चतविधतया विदितस्य माभा-
 श्चिर्बहुव दि निवन्धचतुष्टयात्मा ॥ ६ ॥
 इत्यन्मथ मन्कृतनया यदि गोरवं स्या-
 द्दोऽदिशाल्वचमानपि तत्प्रसंगः ।
 वाच्येन चैकयिनमुत्तमवाच्यमेषु
 भाषानिरुपे इदं नेन न शक्यशंकः ॥ ७ ॥
 तुल्यं निशम्य पुरुषानमतविशिष्टे
 लोभायभावकथनाजगतोऽपि लम्प्य ॥
 देवां च संतकवचुंशवनयापि
 शंखेऽश्वारयमितेऽजनि कामितान्त्वम् ॥ ८ ॥
 यः कीर्तिरस्ति विषयेष्वविवेकभाजां
 सदाचतुर्ध्वजति भक्तिवदाभिधेया
 यन्किन्तु काम इदं नाकमर्तायकृते
 मन्मथानुनेरजति कामुकवाक्यमर्द्रा ॥ ९ ॥
 रश्मिर्भवति शिखरादुभयः परस्मि-
 नोभेव यव गुरुशब्दमदाभ्युदयार्जो ।
 विन्दति तन्मन् विरहस्त्वदयात्रुमंगा-
 त्कामवदं विगतिना मुनिपुंगवस्य ॥ १० ॥
 तन्मथैवद्वयम मन्मथं प्रवन्दे
 शंखेऽश्वारयमितेऽजनि कामितान्त्वम् ।

तृष्णामवर्द्धयन् भानुमिमं तृक्षणे
 यावन्मनोरथमन्वयफलं चतुर्व ॥ ११ ॥
 कर्कष्यमस्य नियमाद्विशि वेष्टुष्य-
 तन्त्राक्रियाविषयवाधनिगमने च ।
 शीलं ह्येवमधिगताधिगमं शृङ्ग-
 स्तुर्यमवन्धनकैर्देशभिर्जगाद ॥ १२ ॥

अथ श्रीवेदान्तदेशिककृतद्रमिडोपनिषत्ता
 त्पर्यग्ननावलेरुपोद्घातः ।

— ॐ नमः —

सारस्सारस्वतानां शृङ्गानिपुमणिनिष्कानि शुद्धान्तमीमा
 मायामाशानिर्नानिः स्वनुगतिनिभिर्व्यवन्ती धयन्ती च ।
 पारं पारंपरीतो भवन्तल्लयमवन्मन्त्रानां जनानां
 प्रत्यक्षप्रत्यक्षपेक्षः प्रत्यक्षिपनरम्यसंनिधानं निधानम् ॥ १ ॥
 प्रज्ञारूपे संयक्षेते प्रथितगुणरश्मि मेघगन्तुप्रदायं
 तत्तद्वाचि प्रमत्तैरनुपारि विवर्गयित्वा वेकंदैः ।
 तन्त्रं कल्पान्तपुनः शृङ्गिदुषनिषदन्त्रमि-धं विमल्य
 न्प्रधानानि स्वादुगाथाजहवि दशशर्तानिर्गतं वल्लतानम् ॥ २ ॥
 पांचाक्षीगात्रशोभाहृदयवपुर्वगुंभवावनीत्या
 पश्यौ पद्मासहाये प्रयतिनि भजन. प्रयत्नापारतन्त्र्यम् ।
 भक्तिशृंगारकृत्वा रागिण्यनि मुनेर्भावेदन्त्रमग्निम् ।
 योगा वागुक्तभार्गव्यतिरिक्त विरहो देहिनास्तत्र दृताः ॥ ३ ॥
 भाषागीतिः प्रज्ञाना भगवति वचनादात्मप्रधारनारा-
 मा नागम्यप्रसूता त्विति पारजगते भूमिवाभेदयोग्याः ।

श्रीमते गमानुजाय नमः ।

भक्तमृते विश्वजनानुमोदनं सर्वार्थं श्रीगणेशवाक्ष्यम् ।
 सहस्रशास्त्रोपनिष-समागमं तन्मायद्वं द्राविडवेदनागम् ॥ १ ॥
 श्रीगणेशदेवावर इति श्रेयः कुरुकनि नाश्रयणीति । भक्ति-
 मन्त्रादिं वदतश्चिन्त्य चेतः सदादिदुग्गममलम् ॥ २ ॥ सतना-
 वाचा दक्षिणकुरुकापरिवर्गनः परं न नत्रे । पूर्णोऽस्मि सर्ववि-
 तेस्तावशतारैः पदं द्वि शः प्राप्ये ॥ ३ ॥ इन्द्रे मदेत-
 यशोभरगमानुजम्भरादवाये जम् । विमलमहागणशतनि-
 र्मोम्यदमिडश्रुतिज्ञसुदृढदृढे ॥ ४ ॥ व्यापनये वन्मालधीर-
 गवतेरुदारगुणविपये ॥ द्राविडवेदमन्त्रे प्रमृज्जन्त्यस्मिन्नि-
 वाची ॥ ५ ॥ अतिगय ईश्वरूपे दानादिचिद्विद्वत्समवन च ।
 प्रतिबन्धिगणं प्राप्यं दीणाम्बर आह भगुजिवो वेदः ॥ ६ ॥

वायुलदेवाकलगाभ्दधिर्गचन्द्रं

श्री श्रीनिवासगरुदयेवदन्तं ॥ ७ ॥

श्रीवान्मृत्तितनयं विनयं जयत्यनं

श्रीगणेशकमल शरणे प्राप्ये ॥

भोमनेगमाधुनाय नमः ।

श्रीसहस्रगीतिः ।

(तिग्वायमंलि)

प्रथमगतके प्रथममुच्छ्रायशून्यं दशकम् ।

उच्छ्रायशून्यमुच्छ्रायदानन्दवान्यः सोऽज्ञाननि-
वृत्ति मन्वानन्दं दत्तवान् यः स विस्मृतिशून्यामग-
विषतियंस्तस्य दुःखतिवर्त्तकतेजश्चरणावाश्रित्य वर्द्ध-
न्व मन्मनः । १ । १ । १ । मनोन्तरमलेषु नश्यत्सु
विक्रमवर्गेपर्युपरिजृम्भमाणमनोज्ञानपरिच्छेदगहितेन्द्रि-
यज्ञाननद्रहितं इत्यंभृतज्ञानकृन्स्नानन्दो भविष्यद्वर्त्त-
मानभृतकालेषु सदृशगहितो मदात्माधिकंशून्यः । १ ।
१ । २ । गहितमनेन युक्तोनेनेति ज्ञातृमशक्यो भूतल
आकाशे कथयन्वानरुपवानिन्द्रियैः सहेंद्रियाग्राह्योऽ-
विच्छिन्नतन्मादानन्दिनमेकमाश्रिता वयमेव । १ । १ । ३ ।
वयं सोयमन्यः सोयमन्याका पृथ्वः सोयमन्यस्तदिद-
मन्यन्कि नश्वरं तदिदमन्यन्कि गुणो दोषो भविष्यद्वर्त्त-
मान्ना स्थितः सः । १ । १ । ४ । तेने स्वस्वज्ञानप्रकारै-
स्तेने स्वामिनः इति चरणी समाश्रयन्ते ते स्वामि-
नोन्मृतागहिताः स्वामी तेने विविमार्गेण यथा प्राप्नु-

युष्मन्त्या स्थितः । १ । १५ । निपुन्त आर्मानाः शयानाः
 संचरन्त अतिपुन्त अनार्माना अशयाना असंचरन्तश्च
 ये तन्मते सर्वे सर्वेकस्यभाववानिति ज्ञातुमशक्यः सर्वेक-
 स्वभावतया स्थितोऽस्माकं दृढः । १ । १ । ६ । दृढ
 आकाशोऽग्निर्वायुर्जलं पृथिवी एतदुपरि समवेतपदार्थाः
 सर्वे भूत्वा तेषुतेषु शरीर आत्मवन्मृक्षीभूय सर्वत्र
 व्याप्य स्थितस्तेजोविकश्रुतावेतदज्ञा सुख एव । १ ।
 १ । ७ । सुगजानां विषयस्थित्याकाशादिसर्ववत्का-
 रणं तत्सर्वादः परपरः पुराण्यद्वितीयानि त्रीणि दग्ध्वाऽ-
 मरेभ्यो ज्ञानं दत्त्वा दगोऽज इति लोकान् संहन्य
 मुद्रा वर्त्तते । १ । १ । ८ । अस्तीति वादे अस्ति
 तद्दृष्टाप्येतद्दृष्टवन्ति सन्नेतिवादे तद्दृष्टमेतद्दृष्टगहितानि अ-
 स्तीति नास्तीत्येतद्दृष्टमसंबन्धेस्त्युभयात्मनः । विच्छिन्न-
 व्यापकः । १ । १ । ९ । व्यापकशीतलवमुद्रांनर्जलेषु
 व्याप्य वर्त्तते विस्त्रतां उड्डव भूमावेतर्गिजोविच्छेदमन्वग
 मृक्षममृक्षमस्थानेषु स्थानेषु प्रकाशमानवस्तुषु मृक्षीभूय
 सर्वत्र व्याप्याम्येतदज्ञा दृढः । १ । १ । १० । दृढ
 आकाशोऽग्निर्वायुर्जलं पृथिवी एतदुपरि वरशब्दसा-
 मर्थ्यवत्त्वगत्यं क्षमा भूत्वा स्थितस्य परस्य चरणयोः
 कुरुकापुरीशठकोपोकपूर्णपूर्णमहत्वे एतदशक्त्युक्तम् ।
 १ । १ । ११ । श्रीदिव्यसुरिचरणविंश शरणम् ।

द्रुमिदोपनिषत्संगतिः ।

तदादिमे दशके दशके तदादि सत्परमुपाकृतिविभूतिसमे-
 त्तमेषु । अथनयनसमस्तुवदनन्तरीयात्तदाभ्ययोर्जितमनाऽशु-
 चिद्विद्वत् ॥ १ ॥

द्रुमिदोपनिषत्तत्पर्यन्तावलिः ।

निष्कामाद्यनुपवादिनिवसतयानन्तरीयात्तदाभ्ययो-
 र्जितमनाऽशुचिद्विद्वत् । वेगवादिभिरुपात्त ।
 उच्यतेऽत्रानन्तरीयात्तदाभ्ययोर्जितमनाऽशुचिद्विद्वत् ।
 तदाभ्ययोर्जितमनाऽशुचिद्विद्वत् ॥ १ ॥

द्वितीयं त्यजतमर्षं दशकम् ।

त्यजतमर्षं त्वरां कृत्वा भवज्ञानमवस्तु पदवते
 त्वरां कृत्वा ॥ १ । २ । ३ । विद्युन्मिथुनिशून्यानि
 निवसन्तशक्तिगि दन्वत् विचारयन्तु भवन्त एव ।
 १ । २ । २ । त्वं तवेतीर्षो मूलमारभ्य विनाश्वेश्वर-
 माश्रयतामन एतन्मदुशाशुर्तिर्नास्ति । १ । २ । ३ ।
 अमन्मच्च न भवति तद्वत्तमविशून्यं तदानन्दं प्रविश-
 त्वं न्यक्तैव । १ । २ । ४ । त्यक्ते संग एव प्राप्नो-
 मोक्षमात्मा त्रित्वा तं मिथुनेऽभिनिविष्टश्चैव च्छा-
 म्बमितमाश्रय । १ । २ । ५ । संगगुण ईश्वरः सर्वत्र
 स्थितः संगगुणः सन् तस्य सर्वत्रान्तमेव । १ । २ । ६ ।
 तदन्त्येनाञ्ज्यन्तां पदं कान्त्येन दृष्टा ईशम्प

कान्मन्येनातिशयन्तु सर्वमित्यंतर्भव मध्ये । ३ । २ । ७
 मनउक्तिव्यापाराविश्रमानानेतान् वीन् विचार्या-
 पोय स्वामिन्यंतर्भव । ३ । २ । ८ । प्रवशे तद्विषये
 संकोचाः सर्वे निवर्तन्तु पश्चान्छरीरपातममयं प्रती-
 क्षन्वत् । ३ । २ । ९ । संख्याप्रवाहवत्कल्याणतेजःपदार्थ-
 नाशरहितसुन्दरगुणनागायणहृदयगणावाश्रय । ३ । २ ।
 १० । सन्निहिततटाकसुन्दरकुम्भापुरीषाप्रकोपेति शोभ-
 नसेदमे महमे विमण्डितमेतदशकम् । ३ । २ । ११ ।

श्रीदिव्यसृग्चरणविव शरणम् ।

संसारिणोप्यनुति रूढुर्मो दयादृग्न्साम्बिरेतरधुनयेहवि निर-
 स्यन् । तस्यागमवैहारभनि सुशम्भुशान्महाविनामुखादिदेश मुनि-
 दिग्गजे ॥ २ ॥

स्वामिचामुम्बिरन्वातिनिन्दनिसपतिस्वामिः । ३ । २ । १२ ।
 तादृशमवानुदृष्ट्याल्लयवचनवदितमप्यपेक्षमयवत् ।

सर्वभावतया वाच्यमविभवदया मानसाद्यवपनाया-

न्महोर्वान्मोच कल्याणमदयनतपोषादिशक्त्यवर्गोपम ॥ २ ॥

तृतीयं भक्तिमतां दासानां दशकम् ।

भक्तितयां दासानां सुलभोऽन्येषां दुर्गतदो निस्मय-
 नायः कुसुमांगदादतोऽस्माकमशक्यो लब्धुं स्वामी
 मन्थाननीनमधनजनवनीवर्चोर्वदस्य मध्यप्रदेशे

कीदृशमुल्लसत्केन सह स्थितम्य सौलभ्यम् । १ । ३ । १ ।
 सौलभ्यम्वभाववान् व्यवस्थानियमशून्यनानाजन्मा
 भूत्वा प्रकटयमानममस्तकल्याण उत्पत्तिर्गहितो नाश-
 गहितो मोक्षरूपविकाशप्रदस्वभावस्तमत्यजन् सर्वत्र
 स्वामी भीतलकृपयान्तरंगो बहिर्गः पूर्णः ।
 १ । ३ । २ । परिपाकवद्भर्ममार्गः सर्वैरनुच्छ्रायमुच्छ्रिताः
 परिपाकवत्सृष्टिसंज्ञागवान्तरसंहारात्यन्तभूमयः परिपा-
 कवद्भर्म यावन्ति यावन्तश्च स्वयं भवत्परिपाकवद्भाराय-
 णम्य सायां जानन्ति के । १ । ३ । ३ । यावद्विरेकस्व-
 भाववानिति ज्ञातुमशक्यो मत्स्वामी यावद्विरेकस्वभाव-
 वानिति ज्ञातुं सुलभो मत्स्वामी नाममहमेवा-
 न्यैश्च बहुनिर्युक्तो मत्स्वामी नामैकं च रूपं च सत्
 भवन्त्यनत्र भवति विवादः । १ । ३ । ४ । विवादशा-
 न्त्यर्थं पडिवानां समयानां मार्ग मार्गं स्थित्वा बहिर्मा-
 र्गैरवसानात्त्यादय शोषयन् वासनानिवृत्ति तस्य
 ज्ञानमादाय विचार्योक्तवतः संख्याशून्यकल्याणवतोऽ-
 तेन गहितन्यादिमुदग्न्यस्या तस्य भगवतो नम्रता-
 विशिष्टतपो ज्ञानां । १ । ३ । ५ । ज्ञान्वा ज्ञान्वाऽथो
 व्याप्य पार्श्वतो व्याप्योर्द्ध्वं व्याप्य त्पादयावृत्तम्याग्न्य
 स्थितो ज्ञान्वा ज्ञान्वा ज्ञानायामपि स्वाम्यवस्थिति-
 ज्ञातृमभावयाऽऽज्मानो ज्ञान्वा ज्ञान्वावृत्तवृत्तवा हरि-

रजो हर इत्येतान् ज्ञान्वा ज्ञान्वोक्तवोक्ताश्रयत मनो-
लब्धमेकम् । १ । ३ । ६ । एको नानेति ज्ञानुमशक्त्यासु
सृतिषु स्थितान् समुज्ज्वलनाशयणचतुर्मुखहृग्ने
तानिकतया मनसि सम्याप्य विचार्य भवदुभय-
वासनां छित्त्वा सर्वाचीनकल्याणं कुरुत तद्विषये
अस्मत्काल एव । १ । ३ । ७ । सर्वदा स्थित्वा
वायमानान्यस्माकं प्राचीनानि कृष्णानि सद्य एव
नश्यन्ति कापि न्यूनता नान्ति मनोन्तर्मले सम्यक्
प्रशाल्य सर्वदास्माकं श्रीमनः स्वामिनः कल्याणचर-
णयोः प्रणाने कृते मरणदशाद्यामपि तर्षाभावेन मरणं
ज्यायः । १ । ३ । ८ । दक्षिणमध्यस्त्रिपुरदाहकः सावकाशं
नाभितले जुंभप्राणदिङ्मुन्वमृष्टसर्वाचीनलोकः स्वयं
चन्द्रियगोचरः पुनरपि स्वलोकावसथः स्वयमेव
कथ्यमानेवं पुनरप्युदरे इदं तस्य साया । १ । ३ । ९ ।
सेशयग्रहितमत्याश्रयनम्वरज्ञानामगणां मंशयन्निप-
र्ययकरमायासु आकाशादपि महतीषु समर्थस्य मेव-
श्यामलवर्णस्य महाप्रथिवीकान्तवतः सर्वाचीनचरणकु-
सुमं विस्मरणशून्य आक्रोशानि आलिङ्गानि प्रणमामि
सम्यक् १ । ३ । १० । अमरं पु प्रणम्य विवृद्धेषु तरं-
गितरंगितसमुद्रं मथितवंतं सत्रिदितोद्यानसंपन्नकुरु-
कापुरीशठकोपांतरंगकैकर्यं पूर्णरससहस्रं तस्मिन्नेतद-

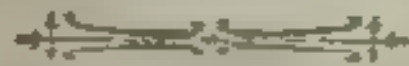
शक्यमर्थतत्त्वतोऽमरेः सुहोच्छ्राय प्राप्य छिन्दति
स्वजन्मकल्पागम् । १ । ११ ।

श्रीदिव्यमरिचरणावेव शरणम् ।

दाम्पत्ययय मुनिः कमलासहायमेच्छेत्समुद्रवशतेस्सुखभीम
वन्नम । अत्राप्यय मक्तिमपि तत्र विधाय तस्य सेवां चक्रीत
करणप्रदतस्तुतीये ॥ ३ ॥

बंधाहंस्त्वभक्तैरिक्तगुणानन्तदिध्यावताग-
मवैश्वर्यमकिमत्वान्नतमुगमतया स्वमशोधमदत्त्वात् ।
नयनानिन्नादिचिदास्वहचिवितरणात्सर्वकालाश्रयत्वा-
च्छ्रुतिः स्वांगदानन्महिमदतयाजन्तर्माह्वयमाह ॥ ३ ॥

चतुर्थं सुन्दरपञ्चगुणवन्नारददशकम् ।

सुन्दरपञ्चगुणवन्नारदे दयायुक्ते त्वं त्वत्सुन्दरपञ्च-
पुरुषश्च हासति मयि कृपां कृत्वा कृपक्षनिर्गुणच्छिन्न-
को मद्रिमृष्टदुता गच्छति चेत् कल्पागम् । म
संन्यासयति चेद्वरुद्धा भवेः किं कुर्यात् । १ । ४ ।
१ । मनीयगताभोजनयनस्वामिनो मद्रिमृष्टदुताः
किंकुर्वादिदय चेन्सर्वभृताः कोकिल्याः भवन्तो न भव-
न्तः प्रवृत्तपुर्णपापेन चरणयोरधोन्नतंगपगिचरणमग्रे
कर्तुमनुदुक्तादगीभवामि विविगीरितम् । १ । ४ । २ ।
विविना स्त्रियो दपयन्तो मृदुमनयो देवाः मन्या वाप्यन-

ब्रह्मचारी भूत्वा लोकं याचितवतः कुहकम्य मति-
 शुन्यायाः कृपापमेव न नश्येदिति काचिन्मतिषु
 सर्वास्वन्तःशुभिता मुह्यतीति वदत । १ । २ । ३ ।
 मत्स्वभावं दृढानुकम्प्येदमनुचितमित्यऽचितयतो मदी-
 यकालमेववर्गम्य किमुत्काहे वदामि समीचीन-
 स्वभावोऽथ नृणां न तिष्ठेदित्येकं वचः समीचीनती-
 लकोंचा आद्रियन्ते नाऽद्रियन्ते वा । १ । २ । ३ ।
 आहत्य स्वयं रक्षित्वा रक्षतः नमलोकांसपि पापि-
 टाया आदगो न युक्तः किं नागयणं पश्यसि चेत्प्र-
 वदजलमजलोद्याने भक्ष्यान्वेषणाय प्रवृत्तश्चेष्टवाल-
 सासु प्रवदजलतेजसायैकां वार्तां हन्वानुगृहाण । १
 ४ । ५ । अकृपाकरो भवान् कृपां कृत्वा तासां प्राण-
 शोषणात् पूर्वमेव कृपाकृपारविदग्धं चेत्तस्मै न तासां
 वीक्ष्यामेकस्मिन्दिने इति कृपाकृपारम्भामिन पश्यसि
 चेदेतावदुक्ता दयां कुरु चक्रेत्स्व भ्रमर वयं कमपरायं
 कृतवन्तः १ । ४ । ६ । अमृत्याकलितमृत्रमिव शी-
 तलमारुतो वायते मदपरायमेव विचिन्त्य दयामऽ-
 कुर्वतः श्रीम्भामिनः कमपरायमकरोच्छीम्भामिकृ-
 पाया इत्येकां वाचं वद को दोषो बालशुक मया वदि-
 तस्त्वं न भवसि । १ । ४ । ७ । त्वं न भवसि
 बालशारिके दीर्घव्याऽमोहशालिनं मम दुर्ता भूत्वा

व्यथा मम निवेदयेत्युक्तप्यनुकेव स्थिता द्यायया सह
 श्लाघ्यरूपेण मोचिताम्यहमितः परं त्वचंचुपुटे
 स्वाङ्गं ददत्तं मुगधस्य । १ । ४ । ८ । दुर्लभानि पुष्पाणि
 नपाय प्रतिदिनं नागायणस्याम्लानकुसुमचरणयो-
 ग्यः समर्पणाय मृगो विश्लेषमवगाह्य मुद्धाभिपिक्तत्वं
 भान्वदीतत्वं किं कुर्वादिनि मध्यमसंचरच्छीतवायो
 उक्तावायस्य मच्छागीरम् । १ । ४ । ९ । शरीरचक्र-
 जन्मपदचित एतत् प्रभृति सर्वं भृशं समुद्रागावजले
 आऽविर्भूय तत्र शयानं हिंसकचक्रस्वामिनं पश्यसि
 चेदिदमुक्ता न्यज न गम्भीरमव्यमनः पापिष्ठानामे-
 क्यपर्यन्तम् । १ । ४ । १० । परिच्छेदातीतसत्त्वो-
 कन्धस्वामिनं कृष्णं सप्तद्वकेदारपरिवृतसुंदरकुरुका-
 पुष्पाटकोपेनोचितं प्रणीते परिच्छेदाऽतीतांतादिमहत्वे
 एतद्व्यक्तं मम्यगुच्चारणेन लब्धुं शक्यमाऽकाशे
 उत्तुंगमद्वैतम् । १ । ४ । ११ ।

श्रीदिव्यसुरिचरणावेव शरणम् ।

तस्मात्तानाधिगमेन मुनिर्विपण्यः प्राप्ता दशां च हारिभुक्त-
 विमुक्तनार्याः । सर्वोपराधमदनामववाच्य दृष्टेऽर्शोऽस्मदोचपरता-
 मनुनात्रतुये ॥ ४ ॥

यानि वदन्वन्त्याच्छुभनयननया स्वायेन्द्राभेर्जयभावा-
 निभ्यन्नेयमभावात्तदुपजननस्यापनातिमियन्वात् ।

कारुण्यात्तययोग्यत्वनुगतमहिषीसन्निधेः संगदेऽप्या-
 नानाकर्मसुगतावहितमनसा क्षाम्यतीत्याह कृष्णम् ॥ ४ ॥
 सर्वाभयान्मुवाचमुवाचरितसुभगान्कृष्णमारुप्यसौम्या-
 न्महाहरोदारशीलोऽननुभूतभगवद्धर्मणो वाच्यवृत्तान् ।
 छात्रस्वच्छन्दवृत्तानभिगतशिशिरानंतरंगोक्तियोग्या-
 नाचार्यान्कृष्णलब्धो शरणमवृणुत मेयसीद्वतनीत्या ॥ ५ ॥

पञ्चमं माहात्म्यविशिष्टं दशकम् ।

माहान्म्यविशिष्टसतलोकीवीजदिविपन्नायकं कृ-
 पापचौर्यप्रकाशं नवनीतं मुपित्वा भक्षितवान् कपट-
 इति वदामि पुनश्च पौथिकाप्रकाशकस्मितनीलाये
 बलवद्गोपमुख्यो भूत्वा नरुणर्षभान्मम चालिगित-
 वान्मत्स्वामीति वदामि स्मृत्वा शिथिलः । १ । ५ । १ ।
 स्मृत्वाशिथिलीभूय दुर्नानःकरणा दुर्नशरीर भूत्वा
 अनिमिषा बहवो मुनयश्च ग्रथितमालाजलं चंदनं
 धूपेन सह भूत्वा प्रणमन्ति चेन्प्रतिपन्नसर्वपदार्थानां
 बीजभूतस्य मूलशैथिल्यमऽन्तरामाऽनमज्ञानस्य तत्र
 वै भवोमालिन्यं भजेत न किं मायिन् । १ । ५ । २ ।
 महायोनिभूतान् गत्यऽभिज्ञान् दिवौकसो बहुन्मु-
 नोश्च त्वं योनीन् सृजेति पूर्णं चतुर्मुखसृष्ट्यादितवान्
 दूग्गः सर्वज्ञानानां दिशः सर्वाः श्रीचरणेन स्पृष्ट-

वात सर्वप्रणितां मानास्वयमद्वितीयहृत्पुः । ३ । ५ ।
 ३ । स्वयमेकहृत्पाद्वितीयहेतुभूत्वा स्वयमेव त्रितय-
 हेतुहेत्वा दिवाकसो वदवो मुनयोऽन्यदन्वयन्तव च भूत्वा
 स्वयमेकमद्राजलं स्वस्मिन् आविर्भूय तत्र शयानो
 दिविपत्रायको महाभार्या वैकुण्ठनाथ एवाऽस्मत्स्वामी
 । ३ । ६ । दृग्गोपदृशनयनभक्ष्यम्रियं वक्षसि धृतवन-
 मानव स्वयमुमात्रनिनाशाय गुटिका धनुरिव ऋतुकृतमृ-
 त्कृतवान् गोविन्द आकाशव्यापकांतिमणिवर्णं
 मधुमुदन त्वमनुग्रहाण त्वन्मधुस्पन्दिद्विकम्बुश्रीपा-
 दयोः प्रान्द्युपायं पापिष्टम्ब । ३ । ७ । ७ । पापिष्टस्य
 मम पावनितर्ककोऽपवमसि दिविपन्मुख्य केशव
 सत्रिदिवगृहगोशकुलमूल महासायिन्माधव आस्वायु-
 कनिविद्धमात्रवृक्षान्मम विद्धवानसि श्रीवर्गे भूतव
 धृतनाममानसीति शिथिलो भवामि दामः । ३
 ७ । ८ । दामोक्ष्यजानवान् ज्ञानं सर्वेषां दुःशकं परि-
 मल्युकर्मानलमृन्दतुलसीमात्राभाणिं कृष्णं वन-
 व्यापकगम्य दामजनसंबंधविषयकं श्रियः पतिं
 दानो दिदृशुःकोशामि एतदधिकमेकमज्ञानमस्मि
 क्रिय । ३ । ९ । ९ । भक्षितवान् लोकान् मम पृथ-
 नेतर्देवं सायना प्रविश्य भक्षितयत्रदनीतं श्रुद्धमनुष्य
 संप्रदायंश्चान् प्राप्य भृशोऽवशिष्टायाः मन्त्रं वि मनु

नाथनेहृत्तापनि अथर्ववेदोपासनां चतुर्दशः । विष्णु-
विष्णुमुच्यते वनम् । नमो भगवते ॥ ३॥ ६॥ ३॥ । अथ
अथर्ववेदोपासनां चतुर्दशः । विष्णुविष्णुमुच्यते वनम् ।
नमो भगवते ॥ ३॥ ६॥ ३॥ ।

अथर्ववेदोपासनां चतुर्दशः ।

अथर्ववेदोपासनां चतुर्दशः । विष्णुविष्णुमुच्यते वनम् ।
नमो भगवते ॥ ३॥ ६॥ ३॥ । अथर्ववेदोपासनां चतुर्दशः ।
विष्णुविष्णुमुच्यते वनम् । नमो भगवते ॥ ३॥ ६॥ ३॥ ।

अथर्ववेदोपासनां चतुर्दशः ।

अथर्ववेदोपासनां चतुर्दशः ।

अथर्ववेदोपासनां चतुर्दशः ।

अथर्ववेदोपासनां चतुर्दशः ।

मथर्ववेदोपासनां चतुर्दशः ।

— ११ —

जन्मदुःखनिवृत्तये जन्मे निवृत्तये निवृत्तये ।
प्रकाशायैवोपासनां चतुर्दशः । विष्णुविष्णुमुच्यते वनम् ।
नमो भगवते ॥ ३॥ ६॥ ३॥ । अथर्ववेदोपासनां चतुर्दशः ।
विष्णुविष्णुमुच्यते वनम् । नमो भगवते ॥ ३॥ ६॥ ३॥ ।
अथर्ववेदोपासनां चतुर्दशः । विष्णुविष्णुमुच्यते वनम् ।
नमो भगवते ॥ ३॥ ६॥ ३॥ । अथर्ववेदोपासनां चतुर्दशः ।
विष्णुविष्णुमुच्यते वनम् । नमो भगवते ॥ ३॥ ६॥ ३॥ ।

ज्योतिःपद्मिषुद्रासृतं निर्णीयनिर्णीय मन्मायाजन्माऽ
 ज्ञानं नागितवान् । १ । ७ । ३ । अज्ञाननिवृत्ति
 मन्मनसि प्रनिष्ठितमुत्कृष्टमेव ददत्तं विद्योतमानतेजः-
 पुंजं विस्मरणशून्यामगादिपल्लवं मदनुमतिं कमुक्ताहं
 त्यक्ष्यामि । १ । ७ । ४ । त्यक्ष्यामि किं मम दीपं
 मनः प्राणं मध्य आगन्योन्नीवयंतं नाथं चौर्यमेव
 कृत्वा बालगोपीनां लोचनेषु विष्टमेव कृत्वा पश्यन्तं
 न्वामिनम । १ । ७ । ५ । स्वामी महापृथिवीमुद्भू-
 तवान् पुनरपि निविडपद्मिलितविकस्वरतुल्यरसलं
 कृतशिराः लालवृक्षवेष्टा मायी मयि न तिष्ठेद्यदीतः
 पद्मदंभं मन्य किम् । १ । ७ । ६ । अहं सम्मत्य
 मददये निवेशयामीति नाहमऽकारपं स्वयं प्रतिज्ञाया-
 गत्य मदऽसहायचेतो वञ्चयित्वा शरीरावलंबिमदात्म-
 संश्लेषस्वभावोत्तुमन्येन किमऽथ मत्त्यागम् । १ । ७ । ७ ।
 मां शिथलयेदपि मम नमीचीनं मनः निवर्त्तयितुं
 स्वयमपि न शक्नुयादितः परं नीलादेवीदीर्घवंशभृजा-
 नंदैवभववान् पूर्वाऽमरमर्वमूलभूतः । १ । ७ । ८ । अमरगणां
 सर्वकण्ठमादिममगणामसृतं दत्तवन्तं गोपकिमलयं
 सम्यक् प्रन्याऽवगाह्य मदान्मा सम्यगालिङ्गितवानितः परं
 त्यजेन्किम् । १ । ७ । ९ । त्यजेच्चैन्यऽजेदभिगच्छेच्चैवऽ-
 मिऽगच्छेत्प्रवेशाऽशक्त्यो निर्गेयशून्यो मत्त्वामी

असदृशतद्गान् गीत्वा न श्रान्तास्मो दिवा रात्रिभि-
गम्यावगाह्य । १ । ७ । १० । अवगाह्य भ्रमोर्भुज्ज्य-
मानतुलसीकिरीटमाश्रितस्य सुन्दरकुरुकापुर्णशठको
पस्य निविडवाक्यसंदर्भवत्सदृशं पतदृशकं शिथिल-
यित्वा गंगान् द्रावयेत् । १ । ७ । ११ ।

श्रीदिव्यमूर्तिचरणैव शरणम् ।

पुमः श्रियः प्रणयिनः पुरुषार्थमाप्तेः निदन्कलांतगताविश्वद्य-
गन्धान् । नद्रस्यनार्दगुणानामप्रयत्नेन नमोचनं समसमाह स
सप्तमेन ॥ ७ ॥

सुखिताकर्षहेतोरप्यहमननिर्वोदित्यभोग्यामृतस्य
न्यागे हेतुज्जितस्य प्रवहदुपकृतदुःखजस्वानुभूतः ।
न्यागाकांक्षानिर्गुणश्चिन्तयदयं पुरुषकारनित्यात्मस्य
स्वामिनिष्ठस्य गायन्त्यमहयशस्वेयं स्वाद्वेत्तव । ८ ॥

अष्टमं धावति पक्षिदशकम् ।

धावति पक्षिणमारुह्य धने भीतलतुलसी चिरका-
लस्थैस्तेजगाहने स्वामी । १ । ८ । १ । स्वामी
सन्पुनः सर्वसुन्दरे जातः कृगश्चाऽऽस्यं विदग्धितवान्
रक्तमहानेत्रः । १ । ८ । २ । चतुर्भवति सदा भीमानां
द्विपदा च गन्धपूर्णवैकटद्विपन्नपतवान् । १ । ८ । ३ ।
पर्वतमेकमुद्धृत्य संकोचमंतग निष्ठः स्वामिनो गुणा-

नन्दन्यामि सदा । ३ । ८ । ४ । सदा तवनीनं दम्नो
 निर्भ्रं कृत्वा भवितवानवृतमपको नास्ति मम शरीरम्-
 र्कमकमेत । ३ । ८ । ५ । संश्लिष्य सदात्ममामीची-
 न्यमादाता नाथ इन्द्रियाऽऽदातृमाणवको भूत्वा भूमि
 स्वीकृतवान् । ३ । ८ । ६ । आददौ मत्त वृषभान्
 भवितवान्मम लोकान् शीतलधाम कृत्वा मम मनो-
 म्यः स्वयं जातः । ३ । ८ । ७ । जातो गोगोपो
 मन्म्येत वगदोपि स्वयं जातो मयि स्वयं जातः
 संगः । ३ । ८ । ८ । शंसं चक्रं सुन्दरहस्ते धृतवान्
 सर्वत्र स्वयं भूत्वाऽस्मत्प्राथः ३ । ८ । ९ । नाथो लोक
 आदिगदौ मन्स्वामी समुद्रवद्विजृम्भमाणवेदस्वभावः
 । ३ । ८ । १० । जलतुल्यस्वभावम्यार्जववच्छटको-
 पके सदने विचारिमेतदेव । ३ । ८ । ११ ॥

श्रीदिव्यसुस्त्रिचरणैव शरणम् ।

कर्तृदिव्यवत्सु करणत्रिवयेपि जंतुवान्मोयमेव करणत्रिवैक-
 रणम् । सन्दश्ये तानपि दर्शय्यवर्जकगोर्नान्याचष्ट मान्द्रकरुणो
 मुनिश्रेष्ठेन ॥ ८ ॥

सुगीर्णो मोग्गमेत्ये स्वयमवतरति सुदर्शित्यकमेव
 गोपाद्यैर्धृतादौ धितवतुगमिके रामनीनाचदृश्ये ।
 मच्चिनामन्यवर्णो विभवमपवर्णो म्वायुयः सुदहस्ते
 र्वाचोऽप्रपञ्चसादे निरुपविष्टु नृनार्वावर्णे जगाद ॥ ९ ॥

नवमं इदं तदन्यदशकम् ।

— २००००० —

इदं तदऽन्यदऽन्यं गोऽन्यः सर्वं सर्वः स्वस्मिन् भुक्त्वा
सृष्ट्वा रश्मिन् तदन्तर्यामिदायकागणमस्मन्स्वामी कृष्ण उप-
काङ्को मदसृतं रश्मिकः श्रीवह्नो मम पर्यन्ते तिष्ठति
। १ । १ । १ । तिरोधेपु बहुविधेषु समर्थः प्राक्सुन्द-
काले लोकं वगाह एको भुक्त्वा द्रुतवान् केशवो मम
स्वामी गजदन्तं भगवान् दिविपदां चिन्तयितुमशक्योऽ-
गाधदीर्घवसुद्रमंगलस्म मम मर्मापेऽभवत् । १ । १ । २ ।
हामरहितमहागुणाऽमरादिप्रधानः श्वासतीक्ष्णर्मा जी-
नविग्रहवर्णं रक्ततामसमनवनो युध्यमानपश्यन्निगं
प्रीत्यागेहन् पुष्पांगताऽद्वितीयवह्म एकगतिः भोग्य-
रसं दत्त्वोपरतिशून्यो मया महेव । १ । १ । ३ । मदा-
वस्थानालुगागांगनाः श्वंगता भूम्यंगता गोपदुःशांगता
इत्यतास्मिन्त्रो रक्षणीयलोकास्त्रयः महतानेकदा निगीये
वटपत्रे संगतो मत्स्वामी मसुद्राधिकमायः स्वर्गी कृष्णो
मदबलमलमः । १ । १ । ४ । अवलमे निधाय स्वन्यं
पिबेति दीयमानं गृहीत्वा कोपविनाशं तदा तस्याः
स्वनं प्राणविनाशं पीतवान् सर्वेश्वरो नमोपकाङ्केण
सह ब्रह्मेन्द्रप्रभृतिकमेकदा प्रकटितवार्ताशो मारी मम
मनसि तिष्ठति । १ । १ । ५ । मारी मदृदयन्यो-

न्यस्य कस्यापि तदस्ति किं कायो जीवश्च स्वयमेव
 वायुगग्निश्च स एव दृग्ग आसन्नः कस्यापि चिन्ताया
 गोचरो न शुद्धः नशयविपर्ययहेतुऽर्मसंस्कंधयुगलस्थः
 । १ । ९ । ६ ॥ स्कंधयुगलोपरि समीचीनवक्षसि
 तेजःकिरीटोपरि पादयुगलोपरि समर्पितशीतलसुंदरतु-
 लनीयुक्तः स्वामी सोदयेण स्वसदृशकिंचिद्वस्तुशून्योऽ-
 भिवर्द्धमानतेजःप्रभमूर्तिः प्रत्यहं संश्लिष्य कदाप्यऽ-
 त्यजन् मदमनायां तिष्ठति । १ । ९ । ७ । जिह्वायां
 स्थित्वा विक्रम्वगाणां ज्ञानशास्त्राणां सर्वेषां प्राणः
 शरीरं च स्वयमेव संहारेण सह सृष्टिं कुर्वाणः स्वयमेव
 पुष्पभ्यनावचतुःपृथुलभुजशिखरे युद्धायुधचक्रशंखौ
 दधानौ नीलोत्पलसमीचीनविग्रहः कमलनयनो मम
 नेत्रयोः स्थितः । १ । ९ । ८ । कमलनयनो मम नेत्रयोः
 स्थितः पश्यामि स नेत्राभ्याममलं पश्यति पंचेन्द्रियाणि
 तन्मूर्तिः कमलजं पूर्णं नेत्रनिटिलेन सह सृष्ट्वाऽमल-
 देवः सह लोकं सृष्ट्वान् मम ललाटे तिष्ठति । १ । ९ । ९ ।
 ललाटे स्थित्वा मां नियमयन्तो पूर्णपुष्पपादौ धृत्वा
 पुत्रीभूततुलसीशिखममलंकृतं कृष्णमुपकारकं प्रण-
 मन्त एककलचन्द्रालंकृतश्चतुर्मुख इन्द्रश्चान्यमराश्च
 सर्वे आगत्य मम शिखि स्थितः । १ । ९ । १० ।
 शिख्येवाऽवस्थितस्य देवदेवस्य कृष्णम्योपकारकस्या-

नुगागमन्तवर्त्तमानं विज्ञापितवन उदारकुरुकापुगीशटको-
पेनैतन्मिन्ननुके मद्मे एतद्वितीयदशकस्यास्मदुपकार-
कस्य निन्य विज्ञापने कृते दीर्घचरणः शिग्नि मन्नि-
यत्ते । १ । ९ । ११ ॥

श्रीदिव्यमृगिचरणावेव शरणम् ।

आन्पार्जनानुभवर्षानुकिनेम्य शौगिरान्मोपभांगरुचिमन्यशिका
ददानः । देव्यादिवदमयिता कमताग्विज्ञान्पाशिप्रतदवदत्र-
चमे शटारिः ॥ ९ ॥

पर्यतेह च दृष्टु स्वविरहविमुखं हिभवन्नाश्वं चीनं
चित्ते कलनववेशं मुजाशिवगगनं तालुमिहासनम्यम् ।
चतुर्मध्ये निविष्टं न्यूनमालिकनृद मम्बकं तन्मिथवां
रुपाहारोत्तरीत्या विभुमनुवृज्जे मान्दवभांगप्रदानात् ॥ १० ॥

दशमं युद्धचन्महादीर्घदशकम् ।

ॐ नमः शिवाय ॥

युद्धचन्महादीर्घयुद्धचक्रशंखाभ्यां श्रीमन्महादीर्घ-
चरणं मतसु लोकेषु प्रणमन्सु अद्वितीयमाणवकवामनो
भूत्वा विवृद्धं तर्त्रालमाणिक्यं मम नेत्रान्तर्मवेत् ।
१ । १० । १ । नेत्रान्तन्निष्टेनपरमभक्तयाश्रयति
चेद्वगनाया आगच्छेदितः परं किमपेक्षितं पृथिवी च
तीक्ष्णमग्निश्च समीचीनयायुश्चाकाशश्च भूत्वा परिणमन्त-
मस्मदुपकारकम् । १ । १० । २ । मन्स्वामिनं मत्पि-

त्वत्पितृत्वपितृणांमपि स्वामिनं भीतलतामरसनयनं
 वंदुलनवकुलसुखममदशावलम्बनममं मन्स्वामिनं भजन्व
 भव्यमतः । १ । १० । ३ । हे चेतः साधुसाधु त्वां
 लज्जवन्त्येकिकर्तुं न शक्नुम इतः परं केनाऽपूर्णा वयं
 पुत्रान् कुसुमांगनानायकं मरणकालेऽप्यजहदनुसर ।
 ३ । १० । ४ । अद्राक्षीश्चेतः कर्मणां फलने कांचिद्गुण-
 नांमपि विनाऽऽगन्त्य फलनप्रकारं भक्षितवन्तं सप्तलोक्यी
 मद्रिपियदाद्वयं मवीकृतां दृष्टुमिदमि त्वमपि । ३ । १० ।
 ५ । त्वमहं चैवं निष्ठावश्चेदितः परमन्यकिंचिद्दोगसंबन्धं न
 वदयेद्दद्यावदं माता च पिता च भृत्यैतल्लोकेऽवतरन्नीशो
 मद्रिवर्णो नन्स्वामी । १० । १० । ६ । मत्पितरित्य-
 मन्स्वानिमित्ति च चित्ते निवेशयामि वदामि पापोदं
 हे विगन्मन्स्वानिमित्ति च दिविपद्रिश्चित्ते निवेश्यो-
 च्यमानं श्रीमन्मम । १ । १० । ७ । श्रीमन्नागवण
 इति शब्दे श्रुतेऽपि प्रवदति नेत्रजलं विचिनोम्याश्चर्य-
 मेव गच्छी नमीर्चने दिवसे च मध्ये विच्छेदमंतग
 म्नेदं कृत्वा मां न न्यजति विश्वस्य पूर्णः । १ । १० । ८ ।
 पूर्णं सुन्दरगङ्गापुरस्थितं नन्पीतस्वर्णसदृशोज्ज्वल-
 श्रीमृतिउर्ध्वदेशनामिदिविपद्राऽऽदि सुन्दरज्योतिगम्भ-
 त्त्वामिनं किमुक्ता विस्मरिष्यामि । १ । १० । ९ ।
 विस्मरणं ज्ञानं चाहमेकमपि न जानामि विस्मरिष्या-

मीति रक्तताम्रगुणनेत्राभ्यां विस्मयनिवृत्त्यर्थं मद-
दयं प्रतिष्ठितं विस्मयगमि किमितिः परमं मन्म-
णिम् । १ । १० । १० । मणिं दिविपञ्चशुः स्वस्या-
द्वितीयालंकारं सुन्दरकुस्कापुर्णशठकोपेन वाचिककं-
कष्यतया निर्मिते महने एतदशकं मह तृमिश्रन्या
अभ्यस्यन्ति चेद्विद्या फलति । १ । १० । ११ ।

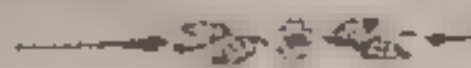
श्रीदिव्यमृच्चरणानिव शरणम् ।

इति श्रीमहेश्वरीतो प्रथमं शतकं समाप्तम् ।

इत्थं भिषः पतिकृतस्वममस्तद्वदसंक्षेपलक्षणकलस्य सुदुर्ल-
भस्य । भक्त्या दिव्यगणनेऽपि च तन्मसादाविर्हेदुक्तव्यमदन्दशभं
शतारिः ॥ १० ॥

विश्वग्विक्रान्तिदृश्यं विगणनसुलभं व्यक्तस्वोपकारं
स्वातन्त्र्यैकाग्र्यहेतुं स्वयमुदयतुषं बन्धमाचोरपातम् ।
चिन्तास्तुन्यादिलक्ष्यं नतजनमतनक्षेत्रं दर्शितार्थं
स्मृत्यै वित्तं निषेधं स्वधितरणमदौदार्यदुष्टोभयवष्टु ॥ ११ ॥
आदावित्यं परत्वादन्विलसमतया भक्तसीष्टभ्यभुक्ता
निर्गोषागम्यदृष्टान्कृपणदुष्टनाच्छिद्यमराधनत्वात् ।
स्वादुस्वोपासनत्वात्प्रकृतिकृतया सात्त्विकभोगभदत्ता-
वस्थाजोदाग्भावादमनृत शनकं माधवं सेवनीयम् ॥ १२ ॥

अथ द्वितीयशतके प्रथममुच्चलद्रुंगाकान्तदशकम् ।

उच्चलद्रुंगाकान्तसमुद्रानूपस्थमव्यनारदंऽवायाममर
वगे न स्वपत्यऽपि त्वं न स्वपिपि आथौ वैवर्ण्यं चोषरि
व्याप्नुवति वयमिव त्वमपि लक्ष्मीकान्तेनापहतचित्ता
किम् । २ । १ । १ । अपहतचित्ते तीक्ष्णवाक् कौचि दीर्घ-
वासानप्राप्य शयिलानि दासभूता वयमिव त्वमपि
भुजगगचनम्य पादार्पितशीतलतुलसीदामाऽभिलापि-
नवती किम् । २ । १ । २ । कामितार्थाऽप्राप्त्या सहाहो नक्तं
दिवं त्वं सर्वं न निद्रामि दुर्तचित्तो विभेषि अग्नि का-
न्तनेन दक्षिणलंकायां प्रवेशितवतश्चरणाभिलापिणीभिर-
म्नाभिः प्रातं प्राप्तवानसि मंगलं शब्दायमानार्णव । २ ।
१ । ३ । समुद्रे पर्वत आकाशे च विचिन्वाना वयमिव
तत्रःसंवर्जिते नक्तंदिवं न निद्रामि शीतलमारुतहिंस-
कन्वाविगतायुवचक्रम्यामिनं दिदृक्षुस्त्वं शरीरगोमं
प्रातःप्रातसि किं कल्पेकल्पे । २ । १ । ४ । कल्पेकल्पे
त्योकार्यं जलं बहुन्यन्यश्च वयमिव जलरूपेण द्रुतो-
ऽनं सुखमान्वाध्र न्वमपि समुद्रदतम्य वीर्यहीनं
नद्रिये पाशेन जिथिलं भवमि । २ । १ । ५ । जेथि-
लरुहा वयं वा पुण्येन्द्र न्वमिहानी नीत्याकाशांयकारं

न निगकरोपि कुठितः क्षीणोमि पंचवक्त्रमुजगशय्यायां
 चक्रमहेश्वरस्य मत्स्यं वचः श्रुत्वा त्वच्छरीरं कानि
 न्याजितोमि । २ । १ । ६ । पराजितं भव्यं मनोऽस्म-
 न्स्वामिनो नागचणम्याऽस्मन्निवेदमुक्ता रुदतीरम्मान्
 त्वं मध्ये शत्रुप्रकारेभ्यो बोरूपः सन् सर्वकालं शात्रवे
 तिष्ठसि किं सुखं जीव वनां वक्रा २ । १ । ७ ।
 अथकारदृढवर्णमद्राजलमनुद्रुषार्वाहाऽन्येताज्ञानं प्रा-
 प्याहो गत्रोपरमपि त्वं न निद्रासि आगच्छच्छकटं
 पादेन ताडितवतः सर्वेश्वरस्य कृपायां महाऽऽशया
 निमग्नः कुञ्चितोमि । २ । १ । ८ । अनुमवाऽविनाश्या-
 नुगगगेगो मृदुप्राणमनःशोषयत्यनश्वरदीप त्वमपि
 दयाशीलो रक्तानगरसुविशालनयनस्य रक्तविवाधर-
 स्यान्मत्स्वामिनः सुन्दरमान्दानुलम्बाऽऽशया दक्षमे ।
 २ । १ । ९ । दाहाऽविनाश्याशरणे मृदुप्राणमनः
 शोषयति विच्छेदमंतगं नक्तं दिव त्वद्विषये पातयि-
 त्वोपरतोमि नुरगान्मयं विदार्त्रिर्जुलद्रुममध्ये गत्या भवि-
 माक्रांतवन्नित्यम्बभावकागणभृतेनः परं मां मात्वाहीः ।
 । २ । १ । १० । अविकीर्णनरैरदाश्रीदिज्योतिष्यनिर-
 त्र्यानुगगद्रुकागुरीनाडकोपेताडि रियनद्रमनंज्यगे रु-
 एतदशकमन्यजंता न त्यजंतुः पश्यत वेकुण्डं निवि-
 तम् । २ । १ । ११ । श्रीविष्णुर्हृदि १० भगवत् ।

यत्र कृष्णसुखेन गुणप्रवृत्तजहासमंगमननिस्तद्वत्प्राम्दितः ।
सप्तमोऽस्मभद्रविनपव भावानाद्वितीयशतस्य शतार्ध
सप्त ॥ १५ ॥

निद्रादिच्छदस्त्वादरनिजननतोऽजस्यसंक्षोभकत्वा-
दन्तेषु प्ररक्तत्वादिभ्यवितरणाकाशयेदेत्यादिकृत्वात् ।
विनाशेपाद्विर्जोकरणत उपमंशापणावर्जनाभ्यां
दृष्टास्यादस्य शोभिः क्षणभिहृदशादुसहस्रं जगाद ॥ १६ ॥

द्वितीयं दृढपदप्रभृतिदशकम् ।

दृढपदप्रभृति सर्वं भूत्वा संख्यातीतोऽस्मत्स्वामी
भूमिमाकाशं सर्वं सह भक्षितवान् अस्मत्कृष्णो नेवं विना
नामन्येकं नेवम् । २ । २ । ३ । किं पापं भग एव
हा मनलोकीं नष्टपापां कृत्वा कृपया गहिता को महा-
पातकनिवृत्त्यर्थं हरस्य भिक्षाप्रदं गोपालवलवत्सिह-
श्रेष्ठं विना । २ । २ । २ । वृषभवंतं पुष्पवंतं पुष्पांगनां
तामऽपृथक्केनाऽऽकाशे नमतिस्वातन्त्रिवेश्योपगितना-
नतिशयितुं रद्धित्वा पृथिवीमाक्रान्तवत् ईश्वरदतिश-
यिनमेकं देवतमस्मिन् किम् । २ । २ । ३ । देवताः
संपदार्थानुत्पादयितुं पुष्पे चतुर्मुखं सृष्टवन्तो देवा-
दस्मान्त्वामिनोऽतिगितस्य पुष्पं पूजनं चानुरूपं किम् ।

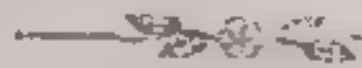
॥ २॥ २॥ ४॥ योग्यगुणः स्वेककारणेऽतिशयिनः-
वान् सर्वपदार्थान् स्वप्नं योग्यः सुदृग्नामगमनयनः
स्वामी परंज्योतिरूपि ज्ञाना को वा ॥ २॥ २॥ ५॥
यावन्तो यावन्ति च सर्वे पदार्था मद्गणं विना यथा स्वा-
तन्त्रिवेशेन तथा न्यूनो विस्तृतज्ञानप्रवाहनेजोमृत्तिः
सोऽन्मदीयार्णवसुन्दरगय्यावान् । २॥ २॥ ६॥
शय्याकटदलं सप्तलोकाग्रहणक्षय उदागे इत्यवदुर्गः
स्वामी अन्नः को जानानि तदीयकपटमायामनो-
व्यापारम् । २॥ २॥ ७॥ संकल्पे देवान् सर्वपदार्थांश्च
वर्तितवतं मायिन स्वामिनं विना को वा संविधाय
दृढस्थितिं त्रिलोको स्वान्तर्निवेश्य रक्षणस्वभावः । २॥
२॥ ८॥ रक्षणस्वभावः कृष्णस्वामी मेलनं कृत्वा
स्वनाभ्यन्तःसमर्थदिद्वैतमिदं दिविषद उन्पादित-
वान् देवल्लोकांश्च । २॥ २॥ ९॥ कपटानस्मान्
सप्तलोकांश्च स्वान्तरुत्पादितवान् स्वामित्रिणि भेत-
वृषभश्चतुर्मुख इन्द्रो दिविषदो गरुडवाहनचरणावाशि-
त्य स्तुवेति । २॥ २॥ १०॥ स्तुवन्सु सप्तलोकाना-
कां तवन्तं सुन्दरनटं कुरुकापुगीशठकोपोक्तं संपन्ने सहस्रे
एतदृशकं सह स्मांतुं शक्तानां नास्ति किञ्चिदक-
घम् । २॥ २॥ ११॥

श्रीदिव्यसुः नरणां च अरण्यम् ।

संलिप्य दुःखशमना-मुदिनः प्रभंगानन्म-म-जनपनाय मद्व
रन्म । आहान्वयादितरतोऽपि मनुष्यभावे पीगाणिकोक्तनय-
तश्चञ्चिद्वितीये ॥ १२ ॥

पुण्यैश्वर्यायनारं भवदुरितहरं वामनं महान्तं
नानावर्मोत्थविश्वं तदनुगुणदृशं कल्पतरुकीकृतान्धिम ।
सुते न्यत्रोत्थवने जगदवनधिपं रक्षणायाः सतीर्ण
०दादिस्तुन्यजीलं व्यकृणुत ललितोत्तंगभावेन नाथम् ॥ १४ ॥

तृतीयं शरीरे वर्द्धमानजीवदशकम् ।

शरीरे वर्द्धमानजीव साधु भो त्वां लब्ध्वा दिविषदां
स्वामी मधुमूदनोऽस्मत्स्वामी स्वयमहं च सर्वे मिथः
संलिप्य निर्वृत्तो मधुक्षीरघृतेक्षुरसामृतवत् । २ । ३ । १ ।
सदृशाधिकशून्यो महामार्गी सदृशसर्वपदार्थानामात्मा
मम जमनी सा माता पिता भूत्वाऽज्ञातज्ञापकगुरो
त्वत्कृतानि दामोहं न जानामि । २ । ३ । २ ।
अज्ञानकाले दास्ये प्रीतिमुन्वाद्य ज्ञानशून्यमहामायायां
दासभूतं मां स्थापितवान् अविदितो वामनो भूत्वा
भूमिं महाबलं त्रिपदमिन्यवेदनं वंचितवान् मदान्मा-
नमंतः प्रविश्य । २ । ३ । ३ । मदात्मनांतरसंश्लेष-
महाममीचीनोपकारकस्य प्रत्युपकारत्वेन मदात्मानं
दत्त्वा निर्वृत्तोऽस्मि इतः परमपदम् इत्यस्ति किं महा-

त्मात्मा च त्वं लोकान् सम भक्षितवान् स्वामी मदा-
त्मा कोहं कः दाना त्वं स्वीकृतवान् । २ । ३ । ४ ।
इतः परं केषामपि ज्ञानिर्ग्रहीतुमशक्यमत्स्वामिन् पद्मानां
पदानन्दमत्समुद्रो भूतामृता सहायमद्भिकारण-
लोकान् सत वगह एको भूत्वाऽग्रयुक्तदंष्ट्रायां निदि-
व्रवानसि त्वत्पादं प्राप्तवानहम् । २ । ३ । ५ ।
प्राप्तानां कूरपापानां कूरविषं दृढमतिमध्यमाववर्ता
मनोऽत्यजंतं तदात्मानं विनाशरूपामेवाधिगतिम-
प्रयच्छंतं तेजो राक्षसीनासिकायां च्छेतारं दासोद-
माश्रितवान् प्रथममेव । २ । ३ । ६ । प्राचीनसर्मा-
चीनवीणाभ्यस्यमानशास्त्रतंत्रीपरिपकरस बहुसमीची-
नाभ्यस्यमानपर पवित्रेश्चरमाभूतवर्णुकबलाहक मन्कृष्ण
त्वां विना न भवामि मां भोस्त्वं लक्ष्यं कुरु । २ । ३ ।
७ । लक्ष्मीकृतज्ञानैर्वहुकल्पं साधनीयतपोमार्गमव-
लंब्यैतज्जन्मन्येवालपकालेन प्राप्तवानहं शिवयस्थं
नवनीतं दुग्धमविदितं भुजानं स्वामिनमतुमार्गसक्त
मना भूत्वा जन्मपापं निराकृतम् । २ । ३ । ८ । परि-
मलपूर्णशीतलसुन्दरतुलसीकृष्णस्य दिविपत्रायकस्या-
सदृशभ्रस्य परमस्य पवित्रस्य गुणान् गुरुमवद्वयात-
रोगाणां निवृत्तयेऽभिगम्य प्रविश्यावगाद्य दासोदमासं
भोजयित्वा पीत्वा हृष्टोस्मि । २ । ३ । ९ । हर्षके-

पशून्यो जन्मनाशब्दाभिजगशून्यो दीप्तिमज्ज्योति-
 भूत्वा नगमिष्यामि कदा वर्षकाऽऽकाशेनत् पृथिवीं
 च तेजश्चकशांत्वा धृत्वा रक्षनो मायिनः स्वामिनो
 दागानां संघैः । २ । ३ । १० । संवयुक्तमहासुरकुल-
 नागाय कुपितं संवयुक्तकुरुकापुरीशठकोपेन ज्ञात्वोक्ते
 संवयुक्तसहस्रे एतदशकं सह गीत्वा संघीभूता दासैः
 सह संश्लिष्य स्थित्वा नृत्यंतु । २ । ३ । ११ ।

श्रीदिव्यमृगिचरणावेव शरणम् ।

अन्तस्थमर्वरसनम्बुजलोचनस्य संयोगरूपमवगाथ मुन्नामृता-
 वियम् । तदंशिकप्रथमसूरिगणैकदास्यात्संगो ममेत्यकथयन्
 मुनिस्वृतीये ॥ १३ ॥

चित्रास्वादानुभूति त्रियमुपकृतिभिर्दाम्यसारस्य हेतुं
 स्वात्मन्यासाहकृत्यं भजदमृतरसं भक्तचित्तैकभोग्यम् ।
 सर्वान्नाशनार्हं सपदि बहुफलस्नेहमास्वाद्यशीलं
 सन्न्यम्माध्येन्ममेतं निरविशदनवालेषनिर्वेशमीशम् ॥ १५ ॥

चतुर्थं नर्तित्वानर्तित्वादशकम् ।

नर्तित्वानर्तित्वा चित्ते द्रुता सस्वरं गीत्वागीत्वा
 नेत्रजलं प्रयाव्य सर्वत्र विचित्र्यविचित्र्य नगमिहेति
 ग्लत्वा ग्लायनीयं दीप्तिमहत्याया । २ । ४ । १ ।
 दीप्तिमहत्यायमाविर्भमन्मोग्या त्वदर्शनाशयांतः

शिथिला भवति बलवद्वाणमहस्रभुजान् च्छिन्नवानसि
 त्वां द्रष्टुं त्वमनुकंपाशून्यः । २ । ४ । २ । आर्द्रहृदये-
 नाऽनलस्रश्लेषवलाशामवृच्छिद्यतुल्येयं कृपां न करो-
 प्येतम्य किं कुर्यां रक्षोलंकानाशितवनः । २ । ४ । ३ ।
 लंकानाशकेति वदति पुनश्च बलवन्त्यक्षुच्छिन्नेति वदति
 हृदयव्याकुलं दीवं निश्चसिति नेत्रजलाधिकं शुभि-
 तांजलिं वध्नाति म्रियन्त्येव । २ । ४ । ४ । इयम-
 दोगत्रं प्रलप्य मन्दीलोत्पलसुन्दरनेत्रयोजलं धत्ते
 चंचरीकल्याणभीतलसुन्दरतुलसीं न प्रयच्छसि का
 धवलवर्णस्य दया । २ । ४ । ५ । दयालो इति वदति
 पुनश्चान्यंतमाद्रियते उपकारकेति वदति मदीयप्रत्य-
 गात्मन उचितामृतेति वदति अन्तर्गन्धं द्रवीभृयस्थि-
 त्वांतरं । २ । ४ । ६ । अन्तः शुष्कप्राणा म्लायं म्लायं
 मम महोदार कृष्णेति वदति पुनश्च पूर्णजलशाचित्रिति
 वदति मम वंचिकया स्वयमधिगता वचना । २ । ४ ।
 ७ । वंचकेति वदति अंजलिं करोति स्वमनोदाहं दीवं
 निःश्वसिति बलवत्कंसं वंचितवानसि त्वां शरण्यमिति
 वदन्त्यानया प्राप्नोति । २ । ४ । ८ । अस्मन्नकाल-
 मुदयकालं न जानाति परिमलमधुयुक्तकुसुमशीतलतु-
 लसीति वदति तेजोवर्तुलमुखसुदृश्यतेमं भवदिष्टं
 किं वै तस्यां मुखायाम् । २ । ४ । ९ । चपला शाला न-

त्तं दिवं स्वीयामङ्गलमुदरनेत्रयोर्जलं विभक्तिं प्रवृद्धैश्च-
र्यदाहं लंकां नाशितवानस्य सुगन्धनयनमेकं मा-
ग्लषय । २ । ४ । १० । अक्षौण्णगुणवामनं स्वरयुक्त
उदारशठकोपान्केऽतिशयितगाथाऽद्वितीयसहस्रे एतदश-
केन चाग्नयोः समर्पणयोग्यः सुन्दरदाम्नाम् । २ । ४ । ११ ।

श्रीदिव्यमृगिचरणावेव शरणम् ।

तन्माधितानधिगमेन समुत्थितार्ति
रेहरेः परमुत्सेन यथा विधेयम् ।

आत्तेनिवेदनमपाकरणार्थेन च

मूर्च्छा तथा मुनिरगान्महतीं चतुर्थे ॥ १४ ॥

महाद्वये नृमिहं भपितविषदुषावल्लभं क्षिप्तलंकं
स्वेलप्रत्यधिकृतं भमहरतुलसीमालिनं वैर्यहेतुम् ।

आणं दत्तावधानं स्वारिपुह्निकृताश्वासनं दीप्तहेति

सम्प्रागभिनारं व्यसननिरसनं व्यक्तकीर्तिं जगाद ॥ १६ ॥

पंचमं सुन्दरधाम दशकम् ।

सुन्दरधामप्रीतिं कृत्वा मदात्मना मिलितस्य स्वा-
मिनः सुन्दरधामविलम्बित्करीटं शङ्खश्चक्रं मूत्रं हारः संवि-
रक्ततामग्मविशालनयने रक्तफलाग्रगे रक्तकमलं रक्त-
तामग्मचरणौ तमहादकः श्रीविग्रहः । २ । ५ । १ । श्रीविग्रह
आकाशज्योतीरक्ततामग्मनेत्रं करः कमलं श्रीस्थानं व-

शोऽजस्य स्थानं नाभिरवशिष्टस्थलं मम पिबुः स्वामिनो
 रुद्रस्थलमेकमशेषयित्वा ममान्तमिलितस्य आः । २ । ५ । २ ।
 मन्दतर्मिलितस्य रक्तस्निग्धाधरो रक्तकमलं विद्योतमान-
 तेजःपर्वतम्य नेत्रं पादः करः कमलं स्थिरपूर्णसत्तलो-
 कयुद्धरे म्वातग्रप्रविष्टः कोपि पदार्थो नास्ति । २ । ५ । ३ ।
 सर्वपदार्थः स्वयं भवन्मरकतपर्वतम्य तुर्यः तात्का-
 लिकतामरसपुष्पं नेत्रं पादः करं कमलं सर्वस्मिन्
 काले प्रतिदिनमाससंवत्सरप्रलयं तत्तत्कालेषु ममानु-
 तासृतम् । २ । ५ । ४ । अनृतासृततयाऽमदात्मनां
 तर्मिलितस्य वर्षाकालपूर्णनीलमेघसदृशस्यास्वन्स्वा-
 मिनः कृष्णस्य सदृशं न भवत्यधरस्य रक्तप्रवालं
 नेत्रपादहस्तस्य कमलं महाहारो दीर्घकिरीटं यज्ञोपर्यात
 मन्यानि चाभरणानि बहूनि २ । ५ । ५ । बहून्या-
 भरणानि नामानि बहूनि बहूनि ज्योतीरूपाणि प्रकारे
 चिंत्यमाने बहवो दर्शनभक्षणश्रवणस्पर्शनाघ्राणजा-
 नंदाः बहूनि ज्ञानानि च सर्पशय्योपरिस्थितस्य ।
 २ । ५ । ६ । सर्पशय्योपरि क्षीरसमुद्रे भयनं वंशसद-
 शभुजन्मीलार्थमृषभाणां सह सप्तानां निरस्करणं च
 समधुनिविडवनीभूतमालत्तरूपां सप्तानां लवनं कुसुम-
 मयितशीतलतुलसीस्वर्णकिरीटः समीचीनयुद्धरथः ।
 २ । ५ । ७ । हेमकिरीटं सुंदरसमरपुंगवमस्मत्स्वामिनं

चतुर्दीर्घभुजं स्ववचिगुण्यं शानलतुलसीमालिनं
 मदवधिमज्जान्वा मदन्तःप्रविष्टं कीर्तयितुमवधिं न
 पश्याम्यहं वक्तव्यं किं वदत । २ । ५ । ८ । वदतास्म-
 त्स्वामिनं मदान्मान्मानं निग्वधिकगुणं मदीयनील-
 माणिक्यज्योतिःसर्माजीनामृतं दुर्लभपदं धृत्वा कमल-
 कुसुमपरिमलनदशः पुमात्र स्त्री न । २ । ५ । ९ ।
 पुमात्र स्त्री नावशिष्टनगुणकोऽपि न भवति दृश्योपि न
 भवति अस्ति न नास्ति न आदरूणकाल आदर्तव्यरू-
 पवान् न तादृशो भवति आयासं मदांतमाश्रित्य
 स्वामिनः कीर्तनम् । २ । ५ । १० । कीर्तनस्यैकस्या-
 गोत्रं कुम्भनर्तकं स्वामिनमुद्दिश्य कीर्तनमेवोद्दिश्य
 कुम्भापुरीशटकोपेन कीर्तितेताद्येकसहस्र एतदशकं
 संकीर्तयितुं नमर्थाः संति चेत्प्राप्तुयुर्वैकुण्ठम् । २ । ५ । ११ ।

श्रीदिव्यमूर्तिचरणावेव शरणम् ।

आगम्य सूरिसहितस्ममपाकृतार्ति-

गुणुज्ज्वलं मङ्कताचन्द्रसन्निभांगः ।

ईशः प्रफुल्लकमलानिकराविरामी-

तत्पञ्चमे न कथयन्मुनिगाननन्द ॥ १५ ॥

स्वनाम्न्या सिद्धकीर्तिं मुपदिनदयितं निगुरन्तुंगमूर्ति

मोन्मुन्मंभातिभांग्यं नवयनमगमं नकधूयादिदृश्यम् ।

मह्यानर्मातिर्जीवं दुर्गमिलपरममहगुणामोदद्वयं

विधायानन्नित्रं वनदुर्गनिगणय्यातर्गव्यान्वभृङ्ग ॥ १७ ॥

पष्ठं वैकुण्ठदशकम् ।

वैकुण्ठ मणिवर्ण महंचक श्रावामन मददये प्रविष्ट
 प्रतिकालममृतधृताकाशपम क्रियमाणदुर्लभ्यपापानि
 त्वदानानां निवर्त्यामुगन् पापानि प्रापयन् कुंद न्यामहं
 गृहीतवान् जानीहि सम्यक् । २ । ६ । ३ । नम्यगर्ह्यैकपदार्था-
 बहिर्भावं स्वांतलोकान्युगयन्निगीयोंद्धार्य प्रविष्टः प्रवेशा-
 नंतग्मतिशायितज्ञानप्रवाहप्रभादीपः कंपशून्यामृतः सु-
 न्कुत्रापि पार्श्ववलोकनानभिज्ञो मदीयमृदणीयतामर-
 सनेत्रः । २ । ६ । २ । तामरसनयनं दिविपत्म्बुन्यं प्रधा-
 ननाथं तुलसीपरिमलदुष्पयुकमालिनमम्बन्मन्त्राभिनं
 स्वर्णपर्वतं वयमभिगम्य सम्यक्स्तुत्वाऽनुमंवाय नन्वा
 वयं हृष्टा नृत्येन तथा रमणाविकम्बग्गाथाऽभिनिवेश-
 स्थितिप्रदस्वभावोदार । २ । ६ । ३ । परमोदार
 मधुसूदन मदीयमरकतपर्वत त्वां स्मृत्वा त्यागं दत्त-
 वन् स्वामिस्त्वां कुतम्ब्यक्ष्यामि समुद्रतुल्य त्वदृणा-
 नऽवगाह्य नर्तित्वा गीत्वा गार्विनः प्रीतः प्रीतो विप्रमान-
 रोगान् सर्वान् विद्राव्योच्चीवन्नुपगम्य स्थित्वा । २ । ६
 । ४ । उर्जीवित उपगता ममानंतङ्गरूपापानि विनाश्य
 त्वदीयानशून्यदास्यं प्राप्नोहं त्यक्ष्यामि किं पंचविशा-
 लशिगेनून्यद्रुजगताद्यां प्राप्य क्षीगर्णवे योगनिद्रचि-

न्नाकृत् स्वामिस्त्वां स्मारंस्मारम् । २ । ६ । ६ ।
 त्वां स्मारंस्मारं त्वदीर्घमहागाथाः मस्वरं गीत्वा
 नत्तित्वा मत्प्राचीनकृष्णकर्माणि समूलं च्छिन्नवानहं
 त्वां मनसा त्यक्तवन्तो हिरण्यस्य विशालं वक्षो विदारि-
 तवन्मदनादिवल्वन्सिंहाशक्यं किं मम । २ । ६ । ६ ।
 अशक्यं किं ममेतःपरं कृत्स्नसतलोकान् भक्षित-
 वानादन्यागत्य मद्दृश्यं प्रविष्टो न जह्यादितः परं
 गुल्मवद्भयात्तान् गंगान् सर्वान् दृशीकृत्य मदीया अध-
 स्नादुपरि सप्तसु जन्मस्वनवसानचोरनरके सर्वदा
 प्रवेशं त्यक्तवन्तः । २ । ६ । ७ । पर्यायेण बहूनि
 जन्मानि प्राप्य चरणावाथित्पानःशुद्धो नाशरहितानं-
 दनहाप्रनादेऽहं निमग्नः शिथिलशिथिलसाराणां बहवः
 मया मग्नीभवेयुस्तथाऽभिधावंतं विदंगमेकमारुह्य
 केवलप्येन स्थितोनि त्वां मद्दृश्यान् व्यावर्त्तय मत्स्वा-
 मिन् । २ । ६ । ८ ॥ मन्स्वामिन् भीतलश्रीविकटवा-
 सिन् लकानाशक सालवृक्षान् स्थूलमूलान् सप्त
 भक्तैकं शरं प्रयोक्तवन् घानुष्क गुच्छानिविडशीतल-
 गुदगुल्लर्लामालामृत त्वां मद्दृश्य एकद्रव्यवयोजित
 वत् मनस्य दिविपन्नायकेतःपरं क्व गंतव्यम् । २ ।
 ६ । ९ ॥ वर्त्तमानकालेषु धृतकालेषु भविष्यत्कालेषु
 मया विनाऽऽत्मा भवेत्त्वामहं प्राप्तः कथं त्यजामि

व्यातानादिगुणत्रिलोकीनाथ परमशीतलवैकटस्थिति-
मन् शीतलतुलसीपरिमलवासितमाल । २ । ६ । १० ।
मालाशीतलसुन्दरतुलसीकिरीटं कमलविशालमहानेत्रं
गुणेश्वराद्य मुन्दन्कुरुकापुरीशटकोपेन माङ्गोक्त
चिन्त्यमानभ्रंशशून्येऽन्तादिमदस एनदेक दशक गानिना
मह स्वरं गानुं समर्थान्ते केशवदामा एव । २ । ६ । ११ ।

श्रीदिन्यमृगचरणावैव शरणम् ।

नानं च मर्मधिगतोयमिति स्वशक्त्या जाता हं स्वचिरहा-
गमनेऽनिशङ्काम् । षष्ठं निरुप्य दृढसंगतिग इतिरिगन्मान्वयि-
त्यपि तदादगतोभ्यनन्दत ॥ १६ ॥

स्वाम्पादमृगपकन्दच्छिन्ननियनहृदये कभोगप्रदाना-
रुपागानर्हप्रकाशान्वित्यपारिचरणम्यापनान्पापभङ्गात् ।

दुस्साधार्यस्य मिद्वैरिहभयकृनेदुर्विभेदात्मयोगा-
त्रिपानेकापकागन्धविग्रहचकितं प्रसताभारुहाक्षम् ॥ १८ ॥

सप्तमं केशरीयादशकम् ।

→→→→→

केशरीया अधस्तादुपरि मदीयाः मयसु मयसु
जन्मस्वपि महाचानुर्व्यमिदं प्राप्ता अरुमातं श्रीः गृह्णा
मदति आः ईशेन मन्त्रीलमाणिक्येन मद्रक्तसुन्दरनव-
नेन दिविपत्रायकेनारुमदुपकारकेण स्वामिना नान-

योगेन । २ । ७ । १ ॥ नागायणः कृत्स्नमन्त्रोक्तो-
 नाथो वेदमयः कागण क्रिया कर्मतेषां कागणं मन्त्रिना
 श्रीमदप्राकृतमग्न्यैर्बहुभिर्भत्वा स्तूयमानतया स्थि-
 त्वा वारणस्य दंतं भगवानुपकागको मम माधव एव
 २ । ७ । २ । माधव इत्येतदेवावलंब्य मामितः पर-
 मेतन्पश्चाद्वाचीन्यवद्यानि यानि कानि च न प्राप्या-
 मीति मदंतः प्रविश्य स्थितो दुष्कृतपापे नाशयन्न-
 मृतो गङ्गासन्ततयतः पर्वत कृजीपावदचरहितेशुर-
 सन्वण्डोऽम्भस्वामी मम गोविन्द एव । २ । ७ । ३ ॥
 गोविन्दः सुम्भतर्कको गोपाल इत्युक्तोक्ता नर्तित्वा
 देवत्वं स्वान्मानं च गातुं नर्तितुं शिञ्जित्वा मां स्वीकृत्य
 मदीयपापानि पलाययित्वा मदीयान्ममसु ममसु जन्मसु
 प्राप्नुन्वन्मवाचानकगेन्ममर्थोऽस्मदुपकागको विष्णुः । २ ।
 ७ । ४ । विष्णो प्रकाशमानगज्ज्योतिस्तामसं पादह-
 स्तनेत्रं विहाय प्रकाशमानरुचिः पर्वत एव श्रीविग्रहो
 विहाय प्रकाशमानश्चन्द्रः श्रीमच्छंखश्चक्रं मृत्युः
 शिवाय प्रकाशमानकिरीटः स्वामितो मधुसूदनस्य ।
 २ । ७ । ५ । मधुसूदनं विनान्यो मम नास्तीति
 केनापि कर्मशून्यः मृतिव्यावर्गतीर्त्वा नर्तित्वा
 यथा स्थितः स्यां तथा प्रतिकल्पं मां मुक्त्येत पङ्क्तिः-
 वरुण्य मदीयप्रतेषु जन्मसु मयेव कृपां कर्तुं विधि

रावृणोन्ममैव स्वाभिने विविकमम । २। ७। ६ विविकमो
 रक्तनामग्नयनयोऽस्मन्स्वामी मद्रक्तन्निग्राधरूप-
 विवृद्धावदानम्पादिकवर्ण इत्येवमनुसन्नाय स्नुन्वा नन्वा
 वदपु कल्पेषु नन्वादपंकजमेव श्रीत्या प्रणमन्मन एव
 दत्तवानमि नमर्थो ननु मम वामन । २। ७। ७। वामनो
 मम मरुतवर्ण तामग्नयन काममुत्पादिन्वात्रिन्येवं
 त्वेजगणो गीन्वेव प्रणम्य परिशुद्धमनस्को जन्मदुःखा-
 त्रिवृत्तो यथा स्यां तथा मम दुष्टं मनो नाशितवान्
 तव किं कुर्यां मम शीघ्रम् । २। ७। ८। श्रीदगो गत-
 तामग्नयन इत्येवं नक्तदिवं प्रलप्य व्याकुलीभूय
 नयनजलं प्रवहन्तुष्णं निःश्वस्य निःश्वस्य ममदेतकृ-
 पापनाशाय सुखवृद्धयेऽनृदिनं न्यां मयि सप्रतिष्ठं
 निवेधितवाननि मम दर्पाकेश । २। ७। ९। दर्पाकेशोऽ-
 स्मदुपकारको लंकागणसकुलकाटिन्यनिवर्तक उपका-
 रकोऽस्मन्स्वाम्यमरग्वामीन्देवं प्रयत्नं चेन्नतः प्रणम दृष्टं
 जानीहि ज्ञात्वा व्याधुग्धमपि न त्यज ननु पूर्ण पद्म-
 नामम । २। ७। १०। पद्मनाभो निरुच्छ्रायशुन्दूप-
 न्महात्मा मर्ध्यवान्मन्त्रगो मां विनश्य मद्यमेव स्वात्मानं
 ददत्कल्पको ममाहृतं वारुणकथयाऽकमदभावेऽहमर्मा-
 चीनाचलवान् दिव्यानां नायको मन्मथमी दामोदरः ।
 २। ७। ११। दामोदरमन्त्रायकारणं भूमिं भवितव्यं

भवति किं सामर्थ्यं ज्ञातुं कस्य चिदित्येव प्रगमनो दामो-
दरूपयोः शिवस्य दिदृगस्य च भवति किं सामर्थ्यं
ज्ञातुं नमस्त्वामिनं मन्समुद्रवर्णम् । २ । ७ । १२ ।
वर्णमहासगिज्योनिग्मप्रधानपुरुषं कृष्णं दीर्घव्यासो-
द्वन्तं सुन्दरकुरुकापुर्गशठकोपेन कृते द्रविडमालासहस्र
पत्ना द्वादशार्गीनियुक्ता द्वादशनामगाथाः स्वामिनश्चरणौ
प्रापयेयुः । २ । ७ । १३ । श्रीदिव्यमूर्तिचरणान्वेन शरणम् ।

नैव ज्ञेयविमनताममर्जेन हेन ये मामका इति वदन्नाधि-
मनर्जे सः । नम्य स्वरूपगुणचेष्टितवाचिनामभूतद्विषदकमुत्तमो
सुन्दरं सुनीन्द्रः । १७७ ॥

मर्वादिस्मर्पनायस्त्रिभवनजननीचन्द्रमः स्वाश्रितार्था
विश्वकाम्याप्यानिदीप्तो विमनस्तिरसुनः स्वाधिसद्भक्तिदायी ।
विश्वान्धे नामनागन्धविभवरसदः स्वान्तनिर्वाहयोग्यः
स्वाधिदो वन्द्यमेता स्वजननिवतया द्वादशान्याभिरुचे ॥ १७८ ॥

अष्टमं शयनं मर्पशय्यादशकम् ।

शयनं मर्पशय्यायां सुन्दरगङ्गाङ्गनाल्लिङ्गनमुभयो-
स्तयोः काण्ड स्वयमेव सदृशो भवति सर्वपदार्थानां
पदकाण्डं प्रतिवृत्तन्ममानं निर्वायनाम् । २ ।
८ । १ । नैवमागदुःखजन्मप्रपुन्यन्यथावत्ता-
यद्दुःखनिवर्तनमोक्षकाण्डं पुष्पितशीतलजलद्वन्द्वं गज-

दुःखनिवर्तकस्य सुन्दरशीतलतुलसीकस्य ममाद्विनी-
यनायकस्य मन्त्रः । २ । ८ । २ ॥ अथाऽजो भवति
महर्षी हरे भवति उत्पादितस्वनाभ्या मदांगमाश्रित्य
संश्लिषच्छ्रीभृन्वा स्ववसति स्वोचितचेष्टितो महान्ति
चेष्टितानि सर्वत्र द्रष्टव्यानि । २ । ८ । ३ । विषयान् पञ्च चर-
तामिन्द्रियाणां पञ्चानां निवृत्त्यनन्तान्शून्याद्वितीयदेश-
प्रेप्सवो व्याकुलीभूय यथा नश्येयुस्तथाऽमुगन्धतपतः
फलाग्रगे गुणऽवगाहश्च निगन्तम् । २ । ८ । ४ ।
निगन्तदुःखजन्मप्रभृतीनामन्येषां सर्वेषां नाशगहिता-
द्वितीयकारणं त्रितोकाग्रभको हयो भृन्वा कच्छपो
भृत्वा मत्स्यो भृन्वा मानुषो भवति देवादिदेवग्वामी
सम तीर्थः । २ । ८ । ५ । तीर्थलोकविक्रान्तकचर-
णयोः सुन्दरपुष्पदाम समर्प्य तदेव शिवशीपे स्वयं दृष्ट्वा
पार्थिव निरूप्य निश्चितं शीतलतुलसीकमहन्त्वं पुनश्च
केनचिद्वक्तव्यं स्थितं किम् । २ । ८ । ६ । शयित्वो-
पविश्य स्थित्वा कान्त्वा वगहो भृत्वाऽथः प्रविश्योद्दि-
गति स्वांतगाछादयति निगन्तति पृथुलमहाभुजः
सम्यगाद्विगति भूमिसंज्ञम्वितं स्वामिना क्रियमाणव्या-
मोहं को वा पश्यति । २ । ८ । ७ । पश्येत्को गदीयं
कृष्णं को दर्शनप्रकारं भक्षणं कथ्यमानं सर्वं लोका-
पककवलाय न पर्याप्तं द्रवस्वभावो गंदः प्राणोऽन्ये

सर्वपदार्था अष्टौ पार्थानपि न त्यजति व्याप्यास्ति
 सर्वत्र । २ । ८ । ८ । सर्वत्रास्ते कृष्ण इति वदते
 पुत्राय कुम्भ्यन्त्यत्र नास्ति किलेति द्विण्ये स्तंभं
 ताडयति तत्र तत्काल एव स यथा नश्येत्तथाऽऽविर्भ-
 वतो मम विद्वस्वामिनो महत्त्वं विचार्य स्वभावं किम-
 न्यः २ । ८ । ९ । गुणशालिमोक्षस्वर्गनरकांतानामति-
 शयशालिदेवमध्यानां सर्वपदार्थानां सहकारिकारणं
 बीजं च भूत्वा व्याप्याद्वितीयतया स्थितं वर्षुकमेवस-
 दशवर्णं मम कृष्णमहमरक्ष्यम् । २ । ८ । १० ।
 नेत्रनलयो रक्तं नीलविग्रहं स्वामिनं भ्रमराकुलोद्यान-
 बलुदिवज्ज्देशवता गीतिश्रेष्ठयुक्ते द्राविडसहस्र एतदशके
 शका आकाशोपरि बेलक्षणेन स्थित्वा नियमयन्ति
 सुमहापदम् । २ । ८ । ११ ।

श्रीदिव्यसुगिचरणाविव शरणम् ।

जान्मान्वायिन्वपि द्वेः प्रियतामेवः य

सर्वान्मनस्स्वजनवन्मतिरष्टमेन ।

मोक्षप्रदत्वमुपदिश्य तदाभिमख्या-

लाभान्स्वलाभमधिकं चदमन्यते स्म ॥ १८ ॥

प्राप्याकाराण्यन्या नतिरुत्तरगणादिभ्यमुष्ट्यादिगणै-

निर्म्मामानन्ददेशान्वयन इरजगौ रक्षणार्थवतारान् ।

सुप्रख्यातानृमानादिविशिष्टरक्षणद्वयस्तिर्गन्विष्यवत्त्वा-

टकेद्वौगद्वयमावाटविलकलकृतेर्मुक्तिमोक्षं मुकुन्दे ॥ २० ॥

नवमं सुमहापदप्रकारदशकम् ।

॥ १ ॥

सुमहापदप्रकारमपि न वदामः त्वद्रक्तमहापादपदं
 शिगमि योजय शीघ्रं हस्तिपशुदुःखनिवर्त्तकोपकारक
 स्वामित्र दासोदमपेक्ष इदमेव । २ । ९ । १ । इदमेवाहं
 त्वत्तः स्वीकुर्यां सर्वदा ममाऽजननिविदुज्योनिर्मणि-
 वर्णं मन्स्वामित्रं दुष्प्रापन्वच्चरणं मया प्राप्तुं ज्ञानदस्त्वं
 प्रयच्छ कालक्षेपं मा कृथाः । २ । ९ । २ । मा कृथा
 दुष्कमेति कृपां कुर्वन्मदीयदस्त्व्यातचक्रं कृष्णोपका-
 रकं कृपय्यातकंटापगेधेपि त्वच्चरणं निरंतरं स्तोतु
 कृपां कुरु ममेव । २ । ९ । ३ । ममेव दान्यं कुरु सर्वदा
 पीति मन्मनस्येवागत्य मध्ये विच्छेदमंतरा स्थित्वा
 स्वार्थमेव मां स्वीकुर्विदमेव ममेव कृष्णविषये मया-
 स्वीकर्त्तव्यो विशेषः । २ । ९ । ४ । अनिगधाश्रयं
 मोक्षं स्वर्गं नरकं मरणं प्राप्नोतु न प्राप्नोतु अहं च
 जन्ममृत्युं बहुजन्मानं स्वामित्रं विस्मरणं किंचिद्विना
 सर्वदाऽनुभवेयम् । २ । ९ । ५ । आनंदशालिदेवलो-
 काऽलोकानंदशालिज्योनिर्विकासकस्वामित्रानंदशा-
 लिचित्तवाक्कायव्यापारैः मदानंदं प्राप्य त्वां ननु-
 मागच्छ । २ । ९ । ६ । आगच्छ त्वच्छीरादकुसु-
 मयोग्धो विचलमहमागत्य यथा प्राप्नुयां तथा प्रदद-

त्वां मद्वदये प्रवेशते मदाऽनुप्यन्मम सर्वदिने सर्व-
 काले । २ । ९ । ७ ॥ यत्किञ्चिन्काले स्वामितया
 मदनंस्मितपुमि चेदन्यस्मिन्सर्वकाले किमपि न
 यान्तेऽतिशयिनेवेदंविमले कवलीक्रियमाणमच्छ-
 र्कणफल त्वामदम । २ । ९ । ८ । अहमेव मां
 ज्ञातुमशक्तोऽहमेव मदीयमेवेत्यनिष्टम् अहमेव त्वं मदी-
 यमपि न्वमेवाकाशस्तनय यदिविषद्वृषभ । २ । ९ । ९ ।
 वृषभंश्चेन्मम च जित्वा सौन्दर्यशालिलंकां भस्मीकृत-
 वदधिकप्रभायुक्तज्योतिर्न विश्वमिहि मां त्वत्सुवर्णच-
 र्णयोयोजय शीघ्रमन्यत्र गंतुं कदापि न त्यज । २ ।
 ९ । १० । अजहन्सुदर्शनंस्वामिविषये आश्रयणम-
 न्यजनोदारकुसुकापुगीशयकोपेनोक्तेऽनर्थान्ये महमे-
 एतदशक नाशगदितयद् कुर्वीद्वर्धमानानाम् । २ । ९ । ११ ॥

श्रीदिव्यमूर्तिचरणौव भगवत् ।

मोक्षदरं मुमुक्षुस्य मन्दं विन्दे

मोक्ष मदाद्यममदसकं पश्ये :

आनन्दप्रमदं पश्ये किञ्चित्कस्य

मोक्षायवन्तु नवमं निर्यायितेन । १२ ॥

श्रद्धेयस्याश्रित्योक्तं शुभमस्ति कथं मोक्षसाधनं विन्दे

स्वासे सारोपकारं स्मृतिमत्तज्ज्ञानादरं श्रीनिष्ठयम् ।

आप्तां कायात्मस्यप्रदममनसस्यज्ञानस्यसर्वगतं

विमुक्त्यादारयन्तं वृत्तगतिचरणं नवपतिं जगत् । १३ ॥

दशमं वर्द्धमानोऽज्ज्वल्यदशकम् ।

२ - १ - ५

वर्द्धमानोऽज्ज्वल्यवालयनाशान्त्रावर्द्धमानकान्ति
 माय्याहतस्थानस्य वर्द्धमानवालोद्यानावृतस्य मालि-
 रुंशोल्ले पर्वतस्य शैथिल्यगदिताश्चन्ममाश्रयणं चातु-
 र्यम् । २ । १० । १ । १ । चतुस्त्रालम्बितेच्यमना-
 दृत्य गंभीरध्वनिगंवेगुंदगनिजालयगिंखडिधुगभिन्वर-
 मालिरुंशोल्लेस्थानं तत्सुत्वा वर्द्धनं फलम् । २ । १० ।
 २ । फलज्ञाने कृत फल नास्ति चेत्तौ वर्षकवत्यादक-
 वर्णसादृगित्यवामाल्यस्य मोक्षविरुंशानावृतमालि-
 रुंशोल्लेगिरंः सन्निहितपर्वतस्य प्रतिस्मृतकर्म । २ ।
 १० । ३ । कर्मदृष्टपाशाच्छिन्वा व्यापृत्योपावनार्थं
 महापर्वतकुट्टितवर्ता माहान्म्यवासस्थानालयस्यागच्छ-
 न्मेवगिंखणम्यानमालिरुंशोल्लेगिरंः नमाश्रयणश्रमेर
 प्रकारः । २ । १० । ४ । असंगोदिधृतवलयक पाप-
 वृद्धिभमोद्योगवचकाधुवालयस्य निर्मलोदागवचन-
 सरःपाण्डितस्य मालिरुंशोल्लेगिरंवेदिः पर्वतस्य समा-
 श्रयणाव गमनमेवोपायः । २ । १० । ५ । मार्ग इति
 चिंतयतु नैच्यमकृन्वा शिवयम्यनवर्तीनाऽदऽदऽद-

यस्य पोतेः सह दक्षिणीभिर्गन्धिनस्य मालिकुंशौलेष-
 र्वतस्य मार्गलमे नञ्चितनमेव समीचीनम् । २ । १० ।
 ६ । समीचीनमिति चिन्तयंतु नरकमञ्जनमकृत्वा
 भूमिं पूर्वमुद्धतवतो दीर्घवासस्थानालयस्य निर्मल-
 कलानिध्याश्रितमालिकुंशौलेगिरिर्दक्षिणमार्गेण प्राप्या-
 भिगमनमेव बलम् । २ । १० । ७ । बले कृत्वा सर्वदाव-
 लमविनाश्य बलोत्पादकमाख्यालयं प्रदक्षिणीकृतं दिवि-
 पद्मिमालिकुंशौलेप्रदक्षिणीकृत्यान्वहतमभिगमनं न्या-
 यम् । २ । १० । ८ । न्यायमित्यनुसंदध्वं प्रबलपापे
 मञ्जनमकृत्वा पिशाचस्त्रीसंहञ्चुचितमहालयं बालग-
 जसंचाश्रितं मालिकुंशौले आश्रयितुमध्यवसाय एव
 विश्वसर्वायो विजयहेतुः । २ । १० । ९ । विजयसा-
 धनमिति चौर्यं कापट्यं चाकृत्वा वेदं प्राग्निशर्दीकृत-
 वता दृढालये सवाममयुगाश्रिते मालिकुंशौलेकुसुमवि-
 काशवत्पर्वते प्रवेशः पदार्थः । २ । १० । १० । पदार्थ
 इत्येतं लोकं मृष्टवतो गुणविषयेऽज्ञानशून्योदागकुलका-
 पुर्व्युदागशटकोपेन वेशयोत्पादनार्थं प्रणीतेऽद्वितीयम-
 हस्य एतदशकं कृपावनश्रृङ्गा संश्लेषयेद्विनाश्येव ।
 । २ । १० । ११ ॥

श्रीदिव्यसुखिचरणावेव शरणम् ।

तमन्निर्जायितमिहैव हासः यदातु-

मामेदिवान्पुनर्महाधर्मिन्यवेत्य ।

माप्ये तमेव च तदन्वयिनं च सर्वं

माचोक्तशम दशमे दशके मुनीन्द्रः ॥ २० ॥

दीप्ताशयेस्वभावं मन्वशितजलजं वपुंकाम्भोद्वणं
शान्तलुचाभिगुणाभिननतिविदमद्वेतिमार्पितगव्यम् ।

संरम्भेनित्तप्यभूमि प्रथमदृष्टगुणं पुनराचेतनान्तं
पूर्वाचाय भूतानां शुभमन्विर्वागाम्भ्यानतो निर्विशेषः ॥ २१ ॥

इत्यनुत्तान्यमद्वलणविगहनया मानुषत्वे परत्वा
सर्वास्वादावभुम्भा व्यसन्नहरतया स्थानिसंप्रानिमस्त्वात् ।

वैमुख्यत्रामयोगान्निजमुत्तद्वनान्मुक्तिसारस्य दाना-
त्कैकयोद्येडयभावा-दुभनिलयतया चातिभोग्यं द्वितीये ॥ २२ ॥

इति श्रीनन्दनगीतां द्वितीयं शतकं समाप्तम् ।

अथ तृतीयशतके प्रथमं किरीटज्योतिर्दशकम् ।

— >> << —

किरीटज्योतिस्तत्र सुखज्योतिर्विकसितं किं चण-
ज्योतिस्तद्विधिततामरसज्योतिर्विकसितं किं स्वरू-
पज्योतिर्गवं बहुभूषणानि त्वत्सुन्दरस्वर्णकटिज्योतिः-
संवलितं किं लक्ष्मीकांत विचार्य वद । ३ । १ । १ ।
विचार्योक्ता ताम्रगमं त्वद्वयनचरणशयस्य समं न
प्रतमपृष्टममीचीनं स्वर्ण त्वज्ज्योतिर्विद्वकान्तेः समं न

उपमानमुक्त्वाऽयं लोकस्त्वां स्तोतीति सर्वमन्यन्तं प्रायेण
 प्राप्तोक्तिरूपं कल्पन्त्येव सूचयति परं ज्योतिः । २ ।
 १ । २ । परंज्योतिस्त्वं परंभवत्त्वां विहाय पश्चाद-
 न्यम्य कस्यापि परंज्योतिषोऽभावेनोपमानगदित-
 नया वर्तमान परंज्योतिस्त्वदन्यथासं लोकं सृष्टवन्म-
 दीयपरंज्योतिर्गोविंदप्रकारं वक्तुं न शक्नोमि । ३ ।
 १ । ३ । असमर्थायां मत्स्यामप्यतत्कुसुमशिखसि महा-
 भूम्यां त्वन्मधुवर्गकुसुममदशश्रीविग्रहे मनो निवेशयतु-
 ममसर्गवद्भुवनयससतिमदाः विकस्मस्तुलसीविषये त्वं
 मता निवेशितवाननि महापृथिवी न क्लिश्येत् । ३
 । ३ । ४ । अक्लेशमागच्छत्तपःफलं विकस्मरकि-
 रणनेजोविग्रहो भुत्वाऽक्लेशज्ञानो मर्यादां विना
 सर्वं व्यानवानमि भविष्यत्कालवर्त्तमानकालभु-
 तकाल्यो भुत्वा लोकमेकरूपतया रक्षसि गुणान्
 कालमन्यन्तं कथं वदति । ३ । ३ । ५ । अध्येतॄणां
 स्वाध्यायाः सर्वे यावन्मु लोकेषु यावत्प्रकाराश्च साधु-
 त्वद्वेषस्पृशो नान्यत्र गच्छन्ति कुसुमशोभमानक्षेत्र-
 तुलसीकिरीटप्रप्यालयांगनाविष्टितवक्षस्क किमुक्ताहं
 स्तवति ३ । ३ । ६ । गतोनागो बहवः स्युस्त्वदंतश्चतुर्मुखं
 व्यामज्जल्लोकान्सर्वात् सृजति प्रथमं सृष्टवानमि
 अतिशयितगुणदग्निप्रवृद्धं दग्ना उचुक्ताः परिवार्यामरा-

स्तुवंति चत्वरदन्दिगुणा मालिन्यं न प्राप्नुयुः किम् ।
 ३ । १ । ७ । निर्मलनेत्रोविग्रहो विक्रमगद्गितः संको-
 चगद्गितो निर्मलज्ञानः सर्वान्मा सर्व व्यापमाननि
 निर्मलपानिभितभूषणवदमम्भतारो मार्गे प्रापञ्चनिर्म-
 लन्वत्पादकुसुमज्योतिर्मालिन्यं न प्राप्नुयान्किम् ।
 ३ । १ । ८ । अकुटितर्ताक्षायचक्रमुदक्षिणो नमदनु-
 गगगजं गिगशयिपुः पतत्रिणं नचाय्योविभूतंसि अकु-
 टितज्ञानैकोपकण्ठो • विक्रम्वल्लोके आश्रितजनान्
 रक्षसि चत्वरदुज्ज्वलनेज्जम्बिनेद्विते न भवेन्किम् ।
 ३ । १ । ९ । वेदरूपननुवेदांतःस्थितविक्रमवनेज्जक्रमणे-
 तात् लोकांन्मर्वान्मृद्वोद्भूतं निर्गीयेंद्रीयक्रांतयान्मि
 चंद्रकलाहदजं चतुर्मुखं इंद्रं च स्वाभिन्वं ज्ञान्वा
 स्तुवन्मु वेलक्षण्येनाचम्भानं विन्मयः किम् । ३ । १ । १० ।
 आश्चर्यानाश्चर्यं चश्चर्यज्ञानंरद्वेद्यं जयकीर्तिन्दुदुवृ-
 द्धिस्थानं विशाल कुम्भापुरीशट्कोपेन अन्यथाज्ञानं
 विना प्रणम्य प्रणीते सत्य एतद्वशकमुर्जाव्य जन्म
 च्छिद्यान्छिद्यदायमानत्रिविधजलभूम्याम् । ३ । १ । ११ ।

श्रीदिग्बसृग्विचरणावेव अग्रणम् ।

आद्ये मूर्तायगतकर्म्य चनर्गदभवं
 गणादर्मोन्मयवयवाभरणानिरूपयन् ।

ब्रह्मादिवागविषयं च भद्राप्रणयं
 सौन्दर्यममहदयककडन्तिच्छेदं ॥ ११ ॥

सर्वेऽपि कृष्णस्यैव तन्मन्त्रं चरन्निर्भीमदीप्तं
 मन्त्रं चरन्निर्भीमदीप्तं सुप्रसन्नमयत्नं भाण्डुनाम्भं महिष्या ।
 मन्त्रं चरन्निर्भीमदीप्तं महिष्यामन्त्रं चरन्निर्भीमदीप्तं
 मन्त्रं चरन्निर्भीमदीप्तं महिष्यामन्त्रं चरन्निर्भीमदीप्तं ॥ २४ ॥

द्वितीय विविधजलभूमिदशकम् ।

— — — — —

विविधजलभूमिसमुत्पादयन्मन्त्रमेववर्णं तद्दिने त्वद्-
 तन्त्रं शरीरं मां भूमामि कृद्दिनव्याधिनिवृत्तये
 पापानि निर्मुक्तं विद्राव्य कदा वाहं त्वामितः परमागत्य
 प्राप्तुमिच्छामि । ३ । २ । १ । १५ त्वन्महाभूमिमाक्रान्तव
 न्महाभूमि त्वद्दुमहाभावा बहुजन्मसु प्रविशन्नहमनादि-
 महाप्रपन्नपापानुबन्धान्ममलं छिन्वा त्वन्महाचरणौ
 प्राप्य विपुलं कम्पित् काले । ३ । २ । २ । हतनात्मा-
 धनस्यैव हतनं कृत्वा भाग्यपुत्रे सर्वं मेन्यं महाभूमौ
 गमयन् मन्त्रामिन् कृद्दिनसंवल्लपापानि छिन्नमा-
 नानि न छिन्ते वद मया त्वां प्राप्तुमेकमुपायम् ।
 ३ । २ । ३ । आवृत्तजानानां मृतेजोरूप सर्वदा विक्रम-
 संकोचो विना सर्वत्र पूर्णं मन्त्रामिन् नैवमन्यत्र
 सर्वत्र दिन्वा त्वन्नग्नयुगलम्यायः संपदमहं प्राप्तुं
 प्रयत्नमनुगृह्णागम्य । ३ । २ । ४ । आगत इवाग-

त्यापि मन्मनमि त्वमशैथिल्यं न कर्मपादमेवेदं
 म्याच्चेदुच्छृष्टपूर्णतमीमिनन्नुमुपधाचणं मन्त्रामित्रहं
 त्वां व्रागन्याभिगच्छामि । ३ । २ । ५ । कु-
 र्यां न कुर्यामिति तावोचं पूर्वकालेऽह्यमागतानाम्वाय
 दृष्टेऽभवं नानावदुसहस्रं प्राणिनः गृष्टवन्पगम त्वन्म-
 र्माजनम्वर्णज्योतिश्चरणौ प्राप्तुर्यां कदा । ३ । २ ।
 ६ । मदा वयं स्थित्वास्थित्वादुःखित्वा चेतः मन्व-
 ज्ञानमंतग पापजन्मसु सभाः सर्वदा सर्वत्राविच्छेदं
 पूर्णतया स्थितं मन्वज्ञानज्योतिः कृष्णं प्राप्स्यामः
 किम् । ३ । २ । ७ । आश्रितदुःखपापानि न मोचि-
 तवान् विच्छेदमंतरा त्वच्चरणौ न ध्यातवान् व्याप्ताना-
 दिगुण कृष्ण मन्वर्णज्योतिगकंदामि विदुःशमाणोऽहं कुत्र
 प्राप्तुमाकंदामि । ३ । २ । ८ । आकुश्याकुश्या दोग्धा-
 पवनगुदायां स्थित्वा पतपिष्टोऽहं बहुकालं मार्गं विमुह्य
 व्याकुलो भवामि मादगं तदा गोमसृष्टं गभितयंतं लोका-
 न्मवान् कान्तवंतं स्वामिनं कुचेतः परमभिगच्छामि । ३ । २ ।
 ९ । प्रातिकाले यमभदानां पाशे विमुक्तं व्याकुलता-
 रूप तन्वलेशान्मवान्दृगकर्तुं नानाशास्त्रज्ञानं मत्कृष्ण
 दृष्ट्वा स्थैर्यं प्राप्य मच्चेतः प्राप देव्यमात्मा । ३ । २ । १० ।
 आन्मनां मवेयां लोकानां स्वामिनं कोकिलकान्तोद्वा-
 नदक्षिणकुरुकापुर्गीगठकंपस्य दोषहितशब्दस्वग्मा-

लानहस्य एतदशकमात्मनि शरीरं मांसमयं निव-
र्त्तयेत् । ३ । २ । ११ ॥

श्रीदिव्यसुगन्धिगणावेव शरणम् ।

नरोचितस्वकरणस्तु हारि यथेष्टं
मुने न चाहमिति भित्तमतिशङ्कारिः ।
आभासितश्च हाङ्गणा स्वमहत्तयेव
भोग्यमतिरिति तत्कथितं द्वितीये ॥ २२ ॥

स्रष्टाकान्ता च लोकान्द्वन्द्वरणिभरानन्यभोग्याद्भयमुग्म-
भित्तोऽप्यत्रोरूपो निगन्धिरसदस्वागिरव्यक्षमूर्तिः ।
नित्यागाम्यस्वपादो निन्विलवसुमतीगोपनस्वावितृत्ति-
मृगन्धुनिर्मनीया यमपरवशतां प्रैति लोकिकनाथः ॥ २५ ॥

तृतीयमवधिशून्यकालदशकम् ।

अवधिशून्यकालं सर्वं सहचारी स्थित्वाऽप्रच्युति-
कैकर्यं कर्तुं वाञ्छामो वयं महाध्वनिनिर्झरे श्रीवेंकटे
लोदर्यशालिगज्योनिषो मत्स्वामिनो नाथनाथस्य ।
२ । ३ । १ । मन्त्रितृपितृपितृपितृपितृपितृश्च पूर्वा
दिविषट्त्रिदिविषट्त्रायकेन सह विकीर्णपुष्पविकाशक-
श्रीवेंकटेऽन्तर्गुणो मेवसुन्दरः स्वामी । ३ । ३ । २ ।
स्वामी माय्याभरणशालिगतामन्मनयनो रक्तफला-
वगो नीलगन्तं प्रमत्तपूर्णपर्वतद्वदनीश्वरीवेंकटे संख्या-

शून्यानादिगुणो दिविपदीगः । ३ । ३ । ३ । ईशो
 दिविपदामिति वदामीत्युक्तो तत्तेजः किं श्रीवैकट्यवतः
 नीचः किञ्चिन्मृत्तिशून्ये मयि पाशं स्थापितवतः पर-
 मप्रमज्ज्योतिषः । ३ । ३ । ४ । ज्योतीरूपः सर्वलोकसेव्यः
 आदिमृत्तिगित्युक्तावुत्कर्षो भवति किं वेदिकानां सक-
 लवेदामृतं दापयदित्युगश्रीवैकट्यवतम् । ३ । ३ । ५ ।
 दह्येगन्तृगानि ते मत्स्यमुपयुग्मपरि पापानि सर्वाणि मय्ये
 स्वेपां समीचीनमेव कुरुः वैकट्यामिने नम इति रूपं
 सुष्ठु प्राप्तं तद्गताम् । ३ । ३ । ६ । वदंतो महापुण्यं
 जलं तेजो धूपमादाय सादरं दिविपदो दिविपन्नायकेन
 प्रगम्य वर्द्धन्ते श्रीवैकटोऽस्माकं नमशालिमोक्षं दद्याद्वि-
 शालपर्वत एव ३ । ३ । ७ । पर्वतमादाय शीतवर्षाद्रक्षितवत-
 स्तदा भूमिमाक्रान्तवत उपकारकस्य परम्य आगत्या-
 श्रयणीये श्रीवैकटमहापर्वत एकस्मिन्नेव मूर्तिनेऽस्माकं
 पापानि नश्येन् । ३ । ३ । ८ । नश्येज्जगज्जन्ममरणं च व्या-
 धिनाशप्रकारं कुर्वन्श्रीवैकटगोपकालोन्मीलदंघ्रितामरसं
 वाचि मनसि च निवेशयताम् । ३ । ३ । ९ । कलत-
 कालावधिं सन्निहितं प्राप्य कुशकाश्यान्प्रागाश्रयत
 विस्तृतफणफणिशयनस्य श्रीवैकटस्य निविडोद्यानं
 निविडतामरमतयाकनितं वम् । ३ । ३ । १० । पादं
 प्रसार्य भूमिमाक्रान्तवतं स्वाभिनं दीर्घाद्यानकुहकापुरी-

शङ्कोपोकेऽसदृश सदस्य एतदशकं समर्था सुरयन्ति
श्रियं प्राप्य भूमौ श्लाघ्याः । ३ । ३ । ११ ।

श्रीदिव्यमृगिचरणावेव शरणम् ।

सर्वत्र सर्वसमये सकलाम्बवस्था

स्वभयं यन्निविन्ददास्यरमाऽमुनीन्द्रः ।

श्रीवक्राद्विनिर्दयस्य परस्य पुंसो

निन्सीमशीलमुष्णमप्यवदन्तीये ॥ २३ ॥

स्थानेत्कपोल्लदीपं श्रमदग्गपुषं स्वांगपर्याप्तदूषं

तेजिषं नीचयोगाप्रगमितभुवनं पावनं सन्नतानाम् ।

प्राप्यदेस्यानमदःप्रशमनविषयं वन्धविच्छेदिपादं

मेमे शीतानिधानत्रयमशुभवमति लम्बितार्चाभिमुख्यम् ॥ २६ ॥

चतुर्थमभिष्टुतसमीचीनदशकम् ।

अभिष्टुतसमीचीनाद्वितीय इति किं वदामि सदृश-
रहितगुणद्विगिति किं वदामि प्रकाशमानशीतलसागर
इति वदामि किमग्निगिति वदामि वायुगिति वदामि
व्यामाकाश इति वदामि किं दीर्घप्रभतेजोद्वयमिति
वदामि न्यागगदितमिदं सर्वमिति वदामि कृष्णस्याह्वा-
नप्रकारः कः । ३ । ४ । १ । आह्वानप्रकारं ज्ञातुं न
शक्नोमि पर्वताः सर्वे इति वदामि अमिलपर्णायगुण-
वर्धमिति वदामि प्रकाशमानाग्नाग्ना इति वदामि

जिह्वाऽभ्यस्यमानाः काला इति वदामि ज्ञानस्य
समीचीनप्राग इति वदामि व्यासगुणकृष्णस्य मन्त्रा-
मिनः पंकजनयनस्य । ३ । ४ । २ । पंकजनयन
इति वदामि प्रवालरक्ताभर इति वदामि सुंदरकि-
णचरण इति वदामि अंजनवर्ण इति वदामि रक्तकि-
णकिरीट इति वदामि श्रीश्रीवत्सवन्ता इति वदामि
शंखचक्रवानिति वदामि जातिभागिक्यम् । ३ । ४ ।
३ । जातिभागिक्यमिति वदामि अविशालिस्पर्श
मुक्तेति वदामि जातिनमीचीनवदमिति वदामि
विच्छेदरहितसुंदरदीप इति वदामि आदिसुंदरज्योति-
रिति वदामि आदिसुंदरपुरुष इति वदामि कस्यप्यभा-
वकाले स्थितं पितृगमच्युतं निर्मलम् । ३ । ४ । ४ ।
अच्युतोऽनल इति वदामि दानजनगपतिवर्त्तकाशा-
स्यमहोपधमिति वदामि समीचीनमसुद्रासृतमिति
वदामि तद्रमन्वंड इति वदामि पद्मसौदन इति वदामि
पुत्रगन्धमिति वदामि फलमिति वदामि पय इति
वदामि । ३ । ४ । ५ । पय इति वदामि चतुर्वेदफल-
मिति वदामि समयन्यायशास्त्रमिति वदामि ध्यामो-
हयच्छूषणगानमिति वदामि एतेषु समीचीनमतिशयित-
मिति वदामि कर्मातिशायिफलमिति वदामि कृष्ण
इति वदामि ध्यामोहकानिति वदामि मार्याति वदामि

दिविपदामादिम् । ३ । ४ । ६ । दिविपदादिरिति
 वदामि दिविपदेव इति वदामि दिविपद्भोग इति
 वदामि दिविपदां सर्वमिति वदामि अन्यूनैश्वर्यमिति
 वदामि अन्यूनस्वर्ग इति वदामि अन्यूनमोक्ष इति
 वदाम्युज्ज्वलमणिवर्णम् । ३ । ४ । ७ । उज्ज्वलमणिवर्ण
 इति वदामि एक इति स्तुत्यनया स्थितशीतलचन्द्रजटा-
 वानिति वदामि चतुर्मुखदेव इति वदामि रक्षणप्रीतिमंतं
 लोकान्सर्वान्मृदातः स्तूयमानतया स्थितं मधुमत्कु-
 मुमनुत्पत्तिकमन्मन्स्वामिनं कृष्णं मायिनम् । ३ ।
 ४ । ८ । कृष्णं मायिनं समुद्रं मथित्वाऽमृतं स्वीकृतवतं
 स्वामिनमन्युतमनंतमनंतोमर्गुपममर्ष्यं सम्यक्छयानं
 भूमिं निर्मायोद्गीर्णवन्ते व्यामोहशालिनं चिंतयितुमु-
 पायं ज्ञातुं न शक्नोमि यावद्यावांश्च स्वयमेव । ३ । ४ ।
 ९ । यावद्यावांश्च स्वयमेव भवंस्तेषांतेषां प्रतिसमयं
 नवंवशून्य इन्द्रियवंचकस्य वक्तुमशक्यो ज्ञानमूर्तिः
 प्रणमंशुकात्मनि विद्यमानैर्यावद्भिः किञ्चित्संबन्धशून्यो
 भावतां प्रप्नोति चेत् तमपि प्राप्नुयात् । ३ । ४ । १० ।
 सर्वोद्वेगवशादितरीतमन्त्रमात्रमेव सदशवर्णं समीपे
 विकस्य गोश्वानकुम्भकायुदाग्धटफोपोके गानयुक्ताद्वितीय-
 सद्वत् पतद्वितीयदशकभ्यामशक्ता विच्छेदशून्यभोगं
 प्राप्यादियन्तेऽमर्गनिविष्टेः । ३ । ४ । ११ ।

श्रीदिव्यमृगचरणावेन शरणम् ।

नये जगत्समवर्त्तय विभोदशरीरं
तद्वान्विनश्च सकलानपि शब्दराशान् ।
तान्भूतभौतिकमुद्भान्कथयन्प्रदार्थ-
न्दाम्यं नकारं वचनेन मुनिश्चतुर्थे ॥ २४ ॥

भूतस्त्वकार्यभूतदशुभनिजवपुषा दीप्तिमद्विः प्रदार्थः
पथ्याम्बादीवमन्त्रेन्दुनिमुखगुभगाशेषशब्दप्रपञ्चः ।
नानाकारैः पुमर्थैर्जगद्विभक्तिभिश्चतनाचनमौघ-
रेष्टं दीप्तिरदुष्टं निर्गिरदतनुतया संनतुष्टाव तृष्टः ॥ २५ ॥

पञ्चमं निविडमहापुष्पितदशकम् ।

निविडमहापुष्पितोद्याने मग्नि शारेण वेदीकुनम्य
स्थितम्य हस्तिनः कृपां कृतवन्ते कालमेववर्णं कुण्ठ-
मन्मत्स्वामितमुक्ता गीत्वोत्थायोद्गीय नमंभ्रमं नृत्यं
न कुर्वन्ति ये तेः कर्म किं वदत भीतलसमुद्रावृत्त-
भूमिस्थाः । ३ । ५ । १ । भीतलसमुद्रावृत्तम्यान्
स्वेषां भक्ष्यतथा हिमित्रा भुञ्जानानां दृढकटकचरणा-
मुगणाममगलं विचारयन्ते लक्ष्मीवद्भ्रमं गगाद्यथा शीर्षं
प्राप्नुयुस्तथा गीत्वोद्गीय नर्त्तन्भ्रयाऽपंचरन्तो मृच्छालि-
लोक उत्पद्यन्ते प्रवल्पापेवोवाये प्रवृद्धेः । ३ । ५ । २ ।
पर्वतमुद्धृत्य पाषाणवपुं निरुध्य गोममृद्धस्य विनाशं
निर्वर्त्तितवन्तमुपकारकमुच्योक्ता स्थित्वा सर्वदा शीर्षा-

सनसंवं रं ज्यन्तस्मभ्रप्यं प्राप्तातर्हीयमानाग्नगंगा
 तितरके मग्नाः स्थित्वा संसंतो नव्याः । ३ । ५ । ३ ।
 पश्चिमवर्गमिच्छन्ते महत क्रममानसत न पीडितवतो
 मत्प्रदातुं हृदयपरायणं श्रीकल्याणादिगुणं गीत्वा
 प्रगम्य नष्टं जन्तु नन्निन्वाऽक्रमगिश्वात्तं भुक्त्वा
 संवन्तं मातन्मला फलं किं माधुजनमध्ये । ३ । ५ । ४ ।
 नाधुजन्यधिककंसन्य माधनार्थमादिसुंदरज्योतीहपं
 तत्राग्न्याप्यात्र ज्ञानं नेदमलं गीत्वा प्रतिवीथ्यक्रमेण
 नृपन्त्योऽर्ज्य ज्ञानवत आगम्य किं जपेगुप्ते मनुष्याः
 किम ३ । ५ । ५ । मनुष्या अन्ये सर्वे न भुक्त्वा
 मायाजन्मदृष्टवंसद्वितीयं जन्मशून्यं विशालमसुद्र-
 शाविनमनुपकारकं फलमिधुग्मं गेहं सध्वमृतं मौन्यं
 विना मनुष्या नन्यंतः सर्वज्ञानस्वभावाः । ३ । ५ । ६ ।
 स्वभावाजितशतलशाय पंचानां कृपां कृत्वा स्थित्वा
 भुमायमिच्छन्तेनां निवेदितवन्तं पञ्ज्योतिः स्मृत्वा
 नन्निन्वा जलज्वाजिनेश्वरिने द्रुताः निधित्वा ये न
 मरेति ते मांसलवृद्धोन्नतमनुष्या उन्नतानां किं कुरुः ।
 ३ । ५ । ७ । प्रवृद्धललमुन्दः शीतलललनिर्दुग्गेनार्येकदे
 मन्मथमिनां नामानि बहुन्युक्ता प्रत्ययोन्मत्त इत्येव
 पश्ये कदम्ब आम्बे चद्रु प्रविज्यामिन्त्य लोकेषु
 इषम्बु स्थित्वा नन्निन्वाऽभिनिर्देशं पश्यित्वा नन्य-

न्तोऽमरस्त्वयाः । ३ । ५ । ८ । अमरमेव सर्वलोक-
स्वामिनं सुप्रतिष्ठितं मनसि योगं प्राप्य तेन सहैकतया
सम्यक्माहमं कर्तुं शक्तान् विद्यायान्येषां सर्वेषां मनसि
सुप्रतिष्ठितसंवायोत्प्लव्य नर्त्तित्वा प्रत्यपनमेव कर्म ।
३ । ५ । ९ । कर्म कर्मफलं च भवन्ते काग्रे श्रीमणि-
वर्णयन् रक्तयनस्वामिनं देवोपकारकमेकहृदयेण मनसि
निधाय मनसि द्रुता उत्थाप्य नर्त्तित्वा महत्त्वं लज्जां च
विद्याय प्रत्यपनान्नानं निवर्त्य । ३ । ५ । १० । निवृत्तान्
दानान् शिञ्जित्वा कैकर्यं काग्यितुं समर्थं पूर्णगुणमच्यु-
तममरस्वामिनं मत्स्वामिनमवगाहमानमहाकंदातवु-
तशीतलमहाकुरुकापुगीश्टकोपेन सायानं प्रणीते महत्
एतदग्रे प्रवर्त्यपापानि भस्मीकुर्यात् । ३ । ५ । ११

श्रीदिव्यमूर्तिचरणान्वित शरणम् ।

पद्मं दाम्प्यविधितं पृथ्वा रम्यं

हृदयं रम्यं विवशं गच्छ पद्मं सः ।

अनन्देन विदुषां निवर्त्तितं भूषां -

मन्त्रं गुरुं गच्छ विदुषां निवर्त्तितं भूषां ॥ ३५ ॥

आनन्देन विदुषां निवर्त्तितं भूषां

गोदायां निवर्त्तितं भूषां निवर्त्तितं भूषां ।

लोणीयां निवर्त्तितं भूषां निवर्त्तितं भूषां

विभागं च अनेन भूषां निवर्त्तितं भूषां ॥ ३६ ॥

पष्ठं रक्ततामरमनयनदशकम् ।

— — — — —

रक्ततामरमनयनः सन् लोकान् सततं भक्षितवानेव
भूमिराकाशो मनुष्या देवा अन्यदन्यदन्यत्सर्वं भुत्वा
ऋतुव्यानप्रभञ्जानमाविर्भूनेतत्सृष्ट्वान् पुनर्नैविड्यशा-
लितेजसा सह भवन्नद्वितीयविरूपमूर्तिः । ३ । ६ । १ ।
विरूपमूर्तिः प्रथमवयाणां मूलं शापानां विद्यमानानां
निवर्तकं विशालसमुद्रशायिनं देवदेवं दक्षिणलंकां
दहनविजृम्भणं संहृद्बलवर्द्धनं पापनाशनं पंकजविशालन-
यनमकमं स्तुवंतु । ३ । ६ । २ । अकमेण दिविषद्विस्मृत्यमान-
तया स्थितं परमं परंज्योतिर्हस्तसंमेलननृत्यतन्त्रं मन्यं
मणिवर्णं कुम्भनर्तकं फणितनारुह्य तरंगितसमुद्रे सम्यङ्
निद्रां स्वीकृतवन्तं स्वामिनं गर्वो समीचीने दिवसे
निग्नरे सर्वदा स्तोतुं मनो निवशयत । ३ । ६ । ३ ।
निवशयत गुण्यन्मनसीति मयोन्यमानस्य मायिनो
गुणोऽस्मादृशामुक्तिः का तिष्ठतु प्रत्यहं दिविषदामी-
शिता चतुर्मुखो जटामिगः स्वामी चार्जवेन तत्पाद-
पंकजं ध्यात्वा स्तुत्वा मंचरंति । ३ । ६ । ४ । मंच-
रता वायुता सह विपुलाकाशः कठिना भूमिर्यस्थितः
सागरोज्ज्वलताऽग्निना सहोभ तेजसी देवा अन्यद-

न्यन्मर्वात्मभूतस्य व्यामलविप्रहस्य रक्तनामरसनय-
नस्य कृष्णस्य दिविपत्रायकस्य वक्रवदुनीलकेशस्या-
स्मत्तेजःकिरीटस्वामिन आविर्भावः । ३ । ६ । ५ ।
जन्मनाशशून्यस्तडांस्तादृश एकमूर्तिः मन् कोपेन
सह कृपां प्रापवांश्चरणयोरधो यथा प्रविशेत्तथा
स्थितः रक्तनयनं मद्रांतं गन्धद्वपरमुशब्दस्पर्शरूपतया
स्थितं मदिविषद्वपभ विहायान्येन शून्यः सर्वकालं
च । ३ । ६ । ६ । १ । सर्वकालं मन्प्राणस्य भोग्या-
मृतं मदीयपूर्णात्मानं निविडकांतिमज्ज्योतिर्नणिवर्णं
कुम्भनर्तकं श्रीमदमर्गमुनिभिर्निर्गीर्यमाणेशुफलमाश्र-
यत परिशुद्धमनस्काः क्षणमपि न तिष्ठेयुर्दुःखानि
३ । ६ । ७ । दुःखमात्रोत्पादकमदमत्कर्मभूतं तद्रहितं
उच्चैःस्थितमेकं ज्योतिः लोकान्मम निर्गीयांद्रीणवन्तं
मोहहेन्वाकर्षणकर्तृयमभयानां कृग्विषमच्युतं दशम्यस्य
सुतं तं विनान्यशरणवात्रास्मि । ३ । ६ । ८ । शरण-
भूतः पिता माता सह स्वयमपि भूत्वा तद्व्यतिरिक्तो
भूत्वा संकोचरहितामरकुलमुलं त्रयाणामंतर्गादिं भात्वा
ग्रयं लोकस्याः सोयमिति संशयं मा कुरुत मनसा
चिन्त्यमानो यः स भवेन्महामुद्रवर्णः । ३ । ६ । ९ ।
समुद्रवर्णः कृष्णो दिविपत्रीलम्बं मम व्यातप्राणः
फणवदुरगभयने शयानः परंज्योतिः पूर्वं शतस्य दिवि-

तुमागच्छन्तीं सेनां दिवितुं पंचार्थं कृष्णमग्ने तदा ग्या-
वर्तकः स्वामी शब्दायमानचरणो द्रक्ष्यतः कदा नयने
३ । ६ । १० । चतुषा द्रष्टुमशक्यं मनसः सम्यक्
मुल्लसं मृच्छालिलोकस्थप्राणिनां सतेषां कृपां कुर्वतं
दिविपद्मीं गानशालयुद्धानवलुतिदेशवता कुरुकापुरी-
शउकोपेनोके गगनालिमहस्र एतदशकेन भक्तत्वेन
भवतं सुवदतेऽभ्यन्यंतु । ३ । ६ । ११ ।

श्रीदिव्यमूर्तिचरणान्वित शरणम् ।

तात्रिन्दितानपि विहातुमसावशकः

शरीरेदुरासदनया विमुखाविचार्य ।

अर्थावितागसुखमन्वमुताच तेषा

मेवं च तेषु विमुयेषु शुशोच पठ ॥ २६ ॥

यमाक्षो वापहन्त्रा मणिकविममरार्थाशचिन्त्याहुविषयां

तत्तादृक्कुल्लभ्रीसुवदितमुकुटी भावकप्राप्यपादाम् ।

शुद्धस्वाद्यन्वभावां यममदमयनीं भक्तार्थगुतिभक्त्यां

नीचोच्चाभोष्टुति हरिकतुमवदत्रिर्मलार्थानुरक्तः । २९ ॥

सप्तममभिवर्द्धमानप्रभावदशकम्

ॐ नमः शिवाय ॥ १०० ॥

अभिवर्द्धमानप्रभावतेजोमूर्ति पंकजनेत्रमभ्यामे

भाग्यमस्मत्क्षीणममुद्रशायिनं परमभ्यसितुं भाग्यवंतो

ये केचन न एव प्रत्यभ्यस्यमानजन्मसंप्रमात्रियम-

यन्तः परमाः । ३ । ७ । ३ । नियमयन्त परमं कृष्णं
चक्रवदुपकारकं अद्वितीयचतुर्भुजं परिशुद्धमणिवर्ण-
मस्मत्स्वामिनं पादौ विशालौ हस्तौ च प्रसाये नम-
स्यन्ति ये न एव त्वंदा प्रतिजन्मावकाशमस्मद्वानका-
नाथाः । ३ । ७ । २ । नाथं भूम्याच्चाकाशेन च स्तृयमा-
नसुगन्धितुलसीकुतुम्बं स्वर्णदीर्घचक्रं मम पितरमुपका-
रकं पादयोर्नतुं समर्थान् ये नमस्यन्ति त एवार्थाव-
मानजन्मावकाशेषु तवेवस्मद्वामकाः । ३ । ७ । ३ ।
कटिव्याघ्रावगम्य कण्टिकवतः कटिमृगवतः पार्श्व-
व्याप्तसुवर्णसूत्रस्य सुवर्गकिरीटस्यान्यवद्वाऽऽभरणस्व-
भाववतः श्रीनारायणस्य भक्तानां भक्ताः खलु मन्त्र-
व्याप्तजन्मावकाशेषु तवेवस्मद्वामकमस्मत्स्वामिनः । ३ ।
७ । ४ । महापुरुषाणां मत्तामसावाग्णस्वामिनोऽमगणां
प्रयामविनाशाय तदा पूर्णामृतं प्राशयितवतः पितुर्मा-
हान्त्यं प्रलपितुं समर्थान् प्रलपंतः खलु भविष्यत्तस्मिन्
जन्मन्यस्मद्वामकाः स्वामिनः । ३ । ७ । ५ । रक्षकं परमं
कृष्णं सुदर्शनोपकारकं मधुसूयंदिमुगन्धिमालं परिशु-
द्धमणिवर्णमस्मत्स्वामिनं प्रभाशालिज्योतिर्मनसि निव-
शयन्ति ये न एवानादरमेतरा दानान् कृत्वाऽस्माञ्जन्म-
जन्मान्तरेभ्यो रक्षयुः । ३ । ७ । ६ । जन्मजन्मान-
रेभ्यो रक्षित्वा दामाश्रीन्वा गुणान्वर्द्धयित्वा स्ववरण

पुगलस्याधः स्वीकुर्वन्तः पितुः प्राचीनान्प्रलपितुं सम-
 र्थान् ये प्रलपन्ति न एव सामीचीन्यं प्राप्यास्मान्म-
 र्जोनीवप्रितारो विश्वमनीयाः । ३ । ७ । ७ । विश्व-
 सनीयं भूमिं सृष्टवन्तं श्रीवशसमुपरि केषामपि ज्ञातुम-
 शक्यं कुम्भीनस्कस्था अपि स्तुवंति चेत् एवास्माकं
 नानाजन्मसु प्रत्यवकाशमस्मन्नतव्यकुलाः स्वयमेव
 । ३ । ७ । ८ । कुलभारिणीर्जातयश्चत्सोऽधोऽधो याव
 द्दिरपि सामीचीन्ये रहिताश्चण्डालचण्डाला अपि
 भवंतु दक्षिणधृतचक्रस्य स्वामिनो मणिवर्णस्य दासा
 इत्यनर्भिलितातां दासानां दासा अस्मत्स्वामिनः । ३ ।
 ७ । ९ । पादव्याप्तं लोकं भुक्त्वा वटदले आहारवशं
 कुर्वाणस्य मदभेन केनापि शून्यस्य शिशुस्वभाववतोऽ-
 स्मन्स्वामिन उपहारकस्य दामदामस्वदामदामस्व-
 दामदामस्वदामदाना वयम् । ३ । ७ । १० । मृत्वा-
 मिवृद्धशत्रुनाशाय तदा पंचानां कृपां कृतवन्तं मद्रा-
 पुरुषं मुंदरकुरुकापुरीगटकोपस्य संनिहिते कंकयं पाद-
 पूर्णं मदन एतदशकं तद्वत्तविषये समानं सम्यगभ्य-
 मितुं शक्ताश्चलन्मकर्तृत्वाभावः सिद्ध्येत् । ३ । ७ । ११ ।

श्रीदिन्यमृगिचण्णावेव शरणम् ।

तच्छोकशान्तिविषये हरिणा प्रसादा-

दाविष्कृतान्स्वगुणवैष्टितभोगशीलान् ।

आलोभ्य वेणवजनान्मुनिगन्धनान् -

नाम्याय तानतिनदपे च समये सः ॥ २७ ॥

स्कीता लोकानिभूम्ना प्रयुचद्भुजया दिव्यमान्यास्त्रभाजा

सदस्याकल्पकल्पया त्रिदशमकृता रजर्णान्मुन्यरण्या ।

मुक्तस्त्वमित्ताद्या गिराधराभ्या गाभ्या नियमन्या

शौरः कान्या जितानी स्वगुह्यतजन्मशक्तिः सन्मन्त्र ॥ २८ ॥

अष्टमं किरीटिन्दशकम् ।

॥ २९ ॥

किरीटिस्त्रिलोक्या तन्वा स्तूयमानगुणांघ्रि अगा-
 वसमुद्रमथन पश्चिवाहनध्वज मेघमण्डान्तर्वर्त्युपगति-
 नोत्कृष्टति तिष्ठति मम चेतः । ३ । ८ । १ । मन एव
 दीर्घनगरं कृत्वा स्थितवन्मम शरण दृढलंकाना-
 यकन्नविपभूमिजिवृक्षया वामनीभुतवंचकेति वदति
 सर्वदा मम वाक् । ३ । ८ । २ । वाचैव स्तोतुं कृपां
 कुर्वदिविषन्नायक कालोद्यद्दालचंद्रकांतिप्रकाश्यवंश-
 गृहेषु क्षीरनवनीते चोर्वेभ भुक्तवन् गोगोप मातर्गति
 पगसृजतो मम हस्तौ । ३ । ८ । ३ । हस्ताभ्यां सम्यक्
 प्रणम्य प्रणम्य त्वां सर्वदा शरणकालमपि किंचिद्विच्छेदं
 विना फणशालिमर्ष आहृद्य शयानं परं त्वां यथार्थतया
 द्रष्टुमात्रियेने मम चक्षुषी । ३ । ८ । ४ । चक्षुभ्यां
 द्रष्टुमागमिष्यतीत्याशया मुमि स्वीकृतवतो वामनस्या-
 रोदणदपेण भ्रमदलंकारशालिपक्षिपक्षशब्दं संभाव्य

निश्चयार्थं विचार्यते न्वित्वा मम श्राव । ३ । ८ ।
 ५ । श्रोत्राभ्यां सम्यक् स्वकीर्तिफलकाव्यानि काल-
 गतानि सधुनि सम्यक् भुक्ता भूम्युपरि स्वर्णदीर्घ-
 चक्रवर्त्तं स्वामेव निगन्तुमादित्यते मम प्राणः । ३ । ८ ।
 ६ । प्राणवर्गाद्भुतवद्वासरत्पञ्चसुन्दरपक्षिन् तेजश्चक-
 पाणिनो दृश्ये व्याकुले बहुकालमाकुश्यापि द्रष्टुं न
 लेभे न्वदलंकागम् । ३ । ८ । ७ । अलंकारतामसमन-
 यनेकांजननील स्थित्वा सत्प्राणं बाधमानशीलानीत-
 भविष्यदन्तमानकाल त्वां कदा द्रक्ष्यामि । ३ । ८ । ८ ।
 प्रतिगृह्णाति महाबले त्रीणि पदानि देहीत्युक्तवन्
 वंचकं कमे वंचयित्वा बाणम्यांतर्वलविनाशायाद्विती-
 यनदस्यभुजच्छेदिन् पक्षिमत्त त्वां कदा पुनः प्राप्स्यामि
 । ३ । ८ । ९ । निविडमहाजर्जुनमध्ये गतवन्नस्मन्महा-
 प्रभाव त्वच्चणदर्शनाशोऽज्ञानं प्राप्य प्रयासेनाहं
 स्तोत्रमालां गृहीत्वा त्वामामित्वाऽऽसित्वा कियत्का-
 लमाकंदामि । ३ । ८ । १० । श्रावनीयगुणं भूमिमा-
 कांतवंतं स्वामिनं सामीचीन्यशालिगुणममीचीतकुरु-
 कापुनीशठकोपेनोक्ते बलवत्सहस्र एतदेकदशम्य विद्यो-
 तमाताकाशं यावंत आगेहेयुरुक्षया । ३ । ८ । ११ ।

श्रीदिव्यमृगचरणनिबध्गणम् ।

पठे वह्निंयततां हारिमापुमाशा

जाता मुनयश्च तर्क्षयन्तमल्लोकात् ।

उन्मिना स्वरकर्णगति कामयनी

शोकातिरेकजननी पुनरष्टमःभूत ॥ २८ ॥

विनाकुष्ठप्रवापराभिजातमुख्यम्यशरीरान्दुर्दाने-
गतन्वर्तिदृष्ट्यां धृतिद्वितमद्वितेनान्मनित्यादगाहः ।

विश्रुतांशुशुद्धिद्विगम्यद्विगतिरुदन्तमायुज्यमनः

कुर्वीतेधौलान्यं धौलितगुणगणितिन्यद्विगम्यगमाह ॥ ३१ ॥

नवममभिधाने विरोधदशकम् ।

—>>००<<—

अभिधाने विरोधोऽस्या तथापि वदन्ति शृण्वन्तु
मज्जिद्वायां भोग्यं काव्यमहं कम्मा अपि न प्रयच्छामि
तेन्नातेना इति भ्रमरुद्धप्यमागध्रिविकटे मद्रजे मत्पि-
तरि मत्स्यामिति मति । ३ । ९ । १ । संतमेव मन्वा
स्वमेकतया मन्वायं सम्पत्तया ददुमन्यमानमेतन्नुप्य-
काव्यं गीत्वा किं तदाकपनिवृत्तकेदापनिवृत्तकृष्णकुरं-
गपुरे सत्यतयेव स्थितं मत्पितरं मत्पितृस्वामिनं विहाय
। ३ । ९ । २ । विच्छेदेन किञ्चिच्छून्येषु बहुविधेष्वनेकेषु
कल्पेषु वर्तितं गंतु मार्गं ददत्यस्मद्विविधहायके निष्ठति
गत्वाऽतीवाविक्रममीर्षान्विन्दुतकाव्येर्विद्वांसो नीचे-
र्विचित्रैकमनुप्यम्य गान किं भवेत् । ३ । ९ । ३ ।
किं सिद्धेत् कतिदिवसपर्यंतं पर्याप्तो विद्वांसोऽम्बुगम-
नुप्यान् गीत्वाऽऽर्जितो महानर्थो दीविशालिमणिकि-

गीतदिविषयको गीतश्चेत् स्वात्मकमेव भावयित्वा
 जन्माऽप्राप्तिं स्वीकुर्यात् । ३ । ९ । ४ । स्वीकार्यं फलं
 नास्ति संकरविशोधनतुल्यमैश्वर्यमुदारं स्तुत्वा युष्मद्वा-
 ग्मिन्त्वं नाशयंतो विद्वांसः स्वीक्रियमाणो न्यूनतारहित-
 मपेक्षितं सर्वं ददत्तमवद्यगदितं मधुदारं मणिवर्णं काव्यं
 गातुमागच्छत । ३ । ९ । ५ । आगच्छत विद्वांसो
 युष्माकं शरीरं क्लेशयित्वा हस्तकार्यं कृत्वा जीवन्त-
 त्रिन्ययोके श्रीमन् इदानीं न संत्यद्राक्ष्म युष्मन्मधुर-
 काव्येन युष्माकं युष्माकमिष्टदेवतानां स्तोत्रं कृतं
 चेद्रक्तकान्तिमलेत्रःकिरीटं मल्लहमीनाथं प्राप्नुयात् ।
 ३ । ९ । ६ । अतुह्यपेक्षार्यकीर्त्यवविशून्यमेकसहस्र-
 तामानमुपकारकं विद्यायान्यमहं न शक्तो मेवल्लदश-
 हन्तो मद्भक्तवत्तमदृष्टदृष्टभुज इति भूमाविकं तृणमतीवा-
 द्रोऽनृतात्तामसिवाते । ३ । ९ । ७ । वंशादधिकसहस्र-
 भुजशालिनीत्यावल्लभं शोषितमहागुणावविशून्यं गीत्वा
 नीत्वा कायं विमृज्य तच्चरणयुगलम्यायः प्रवृष्टुमतुग-
 गवानहं मायाननुन्यान् किं वक्तुं शक्नोमि मद्रात्रा ।
 ३ । ९ । ८ । वाचा मानुषं गातुमागतः कविर्न भवामि
 शोधनशालिगुणपरमोदारश्चकम्बामी ममैव सन् छाया-
 शाल्येदिकं भावयित्वा दिविषदेशं च त्वं पश्येत्पुच्छा
 पदं मपि प्रपच्छेत्स्थित्वास्थित्वा । ३ । ९ । ९ । स्थित्वा

स्थित्वा बहुकालमाऽऽयामयदिदं शरीरं विहाय गत्वा
 गत्वा गत्वा वा दृष्ट्वा जन्मनिर्वर्त्तयेदिति विचार्योपगम्यो-
 पगम्य लोकत्रयप्रकृतिभूतस्य मम मदा मदा इतः पर-
 मऽन्यस्य कस्य चिन्काव्यमनुरूपं किम् । ३ । ९ । १० ।
 अनुरूपमहागुणस्य दिविपदीशस्य कृष्णस्यानुरूपम-
 हागुणोदात्तकुरुकापुर्गेशङ्कोपेनोक्तऽनुरूपमहागुणे महश्च
 एतदेकं दशकमनुरूपमहागुणं वक्तुं शक्तानां नास्ति
 जन्म । ३ । ९ । ११ ।

श्रीदिव्यसृष्टिचरणविव शरणम् ।

अन्यस्त्वेन विषयानविगन्तुमिच्छु-
 नालोक्य विमृशतनिजस्वसनां दधानः ।
 तस्मान्निवार्य बभूवुर्जान्निवृत्तस्य शरी-
 रन्पेप्सुर्नर्हकः । न वसे स्वमास्पृश ॥ २९ ॥

रम्यस्थानादियोगादभितथिभवत्तत्सत्यप्रपञ्चकत्वा
 तमस्यस्माद्यज्ञदानादसर्वविचरणानवशेषित्वं च द्वात् ।
 प्रकृत्या तारुण्यामहर्षोऽवतरणरसे मुक्तिमन्तया निमग्नः ।
 त्रिलोकियोत्सादनाच्च स्तुतिविषयतनुं व्याहरति त्रिन्दितान्यः ॥ ३० ॥

दशमं जन्मानि बहूनि दशकम् ।

— २७३ —

जन्मानि बहूनि बहूनि कृत्वा बहिर्भूत्वा शंखेन
 चक्रं चापं प्रकाशतन्मुगलं प्रकाशतन्मूर्ध्नि गदां धृत्वा

एभिर्गुणैः सन्नायं लोके कश्चिन्न्यवतां गक्षमानामसुगणां
 नाशय युज हन्वतः सार्धनीन्यगुणस्य गुणान्
 वक्तुं प्रातवन्ते केनापि न्यूनताशून्यः । ३ । १० । १ ।
 न्यूनताशून्यः फलनपुत्रे तेजोवति सर्प आरुह्य
 स्वसुंदरकलापनवेष्टभ्यां निद्राण इवैकं योग्यं कृत-
 वतो ईदृशिन्यगुणस्य कुण्ठन्य रक्तालंकारनामिकं
 पतनं संचाय सुगोच्छ्रितवतः स्वामितः पूर्णगुणान्
 स्तुत्वा गीतः नानित्वाहं केनापि प्रतिबंधकेन शून्यः ।
 ३ । १० । २ । प्रतिगोत्रशून्यबहुभोगमेकमद्वितीयनायकं
 विलोक्यनुत्तरं मया इमं द्रुतं समीचीनक्षीरं फलमिश्रु तं
 मकंदपुत्रविक्रमग्रीतलसुंदरतुलसीकिरीटं नत्वा
 तद्विषये प्रसन्नानतनमलपनाप्यहं मन्मनमि दुःखितो
 नस्मि । ३ । १० । ३ । दुःखं विना वाणं गक्षिष्याम
 इति तदा बलेन मदाग्न्याभिमुखीभवत् त्रिपुरघ्नं पुत्रं
 पुनरपि च दुष्टं पराजितं युद्धयमानपक्षं पक्षिणं संचारि-
 तवंतं मायिनं गोपं स्वर्गचक्रं शर्मन्त्युतमाश्रित्याहमी-
 पदपि दुःखितो नस्मि । ३ । १० । ४ । कुशमंतरेणै-
 कदिने एकममं सर्वलोकांतीन्य व्याप्तकीर्त्तौ पाथे
 वैदिकं च मदाग्नोर्दृष्टं प्रदम्यं प्रभावतजोत्पतया
 न्धितं मदाग्नं इवैति वैदिकपुत्राज्जगत्तं मदाऽऽ-
 नीय दत्तं तमाश्रित्य केनापि दुःखेन गदितो

स्मि । ३ । १० । ५ । दुःखगृहिते प्रभावतेनति स्वीय-
ज्योतिषि स्थितप्रकारेणावस्थित एव दुःखे दृश्यमा-
नानां मनुष्याणां जन्मस्वाविर्भूय चक्षुर्विषयमागत्य
दुःखानि कृत्वा स्वदेवस्थितिं लोकेषु प्रवेशं प्रतिष्ठापयतः
स्वामिनो दुःखगृहितगुणस्य कृष्णस्य मायिनः गुणा-
ननुभूतवानहमेकेनापि दुःखेन गृहितोस्मि । ३ । १० ।
६ । दुःखं सुखं भवत्कृतकर्म धृत्वा लोका भूत्वा
सुखशून्यकृत्नरको भूत्वा भोग्यवर्माजीनाकाशवर्गा
भूत्वा स्थिरवद्वात्मानो भूत्वा बहुबहुमायामोदगानंदव-
हेस्तल्लीलाशालितं प्राप्तवान् केनापि दुःखेन न दुक्तो-
स्मि । ३ । १० । ७ । दुःखगृहितानंदवविशून्यं सर्वत्र
सौंदर्यपूर्णव्यापकांतिं कस्यचिदुत्तमां तत्तमोगव्यामोदभूतं
स्थितं स्वामिनवविशून्यज्ञानं ज्ञानं तदेव तत्र सर्वक-
मांनि कुर्वन्मवविशून्यमायं कृष्णं पादमाश्रित्याहमेके-
नापिदुःखेन विविष्टो नास्मि । ३ । १० । ८ । दुःख-
शून्यज्ञानप्रभावेजोमूर्ति तुलनीमालायुक्त स्वामिन-
मतिशयितबहुमायाभिर्विकृतं कुर्वन्मभिमनं रूपं धृत्वा
नप्रोपकारकं महाजप्रभूर्तान्नुर्वान्मर्वाणि च स्वानरवि-
शेषणानुरूपं निगम्ये शक्तं प्राप्तः केनापि विविष्टो
नास्मि । ३ । १० । ९ । ऐक्यव्यवहारेण सर्वदा
सर्वत्र व्याप्तादितीत्यसाक्षज्ञानमेकं भूत्वा परिच्छिन्नप-

चेन्द्रियाविदितप्रकाशेण संपन्नया स्थितं २२ ॥
 नीधमृत्तित्वं पञ्चोन्नवनेजोनिबद्धप्रभमायितं
 कृष्णं चरुयोगाद्रिभ्याहं सर्वदाऽनर्थशून्योस्मि । २॥
 १० । १० । तस्माद्विनमिद्रगुणं केशवं कुरुकापुरीशठ-
 कोपेनोक्तं वात्सल्यविराजितहृदय एतदेकं दशकमभ्यास-
 यितुं यन्मन्त्राणां सज्जनपदेषु नगरेषु सम्यक्पश्यत्सु
 मनीषीन्मन्त्राणां काययित्वा पदं लभयित्वा स्वचित्कोक्या
 दयार्द्रिकनायकत्वनम् । ३ । १० । ११ ।

श्रीविष्णुमृत्तित्वगणपेध शरणम्

मृत्तित्वं भवि दिव्यवपुश्च कोयं
 तस्मात्तन्मन्त्रिणांश्च गुणाननन्दम् ।
 मन्त्राणां मुनिस्मृत्यन्तर्गतार्थतया न किञ्चि-
 दस्ति नमस्तस्मै दशमे वृत्तौ ॥ ३० ॥

नाद्वयवत्तत्त्वं तस्मात्तन्मन्त्रिणांश्च गुणाननन्दम्-
 तस्मात्तन्मन्त्रिणांश्च गुणाननन्दम् ।
 आनन्दयोगेन तस्मात्तन्मन्त्रिणांश्च गुणाननन्दम्-
 तस्मात्तन्मन्त्रिणांश्च गुणाननन्दम् ॥ ३३ ॥

पदं मीन्द्रयोगेन तस्मात्तन्मन्त्रिणांश्च गुणाननन्दम्-
 तस्मात्तन्मन्त्रिणांश्च गुणाननन्दम् ।
 तस्मात्तन्मन्त्रिणांश्च गुणाननन्दम्-
 तस्मात्तन्मन्त्रिणांश्च गुणाननन्दम् ॥ ३४ ॥

इति श्रीविष्णुमृत्तित्वगणपेध शरणम् ।

अथ चतुर्थ शतके

प्रथममेकतायका दशकम् ।

>> <<

एकतायकाश्चिकालं लोकान् स्वधीनतया निय-
मयितारो नीलसदृशचरणाः विशीर्षांशो महालोक-
मलत्रमस्मिन्नन्मनि निष्ठां स्वयं गृह्णन्ति श्रीमन्ना-
रायणचरणावविलंबेन त्रिन्विंशो जीवत । ४ । १ । ३ ।
उजीवत कगनानीयेति लोकानां नियमयितारोऽस्मि-
न्नेव जन्मनि स्वमधुगन्तव्योऽन्येषु स्वीकुर्वाणेषु
स्वयं त्यक्त्वा कृग्विद्योतमानकान्त्यातपवने गत्वा
वाचां प्राप्नुयुः रक्तकांतिमन्किरीटं श्रीमन्नागयणं शीघ्रं
चरणयोगश्रवत । ४ । ३ । २ । चरणश्चित्तगिग्गु
गजनु स्वयं सेवमानेष्वशानिनिर्वातसदृशसुरजेषु
प्रांगणधर्मो जृम्भमाणेषु स्थिताः रजोमिश्रचलयो गच्छन्ति
तन्माउद्भटिति परिमलवत्तुल्यनीर्वाकरीटम्य कृष्णस्य
चरणो स्मरत । ४ । १ । ३ । चित्ताप्रमणे समुद्रप्रलिन-
मृक्षमनिकताभ्यो बहवः संवशो युगान्त्यतां लोकान्
पालयित्वा व्यतीता गृहप्रदेशपार्श्वविशेषं विनाश-
मन्तरेण किञ्चित् पश्यामस्मालचरणमत्तमहिमरुस्य
पादावाश्रयत । ४ । ३ । ४ । आलपत श्रीदयामिति
हृदग्धोत्तविशालकुसुमशयनं सामरणमृदुकेशिनीनां

सुखसंक्षेपः सुभुजः पदाग्रतो लम्बमाने बहुस्त्रीषु
 स्वरसिन्धिर्योषीषु मनरेगुर्मणिवद्भासमानविग्रहस्या-
 न्मन्मयितो नामोच्चार्योन्नीवत । ४ । ३ । ५ ।
 सुखजीविनस्सुखजीवने महावर्षे बुद्बुदवत्त्रये नष्टे अवो-
 गता इत्येतदन्तरेण तदाप्रभृत्येतत्पर्यन्तं सुखजीविनः
 सुखिन एव तिष्ठन्ति इति नास्ति स्थैर्यलिप्साया-
 मगावविशालममुद्राद्यनस्वामिदासा भवत । ४ । १ ।
 ६ । अतुष्टपतधुग्मेस्तैः पङ्क्तिर्न भुक्त्वा तृप्यन्तं
 पङ्क्तिर्नृडात्यापासु सुग्धांगनासु प्रार्थयमानासु पुन-
 रपि भुक्त्वातः प्रयच्छन् समेकं कवलमिति स्वलंति
 तस्मादनुभवत तुलसीयुक्तकिरीटादिसुन्दरज्योतिषो
 गुणान् । ४ । ३ । ७ । गुणशालिनः पूर्णयशसो राज-
 न्या औदार्यस्वभावजया स्थित्वा मौलभ्येन लोकं
 स्वार्शनं कुर्वन्तोपि तत्र तच्छून्या गुणवद्भोगेऽनुप्रविष्टा
 अपि भ्रष्टा भवन्ति व्युत्तिर्नास्ति फणशालिभुजगशय-
 नस्य श्रीरामप्रवणा भवत । ४ । ३ । ८ । क्रमाग-
 तानि नानाभग्नानि वासनया मह च्छिन्वा पञ्चेन्द्रि-
 यणि जिह्वा वननिविष्टकायं त्यक्तवन्तोपि तदा
 तच्छून्याः कुलनित्याश्रितभोग्यस्वर्गं प्राप्यापि निव-
 र्तेत निवृत्तिर्नास्ति ध्वजस्थितपतनस्य स्वामिन
 भग्नानुपगच्छतः । ४ । ३ । ९ । संकुचितमन्यन्तं

ज्ञानेन दृष्ट्वा सर्वं त्यक्तवतः संकोचो मोक्ष इति
 ज्ञानिनोपि तत्फलं नास्ति चक्षुरस्मात्पणमेकः पाशो
 भवेत् पुनश्च मोक्षो नास्ति हेयशून्यमाश्रमश्चित्य
 त्यागाकारण मोक्षस्तद्वत् । ४ । १ । १० । तद्वैर्जी-
 वतोपाय इति कृष्णचरणयोरुपर्यपर्ययमानदुष्प्राप्त्याना-
 वृतकुरुवापुगीभटकोपेतान्तर्गकैक्यतया वृत्तेलंकाऽ-
 र्युक्ते महत्त्वे कल्याणगुणमिलितगानमेतद्वत्कं स्वा-
 दिव्यमन्नरेणभ्यस्यंतोऽगा बहुःस्वनिवृत्त्योर्जीवनम्बभा
 वास्तिष्ठेयुः । ४ । १ । ११ ॥

श्रीदिव्यमर्गचरणविव शरणम् ।

आद्ये चतुर्थस्तके दशके शशरि-

स्तुष्टुस्तथा परादितं दयया विशृण्वन् ।

राज्य-चरात्मपरिभोभयलान्यभावी

मन्त्र-वसताध्य हरिमेव पुमर्थमाह ॥ ३५ ॥

श्रीमन्मारायणः स्वायत्तगुणमकृतो श्रीरामादिसौल-

देर्दोन्तपातिहन्तादृतनियन्तनः कश्यपाधिपितपः ।

विश्वायज्यातिरुर्विधरफणिशयनो देदुरुदम्बकं

निर्वृताशेषदोषः प्रनुरय व विनः सुमिथ्यैश्वर्येदोमा ॥ ३६ ॥

द्वितीयं बालो भूत्वा दशकम् ।

— — — — —

बालो भूत्वा सप्तलोकान्भुक्ता यत्नं विना यदपेक्षेत्रं
 वशं कुर्वन् स्वामिनश्चरणयुगलोपरि समर्पितशोतलगु-

ननु कुरुते न च ननु प्रवृत्तपापाया मुच्यवली ३।
 २ १। तत्र ननु प्रवृत्तपापायाः प्रवृत्तपापायाः सदा मन्त्रादि
 कुरुते न च ननु प्रवृत्तपापायाः सदा मन्त्रादि
 प्रवृत्तपापायाः सदा मन्त्रादि ३। २। २। ३। ४। ५। ६। ७। ८। ९। १०। ११। १२। १३। १४। १५। १६। १७। १८। १९। २०। २१। २२। २३। २४। २५। २६। २७। २८। २९। ३०। ३१। ३२। ३३। ३४। ३५। ३६। ३७। ३८। ३९। ४०। ४१। ४२। ४३। ४४। ४५। ४६। ४७। ४८। ४९। ५०। ५१। ५२। ५३। ५४। ५५। ५६। ५७। ५८। ५९। ६०। ६१। ६२। ६३। ६४। ६५। ६६। ६७। ६८। ६९। ७०। ७१। ७२। ७३। ७४। ७५। ७६। ७७। ७८। ७९। ८०। ८१। ८२। ८३। ८४। ८५। ८६। ८७। ८८। ८९। ९०। ९१। ९२। ९३। ९४। ९५। ९६। ९७। ९८। ९९। १००।

२ । ७ । लतामदृशनीलनिमित्तं लंकानगरे वाणानलं
 प्रदेष्टितवतश्चरणगुणलम्बालंकारभूतगगनिसदृशनि-
 तशीतलसुन्दरतुलसीकुसुम एतेनमाशां कमेत्यदमस्य
 किं कुर्यां प्रतिमत्यः । ४ । २ । ८ । पुष्पां वृषमप्येका
 कन्यां प्रसूयावर्द्धयत किं वदन्ति मन्प्रसूतां मुग्धां शंस
 इति वदन्ति चक्रमिति वदन्ति तुल्यमिति वदन्ति एवं
 प्रकारेण वदन्ति नक्तं दिवं किं कुर्यात् । ४ । २ । ९ ।
 किं कुर्यां मम सुगन्धकन्या मम सुहृदा मम वचनि न
 मम वशेपि न भवन्ति पुष्पाः दीनिकार्याभरणवक्षसः
 कृष्णस्य चरणतुलसी सुवर्गकृताभरणमृदुदुवयोरिति
 कृशाभवन्ति । ४ । २ । १० ॥ आतिक्काऽऽविनिवर्त
 कारमतकृष्णचरणयोऽधिककीर्त्तिमदुशङ्कुरुकापुर्गा-
 शठकोपेनोक्ते आध्यगुणवत्तदस्य एतद्व्यक्तमयीयाना
 अधिककीर्त्तिमद्विवाकनां भवन्ति ममीर्त्तनमालायाम-
 निवताः । ४ । २ । ११ ॥ श्रीदिव्यमूर्तिचरणानेव शब्दम् ।

तं पुरुषार्थेभित्तगार्थरुचेर्निवृत्त्या

मांद्रमुहसमयदेशविदुर्गां च ।

इष्टमुद्रया तदनवाप्तिभुया जिनीये

स्त्रीभाषना मम विगस्य मुनिर्मुमेद ॥ ३७ ॥

शैल्यान्मोगंयसुला कच्चिर्चिन्तया वायणादतिविराया

तमंदसां पृथग्मंगन्महितवृद्धनिहामालया शंसनम् ।

चक्राणीकृत्य योगाद्वदन्तवमदतेर्गायारदानः

मवत्रनेव योग्यैरिगविद्वज्जिमे कृष्णमूर्ति शङ्करः ॥ ३८ ॥

तृतीयं विम्बाधरदशकम् ।

विचारयै वृषभाणां ककुदोऽशिथिलयः प्राकारव-
 हं कलनावधो यथा नश्येत्तथा चायमनामयः कुलीनस-
 दृजदेनं वभंजित्य पुष्पाविनाभूतं लं समर्प्य समये
 नाश्रिन्वानहं तथापि त्वत्पुष्पाविनाभूतविग्रहस्य
 लेपनार्हं चंदनं मन्मन एव । ४ । ३ । १ । लेपनार्हं
 चंदनं मन्मन एव धारणार्हमाला मम वाक्कृता मालेव
 दीर्घपीताम्बुगमपि सेव तेजोमयश्रीमदाभरणं च ममाज-
 लीकण्ठमेवेशस्य पृथिवीं निर्गीयोर्दीर्णवतो मत्पितुरे-
 कमुनेः । ४ । ३ । २ । एकमूर्तिर्द्विमूर्तिस्त्रिमूर्तिर्वहुमू-
 र्तिर्भूत्वा पंच भूतानि भूत्वा द्वे तेजसी भूत्वा मृक्ष्मो भूत्वा
 नागमारुह्य मध्ये समुद्रे निद्राण नागयण तव विग्रहस्य
 सर्वमदन्तः संपद्योत्समदुःखमपनीतवान् । ४ । ३ । ३ ।
 हितनं विचार्य्य सुखे स्तनं दत्तवत्या वंचकपिशाच्याः
 प्राणं संदत्तवन् गोपमयिन् वामन माधव पुष्पशीतलमा-
 लामादाय त्वां समये न संवित्वांस्तथापि तव पुष्पशी-
 तलमालावर्दीर्घकिरीटस्य धार्या माला मम प्राण एव ।
 ४ । ३ । ४ । माला मम प्राणः स्नेहः कनकज्योतिः
 किरीटाद्यसंख्यबहुविधाभरणान्यनुरूपवस्त्रमपि म एवो-
 पसुर्ध्विलोक्येज्यमाना कीर्तिश्च स एव कृष्णस्य

मदुपकारकस्य मत्स्वामिनः कालचक्रवन्तः । ४ । ३ । ५ ।
 कालचक्रेण साकं शुभ्रं शङ्खं हस्ते धृतवत्तस्मि भूमिं
 सर्वा निर्गार्योद्गार्णवन् नागायणेत्येवमाक्रन्दनं कृत्वा-
 हमाह्वयामि चेदपि किञ्चिन्प्रसंगेनापि नागच्छमिचेदपि
 भूषणं भवेतां मन्मस्तकस्य त्वत्कमलसदृशशब्दायमा-
 नचरणौ । ४ । ३ । ६ । शब्दायमानचरणौ प्रसार्य
 रसामाक्रान्तवन्सुन्दरवामन शब्दायमानचरणयोर्जलि व-
 ध्रन्तो यथा प्राप्नुयुस्तथा स्थितमायित् परिमलशालि-
 पुष्पं पयश्चःदाय स्तोतुं न शक्नोमि तथापि त्वन्नल्प-
 योग्यजोतिःश्रीरूपं मत्प्राणोपरिवर्ति । ४ । ३ । ७ ।
 मत्प्राणम्योपरि भवन्नतिशयितमवलोक्यां निविडः
 सर्वापि भूत्वा स्थितज्योतिर्मन्त्रज्ञानमूर्ते तव ममात्मा
 मम तवःत्म एतत्प्रकार एव स्थितः किं वक्तुं शक्नोमि ।
 ४ । ३ । ८ । वक्तुं नमर्थो नास्मि त्वन्निरवधिककीर्ति-
 प्रवाहस्य पारप्रदेशं कदा प्राप्नुयाम्यहं प्रेमव्यामोहमाहूढो
 दोषशून्यपगतपगानृतशून्यं परं ज्योतिरुद्भूय समीचीने-
 पूषरितनपुरुषेषु स्तुवत्स्वहमप्यस्तीपम् । ४ । ३ । ९ ।
 मयि च स्तुवति सतसु लोकेषु सर्वेषु च स्तुवत्सु
 पुनश्च स्वयमपि स्तुवति स्वस्य स्तुतौ क्रियमागायां
 क समाप्तिर्मधुक्षारिद्वपृत रूपेण रस्ये सत्यहमपि
 मदुपकारकं स्तुतवानहमुज्जीविषुम् । ४ । ३ । १० ।

उत्तमयोगायम्यान्वयमाभावनमनस्य कृष्णदीप्तचर
 यथोक्ततामसमवतरेक्षान्वदक्षिणहृत्परकुम्भापुरीशठाने-
 वन्नातृनसून्यगीतिनद्वय एतदशकमभ्यस्तवंतो भूमौ
 सुस्थितं वैराग्येन स्थिता व्योमापि नियमयेगुर्ध्वग्याः
 ४। ३। ११।

श्रीदिव्यसूरिचरणेष्वशरणम् ।

मानः परं हरिरमृत्य तथा स्वभावा-

देनन्मनोवचनदेहकृतक्रियानिः ।

सकनेदनप्रमत्तमर्षविश्वभांग-

स्तंछिद्युवानिदमुवाच मुनिस्तृतीये ॥ ३३ ॥

चेतोऽग्न्यानुद्वेपः स्तुतिवचनकृतस्रक्पटोऽवल्गुपात्ता-

लंकारः प्राणवामी कन्दितसरशिरोऽनुषणध्वननेन ।

श्रीगर्गा मन्वादर्पितस्मृतनुसदनतामान्मरूपे वितन्व-

त्रन्योन्यान्मवयोगान्प्रदागणि मिथः छिद्युभावोय तेन ॥ ३७ ॥

चतुर्थं भूमिं स्थित्वा दशकम् ।

— ३३-४४ —

भूमिं स्थित्वाऽऽल्लोडय वामनस्य भूमिरियमिति
 वदति दिवं प्रगम्य तस्य निम्नयामस्थानं वेदुण्ठ इति
 हस्तेन दर्शयति तत्राभ्या जटं प्रगाल्य स्थित्वा मसुद-
 वर्येति वदति मानसं पुरीमरिकव्यामोहां कृतवतः
 किं कुर्या भूतवदयाः । ४। ४। १। भूतवदयो हस्तौ

संयोज्योपकारक शय्यामसुप्त इति वदति गन्तव्यं
 सूर्यं प्रदश्यं श्रीनग्नसुतिगियमिति वदति शिथिलीभवति
 नेत्रजले व्यवति स्थित्वा नागपणेति वदति अप गदेवह-
 पसृगभावया क्रियमाणेन न जानामि ॥ १॥ २॥ ३॥ जानती
 गन्ताग्रिमालिङ्ग्याऽच्युत इति वदति शरीरे न दृश्यते
 बलमानशीतलवायुनाल्लिङ्ग्य मम गोविंद इति वदति
 पार्श्वमलशालिनुलनीदुहमवसितया पापिष्ठया मया
 प्रसृतया निविडवलयाग्रहमवदा हरिणभावया क्रियमाणं
 मम नेत्रयोर्येकमेव किम् । ४ । ५ । ६ । पूर्णचंद्रं प्रदश्यं
 दीप्तिमन्मणिवर्ण इति वदति स्थितं पर्वतमवलोक्य
 दीर्घेश्वरगच्छेत्याह्वयति सम्यग्वर्षति मंत्रे दृष्टे नाग-
 यण आगत इति नृत्यति एवमुक्तानेतादृशान्द्र्यामोहान-
 कगेन्मम मुद्रयाः । ७ । ८ । ९ । सुदुसाग्महावत्वा-
 न्स्पृष्ट्वा गोविंदचाग्निता एत इति वदति गच्छतो वाट-
 नागस्य पृष्ठतो गत्वा तस्य शयनमिदमिति वदति किं
 भवेत्किमपि न जानामि दुःशककर्मवन्त्या प्रसूता
 मृदुलतां मायिता मोदयित्वा क्रियमाणं नन्दनम् । १० ।
 ११ । १२ । नग कुम्भं धृत्वा नृत्यन्ति चंद्रोपिणो भवे-
 दिति धावति अनिशयितोपुनादे श्रुते मार्गीति दृष्टानि
 गोपीनां नवनीते दृष्टे तेन भक्षितं नवनीतमिति वदति
 पिशाचिन्वतनं भक्षवति मत्तनया लताप्रात उन्मत्तः । १३ ।

४ । ६ । आङ्गोन्नादेन सर्वे लोकाः कृष्णस्य सृष्टि-
 मिति वदन्त भस्मन्यार्जवेन धृते दृष्टे सर्वस्यामिदांसा
 इति श्रवति सतं पितृलक्ष्मीकुसुमे दृष्टे नागयणमात्रे-
 यमिति वदन्ति ज्ञानदशायामज्ञानदशायां मोक्षयन्तीत्येयं
 लक्ष्मीः । ४ । ७ । ८ । श्रीमतो राज्ञः पश्यति
 चेच्छ्रियः पतिप्रपश्यमिति वदन्ति आकाशवद्वर्णा-
 न्पश्यति चेत्त्रिवेकम् इति नृत्यति पेशीवदेवा-
 लयाः सर्वे मनुद्रवर्गस्यालया एवेति वदन्ति भयं मोहे
 च न विगमन्ति कृष्णचरणावाद्रियते । ४ । ८ । ९ ।
 आदित्य भगवतः पश्यति चेद्विस्तृतभूमिं भक्षितवाने-
 वेति वदन्ति नीलमहामेघान्पश्यति चेत्कृष्ण एवेत्यु-
 द्भायते महादर्शनीरगोममृहं पश्यति चेदुपकारकोऽ-
 र्त्नीत्यनुगच्छति दुर्हृभां पुत्रीं मायी जल्पयति व्या-
 मोदयति । ४ । ९ । १० । मुह्यति पणित आदरेणाव-
 लोक्य इह एवेति दीर्घावलोकनं करोति स्थिद्यति वर्षं
 नेत्रयोः प्रवशति घोरं निःश्वमिति शरीरे पम्बशा भवति
 पुनश्च कृष्ण इति वदन्ति स्वामिन्नायाहीत्याह्वयति
 मोक्षाधिकप्रमत्त्या मम मुग्धायाः प्रवल्पापाहं किं
 कुर्यामि । ४ । १० । ११ । प्रवल्पापनिवर्त्तकं कृष्ण-
 मुदात्तकुम्भापुगीशठकोपेन वाक्किययोके गाथासहस्र
 एतदशकं मन्त्रकृत्यमित्यभ्यस्यन्त आनन्दवद्वेकुटं प्राप्या-

नादिप्रापे निवृत्ते सर्वेषु सेविता वर्द्धमानेषु वैलक्षण्ये-
न विष्टेषु । ४ । २ । ३३ ॥

श्रीदिव्यमृगिचरणावेष भरणम् ।

तेन प्रदर्पयतिमात्रमयं स्वकीयं
मात्म्यं विवाहस्य दृग्गते मुकुन्द ।
मेरुस्थितश्च सदृशाश्च विलोक्य शौग-
त्राभ्यंस्तमेव मुनिगतिमगाच्चतुर्थ ॥ ३४ ॥

मृग्याद्येष्मानगद्यज्ज्वलनशिशुर्मेखस्तुभिर्यन्मपर्व-
तृत्पट्टिः स्वैश्च लोकादिभिरथ पृथिवीलिङ्गिराग्नौ यदासिः ।
सौलभ्यैश्चर्यवर्गैरपि च गुणगणैर्वीमुदेवा विद्योमे
श्रीदेस्तुभ्यैश्च भक्तान्यययति मधुहन्त्यवतीर्त्तारमुनः ॥ ३५ ॥

पञ्चमं वैलक्षण्येन स्थित्वा दशकम् ।

—>>***<<—

वैलक्षण्येन स्थित्वा सप्तसु लोकेष्वद्वितीयाद्याप्रवर्तनो-
पयोगिनारागद्वेषश्रियं क्षमाधिकं नियमयन्ते स्वामिनं
कृपाश्वं विद्वान्निबन्तं मंगलमित्यवहस्ताभ्यां परिपूर्णं
प्रणम्य मृत्किमालाः समर्पयितुं भाग्यं कृतवन् इतः परं
का न्यूनता सप्तजन्मसु । ४ । ५ । १ । अञ्जननयनपु-
ष्पवाग्विन्याविष्टितवक्षस्कं रक्तसुन्दरविशालनयनं दिवि-
पद्मायकं पूर्णवाक्स्वगन्धालाभिः स्तुत्यानुनंशान्
प्राप्तवान् उग्रदुर्गितानि सर्वाणि विशालभूमी यथा

निर्वर्त्तन् । ३ । ५ । २ । अतएविकानंदपरमावधौ
 स्थितमस्मद्वत्पुनस्तत्रविक्रियं कुसुमनयनं दिवि-
 पत्रिर्वादकमतर्वावककाले स्वरमालाभिः स्तुत्वा
 संश्लेषं प्राप्नोऽनवविकानंदपरमावधौ स्थितोहमाश्रि-
 त्वेव । ३ । ५ । ३ । आश्रित्य स्थित्वा सेवयानानां
 पापनिवृत्तये संश्लिष्यंतमुपकारिणं पक्षसुन्दरविहंगम-
 स्वामिनं नयनत्रकम्बामिनं वाक्प्रवृत्त्या स्वरमालाभिः
 स्तुत्वाऽऽश्रितुं प्राप्तवान्प्राणो मत्प्राणमहं न जा-
 तानि कृतवान्वत्प्रकारम् । ४ । ५ । ४ । सहनयो-
 ग्यान् नमीर्नीतप्रकृत्यान् प्रदर्शयंतं स्वामिनममराणा-
 नृपतं सर्वपदार्थान् विस्नाग्नितवं मत्स्वामिनं वाङ्-
 माला निर्माय स्तुत्वा सदानंदं प्राप्नो वायोग्ये वेगेन
 पादु गतानि भस्मीभव्युर्थथा । ४ । ५ । ५ । श्याम-
 लपिप्रहोपयजनचूर्णेनारूपमेवातुलितमहासुंदरविशाल-
 नयनं दिविपम्बामिनमुचितवाग्भिः स्वरमालाभिः
 स्तुत्वाऽनुभवं प्राप्तम्य दुर्लभमस्मि किम्पमाद्यप्रवृत्तितः
 पं सर्वदा । ४ । ५ । ६ । सदेकतया स्थितैः सदैव-
 त्किञ्च स्वस्वन्य अनुवतया स्थितं सर्वलोकस्वामिनं
 पवेतेनैकेन वर्षं निवारितवंतमुपकारकं वाङ्मालाः
 सम्यक् आग्नितुं विधिं प्राप्तास्मः का न्यूनतास्माकम् ।
 ४ । ५ । ७ । अस्माकं पुण्यापरि पुण्यायाश्च मेदिनं

भूमिस्थानां दिशो कलां च स्वामिनं शीतलकमलधि-
यमाणपादं स्वामिनं वाचकमाला वक्तुं प्रकारं निर्वोदं
गतातामितः परं को वा सदृशो विमृताकाशे । ४ ।
५ । ८ आकाशे आकाशांतमपग्नितेषु भूमौ भूमेस्वः
स्थानेष्वष्टासु दिक्षु विच्छेदमंता स्थितं नम्रशंखविशा-
लकरं कुम्भनक्षत्रकमाकाशतापकं कवयितुं समर्थम्येनः
परं सदृशोऽस्ति किम् । ६ । ५ । ११ निर्गोयोद्गोर्न वांत्वा
चोद्धृत्य शयित्वा निश्चत्वा परिगृहीतालंकारेण वैदृश-
ण्येनोपविश्य संक्षेपं कृत्वा दृष्टप्रकारेण स्वस्यैव लोका
इति वक्तुं योग्यतया स्थितमुदाहराविडं कर्तुं कृतवान्
दासानामानन्दमेवम् । ७ । ५ । १० । वर्षाविनाभृतशीत-
लसुन्दरपर्वतवैकट्यस्वामिनं वार्यविनाभृतविकसन्पुष्पो-
द्यानपरिवृतकुरुकापुर्गिकगिरिगण्डकोपोलकनदम् एत
दृशकेन परिमल्यविनाभृतपुष्पे निर्दोशं पापानि निव-
र्तयेत् । ८ । ५ । ११ ॥ श्रीदिव्यमूरिचरणावेव शरणम् ।

आनन्दनिर्भयमदोशविभूतिवुक्

वैकुण्ठनाथमय बोधय मुनिस्मृतवन्मरः ।

नान्यस्समोऽस्ति मम नाप्यनवाप्य मध्ये-

स्थानंदृष्टमधिपं नमस्तस्मात् ॥ १५ ॥

भावज्ञान-वचन्यौ सरमिजनिजयावलम्बमान्द्रमोदे

मकाचध्वंसशीले तदुच्चित्तसमयाधासदानमर्शने ।

कर्पूरानेपशोभे समधिकरहिते तोषके सर्वपुण्ये

कृष्णगुण्यादिभाजां शठरिपुरवददन्त्यता निन्दिताभ्यः ॥ १६ ॥

पष्ठं निवर्त्तकान्वयदशकम् ।

निवर्त्तकान्वयमितिः परं क मुगयेमहि मातगे
 निष्पणेतानया कांतिमल्ललाट्या प्राप्तः नमीचीन-
 गेगोयं निगचितुम युद्धोपकरणं स्वयं कृत्वा तदा
 पंचजापयति मायायुद्धे गथमारथावस्था मनः क्षुभितं
 मृत्पति । ४ । ६ । १ । भ्रमंति किलेनद्रोग इदमतीव
 नदादेवतं मंगतिं विना युष्माभिर्देवाविष्टाभिर्नृन्यत्क्षुद्र-
 देवतं नेदं मोहं विना शंखश्चक्रमित्यभ्यां शृण्वन्त्यो यूयं
 वक्तुं शक्नुवन्ति चेत्तमम्यगेच गृहं प्राहुषादिदं पश्यत ।
 ४ । ६ । २ । इदं पश्यत मातर एतच्छाकुनिकव-यो-
 वलंन्य यूयं यन्किञ्चिदकृत्वा तत्रैकं मयं मांसं च न
 कल्पयत मधुपुर्णतुलसीककिरीटस्य मायिन उपका-
 रकस्य चणयोर्मंगलाशामने कुते तदेवानया प्राप्तस्य
 नेनम्य दुर्लभमोषधं भवेत् । ४ । ६ । ३ । औषधं
 भवेदिति तत्रैकमायिप्रलपनशीलाया वचोवलंन्य युष्मा-
 भिर्नोर्लोदनस्यान्यक्तोदनस्य मूल कल्पनेन किं
 प्रयोजनमेककाल एव लोकान्तम च निगीयोद्गी-
 र्यतो महादेवतस्य नाम वक्तुं समथाश्चेदिमां
 लभध्वे । ४ । ६ । ४ । इमां लब्धुं प्रकार एतदेवावि-
 ष्टुन्यं न हंतोत्पलविशालनयनयोर्विम्वग्ताधरे च

विवर्णा जाता कवलदानगजं संहतयन उपकारकस्य
 श्रीनाम्ना भवत्कृत्वागदाय धारयत ययं विग्मेत । ४ ।
 ६ । ६ । विरामावकाशमंता ययं देवाविष्टा नृत्यय
 मानः आरिश्च न विरमति वर्द्धते इदं विना मणेः
 सुन्दरवर्णस्य मायिनो दामानां चरणभूर्त्वागदायालं
 कर्तुमुद्योगेऽन्यन्नाग्नि खल्वस्या दिव्यायाः । ४ । ६ ।
 दिव्याया दुर्लभनोपयमिति तत्रैकमजं मद्यं च प्रार्थ्य
 नर्तनविशेषं कृत्वा युष्मद्रुजचालनयुक्ता मानरः
 शोषणनाशाय मगनगच्चलनदर्शनेन किं फलं प्रणमन
 मायिनः स्वामिनो दामान्न्दविदः । ४ । ६ । ७ ।
 वेदविदः पुग्मकृत्य दिव्यित्स्वामिर्थापादान्/थित्यास्या
 रोगमिममनिर्वर्त्य गत्वाऽवाच्यं बहुक्वाऽकृत्यंकृत्वा मद्य-
 मंतमेलयित्वा विहीर्य गीतं वाद्यं प्रवर्त्य ययं देवाविष्टा
 नृत्ययेति नैच्यमेव । ४ । ६ । ८ । नैच्यं न तत्रैकचां-
 डालप्रवर्तितमदलस्याधो दोषान्बहुनुक्ता युष्माकं देवा-
 विष्टनृत्यमनृतं द्रष्टुं न शक्नोमि सप्तानां जन्मनां क्षेमोऽस्य
 रोगस्य चेदमेवोपधं प्राप्तं च कृष्णस्योपकारकस्य
 चरणयोर्मंगलाशासनं कुरुत स्मृत्वा । ४ । ६ । ९ ।
 स्मृत्त्वैकं देवं नाश्रयेत्तं विना युष्मदिष्टमुक्ता युष्मद्रुज-
 चालनं पतंत्यो मातरोऽभ्यस्यमानवेदनायकमुदारद्वार-
 वतीनायकं स्तुवंतु स्तुत्यनंतरं प्रणम्य नृत्येत् । ४ । ६ ।

१० । प्रणम्य नत्तिन्वा परिशुद्धमणिवर्णस्य दास्यं
कृत्वा निवृत्तगोणेन च्युतिगद्दितानादिकीर्त्तिमतोदागश-
टकोपेनोक्ते च्युतिगद्दिने मदस्य एतदशकं भ्रांतिविषये
प्रणम्य नत्तिन्वा गातुं तमर्था दुःखस्वभारगद्दिताः
४।६।११ ॥

श्रीदिव्यमृगिचरणावेव शरणम् ।

स्वप्नोपनादनु नवाद्मुनोऽप्यलक्ष्य-
स्वांशितं शडनिनि व्यसनादिसंज्ञे
ये क्षुब्धेनष्टमनः परिरुतुकामा-
स्ते शरीरतस्मदुच्चिनतगिरिव पष्टे ॥ ३६ ॥

इच्छामारब्धयो गान्धरुणनवनान्द्रीनुत्तस्याठयमोलेः
स्तुत्याद्वयोः पादधून्वा स्वजनभजनतत्त्वादधुलीनमोधिः ।
नमस्तस्माद्भवदुन्वा नदितरभजनन्यागपर्वोपमस्या
देवं प्रानिद्वपरन्वप्रगपिपु विषतं केसरमग्नियुषः ॥ ४० ॥

मत्तमं शीलशून्यदशकम् ।

शीलशून्यदशकश्चेदपि क्रियमाणं पापं हेन महदाः
भूमि नत्तिनवाञ्जलमत्तं न गायणेन्येवं प्रतिकालमहं
मिथत्वा हस्तगिराः क्रोशामि चेन्मुद्गविग्रददर्शनस्य नाग
च्युत्याद्वा नमवि न करोमि । ४। ७। १। गुह्यमाणेऽक्ष-
यनातं द्रववाहमत्तारगद्दिनं ददन्मदुदागः भूमिं गृहीतवन्वा-

मन इतन्त्येव मन्यगो मर्माचानदिवने चाहे स्थित्या-
 कोशामि चेत्कपटभायिस्त्वाम्पत्रेवदर्शनार्थमागत्य न
 प्रयच्छन्ति ८ । ७ । २ । अविनाश्वकृत्कर्माणि कियन्त्यक-
 रवं कान्वा भूमिं स्वीकृतवन्मत्स्वामिन्दामोदरेत्येवमुक्ता
 आकुश्याकुश्य द्रुतमता नेत्रजले प्रवदंस्तिष्ठामि चेत्पा-
 पिष्टुम्त्वमित्येकं वद पापिष्टुस्य दृष्टिर्गोचर आगत्य
 ८ । ७ । ३ । दर्शनयोग्य आगत्य मन्त्रेवयोग्यनस्ता-
 ममनयनविकामं स्वच्छन्तस्वर्गविप्रद मन्स्वामिन्
 स्थित्वाऽनुगृहाणेत्येवं लज्जाशून्यभुद्रस्वभावोदमवा-
 कन्दामि किम आहत्य दिविपट्टिज्ञातुमशक्यप्रभावं
 स्वामितम् । ८ । ७ । ४ । स्वामिन वल्लवचक्रवर्त्तगा-
 धनमुद्रमश्रनममर्थं तव भुजानां चतुर्णां दर्शने वरेनेति
 सर्वदा नेत्रयोर्जले दधानः प्राणे सुष्यच्छुष्यन्निदानी-
 मेवागंतव्यमिति चतयोद्रे पश्यामि । ८ । ७ । ५ । दर्श
 दर्शं त्वां दिदृक्षमाणोद्रे मम प्राणे जिह्वां प्रमाग्यामि
 ज्ञातं नस्मि प्रतिदिनं मम शरीरे प्राणे चान्येषु बाह्येषु
 च शेषं विना सर्वत्र स्थितोसि त्वां ज्ञान्वा ज्ञात्वा । ८ ।
 ७ । ६ । ज्ञात्वा ज्ञान्वा विचार्यविचार्याहं मम प्राण-
 स्यान्तःपरिपूर्णज्ञानमृत्ति निर्मलं संस्थाप्य जनिन्वा
 मृत्वा स्थित्वा व्याकुलीभावदेत्वज्ञाननिवृत्तिमाप्नातः
 सुगन्धिवुल्लसीमाव्यवत्स्वामितहं त्वां साक्षात्कृत्य । ८ ।
 ७ । ७ । साक्षात्कृत्य मय इत्ताभ्यां परिपूर्णं त्वच्छ्री-

पादयोग्येषु दिशागु निवमानानि पुष्पाण्यादाय स्तुत्वा
 प्रप्य प्रप्य दासा वयं गीत्वा नृत्येन यथा समुद्रा-
 वृत्तभूम्यासुदास्तुलसीमाल स्वामित्रागच्छसि । ४ । ७
 । ८ । दातुं न शक्नोम्येकं शतं न शक्नोमि पंचेन्द्रियाणि
 जेतुमको नियतः सन् प्रतिकूलं पुष्पाण्यपचीय स्तोतुं
 न शक्नोमि चपले कुरे मन्मनसि स्नेहे वर्द्धमाने कूर
 पापोदमजानं प्राप्य परिसृजामि क वा द्रक्ष्यामि चक्र-
 स्वामिनम् । ४ । ७ । ९ । चक्रस्वामित्रिति नम्रीभूय
 नेत्रजले प्रवहति पाश्वेऽवलोक्य स्थित्वावसन्नः पापि-
 द्रोहं द्रष्टुं न शक्नोमि पूर्णज्ञानमूर्तिं वेददीपं महुचित-
 ज्ञाननेत्राभ्यां दृष्ट्वाऽऽलिंगामि । ४ । ७ । १० ।
 आलिंग्य स्थितेनानुगणेन तेन तामरसनयनं समू-
 हीभूतगृहमुन्दगुरुकादुरीमारशठकोपेनोक्ते च्युतिरहि-
 तोज्ज्वलशक्तिमहम् एतदशकमालिंग्य गीत्वा नृत्ये
 शक्ता वैकुण्ठमार्गेण्युः । ४ । ७ । ११ ।

श्रीदिव्यमूर्तिचरणावेव शरणम् ।

तद्वेषनात्म हरिनामकथाप्रवर्गा-

मंत्राष्टकं च मुनिरुद्धदुःखनाथः ।

आत्मसन्धिसुखवाचनतन्मन्त्रै-

रुक्म्य वाञ्छितमयाचन सप्तमेन ॥ ३७ ॥

आषट्पञ्चदीपं निर्व्यापकमशनन्दनं कान्तरोहं

इदं श्रेयसायुक्तं निरुद्धदुःखं सर्वभूतान्तर्गमम् ।

पुण्यज्ञानैरमृतांते भुवश्चमनुष्ठीम चकनावं भुवनां
विश्वान्निस्थानमाकां विश्वेश्वरदृष्टं माह विप्रः शम्भुः ॥५१॥
दुःशीलो मांमन्त्रमूर्तिरविरुद्धो वीतदलो विमलः
महाहान्तन्यमहान्तमपि न्ययश्शीलमन्तर्दशनः ।
कर्मज्ञानादिदृष्टो निर्योगविहितां जगदहोष्ट्रं विनिन्दन
मरुवाप्येवं मरुवाप्यपनिगुणमभिकल्पद्विहो व जेये ॥ ४० ॥

अष्टमं वृषभनियामकदशकम् ।

वृषभनियामकेन स्वामिना विद्वदुत्तेन श्रीदेव्या च
विभज्यानुभूयमानाद्वितीयविश्वेण संवशः संवशोऽ-
सुरान्भस्मीकर्तुं सकलजऽदुर्वं मृशता प्रतिसन्वताऽ-
नादितेन मणिरूपेण न्युता न भवामः । ४ । ८ । ३ ।
मणिरूपेण न्युतताद्विद्वदुत्तेन विष्टितवशमकेना-
लंकारमात्रं विशालवर्षितनुजवज्रवत्पुद्गलनदीर्घदन्तेन
कैकश्येमां-न्युतिमंतगं दानस्य कैकश्यं रवीकृतवता
मणिमायि तादृतेन दृग्बलनया न्युता न भवामः ।
४ । ८ । ३ । दृग्बलनोन्युतताशून्यां मितं मातरं
कृतवत्या एकस्याः पितामहाः दूरविपन्नतदादयविक-
ज्ञानारविनिगुता फलवद्भगवत्पते स्वपता महावर्षितभुजेन
परमपुण्येण दीर्घमायितादृतेन पुन्या न्युता न
भवामः । ४ । ८ । ३ । तृतिन्युतताशून्यदीर्घमायिताभु-

जभन्यनीत्यायाः नहनशीलेन न्तनालिंगनेच्छावता
युद्धवृषभान्नन च विमर्षं प्रीतेन कलंकपूर्णरक्तपाग्नितानेन
वेणुपात्रदण्डहस्तेन मध्यवन्टामवताजाहतेन किमलय-
रूपेण न्यूना न भवामः । ४ । ८ । ४ । किमलय-
रूपेण न्यूनाशून्यायामसहायकागयां प्रसिद्धिं
प्राप्तायाः शुक्लापायाः कार्पणेन वर्द्धमानराक्षसनगर-
दाहकेन समधुकुसुमतुलसीमालापग्निलितकिरीट-
वता नमुद्रभूम्यां शैल्याधिकेनानाहतेन ज्ञानेन न्यूना
न भवामः । ४ । ८ । ५ । ज्ञानेन न्यूनाशून्यानां
विमृत्तभूमिस्थानां ज्ञानार्थपुपायान्सर्वानुद्धृत्योक्तवता
पूर्णज्ञानैकमूर्तिना वामनब्रह्मचारी भूत्वा कृशक्षया
भूमिं स्वीकृतवता शक्तिमता स्वामिताऽनाहतया
वर्द्धमानकांत्या न्यूना न भवामः । ४ । ८ । ६ । वर्द्ध-
मानकांत्या न्यूनाशून्यं सिंहरूपं प्राप्य वृद्धिं प्राप्या-
विभूय वर्द्धमानकांतिदिरण्यविशालवक्षो भित्त्वा प्रीतेन
वर्द्धमानकांत्यनलसुदर्शनशंखवता मणिनीलवर्द्धमा-
नकांतितानाहतेन मेखावडलयेन न्यूना न भवानः ।
। ४ । ८ । ७ । मेखावच्छलेनान्युनमहाध्वनिनाऽस्वाधी-
नाञ्ज्वलदग्निं प्रवेष्टयितुं ध्यात्वा महापृथिव्यां प्राग्दुःखं
निवर्त्तितवता दुर्ज्ञेयैः शिवेन ब्रह्मणामगधिपतिना
प्रगप्य स्तूयमानव्याप्तकीर्त्तितानाहतया मेखलया

न्यूना न भवामः । ४ । ८ । ८ । मेखलयाऽन्यूनायाः
 सुहृमागया विशालजवनाया भोगधियः कीर्त्तिमतः
 पितुर्मरिभ्य वाणस्य भुजांश्छित्त्वा नागोपरि निद्राणे-
 नेव लोकस्य मर्वस्य भूमस्थित्यर्थं योगं प्राप्तवानाह-
 तेन शरीरेण न्यूना न भवामः ४ । ८ । ९ । शरीरे-
 णाऽन्यूनान्प्राणवियुक्तपर्वतवण्डान्स्थितानिव बहुव-
 ण्डान्सुरनिवदांश्छित्त्वा प्रीतियुक्तेन विशालजलयुक्तज-
 टाभिरा यात्राद्वितीये एकत्रांश नित्यं वमनि तच्छरीरेव
 तानाहतेनाऽऽत्मना न्यूना न भवामः । ४ । ८ । १०
 आत्मनाऽन्यूनाल्लोकान्मम च स्वातन्त्र्यभाज्य दधि-
 नवनीतं भक्षितवन्तं विशालकुरुकापुगीश्टकोपस्य
 न्यूनाशून्यमृतिस्वग्मालासहस्र एतदशक्तेन दृढसार-
 युक्तजन्म छित्त्वा वैकुण्ठमुपगच्छेत् । ४ । ८ । ११ ।

श्रीदिव्यमूर्तिचरणावेव शरणम् ।

एवं रुदन्नपि शठारिरलब्धकामः

स्वोपक्षणकरतामवधार्य शरीरे ।

तच्छेषतादिरहितं सक्ते स्वकीये

स्वस्मिन्नपि स्फुरितनिस्सृष्टतोष्ट्रं भूत् ॥ ३८ ॥

मौन्दर्यादा स्वरीये हृदि च स्वनिर्करं पूर्णतायां च कान्ती

सम्पन्नज्ञान मकाशे षट्पददानयोर्वर्त्मनि स्वस्वरूपे ।

स्याद्विष्णोर्धनुषेक्षा तद्विदमन्विलमुन्मूलनीयं तदीयं

रित्युचं कारिमृदुस्तदुपरि कण्ठंस्तं शिवाय भिन्नं नृ ॥ ४३ ॥

नवमं शत्रवो हसन्ति दशकम् ।

—११३३—

शत्रवो हसन्ति समीचीनवांश्वा द्रुताः क्षिप्यन्ति
 असंख्यानदुःखोत्पादकोयं को वा लोकस्वभावः
 कृपालो समुद्रमायिस्त्वचरणयोरेवोपगमनोपायतया
 विलम्बमंतग दामं वर मरणप्रकारम् । ४ । ९ । ३ ।
 मरणप्रकारो नाशप्रकारो ज्ञातयो वांश्वाश्चोपर्युपरि
 निपत्य भट्टवैशाखाः स्थित्वाऽऽक्रोशंत्ययं को वा
 लोकस्वभावो भाविप्रकारमेकं न जानान्यहं नागशयन
 स्वामित्राद्धानप्रकारे त्वरस्व पश्य दामं लक्ष्मीकृत्य ।
 ४ । ९ । २ । श्लाघ्यतां कुलारोपं ज्ञातीन्वंश्रन्प्राप्त-
 निधि पदपदव्यानपुष्पकेशा गृहं हित्वा प्राणत्यागं
 दृष्ट्वा न मर्षितुं शक्नोमि लोकस्वभाव समुद्रवर्णं दामं
 प्राणिवाविचार्य त्वचरणसमीपमाहूय दास्यं स्वीकुरु ।
 ४ । ९ । ३ । स्वीकुर्वित्यभिवृद्धाऽऽगता महती संपद-
 ग्रिर्भवति स्वीकुर्विति तम आच्छादयत्ययं को वा लोक-
 स्वभावः उदारमणिवर्णं त्वचरणयोरुपगमनार्योदार्यं
 कृत्वा दामं त्वत्कृपयाकर्ष्य । ४ । ९ । ४ । आकर्ष-
 जले विक्रान्ति लोकं स्थावराणि जंगमानि तत्रात्मानो
 जन्मनाशव्याधिजगभिर्दुःखिता भवन्ति अत्रैतदुपरि कूगे
 नगकोयं को वा लोकस्वभावः आकर्षय मां त्वं मणि-

वर्णं दासं मा मोहय । ४ । ९ । ५ । मोहयित्वा दृढजालं
 प्रसार्य बाधित्वा क्षिप्त्वा भक्षयैषुर्वर्माथं ज्ञात्वा न
 विचारयन्त्ययं को वा लोकस्वभावः सुगधितुल्यकिरी-
 टपापिष्टं तव दासं सम्यक्स्वीकृतवानितः परं मत्पुर्णा-
 मृताहृत्यानुगृहाण । ४ । ९ । ६ । मानरेतलोके स्थाव-
 राणि जंगमानि न्यमेतान्येन केनापि वस्तुना विना
 तव स्थितत्वाद्वाद्याविजंगमरणं जन्माधिरन्त्येतेषाम्-
 भावायाद्धानं कुरु दासस्य क्वं लोकं मा प्रादर्शय ।
 ४ । ९ । ७ । प्रदर्श्य त्वयांतर्यायोद्गीर्णान्भूमिज-
 लाग्न्याकाशवायुन् संयोज्य त्वया सुस्थिरं स्था-
 पितान्सृष्टादनिमिषाणां भोगस्थानादद्वितीयाण्डा-
 दुर्गात्रिष्क्रमस्य मां तवाधिकज्योतिष्युज्ज्वले दुर्लभयोः
 श्रीचरणयोः कदा योजयेः । ४ । ९ । ८ । योजयेन्तव-
 शब्दायमानचरणावनिमिषानाश्रयेग्न्यया तया हृत्वा
 नर्तयसि त्वं नागगयन दासोपि राजानामि अनुगमं
 सर्वं हापयित्वा मां त्वच्चरणावेव वरुन् यथा संचरेय
 दुर्लभयोः श्रीचरणयोर्वाजिनवानहं पश्येयम् । ४ ।
 ९ । ९ । दृष्ट्वा श्रुत्वा स्पृष्ट्वा यात्वा भुक्त्वा सत्तद्वि-
 पंचभिरिन्द्रियैर्दृष्टमानंदं ज्ञानुमगम्यं निग्वधिकं भुक्त्वा
 नंदमुज्ज्वलाग्रहस्तवलयया श्रिया त्वयि चैवाधिव-
 मनोर्दृष्ट्वातुर्गं दृष्ट्वांत्यजमाश्रितवांस्तवचरणां । ४ ।

९।३०। श्रीश्वामिनो नागवणस्य केशवस्य परं-
ज्योतिषः श्रीचण्वो प्राप्तिमुद्दिश्य सुंदरकुरुकापुरी
शठकोपेन श्रीचण्वोरुके द्राविडसहस्र एतदशकं
श्रीचण्णावेव प्रापयेचरणा प्राप्यापृथग्भवत् ॥३॥९॥३९॥

श्रीदिव्यसृष्टिचण्णावेव शरणम् ।

शोचन्मुनिस्वसदृशं च सहायमिच्छै-

द्रोक्षे विदोष्य विवरीतरुचि विषण्णः ।

अत्रन्यत्रामममहन्द्गरिणा स्ववासं

वेकुटुकं प्रकटितं नवम ददर्श ॥ ३९ ॥

कुरुयादधिमानी तदुपरि शयितस्तत्समानांगवर्णो

स्वार्तादायैस्त्वदाने रुचिरमगिरुचिर्वेपतोतीव भोग्यः ।

भग्नमस्येनानुभाष्यो दुरधिनामपदो बन्धमोलस्वतन्त्रः

भान्योपसंगेयो स्वदन इह विमुक्तस्पर्शकेंडिताय ॥ ४४ ॥

तांस्मसंविदुर्ध्वस्त्वविभवन्नग्नेस्तापकृद्रोग्यसंगै-

र्दुर्गेत्या तांस्त्रिनेत्रिनगनिधुनेऽण्डकागनिगेषात् ।

प्रहोभावेऽस्मिन्नन्वाग्न्यन्तुमुष्णपरिष्कंगनश्चानिशोच्यं

विभं द्रष्टुं न शक्नो निजवदनयने नायनिष्प स्तनायम् ॥ ४५ ॥

स्वार्ता निर्वोदक-याददिरनिगयनादधिषण्णंस्वभावा-

दय्येनोदारभाकडन्मिदुपलवदृशनीयन्वयोगात् ।

मन्वीजिन्वदुर्ग्या प्रियकरणमूर्ध्वरुद्रमृष्टौ पटुन्वा-

सुषारणादिभिर्भक्तैः कुरुमदुर्ममवेष्टेनभाभेन नायम् ॥ ४६ ॥

दशममेकस्य देवस्य दशकम् ।

ॐ ११ ११ ११ ११ ११

एकस्य देवस्य लोकस्यात्मनोऽन्यस्य यावतोऽ-
 भावस्य समये चतुर्मुखेन देवलोकैनात्मनः सृष्टवति
 गिरिमदृशमणिगृहेदीर्घायां श्रीकुरुकापुर्यामंतः स्थित
 आदिनाथे तिष्ठन्त्यन्यं क. देवं मृगयथ । ४ । १० ।
 १ । मृगयित्वा युष्माभिगम्यणीयान् देवान्युष्मांश्च
 प्रथमं सृष्टवतोऽजहच्छ्रीकालादिनाथस्य तस्य मादरं
 नित्यवासस्थानालयां मौदगृहावृतां सुन्दरकुरुकान-
 गरीं तां गीत्वा भर्त्तिन्वा मृतुत्वा गच्छत नानालोकस्था
 व्याप्य । ४ । १० । २ । व्याप्तदेवान्नानालोकान्
 दृष्ट्वा तदा सहैव निर्गीर्यान्वार्थोद्गीर्णं कालोद्दरानि
 दृष्ट्वापि न ज्ञातुं शक्नुवन्ति शिरोभिर्मर्गैः नेव्यमानायां
 श्रीकुरुकापुर्यां तत्र परम्य प्रकारं विना नानालोकस्था
 देवतं किञ्चिन्नास्ति वदत । ४ । १० । ३ । वक्तुं
 योग्यतया स्थितस्य शिवस्य ब्रह्मणोऽन्येषामपि
 नायकः न एव क्वालस्य समीचीनं मोक्षं दृष्ट्वा स्वी-
 कुरुत तेजोवन्महाप्रकाशपरिवृतसुन्दरश्रीकुरुकापुर्यां तत्रै-
 शविपत्रं किञ्चिद्वयर्थपरिभाषणेन किं स्यादिति विनाम् ।
 ४ । १० । ४ । लिङ्गप्रवृत्तपुगणवतः श्रमणाः शाक्या

धृष्टवाककृतश्चान्ये युष्मदेवाश्च भूत्वा स्थितोऽभिवृद्ध-
 नीवारचामर्षीज्यमानायां श्रीकुरुकापुर्यां परिपूर्णतया
 स्थित उपसागक एकमप्यसत्यं नास्ति स्तुवंतु । ४ ।
 १० । ९ । स्तुत्वा न्यमेकं देवमादत्तुं वहिः कृत्वा
 पुनर्ननेवं प्रकारे विश्राम्य अवास्थापयत् सर्वेपि मोक्षं
 प्राप्ताश्चेद्भोको नास्तीत्येव पंके नीवागः कमलानि च
 यत्र वर्जते श्रीकुरुकापुर्यां तत्रातिसमर्थस्य मायाः
 पश्यन् तद्भान्वा ज्ञान्वा ध्यायन् । ३ । १० । ६ । धावित्वा
 यवित्वा बहुषु जन्मसु जनित्वाऽन्यमेकं देवं गीत्वा
 नर्तित्वा प्रणम्य बहुप्रकारेण मार्गमाश्रित्यापश्यत
 जित्वा विविधत्रिः स्तुयमानतया स्थितस्य श्रीकुरुका-
 पुर्यां न्यन्यन्निध्वजस्वादिमुत्तं दीप्तये प्रवेश एव । ४ ।
 १० । ७ । प्रविश्य ज्ञान्येन स्वं साक्षात्कृतवन्तं मार्कण्डेयं
 तं तद्भोवताम्यश्च तद्भोनीवयदिति नागवणकूपयेव
 वरुणद्वयपुत्रविशालकंठक्रीडनिमत्यां श्रीकुरुकापुर्यां
 न निश्वसितोऽदिनायं निष्टन्यन्यं देवं वदथ । ४ ।
 १० । ८ । न्यवद्वियमर्षेण पद्भिः समयेन्नेरन्यैश्च
 स्वविषयं कर्त्तुं न्य द्रष्टुमशक्त्यम्यादिनायस्य वान-
 र्मानुनां श्रीमन्मूर्तिमकदागातुनां सुन्दरश्रीकुरुकापुरीं
 प्रतपि विप्रनाने ज्ञाने स्वपश्यन् युष्मानुनीत्य गंतु-
 मर्षेव । ४ । १० । ९ । उन्मृष्टं भवत्ये देवा य

लोका अन्यत्र स्वस्मिन्निमलमृत्तिसदृशा एतस्मिन्
सर्वस्मिन् स्थितप्रकारेण तिष्ठति केदारे नीवारा इधुणा
तुल्या वर्द्धते श्रीकुरुकापुर्या तत्र ह्रस्वव्रतार्गभूतस्य
दीर्घकुंभनर्तकस्य दास्यकण्ठमेव । ४१९०।१०। दास्यं
कृत्वा चक्रम्यामिनं प्राप्तेन तेनोदारकुरुकापुरीम्यामिता
कालोन्मीलद्वकुलमालावत्स्केन मार्गेण शठकोपेनाऽऽ-
शयोक्ते गीतिमदन्न एतदशकमभ्यस्यतां पुनराश्रित-
शून्यं वैकुण्ठमहानगरमन्यत्र ह्रस्वगतमेव । ४१९०।११।

श्रीदिव्यमृत्तिचरणवेव शरणम् ।

बन्धे समपि हारिणा निखिलान्मराक्षः

संसारहेतुमिनञ्च परन्वबोधम् ।

वेदेतिहासमुखतः पारङ्मन्य इति

रचाननाम्न दशमे व्यकृणोत्यन्वम् ॥ ४० ॥

कल्पान्तेपि स्थितव्याप्तकलसुरगणस्रष्टृभावात्तनानां

रक्षाद्यापादकन्वान्छिद्यविधिभरणान्सर्वदेवात्मभावात् ।

तत्तत्कर्मानुरूपं फलवितरणतां येनतेयवजन्वा

न्माकेद्वेयावतादेः प्रभुमयशटजिन्माह सर्वमिगेन्दम ॥ ४१ ॥

नित्यैश्वर्यं तु नृपे महजवहुलसङ्कोचमन्योन्यसक्तं

केशारादिस्वतन्त्रं स्वजनकृतकृतार्थीकृति छेदितैवम् ।

संगुक्तं सदृगुणोपैम्बजनपरिहृतोपैत्यमिष्टादंरुपं

श्रेष्ठं निःशेषभागादमनुन इतरे देवतासार्धर्षामम् ॥ ४२ ॥

इति श्रीमद्व्यासीनो चतुर्थशतकं समाप्तम् ।

अथ पञ्चमशतके प्रथमं हस्तपूर्णचक्रदशकम् ।

हस्तपूर्णचक्रमन्त्रालमाणिक्येतीति असत्यमेव कृत्रि-
ममुक्ता बहिर्वहिरेव प्रवृत्त्य सत्यमेव प्राप्तवान् वियौ
फलति निगोधकाः के हंत कृष्णोपकारक पश्याम इतः
परं गच्छामि चेत् । ५ । १ । १ । १ । गतवान्महार्जुन-
योर्मन्त्रे मदीयदुष्टमणे क्षौद्रभोग्यामृतेत्येवं कानिचिन्ना-
टयानि वदन्ति स्वयं चेन्मत्स्वामी मोहं भूत्वा निवृत्त
आकाशो महाप्रथिव्यन्वत्सर्वं मदन्तरेव । ५ । १ । २ ।
अनन्येषु सन्तु बहिरेव काश्चन माया उक्तोदारमणि-
वर्णन्येवं त्वामपि वञ्चयत्कपटं मतस्त्यक्तवानस्मि त्वां
दृष्टो जीवन् प्राप्तवाञ्जलप्रवाहे अयने अयानेतःपरं
त्वां विहाय किं स्वीकुर्याम् । ५ । १ । ३ । किं
स्वीकुर्यां त्वां विहायेति वाचकान्युक्तापि कर-
त्वागेह मन आकुप्य नेत्रजलं प्रमृज्य त्वद्विषये
निविडप्रवन्धाप्य मन्त्राणं न मोचयितुं समर्थो
मयि मन्त्रं छित्त्वा मामाहूयानुग्रहाण कृष्ण । ५ । १ ।
४ । कृष्णमुपकारक दिविपदा नीलमाणिक्यममृतसु-
पगम्भापि नोपगतं गच्छामि मन्त्रे एकस्मिन्गरीरे
निवाय दृढं सम्यग्बद्धा बहुकृतपापदृष्टरज्जुभिर्मासा-

यत्निदिनमाच्छाद्य मां गमनयोग्यं स्थापितवान् बहि-
 र्ग्रे । ५ । १ । ५ । अत्रिदिनपार्श्वं बद्धा द्विविधप्रव-
 लकर्मभिर्वाधमानेषु क्रमिकशरीरेषु प्रवर्णं निःसरितुं
 दृष्टानुभूतवानस्मि वर्णवच्चतुर्दीपभुजं रक्तध्वं रक्तनाम-
 र्त्तमनयनं धर्मोद्युक्तमृदुशतमुन्दरहस्तं नीलविग्रहं
 मन्स्वामितमेव । ५ । १ । ६ । स्वामी चक्रवानुपका-
 रकः स कुत्रत्याऽहं को यादृशामपि मदापापिष्ठाना-
 मपि विना फलति फलनेव दस्तिपशुदुःखं निवर्त्ति-
 तवानसीति शिरोहस्त आकुश्येव मन्यव्यामोदवानभवं
 महुपकारकोपि महुपर्यभुव । ५ । १ । ७ । उपरितन-
 देवैर्भुदेवैश्चादगेण सेव्यमानो व्यामोदवानागन्येतत्काले
 दामहृदये सुस्थिगेऽभवन्मन्मयमदृशानयना महदेध्वं
 सत्पुत्रा उपरितनसातापितर्गो च न एवेतः परं भवेत् ।
 ५ । १ । ८ । भवेदुः के सहया इति नरेगितजलसमुद्रे
 मञ्जन्ती नारिव जन्मन्नुद्रे स्थित्वा मयि कंपमाने देवालं-
 कारेण श्रीचक्रशंखाभ्यां हा इति कृपां कृत्वा दासेन सदा-
 पि संगतो भूत्वा ५ । १ । ९ । जानां दामवानिति तदेव स्वीकृत्य
 प्रीत आगत्य स्वयमेव मममकृपां कृत्वा मम सर्वमपि
 स्वयमवृत्तमस्तस्यो भूत्वा कच्छपो भूत्वा नर्गनिहो भूत्वा
 वामनो भूत्वा वनचारी वगहो भूत्वा कल्की भविष्य-
 तीतः परं मेघवर्णः । ५ । १ । १० । मेघवर्णं कुष्माण्डप-

कारके कनकविशालनयनं कर्पणममृद्धसुन्दरकेदारकुरु-
कापुर्णशठकोपेके श्रीमद्वर्णसुन्दराविधानामेतत्सहस्र
एतद्दशक गानप्रकारेणाभ्यस्यन्तश्चरणयोरनः प्रविशे-
युर्वर्द्धमानाः । ५ । १ । ११ ।

श्रीदिव्यमूर्तिचरणावेव शरणम् ।

जाये मुनिम्म जनकस्य तु पञ्चमस्य

श्रेयः स्वकीयहिनबोधनमोक्षमाणः ।

एतद्विगोषिवदुलस्य ममात्र हेतुः

कीमः कुर्वन् मदीनि शशंस भूमः ॥ ४१ ॥

चक्रम्यायन्त्रदास्वजनवशतया रत्नपोयुक्तभावा-

दस्यन्वात्मवान्मदानादमृदुतनुतया श्रीगजेन्द्रावनाच्च ।

नानावन्धुत्वयोगादपदि समितया व्याजमात्राभिलाषा-

कारुण्यदर्शनवृत्ति कमलदशमवैकारिसूनुः कृतार्थः ॥ ४९ ॥

द्वितीयं वर्द्धतां वर्द्धतां दशकम् ।

—००००००००—

वर्द्धतां वर्द्धतां वर्द्धतां निवृत्तः प्रबलचेतनशापो
वायको नन्कश्च गिथिलीभृतो यमम्यात्र यन्किचिदपि
नास्मि कलिगपि नश्येन्पश्यन् समुद्रवर्गभृतानि पृथिव्यां
पार्श्वगुर्गानि प्रविश्य गगान्गीत्वा स्थित्वा नर्तित्वा संच-
रन्त्योऽपश्याम । ५ । २ । १ । अपश्यामपश्यामपश्याम
नेत्रप्रियाण्यपश्याम दामाः सर्वे आगच्छन् प्रणम्य
प्रणम्य स्थित्वा कोलाकलं कुर्मः भ्रमगुर्गशीतलसुन्दरतु-

लसीकस्य माधवस्य भूतानि भूम्यां गगान्गीत्वा
स्थित्वा नत्तिन्वा व्याप्य मंचरन्ति । ५ । २ । २ ।
विपरिवर्तयन्कलियुगो निवृत्तो देवाः स्वयमपि प्रविष्टा
महाकृतयुगमाश्रित्य महानंदसागरः प्रवदति नीलमेख-
वर्णस्य स्वामिनः समुद्रवर्णस्य भूतानि भूम्यां कलक-
लार्थं प्रविश्य गगं गीत्वा सर्वस्थलं स्वार्थीनं चक्रुः ।
५ । २ । ३ । स्थानज्यामसमयान्मर्वानुद्धृत्य दूरीकुर्व-
तीव विशालसमुद्रभाविनः स्वामिनः स्वीयभूतान्येव
भूत्वा शयानान्युपविशन्त्युन्धितानि गीतं बहु बहु
गीत्वा संचरंत्युद्गीयमानानि प्रह्वीभूतानि नाट्यं
कुर्वन्ति । ५ । २ । ४ । क्रियमाणो मम चक्षुषोर्ग्रे एव
वर्तते एतस्मिंल्लोके वेकुण्टस्य भूतान्येव भूत्वा मायया
सर्वत्र स्थित्वा संशयः कोपि नास्ति गमसा अमुग
उत्पन्नास्तिष्ठन्ति चेदुज्जीवतोभायो नास्ति भक्ताः
कालमुद्धरेयुर्नैव । ५ । २ । ५ । हत्वा प्राणं स्वादन्तं
व्याधिं द्वेपं शुक्रामसमीचीनानि सर्वाणि स्थित्वाऽस्मि-
ल्लोके निगचिक्वीर्षवश्चक्रन्वमिदमा आगताः सम्यक्
स्वरेण गीत्वोत्प्लुत्य नत्तिन्वा भूमौ व्याप्ता गत्वा प्रण-
म्योज्जीवत दामाश्चित्तमार्जवे स्थापयित्वा । ५ । २ । ६ ।
संस्थाप्य युष्मद्दये स्वीकृतानां देवानां युष्मदुज्जीवदि-
तत्वं पुनरपि तेनेव पश्यत मार्कण्डेयोपि साक्षी मलिनं मन
एकमपि मास्तु कृष्णं विना देवो नास्ति दातव्यं सर्वं

तन्मूर्तिभ्यस्तेभ्य एव प्रयच्छत । ५ । २ । ७ । दानव्या-
 तुषहागन्दत्वा भोक्तुं सर्वत्र लोकेषु स्तमूर्त्तीः स्थापित-
 वान्देवन्तेन स देवनायकः स्वयमेव चिह्नश्रीवक्षसस्तस्य
 भूतानि गीतानि गीत्वा विषादं विना भूम्यामधिकानि
 जानान्यादग्नें प्रणम्योजीवत । ५ । २ । ८ । आद-
 रेण प्रणम्योजीवत वेदपूतचं जिह्वायां निवायाच्युतं
 ज्ञानविविस्त्रलतं विना पुष्पमहितं धूपं दीपं चंदनं नीरं
 च नमयं कृत्वा आदरेण सेवमानेर्दामैर्भगवद्रिश्च समृद्धो
 लोकः । ५ । २ । ९ । प्रत्यनिशयितलोकमादृत्य कृष्णस्य
 श्रीवर्त्ति तस्योपकारकेणाऽजेंद्रप्रभृतयो निविडीभूता अम-
 रननुशयाः सर्वत्र व्याप्ता दामास्तुल्यतया सेवितुं
 सन्नयश्चेकलियुगं किमपि नास्ति । ५ । २ । १० ।
 कलियुगं किमपि यथा न स्यान्नथा स्वदासेषु कृपां
 कुर्वीतं परिपूर्वकान्निमत्तेजोमूर्ति मावितभुपकारकं
 कृष्णं ननुद्रुहेदादधिगवित्क्षणकुरुकापुर्याः कारिमा-
 रेण शठकोतोते तुष्यमाणगुणे सुदृढ एतदशकमन्त-
 र्मालिन्यं छिद्रात । ५ । २ । ११ ॥

श्रीदिव्यमूर्तिचरणादेव शरणम् ।

आत्मोपदेशविभूतिः शनितायवृन्द -

मारः शरण्यवमनुदिममिध्वमानम् ।

आत्माकपन्तिनिवृत्तं कश्चिदाप्युच्य -

माशान्त मंगलयुग्मं मुनिर्दिवाये ॥ १२ ॥

प्राप्तो विर्योदकानां मरुमनुत्तमिहाचकृता दातृभावे
नैकं दत्ते च चक्रमहोत्तरादिनां प्रयत्नात्प्राप्ततादा ।

ग्राह्यामन्त्राद्यनेयो सकृद्विनियमने सर्वेषां ज्योतिषां भावे

विन्याससंज्ञैः स्वयं कर्तव्यं यत्नमनं भाव कृष्णं शतारिः ॥ ५० ॥

तृतीयं कलंकरहितज्योतिर्दशकम् ।

— — — — —

कलंकरहितज्योतिर्मन्त्रकायरे मणिरवेन दोषरहित-
शीलमादिर्माते विचिन्त्यैव कान्तिर्दानं प्राप्य ज्ञानच्युताः
क्रियत्कालम् अत्रादन्तद्वा ग्रामम्यानामपवादः सखि
किं कुर्यात् । ५ । ३ । ३ । किं कुर्याद्विद्याणामपवादः
सखीतः परममन्त्रमन्त्र गन्तव्यमन्त्रमन्त्रो मम हृत्ति-
मपाहृतपुग गन्तव्यं तपुं शरीरं काश्यं प्राप्तं मम
गन्तव्यं नीत्यनयनयोश्च वैकल्प्यं प्राविशत् । ५ । ३ ।
२ । आगतशकटप्रद्वेषादः पिशाच्याः स्तनमालिङ्ग्य
पानवाप्रकाशने मम हृत्तिनगादगत् गत्वाऽऽगत्य च तेन
पिता किंविद्बोधितान्मि निर्द्वन्द्वमन्त्रसखि किं करि-
ष्यति ग्राम्याणामपवादः । ५ । ३ । ३ । ग्राम्याणाम-
पवादं शानं विकीये मातृवाक्यजलेनाऽऽप्लाव्य नद्धनी-
हिनुध्वाऽऽहृतं मतन्मि महति केदारे महातुगगं सखु-
द्रतुल्यतया वद्वितवान् मेवसदृशमिन्द्रशाल्यस्मदीयः

कृष्णः सन्नि कठिनो वा । २ । ३ । ४ । कठिन उग्रो
 महास्वामी लोकशान्तिचरणो दुर्जनिशरीरो मायावी
 तथापि उग्रं मन्मतः न एवेति निष्ठुन्वहो डमरुमहेश-
 मन्त्रेणुन्व सन्नि माता किं करिष्यति । २ । ३ । ५ ।
 माता किंचित्करोतु किं ग्राम्या किंचिद्भवंतु किं स-
 ख्यो मां प्रति इतः परं गुणमाकमाशा नाम्नि
 पत्नितस्मि प्रथमामगदेरुदागडावतीगजस्य मणि-
 वर्गन्व वासुदेवन्व वासुगयाप् । २ । ३ । ६ ।
 वासुगयां पतयित्वा मां गयीचीनमन आहूय स्वीकृत्य
 तगङ्गितनयुदे शयानं स्वामितं त्रकिणमुपकारकं वस्त्र-
 शक्तिविबुधजयने मरुयन्प्रत्ययनेईडा शिर्मा प्रणा-
 मोपि भविता किं योपितां पुस्त । २ । ३ । ७ । पिशा-
 चीन्वनं पीन्वा शकटं प्रत्ययाजुनघन्वे गत्वा समुल्लं
 पतयित्वा पश्चिमन् विदार्य गजं संहनवंतं शुद्धस्मितं
 विचित्रासुपकारकं कदा वा वयं प्राप्नुमः सन्नि तथा यथा
 मातरो लज्जेन् । २ । ३ । ८ । लज्जां पुनि चापहृत्य
 मम मर्माचनं प्रत आहूयोन्नतोन्नताकाशे वसंतं देव
 नाचक्र तं भवे मन्मन्नि प्रतिलोकमपवादमुक्ता
 शक्यानि कठिरयानि कृत्वा केवलं मडलं गृहीत्वा
 मथ्यन्मणि । २ । ३ । ९ । वयं मडलमंजार कन्धाप्य-
 म्मज्जकमुत्तरदम्नम्योपकारकम्प एनिशुद्धदत्तर्जानल

सुंदरतुलसीकुसुमं गृहीत्वा भगमोऽल्पां लज्जां पिना
प्रतिर्वाथि पार्श्वस्त्रीणां रमनापरिवर्जनाऽनर्दानपवादा-
नुक्ता सर्वत्र देशेषु कोशान्सु । ५ । ३ । १० । बोधं
नीत्यागवचनं कृष्णमुपकारकं तं पश्चिमलभाल्युद्यान-
कुरुकापुरीशठकोपेनोक्तं पद्मिशास्त्रिन्यन्तादावेकस्मि-
न्मदस्य एतद्विशकमनुसंयातं भक्तानां वैकुण्ठो भवेति
स्वश्रमाः सर्वे । ५ । ३ । ११ ।

श्रीदिव्यभृग्विचरणांबुव अरणम् ।

पञ्चाननमदितमनेन्द्रशोभाभूषणः

मंथे पलायनं दयः नदन्ताभिविन्नः ।

लभे मयः नमसि वरुभिरेष दुःखा

जायादृष्टां च परिशुद्ध मनिस्तुतिः । ६३ ॥

अथानेकानां कथायां भवति जलमनादिद्वारेभ्यः संभवः

मध्वैश्वर्यामल्लवर्णितमरुतदोः ॥ १५ ॥ लयसंगतः ।

यथायां सावित्रीना-सुभगनक्षत्रा गरीश्वराग्रगण्य-

[illegible]

चतुर्थे ग्रन्थारम्भे सुप्ता दशकम् ।

ग्रामाः नवै रुद्रा लोकाः सव निर्वाडान्वाक्या
जाताः जलानि सप्तानि प्रसन्नानि एका दीर्घगन्धर्व-
वृद्धाऽश्वत्थमि मया मन्त्रितवानन्मन्त्रानक्षयनो नाग-
चडनि नो वा मसि प्रवल्गपापायाः प्राणं रक्षेदितः

परम् । ५ । ३ । १ । प्राणं रजोदिनः परं को वाऽगाधसमुद्रं
 भूमिमाहात्म्यं चावृत्य महाविकारैकप्रवलयत्रितया
 दीर्घाभूता इन्दीवरसदृशवर्णो मत्कृष्णोपि नायाति
 पापिष्ठाया मे मनस्त्वसपि नातुकुलं वर्त्तसे । ५ । २ ।
 २ । त्वमप्यतुकुलं वर्त्तसे न मनो दीर्घा गत्रिश्चोपर-
 तिकादभूत्या कल्पकपा दीर्घाभूत् दहत्कटिनचापो
 मत्काकुत्स्थो नायाति मरणोत्थं न जानामि प्रवलय-
 पापदं स्त्रीजन्मा । ५ । ४ । ३ । स्त्रीजन्मभिरनुभूय-
 मानं महादुःखं द्रष्टुं न शक्नोमीति उज्ज्वलकिरणोऽनाग-
 त्यान्तर्दिन इमां भूमिं मितवात्रेवयोर्महाव्रताधरोऽस्मद्दी-
 ल्पमो नायाति चेत्त्यस्यविकं मनोव्याधिं निवर्त्त-
 येत्को वा मदीयमेव । ५ । ४ । ४ । को वा मां परासृजे-
 न्मातश्च माव्यध ययं कीदृशीयमित्यनुत्का दीर्घा
 गत्रि तिदाय मेवमदगाविनहोऽस्मत्कृष्णोपि नायाति
 नाम मां न तथ्यति प्रवलयपाया मम पश्चाद्वर्त्तमानम् ।
 ५ । ४ । ५ । अनुदितवर्त्तमानः प्रेमव्याधिर्मनोऽतीव
 बाधते पुनः स्थित्वा गत्रिकल्पश्चक्षुषी यथान्तर्ज-
 तस्तयाऽऽवृणोत स्थिरस्थितचक्रोऽस्मन्मायी च नाया-
 ति एतन्मिथर्दीर्घप्राणं रजोको वाप मथले । ५ । ४ । ६
 रजोको वात्रागविभूतान्धकारः मृक्षगविन्दुद्वयस्वभाव-
 कल्पकपातया वर्त्तमानरजनीमुखं परिशुद्धस्वभावव-

लशंग्वचक्रो नाविर्भवति अग्निस्वभावप्रचलपापाहं देवाः
 किं कुर्याम । ५ । ४ । ७ । देवाः किं कुर्यामेका गविः
 सतकरूपभृता यथार्थतयाऽऽगत्य स्थित्वा मम प्राणं
 बाधते हस्तस्थितचक्रो मत्कृष्णोपि नायाति चेच्छरी-
 रस्पर्शा शीतलदक्षिणानिलः कृगग्नेः स्वयं बाधते ।
 ५ । ४ । ८ । कृगग्नेः स्वयं बाधतेऽधिकान्वकारः
 सूक्ष्मविन्दुः सुंदरकिरणस्य सूर्यस्य सुंदरदीर्घस्थो न
 प्रादुर्भवति रक्तकांतितामरसनयनः श्रीमंश्च नायाति
 मनोदुःखनिवर्त्तक इतः परं को वा स्थित्वा द्रवाभि ।
 ५ । ४ । ९ । स्थित्वा द्रवन्त्यहमिव महाकाशो लयं
 प्राप्य द्रवीभूय सूक्ष्मविन्दुरूपो वर्तते निशामुखे तदेकदा
 भूमिं मितवानुपकारको नागच्छेदित्येकमेकदा न वदे-
 लोको हा निद्रानि । ५ । ४ । १० । निद्राणवद्योगं
 कृतवन्तं स्वामितमभिवृद्धोद्यानपरिवृतकुरुकापुरीशट-
 कोपोक्ते रागाभिवृद्धिमन्त्यन्तादौ महस एतदशकेन
 मृत्वा गत्वा वैकुण्ठं न प्राप्नुवन्तीति कथं वा । ५ । ४ । ११ ।

श्रीदिव्यमुखिचरणावेव शरणम् ।

तां च त्वरां विदधती सकलेंद्रियाणा-

मारुतादिका सविषगाश्च विमंतयन्ती ।

वेद्यानिगा विरहिणीत्वजुषो भुजेस्तु

मोहाह्वया रजनिगभ्यादिना चतुर्ध्व ॥ ४४ ॥

मम पार्श्वे एव । ५ । ५ । ५ । ५ । पार्श्वमवलोकयन्ती
 तिष्ठति शिथिलीभवतीति मातरश्च कुप्यथोचितकीर्ति-
 श्रीकुङ्गनगरपूर्णस्य मया दर्शनानन्तरं निविडज्योति-
 विवायगे दीर्घभुवो चाक्षुरूपतामरमननेत्रे च पापिष्ठाया
 मम हृदये तिष्ठति । ५ । ५ । ५ । उपर्यपि प्रवत्याप-
 वादोऽस्मत्कुलस्येयमिति माता द्रष्टुं न प्रयच्छति उद्या-
 नावृतशीतलश्रीकुङ्गनगरपूर्णस्य मया दर्शनानन्तरं
 सुन्दरोन्नतनामालयनातामरमनयने विवाधरश्च ध्याम-
 लविग्रहश्चत्वारो भुजाश्च मन्मथमि परिपूर्णाः । ५ । ५ ।
 ६ । पूर्णप्रवत्यापवादोऽस्मत्कुलस्येयमिति माता द्रष्टुं न
 प्रयच्छति अतिशयितकीर्तिकुङ्गनपुरपूर्णस्य मया दर्शना-
 नन्तरं पूर्णज्योतिःप्रवादपरिवृतदीर्घस्वर्गविग्रहेण पूर्णो
 मदन्तः सम्यक्स्थितो नेमिः सुन्दरकरोस्ति । ५ । ५ ।
 ७ । करे समीचीनं सुगं निदधति शिथिलीभवतीति
 मातरश्च कुप्यथाजनप्रादिगेहश्रीकुङ्गनगरपूर्णस्य मया
 दर्शनानन्तरं रक्ततामरमनयने जघने मृक्षमज्यं विग्रहश्च
 निविडदीर्घकेशा लम्बमानभुजाश्च पापिष्ठाया ममाग्रे
 तिष्ठन्ति । ५ । ५ । ८ । पुरतस्तिष्ठतीति मग्न्यो मातरश्च कुप्यथ
 स्थिरगेहश्रीकुङ्गनगरपूर्णस्य मया दर्शनानन्तरं मस्तकदी-
 र्घकिरीटाज्जेनवधिकेगभरणैर्युक्त इधुः श्रीममृतं भुत्वा-
 ऽऽगत्य मम मनो न त्यजन्त्येव । ५ । ५ । ९ । अन्य-

विकल्पेन वीर्यमिति माता न द्रष्टुं प्रयच्छति अन्यतः
 कीर्तिः श्रीगुरुं नतः पूर्णस्य मया दर्शनात्ततः संधीभूय
 देवमसृजतु मन्त्राभ्यां प्रणमत्सु ज्योतिःप्रतापमभ्ये
 भासन्तैकनिद्रतो मन्मथसि भासते केषामपि ज्ञातुमश-
 क्यः ॥ ५॥ ५॥ १३॥ ज्ञातुमशक्यमुपकारकं चक्रसुन्दरक-
 र्त्तवदुज्य सुगन्धितमीचीनपुष्पमन्त्रिण्य समीचीन-
 कुम्भकपुष्पकोपेनोत्तलक्ष्मभालिसहस्रांतर्गतैतदृशकं
 श्रीकुरुंगनगरविषये ज्ञात्वाऽभ्यसितुं शक्ता वैष्णवा अगा-
 धमनुदहणी ॥ ५॥ १३॥ श्रीदिव्यमृगिचरणानेव शरणम् ।

तद्वक्त्रमहमन्त्रे सति भाषनाय

मन्त्रा इत्येव यथाभारणादिदृष्ट्या ।

प्रत्यक्षतस्तदनुभूयन्तवामितभ

मोक्षा मुखा मुनिर्युज्यत पंचमे सुः ॥ ५॥

समायत्तनुजानिभिरति न तथा शार्ङ्गमुख्येस्तुलस्या

विषेष्टाद्विगुणमा कतति निम्बविज्योतिरुर्जस्विमर्षा ।

नरादन्तैरशेषाभरणमुपमया स्वैश्र भक्तैर्मनोर्ज्ञा

तवः स्वानामनमं स्मृतिविषयतया भाति चेत्यभ्युपगमि ॥ ५॥

पटं समुद्रभूमिं मृष्टवान्दशकम् ।

— ५५ —

समुद्रभूमिं मृष्टवान्दशमेवेति वदति समुद्रभूमिर्भूतान्य

रमेवेति वदति समुद्रभूमिं स्वीकृतवान्दशमेवेति वदति

समुद्रभूमिं समुद्रतवान्दशमेवेति वदति समुद्रभूमिं

भक्षितवानहमेवेति वदति ममुद्रभूमि आगत्या-
विष्टः स्यान्ननु ममुद्रभूमिस्थानामिदं किमिति वदामि
ममुद्रभूमौ मत्सुतयाऽभ्यस्यमानम् । ५ । ६ । १ ।
अभ्यस्यमानविद्यार्थिनाऽऽद्यादमवेति वदति अभ्य-
स्यमानविद्या भवाम्यहमेवेति वदति अभ्यस्यमानवि-
द्योत्पादकोप्यहमेवेति वदति अभ्यस्यमानविद्यानिर्ग-
मकोऽहमेवेति वदति अभ्यस्यमानविद्यामगोप्यह-
मेवेति वदति अभ्यस्यमानविद्यानाय आगत्याविष्टः
स्यान्ननु अभ्यस्यमानविद्यानामिदं किमिति वदामि
अभ्यस्यमानविद्यया मत्सुतया दृश्यमानम् । ५ । ६ । २ ।
दृश्यमाना पृथिवी सर्वोप्यहमेवेति वदति दृश्यमाना-
काशः सर्वोप्यहमेवेति वदति दृश्यमानः शरीरिः सर्वो-
प्यहमेवेति वदति दृश्यमानेन्द्रियः सर्वोप्यहमेवेति वदति
दृश्यमानममुद्रः सर्वोप्यहमेवेति वदति दृश्यमानममुद्र-
वर्ण आविष्टः स्यान्ननु पश्यन्तीनां लोकस्थानामिदं
किमिति वदामि पश्यन्दा मम बालदा क्रियमाणम् । ५ ।
३ । क्रियमाणा गतयः सर्वा अहमेवेति वदति कर्ष्य-
माणाश्चाहमेवेति वदति कृताः पूर्वं तेषांश्चाहमेवेति वदति
क्रियाफलभोक्ताप्यहमेवेति वदति क्रियाकर्तृन् कर्त्ता-
प्यहमेवेति रक्तकमलनयन आविष्टः स्यान्ननु कुरुलोक-
स्थानामिदं किमिति वदामि रक्तफलायगया बालमृगा

विषयेऽऽदाऽऽत्यन्तं विना भूमिं श्वाभ्यहमेवेति वदति
 चलत विना गिरिमुद्धतवानस्मीति वदति अनेकान्त्यं
 विनाऽऽमुगन्धतवानस्मीति वदति प्रकारं प्रदर्श्य तदा पञ्च
 गजितवानस्मीति वदति अनेकान्त्यं विनार्णवं मधित-
 वानस्मीति वदति अव्याहवाज्ञः समुद्रवर्ण आविष्टः
 म्यात्रनु अनिवृत्तलोकस्थानां किं वदामि अनिवृत्त
 मन्त्रीसदृशसुतप्राप्तानि । ५। ६। ५। संघीभूतवैशपर्वतं
 भूतवान्देवेति वदति संघीभूतर्षभान्धतवानप्यहमेवेति
 वदति संघीभूतसहावन्सांश्चारितवानप्यहमेवेति वदति
 संघीभूतगोमृद्वन्नशिवानप्यहमेवेति वदति संघीभूत
 गोप्रधानोप्यहमेवेति वदति संघीभूतदेवप्रधान आग-
 त्वाविष्टः म्यात्रनु संघीभूतकुंतनयनानामिदं किं वदामि
 सप्तकुंतनयनया सप्तमुतया प्राप्तानि । ५। ६। ६। वांघवा
 सप्तनमःति विधीति वदति वांघवा समानं सर्वेपीति वदति
 वांघवा नानुपादकोन्यदेवेति वदति वांघवानां नाशयि-
 त्वाप्यहमेवेति वदति वांघवानां वांघवोप्यहमेवेति वदति
 वांघवो मय्यगत्याऽऽविष्टः म्यात्रनु वांघवीनां
 किं वदामि वदाम्यहमभिनिविश्य मम मुग्धयोज्यमा-
 नति । ५। ६। ७। कीर्त्यमानविनयन उपकारकोह-
 मेवेति वदति कीर्त्यमानदिहसुखोदमेवेति वदति
 कीर्त्यमानमगश्चहमेवेति वदति कीर्त्यमानासरे-

शोऽहमेवेति वदति कीर्तयन्तो मृगयश्चाहमेवेति वदति
 कीर्तनचन्मेववर्ण आविष्टः स्यान्ननु कीर्तयन्तिनां लोक-
 स्थानां किं वदामि कीर्तयन्त्या मम कोपयभास्वद-
 नायाः । ५ । ६ । ८ । कृपापेन केनापि न मुक्तो-
 स्मीति वदति कृपापं भवाम्यप्यहमेवेति वदति कृ-
 पापोन्पादकोप्यहमेवेति वदति कृपापनिवर्तकोप्यहमे-
 वेति वदति कृरम्य लंकानाशितवानहमेवेति वदति
 कृरपक्षिमानाविष्टः स्यान्ननु कृरलोकस्थानामिदं किं न
 ति वदामि पापिष्टाया लताया मम मुताया अलंका-
 रान् । ५ । ६ । ९ । सौदर्यशाली स्वर्गोप्यहमेवेति
 वदति सौदर्यशून्यतरकोप्यहमेवेति वदति सौदर्यो-
 ज्ज्वलमोक्षोप्यहमेवेति वदति सौदर्यशालिचेतना
 अप्यहमेवेति वदति सौदर्यशालयेककण्ठमप्यहमेवेति
 वदति सौदर्यशालि मेववर्ण आविष्टः स्यान्ननु सौदर्य
 शालिलोकस्थानां किं वदामि मम सौदर्यशालिमाया-
 धम्मिल्लायाः । ५ । ६ । १० । धम्मिल्लवन्तुमुत्तंगनाया
 भूम्यंगनाया अभिजानगोदक्षिशलकायाश्च वदन्ममुपग-
 तेन पाण्ड्यसुन्दरदेशेन विश्वकुरुकापुरीशठकोपेतां
 गंगैकैक्यतया कृतं विचारिते द्रविडमाल्यमहस्य एतद्वै-
 दशमभ्येतुं शक्ता लोके श्रावणीवमदालं पदो एता श्रीर
 हभदामानां पूजाये नमः कृतवन्तः । ५ । ६ । ११ ।

श्रीदिव्यगुरिचरणादेव शरणम् ।

अं:४ च तं पंगुलिरीर्षाग्निमानां

मग'दिकनंगुन रक्तेन शेषिः ।

तस्य प्रवृत्तिरविद्याचारता मयेति

नमोऽस्मादिज्येष्ठानां मुनिराह षष्ठे । ७६ ॥

सुखं प्राप्तेर्लोकसाम्यं हर्षो विरक्त्या च तर्कितं भूतम् ।

नरसिंहेन हृत्पद्मपावनया भूभगावाधूतेऽथ ।

इत्येन्द्रोऽप्यारण्येऽस्मिन्वततितितया नम्ररुद्रेन्द्रभावा-

५४. मी-मन्त्रनाथः प्रभरनिशमहेच्छुद्रिदोष्योत्त्वभावि ॥ ५४ ॥

सतममनुष्टिततदशून्यदशकम् ।

अदुष्टितनयः शून्यः मृक्षज्ञानशून्यस्तथापीतः परं
त्वां विहाय किमपि मोहं न शक्नोमि भुजगशयनस्वा-
मिन्येके नामगमे नीवारमध्ये विकसति यत्र श्रीवरमं-
गलनगरे वैश्वनाथेनार्त्तानमत्स्वामिस्तवाधिको न
भवामि तत्र ॥ ५ ॥ ७ ॥ १ ॥ तत्रत्यो न भवाम्यत्रत्यो
न भवामि त्वद्वर्गतागायां पतितोहं कुत्रत्योपि न
लक्ष्मणाशितवन्स्वामिश्च द्रुमुविमणिगृहदीर्घश्रीवरमंगल-
नगरे त्वयमत्रियान् शंखचक्रधरामहायस्य मम
कृपां कुरु ॥ ५ ॥ ७ ॥ २ ॥ गुम्फविश्वज नकायुधाका-
शजनपदमन्त्रीयमलद्वर्गाऽवस्तु मां वस्तु कृत्वा दास्यं
स्वीकृतवान्वेगयगालिचतुर्वेदान्येनृवद्रूपवद्रुद्धिस्था-
नश्रीवरमंगलनगरे कृपां कृत्वा तत्र स्थितो न जाना-

म्येकं प्रत्युपकारम् । ५ । ७ । ३ । प्रत्यर्थिभूतसन्निहि-
तवत्यानां शतम्भ नागायासहायाना पञ्चानामर्थे तदा
मायायुद्धं कृत्वा भस्मीकृतवन्मन्त्रामिन् भूमिसुद्ध-
वन्त्रामिन्निर्मलज्ञानवदेदयजविच्छेदशून्यश्रीवर्मंग-
लनगरमधिप्राय वैलक्षण्येन स्थितवन्त्रां क प्राप्नु-
माह्वयामि । ५ । ७ । ४ । प्रप्नुमाह्वानं संभवेत्किम्भम
यावच्छत्रुसमूहेषु प्रविश्य स्थित्वा केतवानि कुर्वन्नुच्चा-
मलविग्रहन्त्रामिन् कृतयज्ञसुदेवविनाभृते श्रीवर्मंगल-
नगरे कराभ्यां सेवायै स्थितोमि तदहमप्यवश्यम् ॥ ७५ ॥
वराहो भूत्वा भूमिसुद्धवन्मन्त्रामिन्कृष्ण सदा गया
दासवत्साकशानायक मणिमाणिक्यकान्ते मधुरयन्दित्र-
दनशीतलश्रीवर्मंगलनगरस्थानां कराभ्यां सेवायै नि-
त्यवानं कुर्वन् भाननामलेसंज्ञदासस्य मेवयाऽऽगत्यानु-
वृत्ता ॥ ५॥ ७॥ ५॥ आगत्य कृपां कृत्वा नम्यतःस्थले स्वी-
कृतवन्दिशिवत्किमलत्र लोकस्यैकानादिमानापितृभूत
मुन्मत्तां मन्त्रलोकां भुक्त्वन् सत्कर्मवदेदयजविनाभृते
श्रीवर्मंगलनगरतशून्यगुगदासं मां न दूरीकुरु ॥ ५॥ ७॥ ७॥
दूरीकर्तुं त्वया निवेशितानि मायिनरत्नपंचेन्द्रिशाणि स्यु-
रन्तमम्यवज्ञातवन्दूरीकृत्य मामपि त्वं दुम्नरपके पात-
यसि त्वत् उज्ज्वलतेजोमणिपृष्ठदीर्घश्रीवर्मंगलनायक
सदा दुष्प्रवेशमन्त्रामिन्त्रानिबुद्धमेदिन् । ५ । ७ । ८ ।

पतिमुखं भित्तवत्तुननय्ये गत्रवन्त्रपमान्मम हिसित
 वन्मम वक्षक भाषित्रीलभाषिकयकान्ते वैशद्यवच्छ्रीम-
 चतुर्वेदसमर्थं पुणेशीतलश्रीवरमंगलस्यांतःकृतमन्त्रि-
 वान मन्त्राभिन्ननुग्रहागोर्जीवनोपायं मम । ५ । ७ ।
 ९ । मार्गं मम त्वच्चरणावेव शरणं दत्तवानसि तवैकप्र-
 त्युपकारे मय्येको नस्मिन् ममात्मापि तवेव पंकशाली
 क्षुभिर्नहतीदृशैश्च पुणं शीतले श्रीवरमंगले सुगंवि-
 पुण्यशीतलतुलसीकिरीट देवनायक । ५ । ७ । १० ।
 देवनायकस्य नागयगस्य त्रिविक्रमस्य चरणयुगल-
 स्योर्गव्यं पंचयशालिपुण्योद्यानावृतकुरुकापुरीशठकोपेन
 शणीते मदस्य एतच्छीतलश्रीवरमंगलस्य सन्त्यं दशकं
 मदमदा गातुं शक्ता त्रिविषदामवृत्तामृतम् । ५ । ७ । ११ ॥

श्रीदिक्ष्यमृगिचरणावेव शरणम् ।

एवं च मोक्षप्रियतामिममनस्तदासी
 नागयग दिग्गमायनश्रुतदा स्याम ।

तस्मै त्रिवेद तदुपायविदेव त्रिवि

दाभस्तगन्धे मुनिः किञ्च मतमन ॥ १८ ॥

मार्गशीर्षे शयन्नादीदददशगात्रानुक्रमान्वयोगा

त्मन्माहाराजदशेशान्तरमिलयतया मुसमुत्तुदन्तैः ।

सर्वेषां ताननादिनरत्नतदुपायविताः दशगन्धं

दीनानां प्रोदु विष्णुं शङ्कन्ममवतो देवतासार्चनौवम् ॥ १९ ॥

अष्टममत्तृतामृतदशकम् ।

अतृतामृत दासस्य सम शरीरं स्वयि प्रसक्तं जलं
सुचंचलं द्रवीभूतं द्रावयति दिव्यव्यामोदशालिल्लरीम-
मयैर्नीवारैश्चामरैर्वीज्यमाने परिपूर्णजले तिरुक्कोडेंद्रेस्थले
सौंदर्यपूर्णेष्वलंकारेषु भासमानेषु शयितवानस्यपश्यं
स्वामिन् । ५ । ८ । १ । मन्त्रानिन्मद्धवलमृते मदी-
शान नानामहारूपोऽभिमतप्रकारेण भवन्दीनिमद्भुपम
रक्तमहाकमलानि समृद्धजलोपरि विकसन्ति यत्र तत्र
तिरुक्कोडेंद्रेस्थले तन्महाकुसुमनयनयोर्निद्रां भजनिक-
महं करवाणि । ५ । ८ । २ । किमहं कुर्यां को वा
गतिमां किं करोषि त्वत्तोऽन्यस्मात्कस्माच्च किमप्यपे-
क्षितं न प्रार्थये शिरपपूर्णप्राकारपरिवृतकुम्भवाणे शयि-
तवानसि दासस्य समाप्तोर्जीवनकालो यावाम्नावंतं
त्वत्पादमवलोक्यैव शिष्यमवलोक्य । ५ । ८ । ३ ।
दूरदर्शनशक्तानां दृष्टिर्नाचरपर्यन्तं गच्छत्कीर्तिं नाशङ्क-
न्यमकललोकवदेकमृत्ते करवाणाधिकव्याप्ते तिरुक्कोडें-
द्रेदिव्यदेशे शयितवन् त्वां दिदृक्षमाणोहं व्याकुल
आकाशमवलोक्य रोदिमि प्रणमामि । ५ । ८ । ४ ।
रोदिमि प्रणमामि नत्तित्वा पश्यामि गीत्वाकंदामि
आशिष्टप्रवलपापेन पार्श्वमवलोक्य लज्जित्वाऽवनत-

शिगमिष्ठामि समृद्धसुखकेशारे कुम्भघोणे शयितवन्न-
 क्तममस्तनयन नन्नम्य मम त्वच्चरणयोः प्राप्तेः प्रका-
 रमालोचय । ५ । ८ । ५ । विचारय ममानादिपापं
 छित्त्वा त्वच्चरणानिप्रकारमवलोकयन्निस्थत्वेन दुष्पू-
 गवद्वानि पूरयन्क्रियन्ति दिनानि दूरे तिष्ठामि समृद्धा-
 नादिकीर्त्तिमदधिष्ठिते कुम्भघोणे शयितदिविपत्रायक
 र्वाणाम्बगमृतज्ञानफल हरिवृषभ । ५ । ८ । ६ । सिद्ध
 वृषभ मत्सुन्दरस्वर्गप्रभ रक्तनयन नीलमेव अग्निरुप-
 कप्रवालाचलचतुर्भुज मत्स्वामिन् त्वत्कृपयैव अवि-
 नाशून्यदामं मां स्वीकृतवन् कुम्भघोणे श्रीवल्लभ न धर-
 येतः परं त्वच्चरणं दत्त्वा मज्जन्म निवर्त्तय । ५ । ८ । ७ ।
 निवर्त्तय दुःखं मां निवर्त्तय निवर्त्तकांतरशून्योऽहं परितो
 मुक्तनेम्यायुय कुम्भघोणे शयितवन्महामायिन् शिथिले
 गर्गे मत्प्राणे विज्ञाय गच्छति दौर्बल्यमन्तरेण त्वच्च-
 रणौ इदमवलम्ब्य प्रवृत्त्यर्थमनुमन्यस्व त्वमेव । ५ । ८ । ८ ।
 अनुमान्य मां त्वच्चरणयुगलम्यावःस्थापयन्स्वामिं
 श्चां चर्यगहितामग्प्रधान प्रधानादिमहामूर्त्ते दिग्विस्तार-
 कादिमुद्गमहामयाश्रये श्रीकुम्भघोणेऽचंचलं लोकैरा-
 श्रयणार्थं शयितवानमि द्रुमागच्छ । ५ । ८ । ९ ।
 अतः गच्छदरुणी मन्नागच्छन्मन्मायिन्नाशरहितमूर्त्ते अतृ-
 तावृत्त मन्दानस्य मे प्राणम्यान्तर्मधुरभून् अविनाश्व-
 यायानां विनाशाय मां शयितवन् श्रीकुम्भघोणग्रामे तव

कम्पनं स्वर्णवद्वानमनपुत्रागच्छुः नव्यमात्रवीर्यगि-
 म्पुत्राव दक्षिणानिहनेन एगिदन्तिने तिरुवल्लवालिनगरे
 गितनन्योऽकाङ्क्षस्व चरणेणुं दास्यो वयमादाय
 वृत्तः । ५ । १ । २ । धियमाणपुष्पकेशिन्यो दुःखितानां
 मां वृद्धितं गीचनननमीचीनवेदध्वनौ सागरनरंगवडो-
 दधि पञ्च उद्देहेनभूमः पगिमलयनि शीतलतिरुवल्ल-
 कटि नित्यं वनन उपकाङ्कस्य चरणौ द्रक्ष्यामः किं
 नित्यम् । ५ । १ । ३ । नित्यं च सख्यो मां श्रुयं
 वयिन्ना किमदृष्टं नृगिनपत्रदीर्घकमुकाः पनसा
 न्कारिकेयाः कदम्बश्च सौवालंकागृहोपरि स्पृशन्ति
 शीतलतिरुवल्लवालिनियेरगभोग्यशयनीयेऽस्मदुपका-
 न्कस्य नन्युनमीचीनमेव । ५ । १ । ४ । सुममीची-
 नमस्यः सुममीचीनव्राङ्गयागधूमोन्नतसार्गीचीन्या-
 पदार्थेनताकाशनाच्छादयति शीतलतिरुवल्लवालि
 श्चुनमीचीनवपटं फले भोग्यामृतं मन्मामीचीन्याप-
 दार्थिनेनः कदा वा तेषु द्रक्ष्यतः । ५ । १ । ५ । द्रक्ष्या-
 नि कदा वा पतिपुत्रां फलानन्यमुग्धा गानध्वनिभ्रम-
 र्वाञ्छदक्षिणानिलेन युक्तानि सर्वत्रोन्नतशाखाभिवृद्ध-
 भूम्भुदगविपिनानि यत्र तिरुवल्लवालि वगिवाप्तसु-
 द्धोपकाङ्कस्य विकल्पनामरमयादौ । ५ । १ । ६ ।
 यददोरुपरि समर्प्य पुष्पाणि मेयात्तंनवेडा मालम्-

जिकाः समीचीना सागरविस्तीर्णतयाकेपूत्रतानि नाम-
 ग्मानि कदागणि वनितानामुज्ज्वलानि मुग्धानि
 नयनानि च धरन्ति निरुवहवालिनाथमन्दसां भूमि
 भुक्तवतोऽम्भस्त्वामिनः प्रतिदिनम् । ६ । ९ । ७ ।
 प्रतिदिनं विच्छेदमंतग मेवा संभवेदा तुललायाः यंत्र-
 योग्यमधुगंधुभिः फलितनीकांख्याति सर्वत्र मनीषे
 मिथः संगतपुष्पतयाकयुक्तकेदारपारवृते शीतलतिरु-
 वल्लवालिनित्यसन्निहितोपकागकस्य भूमिमाकान्तवतो
 दीर्घचरणयोः । ६ । ९ । ८ । नन्दद्वयपु पुर्यमाणेभ्य-
 स्माभिर्दृष्टा हस्ताभ्यां प्रणामो मुज्ज्वल दा वंशुगिति
 वीणेति शीतलोद्यानस्यांतर्मधु पान्दा मुग्धनेत्याशाकि-
 भ्रमराः सम्बरं गायन्ति निरुवहवालिभ्रमणाविकच-
 कयतः स्वामिनोऽनादिकृपेव । ६ । ९ । ९ । अनादि-
 कृपासत्कर्मणा कीर्तनं मुज्ज्वल किं नन्दयोऽनादिकृपाया
 भूम्याकाशाभ्यां प्रणामानावगिधनधीनगरे नन्दप्राभा-
 लिसहस्रेण समीचीनं दधति निरुवहवालिमत्कृपस्या-
 स्मत्स्वामिनो नागयणस्य नाम्नाम् । ६ । ९ । १० ।
 नाममदम्भवतोन्मत्स्वामिनश्चरणयोरुपरि धनशास्त्रि-
 सुन्दरकुरुकापुर्गीराटकोपेन क्षान्तोक्त नाम्नां मदम्भ एत-
 द्दशक निरुवहवालिभ्रमवति तेनगरेऽभिदधाना उन्मृष्टा
 जनित्वेव । ६ । ९ । ११ ॥

श्रीन्यसुगिचरणैव आगम ।

संकुचितावस्थानं चागन्व्य मन्मनो द्रावयन्ति । ५ । १० । ३ ।
 कपटवपं प्रमुह्य गन्वा पुरे प्रवेशप्रकारो मिलित्वाऽमृता-
 णामंतर्मेदं कृत्वा प्राणभक्षणोपायाः प्रवाहजलजटम्य
 त्वदपृथक्स्थितिप्रकारो स्थितेश्च मनस्यंतःप्रविश्या-
 लोड्य मम प्रागं द्रावयित्वा भक्षयन्ति । ५ । १० । ४ ।
 भक्षणार्थं देवराजम्य गोपैः कल्पितम्योदनस्य भक्षणं
 वर्णवन्महापर्वतमुद्धृत्य वर्षानिवाणं पृथिवी पूर्वं सृष्ट्वा
 निर्गीयोर्द्वीपं कांत्वोद्धृत्य संक्षेपणमायाश्च प्रतिचिंतनं
 मन्मनोऽग्निमुखे मयूच्छिष्टमदृशं स्थित्वेव । ५ । १० । ५ ।
 स्थितप्रकार आसीतिप्रकारः शयानप्रकारो दुष्करचिंतना
 अनेकरूपतयाऽरूपतयारूपतया च त्वन्मायाः स्थित्वा
 स्थित्वा स्मरामि त्वां कथं स्मर्तुं शक्नोमि पापिष्ठस्य
 ममेकं समीचीनं वद लोकं भुक्तवन्तुज्ज्वलतेजः । ५ ।
 १० । ६ । उज्ज्वलतेजसा सदांशकाररूपतया स्थि-
 तस्य प्रकारस्य सता सहाऽमदृपतयाऽऽगत्य मच्चक्षुर-
 गोचरतया त्वया सूक्ष्मीभूतेन मयि क्रियमाणानां
 स्मरणमस्ये मनसि शिथिलीभवामि मन्त्रीलमाणिक्य
 मन्त्रेवयोर्दृढग्रहणार्थमेकस्मिन् दिनेऽनुगृहाण त्वच्छ्री-
 विग्रहम् । ५ । १० । ७ । श्रीविग्रहेण शयानस्य प्रकारो
 नाभ्यां रक्तनाभस्योपरि दिङ्मुखस्य मनसि बेल-
 क्षण्येन स्थित्वा सृष्टिकर्माणि चाऽसदृशत्वदेकनायक

न च तेषां प्रतिप्रवणं मन्मथः स्थित्वा शिथिली-
 भवति नयनजलनिर्गमः प्रवदति किंकरवाणि दामो-
 दन । ५ । १० । ८ । पदानां त्रयाणां याच्ञाप्रकार-
 म्भ्यः स्थित्वाऽनायपदुद्भूत भूमिमाकाशं च कृत्स्नं
 द्वाभ्यां पदाभ्यां पदप्रयोगेण च कथनवेलायां तच्छ्रव-
 णवेलायां सर्वदा मन्मथतन्म्वदर्थमेव द्रवीभूय शिथिली-
 भवति कम्पप्रवृत्तपारोहं स्वया कदा वा संगमिष्यामि ।
 ५ । १० । ९ । संगम्य जलमथनप्रकारेण देवानामनु-
 तमोत्तमार्थमनुमानं न्यागप्रकारमेव कृत्वा गतस्या-
 श्वर्यमिदं अंतः प्रविश्य सत्प्राणं द्रावयित्वा भक्षयन्ति
 यदा तदा स्थितं त्वामनुभवितुमुपायं वद विपोग्गभा-
 वन । ५ । १० । १० । नानाशयनोपर्यस्मद्वृत्तप्रकारकस्य
 जगत्तेन शङ्खमम्माकमिति प्रतिदिनमेकचित्तनेन
 बुरुकपुगीगटकोपेन मार्गेण भवितुं प्रणीतेऽन्तादौ-
 नदन् इदमेकं वृत्तकनध्वेन समर्थो महाख्यवेकुण्ठे
 आनन्दं मधुसूतः सर्वदा । ५ । १० । ११ ।

श्रीदिव्यसृष्टिचरणं त्वं शङ्खम् ।

अर्वा च मौननिवृत्तः नयदाय शौर-

गन्धायस्यैव विभवे पुनरागतोऽमी ।

विश्वस्य तद्गुणगणनार्थं निजस्य

श्रीदिव्यविप्रशमनं तमया वृत्तान्ते ॥ ५ ॥

प्रादुर्भावादिभूतैरुपगमदमनाश्रुतताशानताद्यै-
 र्मोहाद्यैर्बाह्यैर्वैगिर्यैश्च भजनस्वीकृतैः स्थानभेदैः ।
 ततोऽप्यंतादिभावाच्चर्तानां रक्षणमपि सत्तयाद्यैः सत्तयाः
 पीयूषस्पर्शनाद्यादिभ्यः कथं न श्रियमस्तीत्यहोस्वेत्येव शोभे ॥ ६८ ॥
 इत्येव वास्तव्यनिष्ठं दुःखदुःखजनं प्रेमतीक्ष्णं दृढानं
 लाजानां रक्षितारं स्मृतिविषयमहंभावनयोगिनं च ।
 दीनानां मच्छरण्यं स्वस्मिन्कृतनिजमेव वाचाऽनुचरे
 प्रामे शक्तिपदं श्रीपतिमिह शयंकं श्रेयसासिंहं नृप ॥ ७९ ॥

इति श्रीनन्दनार्जुनोपदेशनवतक मन्त्रमम् ।

अथ पट्टशतके प्रथमं सर्वदास्पृहणीयदशकम् ।

— — — — —

सर्वदा स्पृहणीयतमुद्रपारिवाहमुख आगत्य चरन्-
 रससारसमंवाः केदारव्यापनीकगतुंगे निरुवग्गुहुरि
 नित्यं वसन्तं कर्गव्यापनकं गन्धकल्याणं स्वामिनं दृष्ट्वा-
 छलिं वद्धा वदथ पापिष्टाया मम प्रेम । ६ । १ । १ ।
 प्रेममृदुकांतया सह सनत्नीयनायद वेदयागयोपरोपि-
 तशीतलनिरुवग्गुहुरि नाथं भूमिं गवां भुक्त्वांतमस्म-
 त्स्वामिनं दृष्ट्वा पादं हस्ताभ्यां प्रणम्य वदत दास्या
 मम प्रकारम् । ६ । १ । २ । सर्वोभूय सर्वेव वदाम-
 ध्वे चरंतः पश्चिममृदाः पुष्कलसंपद्दिमति निरुव-

पञ्चद्वारि नित्यं वनेनं प्रपन्नमस्तु नमः ॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥
 दृष्ट्वा तस्मिन्नेव वने प्रपन्नं विदुः ॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥
 दुःखम् । १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥
 त्वा संचरन्तो मुग्धहंसा विच्छेदयन्ति तेषां दोषोपशोपिते
 शीतलनिरुपपन्नद्विगुणमुद्रयत्तुः ॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥
 दीर्घव्यासोऽहं दृष्ट्वा तस्मिन्ने विदुः ॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥
 पयत । १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥
 चरन्तो मुग्धहंसाः निविडकदेसोऽपि शंखाद्वानि निज-
 वण्डारि प्रथितरुद्रपीयर्गीतचतुर्गुण्यतकिर्गिहं पत्तवा-
 नितं दृष्ट्वा निरुद्रहन्ता भुक्त्वा हंसा यथावेति श्रुत्वा ।
 १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥
 दर्शनीयपिज्ञं दृष्ट्वा तस्मिन्ने विदुः ॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥
 नित्यं वानं वानवद्वन्द्वं ॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥
 प्रत्युत्तमं वागद्वन्द्वं ॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥
 १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥
 सुदृग्गुरुं वृद्धं वृद्धं वृद्धं वृद्धं वृद्धं वृद्धं वृद्धं वृद्धं वृद्धं वृद्धं
 निरुद्रवन्द्विगुणमुद्रयत्तुः ॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥
 रक्तपादो वृद्धो वृद्धो वृद्धो वृद्धो वृद्धो वृद्धो वृद्धो वृद्धो वृद्धो वृद्धो
 दृष्ट्वा तस्मिन्ने विदुः ॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥
 दृष्ट्वा तस्मिन्ने विदुः ॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥
 वृद्धि सुन्दरं वृद्धि सुन्दरं वृद्धि सुन्दरं वृद्धि सुन्दरं वृद्धि सुन्दरं
 वृद्धि सुन्दरं वृद्धि सुन्दरं वृद्धि सुन्दरं वृद्धि सुन्दरं वृद्धि सुन्दरं

दीर्घकिरीटं चतुर्दीर्घभुजं श्यामलदृढमहामेघसदृशश्री-
विग्रहं स्वामिनम् । ६ । १ । ८ । चरणौ कराभ्यां
प्रणम्य पुष्पोपरि म्यंदमाना हेमाः प्रातः शंखत्रोप-
युक्तं तिरुवण्णंदूरि नित्यं वसनं कटिनमायं कृष्णं
दीर्घव्यामोहशालिनं दृष्ट्वा उग्रप्रबलपापिण्या मम
समूहं वृत्तं वेषं स्वीकृत्येव । ६ । १ । ९ । वेषं स्वीकृत्य
युष्मानहं याचे सुगन्धममसंवाः स्वच्छनीरपंपोत्तर-
पार्श्वरथतिरुवण्णंदूरि अनुपमयुद्धगजसप्राकारं मम्मी-
भावाय दग्ध्या प्रीतस्य सुर्षभस्य मामप्यस्मीति
वदत । ६ । १ । १० । विद्युद्वाहिश्रितयज्ञमृचवामनो
भूत्वा विस्तृतभूमिं स्वीकृतवतो बलवद्वचकस्य चरण-
योरुपरि कुरुकापुर्गेशठकोपेनोक्ते गानशालिमहम्
एतदशकं तिरुवण्णंदूरि माधुर्यशालिगाथारूपमभ्यसितुं
समर्था मदना विद्युन्मव्यानाम् । ६ । १ । ११ ।

श्रीदिव्यमूरिचरणावेव शरणम् ।

आद्ये तु षष्ठशतकस्य मुनिस्तयात्तो
नारीसमाधिमरिगम्य निजानवस्थान ।
अर्वाहरिं कमपि पक्षिभिरन्तिकस्थे-
रापन्नरक्षणसदीक्षमबोधयन्तः ॥ ११ ॥

चकिन्वात्स्वानिभावाद्विपादि सन्धितया विवद्वयाधरुश-
दन्ध्रियामात्मकान्तया भृतवुद्धसितया निर्जराधोशभावात् ।
रक्ताभाभ्याहविभानानृष्टमुद्वृत्तयाऽऽश्चर्यचर्याविशेषे-
लंकाभंसाच्च कृष्णं शटजिदक्यपदेशिकद्वारगम्यम् ॥ १० ॥

द्वितीयं विद्युन्मध्यानां दशकम् ।

विद्युन्मध्यानां मुग्धयोपितां त्वत्कृपां शिरसा
 वहन्तीनामप्रेदं ततो विभेति गजवत्या लंकाया रक्षां
 दग्धवन्माविश त्वत्कृपाममहं जाने इतः परं तेन किं
 कुर्यां मम केतुकं कुपेगतिं च दत्त्वा गच्छ पूर्ण । ६ । २ । १ ।
 गच्छ पूर्ण त्वन्नामममदृशतयनयुगले रक्ताधरे स्मिते च
 आकुलतां जनयतोर्नाशायेव तपः कृतवत्यो वयं पिच्छ-
 वन्महामयूरनदश्चस्त्वत्कृपां शिरसा वहन्त्यः कर्णे
 ध्वनिं निवाह पथावद्रेग्न् गा नीत्वा वेणुं वादय गत्वो-
 पविश्येव । ६ । २ । २ । गत्वोपविश्य त्वत्कपटमजा-
 ननीनां वद पुन नव रक्ताधरः पद्मकलं नयते च विप-
 रीतमधुना वेगदीवेरीतमुजशालिन्य एतां श्रीकृपां
 प्राप्ता या म्हाविशालममुद्रे मयितवता स्वामिना ।
 ६ । २ । ३ । वटम्य वर्द्धमाने इले सप्तलोकीं भुक्त्वा
 तदा त्वं शयितवानसि त्वन्माया उपरि दिवौकसोपि
 न जानन्तानः परं मम भग एव कृतमदृशविशालनय-
 नानां कालाधुनितं पारितः न्यित्वा गोसंवं चारयितुं
 शक्तोस्यम्प्रांस्त्यं कटिनं मा वद । ६ । २ । ४ । कटिनं
 मा वद पूर्ण तव केतवं भूम्यामाकाशे च सम्यग्जा-
 नति दृढचक्रनिर्वाहकानाद्यायुध त्वामेकं ज्ञापयाम्यहं
 क्षुनिनपृडायापामु त्वत्कृपां वहन्तीषु मनसि म्हायमा-

नासु अस्मत्कृतशारिकाभिः शुकैश्च पान्तिर्यं मा द्रुमः ।
 ६ । २ । ५ । पर्थाकरणव्यापागन्कृत्वाम्मत्स्यान्मन्त्रि-
 कामपहृत्यातुचितकर्मणेन कर्म किमपि नास्ति कृतप-
 रित्वा वयं तिष्ठामो मम भग एतन्नुग्रहाः मोदय-
 शालिन्य एतल्लोकवयपदोचितदृष्टिर्नोचितता वद्वः
 सन्ति गोष्ठ्यां मागेदं पुष्पं तत्रापि वद्वयमेव कर्म ।
 ६ । २ । ६ । कर्मणास्माकं कृण्वन्प्रतिनाच्छेदतं मष्टु-
 भूमिं भुक्त्वन्निर्मलापरिच्छेद्य तत्राप्यवद्यमेव कृण्वन्-
 वाक्तास्मांस्त्वं गच्छसि तच्छृण्वेति चेद्वातरो धर्मः
 पापमिति न वद्वेयुरेकस्मिन्दिने यष्टियुद्धमेव । ६ । २ । ७ ।
 मेलयित्वा यावन्ति यावन्तश्च लंकार्यं विना विभज्य
 चाविभक्ताद्वितीयसन्ध्याशून्यमीनिदवाहदकाशजानमृते
 मेलयित्वास्मान्मत्स्यस्यो विद्वत्तुं गच्छाम इत्यवद्व्रा-
 गनातस्मान्वाधित्वा त्वं मृगन्मि भन्कि न वद्वेयुः
 प्रीतिशून्याः । ६ । २ । ८ । मीत्वा मनोनर्द्रावधित्वा
 त्वत्तामग्नविशालतयनवीजगविशालवागुगर्वा पातयि-
 त्वा लाशितवानमि त्वच्चरणेन दद्यां न कृतवानस्यस्मा-
 कमरुपगृहमस्ताभिः पच्यमानस्यसौन्दर्यं न दृष्ट्वा त्वन्नुग-
 कान्तौ प्रकाशमानायां म्मिनं कृत्वान स्थितवानमि । ६ । २ ।
 ९ । स्थिरप्रकाशमानकिर्णवत्तेकविंशतिकृन्दो गत उद्धर्तुं
 जयशील दीर्घपशुधनश्चर्यं भूमिं प्राक्कृतवानयेतद्वो-
 पकुलं मष्टुदमुजीवयितुमाविर्भूत नीलमाणिक्यकान्ते

त्वया हितमेव प्राहुः सर्वदा गोप्यो वयम् । ६ । २ ।
 गोप्या मातुस्तदा न वर्तति प्रसंगे क्रोधगोचरं रुदन्
 नृपतं पितरं कुरुकापुनीशठकोपेन स्तोत्रतया प्रणीते
 त्रिविडमाल्यामहस्य ददं चक दशकं स्वर्गेण सह जिह्वया
 मादरमनुसंदधतां नास्ति दारिद्र्यम् । ६ । २ । ११ ।

श्रीदिव्यमृगिचरणावेव शरणम् ।

तावद्विषममहन्मरणयेन रोषा
 कृष्णं समागतमपि त्वरया विनिश ।
 नेन स्वमंगममनोरथिना द्वितीये
 मांवेत्किमिहमनुनीय समाहितोभूत् ॥ ५२ ॥

इति च द्रोणनरगीजननुदभतया लोडनादम्बुराशे
 यत्रोभयं सप्त वारिन्नुनगतया श्रीमदीवल्लभत्वा
 त्रिदोषोत्तुंगनागत्रिग्वधिकयशःसहस्रीकारिद्वत्त्वा
 न्योत्समसंन्युता च स्वयमभिसुरतीत्याह कृष्णं शठारिः ॥ ६१ ॥

तृतीयं दारिद्र्यं मंपट्टशकम् ।

~ ~ ~ ~ ~

शान्तिं नयन्न नरकः स्वर्गश्च भूत्वा त्रयहेतुद्वयः स्नेहश्च
 मिममृतं च भुक्त्वा बहुविधत्वेन व्यातं स्वामितं ममे-
 व्यातं नयन्मृदुदृष्टे निरुविग्रहजनेऽपश्यम् । ६ । ३ ।
 १ । इदं सुखं दुःखं क्षोभा वैशद्यं च भूत्वा कोपः
 प्रसाद आनन्दश्चापि च भूत्वा निवर्तन्त्यदृष्टुमशक्यस्य

स्वामिनो ममेनानम्य प्रभः त्वच्छतंगवन्नदीपरिवृतं
 निरुविण्णगरं सुमार्चननगम् । ६ । ३ । २ नगरं
 जनपदाश्च ज्ञानं जडं च भूत्वाऽनुपमव्याप्तनेत्रो भूत्वा न-
 कारो भूत्वा ध्वनिर्भूत्वाऽऽकाशो भूत्वा शिखरगृहपरिवृतं
 निरुविण्णनगरं शिखरगृहपरिवृतं दीतिशालिकीति
 विना नाम्नि यावत्तु विपुलम् । ६ । ३ । ३ पुण्यं पापं
 संश्लेषो विच्छेदश्चैतरे भूत्वा स्मृतिर्विस्मृतिर्भूत्वा सदस-
 त्तया तत्र भूत्वा नित्यं दृढगृहपरिवृतं निरुविण्णन-
 गमाश्रितः सदा काम्यं च सुखजन्य भोग्यरूपामेव पश्यत
 केतवमेव । ६ । ३ । ४ केतवमेव सीलश्वेतो भूत्वा सत्या-
 वृत्त्यै वाच्यनादिके कुलकुलने च भूत्वा निर्मितदृढप्रा-
 कारपरिवृतं निरुविण्णनगरं विच्छेदयत्कारकेण निर्मित-
 मातलं परकारं निर्मितं कुलनिर्माणम् । ६ । ३ । ५
 त्रयो लोका सुखं तद्व्यतिरिक्तो भूत्वा प्रीतिर्भूत्वा
 कोपो भूत्वा पुण्यं दद्वेकनामिता भूत्वाऽऽर्मीर्भूत्वा
 कीर्तिर्भूत्वाऽपवादो भूत्वा देवैर्गदग्रेण सेव्यमानं
 निरुविण्णनगरं निर्मितं तद्व्यतिरिक्तं मम
 मनसि तिष्ठं तद्व्यतिरिक्तं तद्व्यतिरिक्तम् । ६ । ३ । ६
 परं ज्योतिर्विप्रो ज्योतिर्विप्रो ज्योतिर्विप्रो भूत्वा
 मर्शमभूत्वाप्यारिर्ज्ञातं तद्व्यतिरिक्तं तद्व्यतिरिक्तं
 गिर्गोभिस्सेव्यमानं निर्मितं तद्व्यतिरिक्तं उपकारक-

स्वम्भ्य परम्भशास्त्रिपादं पिता तस्मिन् कस्यापि दृढशर-
णम् । ६ । ३ । ७ । दृढशरणं सुराणां भूत्वाऽसुरगणा-
मुद्रमृत्युर्भूत्वा स्वचरणच्छायाया अधो लोकमवस्था-
प्यानवस्थाप्य च दक्षिणस्याः शरणं दिशस्तिरुवि-
ण्णगरमाश्रित उपकारको मम शरणं मत्कृष्णो मया
दत्तवान्मम पिता । ६ । ३ । ८ । मत्पिता मदस्ताया-
रणो भूत्वा सर्वा भूत्वा मां प्रसूता भूत्वा स्वर्गपिता
मणिपिता मुक्तापिता मम पिता च भूत्वा विद्योतमा-
नस्वर्गप्राकारपरिवृतं तिरुविण्णगरमाश्रितः पिता
स्वनदशरहितः पिता दत्तवान्स्वचरणच्छायायाम् ।
६ । ३ । ९ । छायातपोऽणुत्वं महत्त्वं द्वस्वत्वं दीर्घत्वं
भूत्वा जंगमं स्थावगमन्वच्च भूत्वाऽनच्च भूत्वा गुग्वाला-
पमृन्मध्वमवृद्धिस्थाने तिरुविण्णगरे नित्यं वसत उपका-
रकस्य चरणो विनेकशरणरहिता वनं पश्यन्तु । ६ । ३ । १०
पश्यन्तु लौकिका इति नेत्रयोग्ये प्रवृत्तचरणयुगलं कुरु-
कापुरीशठकोपेनोक्ते आज्ञासदस्ये तिरुविण्णगरदशक-
मभ्यस्यन्तः संकोचमंतगा दिविपदां सर्वदा भवेयुर्गुर्ववः ।
६ । ३ । ११ । श्रीदिव्यमूर्तिचरणावेश गणम् ।

कोपं मम मणयजं प्रशमय्य कुण्डः

स्वार्चननामननुमति मविस्मयः मः ।

स्वीयो विरुद्धजगदाकृतिता च तेन

संदर्शितामनुभूत मनिम्बुनीये ॥ ६३ ॥

संशयारिधभाषादमुख्यतुल्यकृतेः पत्तनग्रामभावा-
 न्धुग्यायम्वादिभाषाकृप इकमुतया सर्वलोकारिभारान् ।
 दिव्यादिव्याद्वस्त्रासुगतिजगणन्निगधसुतुचकीर्णो
 लायाच्छायादिभाषादभित्तवदनं भाद्वृत्तं शब्दाभिः ॥ ६२ ॥

रासे गोपीभिस्मह हस्तसंयोजनदशकम् ।

— >> << —

गने गोपीभिः सह हस्तसंयोजनं च पर्वतस्यैकस्य
 भारणं च वल्ग्वर्गीरे द्वे नागनिग्रहद्वेनन्दवर्तीन्त-
 न्यानि बहुनि उग्राशयनस्योपकाङ्कस्य तस्य माया-
 कर्माण्येव प्रकृत्य रात्रिं नवीचीतं दिवसं च न वि-
 नासिका न्युतनामस ॥ ६१ ॥ गन्तव्यं दुर्गं दुर्गं दत्तं गो-
 गणचारणं च मन्मथार्थनन्वयनायाः परिसरदुर्गमके-
 शिन्या नीलायाः भुजसंश्लेषजम्बवनि च बहुनि
 मायालंकाङ्कस्योपकाङ्कस्य तस्य चेष्टितानि स्मृत्वा
 पतमि द्रवीभूतनन्वगोहेन काटो व्यतीतो मम को वा
 प्रोक्तस्तुल्यः । ६ । ७ । ८ । अक्षयमनहसंहरणं गौग-
 णचारणं च दीर्घदीर्घहस्तशित्तवन्दकृन्तनं चेता-
 न्ताङ्कन्यानि च नीमिशालिज्यातिष उग्राङ्कस्य
 तस्य चेष्टितानि स्मृत्वा प्रकृत्य नवीचाऽनुनयेन सर्वस्य
 कालस्य क्षेपमलभे मम का वेतः परं पीडा । ६ । ७ ।
 ८ । पीडाने गोप्यामुल्लसलेन सह वक्षन्त्या भीतवत् च

वचकमिव नाशयितुं दुग्धशानं चागच्छच्छकटभंगाव
 कटनं च देशादंकारम्योपकारकस्य तस्य कर्म स्मृत्वा
 मत्तसि द्रुतास्तुभवितुं कालैर्युक्तोस्मि मम किमिनः पर-
 मपत्तिनः । ६ । ४ । ४ । माभिलाषं देवेषु याच-
 नानेवागन्ध जननं च स्थूलांधकारमुखे उत्पत्तिदिने
 मातारं विदुष्या गत्वा त्रैलोक्यगोपकुले प्रवेशनं च दर्शनं
 विना वृद्धिं प्राप्य कसनाशाय वचनाकरणं चेदानीमहं
 प्रत्यक्षितुं लब्धवान्मम किं शत्रवमस्ति । ६ । ४ । ५ ।
 पुण्डोन्मुखाशिवविदारणं च ककुब्जतां वृषभाणां संह-
 र्गं च श्रीव्रन्ध्याशालिवनकुन्दभंजनं चैतत्प्रभृतीन्य-
 न्वानि वदन्ति वेगाख्यशालिभूमिं मितवनो मायिनो
 मम पितृमाया एव दिवा रात्रं स्तोतुं प्रातवान्मम किम्भ-
 तोदुःखम् । ६ । ४ । ६ । मतोदुःखेन मलिनमानुष-
 जानां स्वयं जनिन्वा स्वम्याभिमतं रूपं प्रगृह्य स्वयं
 स्वस्य कोरपुष्पसंदर्शनः क्षेत्रतुलसीकिरीटमालावत्सो
 मन्वितुस्तस्य माया एव स्मरन्निश्चिन्तवानस्मि ममेतः परं
 को वा लब्धो विशालद्रुविष्याम् । ६ । ४ । ७ ।
 विशालद्रुविष्या महाकाशे विस्मयमाने पूर्णमहापु-
 ङ्गनि कृत्वा चागम्य महत्प्रभुजानां लवनं चैतत्प्रभृती-
 न्वन्यानि वदन्ति व्रजचारी भूत्वा भूमिं गृहीतवनो
 मायिनो मन्वितुस्तस्य माया एव माभान्कुर्वन्मनोवा-
 नस्मि ममेतः परं को वा क्षोभोऽस्मि । ६ । ४ । ८ ।

निश्चितं सप्त सागगन्धर्वं पर्वतोऽहोकास्तताप्यनिक-
मयितुं गमयित्वा सर्वत्र स्थितं मह गतवतो माया चैत-
त्प्रभृतीन्वन्यानि बहूनि दक्षिणकरे यकयन्तं वामकरे
शंख एतद्वन्तं श्यामलवर्णं विकृतं कर्तुं धमचा जिह्वा
युक्तस्य मम तुल्योऽस्मि किमेतद्भवेत्परि । ६ । ४ । ९ ।
भूमिरूपं महाभागस्य निवृत्तय एकभाग्नमहायुद्धं कृत्वा
मायाः कृत्वा सेनां केवलस्थलां कर्तुं मंत्रयित्वा गत्वा
ज्योमोपरि मन्त्रांश्च प्रवेष्टुमादगणवतो ज्योतिषस्तस्य
चरणावुपगम्याहं सेवितुं प्राप्नु मम को वाऽपरो नायकः
। ६ । ४ । १० । नायकः सकलमन्त्रलोचया भूत्वा
सकलमन्त्रलोकीं स्वम्यान्तः प्रवेशो यथा म्यात्तया
निधायोद्गीर्य तद्रूपं भूत्वाऽतद्रूपश्च भूत्वा स्थितस्य केश-
वस्य चरणयुगलस्योपरि कुरुकापुर्णशठकोपतं के परिशु-
द्धसहस्र एतदशकेन भक्ता भवेद्युदोपं विना ॥ ६४ ॥ ११ ॥

श्रीदिग्बुधश्चिन्मणाश्चैव शरणम् ।

भानन्दशानतिनवागनुसन्दर्शय
कृष्णस्य वीर्यचोरितान्यहमादरेण ।
इत्थं पुरा मय्यसंपन्नितवान्मुनिस्त
इत्थं समोऽस्मि न ममैवैवदधनस्य ॥ ६४ ॥

गमकोटादिक्कुर्याद्विचित्रमुरादिकाशदर्शनं हर्षं
गोपीसन्ध्याहं भावाह न जननमुत्तः कंसदुर्गपरीदधरेः
प्रादुर्भाषोऽनन्तान्धधुरभुजवनपद्मेदुर्ध्वैर्धारिसे
रावर्षेणैवैवित्तं हरिगिति कथयामास केशवस्यम् ॥ ६४ ॥

तांश्च शुन्या इयं इयमन्वनिडेता शिथिला भवति ।
 ६ । ५ । ४ । शिथिलां कांक्षितसुखी मुखी तुल्यवि-
 ह्विमंगले नीन्वा प्रवेश्याऽऽभ्यग्याति ज्योतिगताम-
 सनयनन्योपकारकम्प्रापयेशं प्रादर्शयत वर्षपातसद-
 शनयनजलेन सह तदा प्रवृत्ति मेहे प्राप्तेयं प्रविश-
 चिन्ता मानः प्रवृत्ति नां दिशं सम्यगवबोधय
 । ६ । ५ । ५ । इत्यमानेषु पात्रेषु मेषु मेषुनीयग-
 मिवृद्धिमुत्तुगतामन्वन्वृद्धिस्मृतिवृत्ताप्रवृत्तुनमन्वे
 उत्कृष्टं तुल्यविह्विमंगले पश्यति चेतां दिशं विहा-
 यान्यह पश्यति सर्वदा प्रतिदिनं मुनस्यं वानरमपि
 मणिवर्गन्य लामेतेयं मानः । ६ । ५ । ६ ।
 मानः सुंदरमहासुखी वायुपुत्रीयसमन्वरे गता सम-
 वातां नृगोति ति तुल्यविह्विमंगलेन विह्विता प्राण-
 तुष्टितो विविधा मेनवर्गन्य माया वा तस्य चिह्न
 श्रीनाम नान्वा मुनस्ये तुल्यविह्विते । ६ । ५ । ७ ।
 तुल्यविह्वितो नरो वायव्य मेनवर्गन्यमेनवर्गन्यवृद्धि-
 वृद्धिनामन्वृत्तामन्वे उत्कृष्टं तुल्यविह्विमंगले नील-
 विह्वितनयना हस्तामनां वानरसदा प्रवृत्त्यवयवतं
 शिथिला शिथिलाविदग्धोपनयनं शिथिला व्याकुली
 भवति । ६ । ५ । ८ । एतदुक्तं प्रवृत्तिं प्रवृत्तेयं
 नयनजलेषु प्रवृत्तु तस्यैव यथा हृषां कुर्वता

मणिवर्णं हा इत्याकंदति तुंगमुत्पिदारकस्य नित्य-
वासस्थानं तुलैविष्टिमंगलमित्युक्ता स्वकर्णे निवध्य
प्रणमति तद्वामश्रीनामाभ्यासादनंतम् । ६ । ५ । ९ ।
नीलादेवी वा भूमिमहादेवी वा श्रीलक्ष्मीर्नोत्पन्ना वा
वा माया इव दीर्घव्यामोदशालिन्नित्येव स्थित्वाऽऽ-
कंदति हा प्रथममागत्य तस्य स्थित्युपविष्टस्य नित्य-
वासस्थानं तुलैविष्टिमंगलं शिरसा प्रणमति तद्वाम-
श्रीनामश्रवणं चिन्ता । ६ । ५ । १० । चित्तेन वचसा
कर्मणा च देवतायमेव माता पितेन्याश्रितवता समी-
चीनकुम्भापुरीशठकोपेनानादिसहस्र एतत्तुलैविष्टि-
मंगलविषये उक्तं समीचीनद्रविडदशकमभ्यसितुं शक्ता
शस्यं कुर्युः श्रियः पत्युः । ६ । ५ । ११ ।

श्रीदिव्यमृगचरणावेव शरणम् ।

तस्यापि मानसतयानुभवस्य बाह्य-
संश्लेषणैकपगचित्तमनःशरीरः ।

आत्मानुरक्तजनमात्मनि निम्बुहवं
नित्येतिवंचममनि प्रवर्णोच्छृते सः ॥ ५५ ॥

संस्मान्मानसश्च त्रिदशभुक्तया सिंशुशायित्वभूम्ना
तद्वर्णादारभावादरुणमरामिजाशत्वचिद्रेन देवः ।

ददीभिस्मंच्यभावादनिमुक्तवनया मंच्यतिस्निग्धभावा-
दभ्युच्यः स्वान्मुरागिर्विषटयति हृदादिव्यनोचच्छृङ्गारः ॥ ५६ ॥

पष्ठं व्यामोहवते दशकम् ।

ॐ नमः शिवाय ॥

व्यामोहवते भूमि मितवते नायकाय नीलश्या-
मलवर्णमेघन्यायाय सुंदररक्ततामरसनयनाय मम
समधुकुसुमसुगंधिकेशा त्यक्तवती शंखम् । ६ । ६ । १ ।
शंखचापानिगदाचक्रहस्ताय रक्तफलाधराय रक्ततामर-
सनयनाय मधुविकामिश्रीतलमुन्दरतुलमीककिरीटाय
मत्कुमारी त्यक्तवती सुंदरं रूपम् । ६ । ६ । २ । रूपेण
श्यामलाय दीर्घलोकादनप्रकाराभिधाय्यधराय चा-
लाय मायिने भ्रमत्रकहस्ताय मम निविडमहाकेशिनी
त्यक्तवती महत्तवम् । ६ । ६ । ३ । महत्त्ववच्चतुर्मुखं
सृष्टवते धनवती भूमिम्मितवते नायकाय देशवतां
राज्ञां दौत्यं कृतवते पूर्णाय मम विपुलजवना त्यक्त-
वती स्वभावम् । ६ । ६ । ४ । स्वभाववद्रेदमुपदि-
ष्टवते परस्मै मृत्प्रजुग्भूमिमुद्धतवते वगहाय स्वच्छ-
जलशयनमदेवनायकाय मम चक्षुराभग्नककेशा
त्यक्तवती विद्याम् । ६ । ६ । ५ । करुणकोट्यानसह-
शसमीचीनबहुभुजाय स्वर्णतेजःपर्वतमुन्दरानुरूपकि-
रीटाय समीचीनानेकतामरसनवीनकुसुमहस्ताय मम
चापभ्रूलता हारितवती शरीरम् । ६ । ६ । ६ । शरीर-
सुवर्णितनानाभरणसम्यगलंकृताय फणवदुरगशयने

७।४। अभिनिविश्य शिथिलशिथिला कीडायां न
 निशिते मम बालदेवी गत्वेतः परं स्वश्रीव्यामोदशा-
 लिनिरुक्तोत्तरि पुष्पमयोद्यानानि तटाकांस्तन्मंदि-
 च दृष्ट्वा मनस्यंतःशान्ता कथं प्रियताय । ६।७।५।
 अथ समानुपयुक्ता दुरं गता बालमृगीतः परं गत्वा
 दक्षिणदिकिलकमदृशे निरुक्तोत्तर्येव प्रविश्य स्वश्री
 व्यामोदवनः श्रितयने गत्वा परं च दृष्ट्वा स्थित्वा स्थित्वा
 शिथिलीभवेदीर्घनयनयोर्जलपूर्णा । ६।७।६।
 तत्रचरनेत्रेण मुह्यन्मनस्का भृत्वा रात्रिं समीचीन-
 दिवसं च दीर्घव्यामोदशालित्रित्याकुश्येतः परं गत्वा
 विवृद्धसंपन्नच्छयनम्यले निरुक्तोत्तरि नम्रीभूय नम्री-
 भूय गत्वा कथं प्रविशेदार्त्ता । ६।७।७। भज्यमा-
 नमृश्मन्व्यन्यस्तदस्ता त्वित्रस्त्रिभार्द्रमनस्का सतीनय
 नजले परिपूर्णं गच्छेद्वा म्लायत्सुंदरकुसुमांगनानाय-
 कस्य निरुक्तोत्तर्येवार्द्रचित्ताऽस्मांस्त्यक्तवती मम
 कुमारी । ६।७।८। कार्याणि समर्चीनानि तानि
 पश्यति चेन्मम कृष्णायेत्यार्द्रा सती तिष्ठेदेतस्मिन्स-
 र्गिन्मिष्टति इतः परं गत्वा ग्रामे नानापवादानुक्ता
 वोपति निरुक्तोत्तरमेवानुरूपाभरणा गता मामीषदपि
 न स्मरति । ६।७।९। न स्मरं शक्नोमि देवा दीर्घ-
 नयना बालमृगीतः परं गत्वा सर्वलोकस्वामिनमर्गवि-
 दलोचनं जगमात्रमपि न न्यज्यति तद्वासस्थानं

निरुद्धोत्तरमेव कुलस्य महापवादमपि न स्मरति गतं
निदधत् । ६ । ७ । १० । निमित्तमहानिधि मधुसूद-
नमेवाकुश्व विकसन्मनवकोद्यानपरिवृतकुम्भापुनीशठ-
कोपेनांके दशशत एतदशकं तडानम्यानंनिरुद्धोत्तरमेव
मनो निवेश्यानुनंदयाना उज्ज्वलं श्रीमल्लोकं नियम-
ययुः । ६ । ७ । ११ ।

श्रीदिव्यमृगिचरणावेव शरणम् ।

कृष्णेन धारयितुपापकभोग्ययोगो
प्राप्तावनित्वारितयोगमिलान्विहाय ।

स्यादप्यलब्धफल इत्यवहोयमानः

पाश्वेस्थितैर्मुनिरभद्राधिमत्तमं सः ॥ ५७ ॥

पारम्प्याद्रव्यभावान्स्वगमिहितिसुखः आशनेभ्यर्चयन्

स्नेहिवादाभिरुप्याच्छिन्नपरवशनामूर्तलोकेनानां ।

धृन्पादेरादिहेतुं सुरमयननय व्यादरत्माश्रितानां

वेदानागस्यभाषावपुष उद्वरच्छेयमे देहिनी यः ॥ ६६ ॥

अष्टमं श्रीमल्लोकं नियमतदशकम् ।

— १२५७५२५ —

श्रीमल्लोकं नियमयत भुवनं सर्वं नियमयत सुत
मीचीनपक्षिनसृहाः पापशालिन्यहमर्थये पूर्वं लोका-
न्सर्वान्सृष्टवतो मेववर्णस्य कृष्णस्य मम समीचीन-
पहनवन उपकारकस्य तस्य मम स्थितिमुद्धा । ६ ।
८ । १ । अंजनयुक्तदीप्तिमदीर्घनयनानां सखीजनानां

पुरतो नमः कर उत विश्व वृत्तपुत्रं सधुरमोदनं सततं पयसा
 नमः स भुञ्जीष्वं किं करस्वचक्रं मनः कल्याणं स्वामितं
 दृष्ट्वा शरीरं नमिष्ये मोक्षा श्रुतिः सत्वरं शीघ्रमागत्य द्वा। ८।
 २। शीघ्रमागत्य मनः कल्याणोपरि कांतिमन्महाकुसुमं
 वनमिच्छितप्रसरत्तमुद्राः कुरुदेशवतां पंचानामर्थं नृत्य-
 तृंगममहागन्धेन तैलां भस्मीभावाय हिसितवत उपकार-
 कस्य धृतगीतलतुलसीभुक्तवन् परिशुद्धमध्वास्यैस्सह । द्वा।
 ८। ३। परिशुद्धमध्वास्यैः सह गत्य मम योधिकानामु-
 परि भुञ्जीष्वं गः पुष्पमधु भोक्तुं गच्छथ चेत्पापिष्टाया
 मतद्वितं कृत्वा दुर्गं गतं मद्रासदुस्त्यदिशीतलतुलसी
 कलिगीतं विनित्तावकं दृष्ट्वाऽस्माकमयं किमुचितप्र-
 कार इति वक्तव्यं युष्माभिः । द्वा। ८। ४। युष्माक-
 न्दं वक्तव्यं गच्छत मया वद्विताः श्रुता उग्रनयनं पक्षिणं
 संजायागन्ध पापिष्टाया नमः मनोपहतवतं रक्तनयनं
 कल्यमेवं कल्याणं सुन्दरकल्पकं दुष्टं वा गत्वा दृष्ट्वाऽयं
 किं दयावतां प्रकार इति वदत । द्वा। ८। ५। मदीयस्फुल्लसू-
 चरणा वदत वदत वदत मदीयस्फुल्लः सर्वयस्मिन्मदीय-
 चरणावदत शीतलतुलसीममन्विता न गच्छत
 मयि ति युष्मन्मया प्रीतिर्या दत्त तुल्यमुत्तम गच्छत
 कृपावता मया वद्विता दत्तशार्ङ्गिकाः । द्वा। ८। ६।
 वतनीमलातवर्गस्य दुष्टगीतनदशनयनस्य यावन्ति

यावन्तश्च भुत्वा स्थितम्य सायिनो मन्त्रकृतकारकस्य
तुङ्गं प्रवलाभ्यं विद्वानिवनो मधुसूदनस्य मद्रापित-
मुक्ता मालमंजिका अपनेतुं शक्नुन पापिष्टादा मम
दुःखम् । ६ । ८ । ७ । वैवर्ण्यं प्राप्स्ये पापिष्टादं कति-
कल्पान्किञ्चिदपि निमित्तं दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं दत्तं
मिमन्दिने कलंकनहिर्तायज्योतिः केशवयं विविप-
त्रायकं दत्ता हिन्दुनि त्वां वितान्यावन्त्येकनवती न
भवति वन्वन्तरे । ६ । ८ । ८ । वन्वन्तरेकेनोपायेन
पापिष्टादं केनचिच्चन्दोमिम जलनगराणामुपरि चरि-
त्वाऽऽनयमन्त्रेणमाणा इन्द्रादन्तः प्राः नीलमन्त्रानवन्म-
हामेवजदशं कृष्णं दिविपञ्चयकं दत्ता नाना आशय
कृष्णं कृत्वा वदत प्रतिदिनमग्न्य मित्वा ६ । ८ । ९ ।
अनन्योपदिश्य यथाके मणिपुष्पस्य च त्वेव
किञ्चिदपि विना पुष्पानि नयन्त्यो हन्त्यो मन्त्रीयधनं
सामेवं प्रकारेण यजेति नयन्त्येकं नयन्त्येकं वदत
प्रतिवचांसि । ६ । ८ । १० । वचांसि परिशोध्य
मधुसूदनस्वामिनश्चरणचोरुपरि परिमलमालिपुष्पोद्या-
नपरिवृतकुरुकपुर्णमृदोपेन प्रणीते प्रादुर्भूते नदस्य
एतदेकं दशकमध्यतं शक्ताम्बोतोमुदमुक्षमवाचुका यद-
र्वाभवेयुर्जलीभुताः । ६ । ८ । ११ ।

श्रीदिन्यमृगिचरणावेव शरणम् ।

अयेवमान्मफलदानविलम्बवन्त-

मात्रावयवशास्त्रमय यत्र च कुत्र चापि ।

अवेद्य मन्त्रियनिर्माणविभूतियुग्मा-

स्मयातन्त्रयान्नन मनो मनिरष्टमेन ॥ ५८ ॥

लोकसङ्घटनशक्त्यायुधसुभगतया जिष्णुसारथ्ययोगा-

न्मन्त्रादेवेष्टभावाद्भृङ्गवतया स्वाश्रिते पक्षपातात् ।

कान्त्या साम्राज्ययोगाद्वतरणदशास्पृष्टपारम्यतश्च

स्वीयावत्तन्त्रभूतिद्वयमथ कथयामास देवं शठारिः ॥ ६७ ॥

नवमं नीरं भूत्वा दशकम् ।

नीरं भूत्वा भूमिर्भूत्वाग्निर्भूत्वा वायुर्भूत्वा दीर्वाकाशो
 भूत्वा श्रीपुर्णतेजसी उभे भूत्वा शिवो भूत्वाऽजो
 जातोसि तैक्ष्ण्यपुर्णचक्रवत्लक्ष्म्यो भूत्वा पापिष्टस्य
 मम पुण्य आयाद्येकस्मिन्दिने भूमिराकाशश्च यथा
 वद्धेताम् । ६ । १ । १ । भूमिराकाशश्च यथा वद्धेतां
 वामनो भूत्वा बलं प्रदर्श्य भूमिराकाशं च गृहीतवन्मा-
 यिन्म्यामित्रनिगम्य त्वामहं दृष्ट्वा प्रीतो यथा नृत्वामि
 तथोपगम्येकस्मिन्दिने पृथिव्यां संचर । ६ । १ । २ ।
 भूम्यां चरित्वा स्थित्वा शयित्वोपविश्याप्यतिबहुकालेषु
 प्रतियुगं जीवात्रयितवन्नलंकारशालि श्रीमहालक्ष्म्या नद-
 त्वामनुपगम्यातिबहुदिवसेषु दासोऽहमिति परमप्यात्तो
 भवामि किय । ६ । १ । ३ । अथिलं सद्रथं शक्या-

सुरशरीरं दिवा भिन्नं यथा नश्येत्तथा श्रीचरणं निय-
मितवन्म्वामिन्विष्टेषु वस्त्रशिर्वेदेषु दिविपत्सु परिणो-
व्यातेषु विद्योतमान एवस्मिन्दिने द्रष्टुमागच्छाका-
शम्योपरि । ६ । ९ । ४ । आकाशम्योपर्युपविशन्प-
र्वतस्योपरि तिष्ठन्मसृद्रे शयानो भूम्यां संचरन्नेतेषु संच-
त्रांतर्हितो नित्यं वसन्मम्याया उपरि वर्तमानवाह्याण्ड-
वान्ममात्मन्यंतरूपारि वर्तमानो रूपमप्रदर्शयानर्धापय-
सीह । ६ । ९ । ५ । प्रसायेकं पादं निधाय तस्याधस्तात्स-
मुद्रे भूमिं सर्वांमाक्रम्येकेन पादेन सर्वलोकं स्पृष्टवन्मायित्-
त्वां दिदृक्षमाणः प्रयासं कृत्वा दीर्घं कालमग्निना संगतं
मधृच्छिष्टं भृत्वा लोके संचरंयं किम् । ६ । ९ । ६ ।
लोके प्रवर्तमानकर्मगतिर्भूत्वा लोकोपि भूत्वा लोक-
स्यैक आत्मापि जानोमि अंडाडिहिः संख्यातीतदश
दिग्व्यातारूपिभूतः संख्यातीताज्ञानवतो मम कृपां
कुरु । ६ । ९ । ७ । अज्ञानवतो मम कृपां कुरु ज्ञानि-
प्राणभूतोसि परिमलशालिज्योनिर्मुक्तं दामस्य मम
दीर्घव्यामोदशालिन्तामर्थ्यं कृत्वा मम बहिः कृत्यंतःपर-
मपि नाशयसि किमन्यन्किमप्यजानतो दामस्य मम
मनो व्याकुलं यथा । ६ । ९ । ८ । मनो व्याकुलं यथा
स्यात्तथा पंचानां नाशायोग्यमल्पसुखं पापिष्टं मां बहुत्वं
प्रदर्श्य नाशयसि किमाकम्य भूमिं स्वीकृतवतोर्विशा

तस्मिन्मन्त्रोपेक्षा न काल इतः परमपि ह्रस्वो न भवे-
 त्किञ्च ॥ ६॥ ९॥ ९॥ अह्रस्वोऽर्धो नाभ्यहितोऽनेक-
 कण्ठं संतोचयित्वा यश्च्योपगमिता नन्दः प्रातोपि
 पुनरनेनान्यन्त्य नायितस्त्वैव दासभावस्य स्यात्
 त्वं अन्य वदस्व किं वद नम्यद्विहयणे ॥ ६॥ ९॥ १०॥
 हृत्तेन मम गेन चित्तनेनागच्छेद्यस्य श्रियः पत्यु-
 न्यदालदालदालदालकोपेत विशतं प्रणीत एकस्मिन्-
 लालन पतदालकालदालदालदानं कुर्याल्लोडालनुकालद-
 ॥ ६॥ १०॥ ११॥ श्रीदिव्यमुचिचरणैव शरणम्

अहं तेनैव चित्तनेनागच्छेद्यस्य श्रियः पत्यु-

न्यदालदालदालदालकोपेत विशतं प्रणीत एकस्मिन्-

लालन पतदालकालदालदालदानं कुर्याल्लोडालनुकालद-

प्राहमण्यप्रदविनैवयं शरणम् ॥ ६॥ १०॥

मार्गान्तरात्प्राप्तं प्रमाणं इतः संशय निवृत्तः

तस्मिन्मन्त्रोपेक्षा न काल इतः परमपि ह्रस्वो न भवे-

तस्मिन्मन्त्रोपेक्षा न काल इतः परमपि ह्रस्वो न भवे-

तस्मिन्मन्त्रोपेक्षा न काल इतः परमपि ह्रस्वो न भवे- ॥ ६॥ १०॥

दशमं लोकप्रामि विपुलास्यदशकम् ।

— १००००० —

लोकप्रामि विपुलास्यदशकम् ॥ ६॥ १०॥ ११॥
 दशमं लोकप्रामि विपुलास्यदशकम् ॥ ६॥ १०॥ ११॥
 दशमं लोकप्रामि विपुलास्यदशकम् ॥ ६॥ १०॥ ११॥
 दशमं लोकप्रामि विपुलास्यदशकम् ॥ ६॥ १०॥ ११॥

लागतानादिदानस्य मम त्वच्चरणप्राप्तिप्रकारं वद । ६
 १० । १ । खंडः सद्रूपमन्मृद्वपं यथा स्यात्कृत्स्न-
 वदसुरकुलं सर्वं तथा कुप्यज्ज्वलच्छीनेमिदक्षिण देवा-
 विपते पंरुपूर्णमग्निमु तामग्निगताग्निर्विक्रमति यत्र
 श्रीर्वैकटस्वामिन्नक्षयस्नेहिता दासस्य मम त्वच्चरण-
 प्राप्तिप्रकारमनुग्रहाय । ६ । १० । २ । वर्णमोहजनक
 सुंदरमेववर्णं मायिन्स्वामिन्मनसि प्रविश्य मधुरीभवद-
 मृतानिमियाणामविपते स्वच्छमर्माचीननिर्झरा यत्र
 मणिस्वर्णमृताश्चालयन्ति श्रीर्वैकटस्वामिन्स्वामिन्स्त्वच्च-
 रणप्राप्त्यै दासस्य मम हाहेति कुरु । ६ । १० । ३ । हा
 हेतेत्यनुक्ता लोकं वाचमानानामसुराणां जीवनकाल-
 स्योपर्यग्निमुखवाणवर्षवर्षिचाप श्रीमहादेवीवल्लभ देवा-
 सुरमुनिगणाद्रियमाण श्रीर्वैकटस्वामिन्पुष्पपूर्णचरण-
 योदुस्तरपापेन मया प्राप्तेरुपायं कलय । ६ । १० । ४
 संश्लिष्टतया स्थितान्वृक्षान्मन तदा वृक्षवनेकधातु-
 प्काहो संश्लिष्टतया स्थितयोर्वृक्षयोरुभयोर्मध्ये गतव-
 न्नीजभूताहो दादर्यपूर्णमेवसदृशगजाश्रितश्रीर्वैकटस्वा-
 मिन्दादर्यपूर्णशार्ङ्गस्य तत्र पादं प्राप्नुयां दामोदं कदा ।
 ६ । १० । ५ । को वा कालोऽन्मामिभूमिमाक्रान्तवतो-
 र्गुगलीभूततामग्मयोः माज्ञानकारस्येति सर्वं कालं
 स्थित्वाऽनिमिषाः मृतत्वा नम्रीभूय संवशः संवशः

कायगवनामनोभिर्दास्यं यत्र कुर्वति तस्य श्रीवैकटस्य
 स्वामिन्मत्स्यमहं प्राप्य कदा त्वच्चरणयोरधो दामोऽहं
 समाश्रयेयम् । ६ । १० । ६ । दासभूतेन मया समा-
 श्रित्याऽनुभूयमानावृतानिमिषाणामधिपते ध्वजनया
 हिंसकं पत्रिणं परिगृहीतवन्सुन्दरस्तिग्धाधर स्वामिन्
 प्राप्यावानां कर्मणां निवृत्तये औपधभूत श्रीवैकटवासि-
 न्नन्मन्मन्निच्छोऽटिकापर्याप्तं कालमपि त्वत्पादौ द्रष्टुम-
 नुद्यतं विनाऽवस्थानं नोत्सहे । ६ । १० । ७ । अनु-
 द्यतं विनावस्थानं नोत्सहे त्वत्पाददर्शनायेति सूक्ष्मज्ञा-
 नवान्वितव्यानकण्ठः स्वामी पूर्णश्चतुर्मुख इन्द्रश्च मत्स्य-
 सदृशतयनाश्च परिवार्य यमाद्रियंते तस्य श्रीवैकटस्य
 स्वामिन्व्यामुग्धो व्यामोहयन्दासस्य मम समीप आगत
 इवाऽऽगच्छ । ६ । १० । ८ । आगत इव नागच्छसि
 नागच्छन्निवागच्छन्नकतामग्मनयन रक्तस्तिग्धाधर च-
 त्तुर्गामृत मन्प्राणचिन्तामणीनां कान्तिभी गविन्दिवसं
 कुर्वति श्रीवैकट स्वामिन्हन दामोहं त्वत्पादं विश्लेषं
 न शक्नोमि भगवन्पि । ६ । १० । ९ । विश्लेषं न शक्नोमि
 भगवन्पीति पुष्पवामिन्या बध्वा नित्याधिष्ठितवक्षस्का-
 नुपमगुण लोकत्रयम्बुमिन्मदीशानाञ्जुपमामग्मनिगणा-
 द्रियमाण श्रीवैकटवामिन् शरणांतरशून्यो दामोहं त्वस-
 रणयोग्योन्तर्भूय प्राविशम् । ६ । १० । १० । चरण-

योर्योनैर्भूयाश्चिन्त्य दासा वर्द्धतामिति दयां ददतं प्रक-
र्येण महत्कारितं स्वामिनं केदावत्कुरुकापुरीशठकोपेन
निनाशयिषुगा प्रणीत महन् श्रीवैकट एतद्दशकमा-
श्रितानाश्रिता त्रेत्यश्रण्यं प्राप्य स्थित्वा महत्याकाशे
निष्ठेयुः । ६ । १० । ११ ॥

श्रीदिव्यमृगिचरणावेव शरणम् ।

अर्त्तधनयागननया मुनिरञ्जनासा
मार्तिभ्यः संवदनकर्मणि जागरु काम् ।
आवेद्य चाविदग्धं स्वमकिञ्चनखं
श्रीवैकटशचरणी शरणं प्रपदे ॥ ६० ॥

आपःसंरक्षणार्थं पुरस्कृत्य तया मेव साध्यादिभूम्ना
स्वानां विश्वासदानान्मुग्धगमजनादिव्यदेगोरमरया
प्राप्याप्राप्यन्तयोगास्त्वजनविजनयोः सन्प्रवचय्यभावा-
दूचै नायं शरण्यं श्रुतिशतविदितं वैकटेशं शङ्कारिः ॥ ६९ ॥
इत्थं सद्धारण्यं स्वयमिति मसुहृत्पात्रिनां योजनार्हं
कर्णन्तं स्वेश्वरिभेर्विचरितरिजनं स्वान्वितस्तेष्वक्षम् ।
धृम्यादीनां निदानं घटकवशनदाभूतियुग्मं शङ्कारि-
विचर्यस्याप्यनर्हं प्रपदनसुखं मह पशु शरण्यम् ॥ ७० ॥

इति श्रीमद्भगवद्गीता पष्ठशतकं समाप्तम् ।

अथ सप्तमशतके प्रथममन्तस्तिष्ठद्भिर्दशकम् ।

—ॐ नमः—

अंतस्तिष्ठद्भिः पंचभिर्वाधयित्वा मां त्वत्पादपंक-
जस्य प्राप्तिमंतरेणैव बाधितुमितः परमपि विचारयसि
संख्याशून्यमहामाया निमित्तेस्त्वय्यमानलोकत्रयवन्स्वा-
मित्रमृत पितृमंदीशान । ७ । १ । १ । मम निया-
मैर्बलवद्वाजैर्द्वितीयैः पञ्चभिरेतैरुत्पादितैर्नक्तैर्दिवं
बाधयित्वा तव मम प्राप्तभावप्रकारं कृत्वा गतवानसि
शर्कराखंडासृजनीलमेखवर्णं समुद्रभूमिरक्षणं द्युतिमन्त्रेमे
पापिष्ठस्य मम वेदवेद्य । ७ । १ । २ । बाधमानैः
पञ्चभिः पापिष्ठं मां बाधयित्वा त्वच्चरणसाधनाभाव-
प्रकारं त्वं प्रतिरुध्य किं लब्धवानसि हंतादिभूत्वा
विस्तृतभूमिं सृष्ट्वा भुक्तोद्दीर्य क्रांतवोद्धृतवत् ज्योतिर्मय-
दीर्घकिरीटं गुह्यदासस्य मम मधुसूदन । ७ । १ । ३ । उचि-
तमहं यथा न जानीयां तथा भ्रमयित्वाऽद्वितीयान्पञ्च
प्रदर्श्य त्वच्चरणकुसुमस्य मया प्राप्त्यभावप्रकारं कृत्वा
गतवानसि यावन्ति यावन्तथाशेषयित्वा त्वदुदरंतर्भाव्यै-
कस्मिन्वटदीर्घदले शयानं बालकं पापिनो मम पाप-
परिहारोपध । ७ । १ । ४ । परिहारोपधं विना पञ्चभि-
र्व्याधिभिर्हिसति तैलयंत्रे प्रवेश्य बाधमानानि पञ्च पुरो-

भाग्यार्थवत्तया प्रवेश्य त्यजद्विस्तृत्योमि कमौपध-
 मितः परं भवेद्युध्यमानचक्रं धृत्वाऽमुगणां बलवत्कुलं
 मूलपाश्वेन च्छिन्नवानम्याकाशस्थानां स्वामिन्भोः । ७ ।
 १ । ५ । आकाशस्थानां स्वामिनो दास्यं कुर्वतामपि
 बाधकानि पंचेन्द्रियाण्येतानि भूमौ मां प्राप्तानि चेत्किं
 न कुर्युस्तदुपरि त्वमपि त्वजेश्वेन्स्ववर्तिनकविवर्तिन्भ-
 तयन्वर्तिन्पलमेश्वरगत्य मन्त्रवर्तिन्मन्त्रावर्तिन्मन्त्र-
 त्तित्रेकंवद । ७ । १ । ६ । एकमुत्कृष्टमिन्द्रप्रकारे स्थि-
 तानद्वितीयान्पंच प्रवत्तवत्तान्कदाहं जेतुं शक्नुयां तत्र
 श्रीकृपा नास्ति चेत्तदा देवेष्वमुग्णेष्वकर्षत्सु तरंगवति
 समुद्रे सर्पं वेष्टित्वैकं पर्वतं निहितवन्मत्स्वामिन्पापि-
 येन मया पीयमानभोग्यामृत । ७ । १ । ७ । भोग्यामृततया
 भाममानानद्वितीयान्पंच यावतोपि मोहयितुं त्वया
 निहिताः प्रार्थनमायाः सर्वास्मकलमूलैः सह च्छित्त्वा
 मां तव चिह्नं च श्रीमूर्तिं च विचिंत्य स्तुत्वा हस्ताभ्यां
 प्रणामं कुर्वाणं कर्तुं कृपां कुरु मयि मन्मानमेतद्कृष्णाति-
 मिषाणां कुलमूला ७ । १ । ८ । कुलमूलनाशकदुष्कर्मघोरप्रव-
 लावटे पातयतां पंचानां बलमूलनाशकं वरमेव दत्त्वाऽमु-
 ग्गहाग भूप्रभृतिशून्येषु सर्वलोकेषु स्थावराभ्रगमान्पदा-
 र्थान्नाना प्रथमं सृष्टवन्मत्कृष्ण मत्परंज्योतिः । ७ । १ । ९ ।
 मत्परंज्योतिरिति त्वामाकुक्ष्य त्वद्युगलीभूतनामगमयो-

स्नेहेन द्रवीभूयावस्थानं तस्मिन्निष्टुपरं दत्तवानमि
 प्रबलभारानामेष्व पंच दिशिदिश्याकृष्य बाधंते पूर्वं
 समुद्रं मथित्वामृतं गृहीतवन्मृत्ते । ७ । १ । १० ।
 गृहीतमृत्तयोर्द्वितीयाश्रयो भूत्वा गुणानां सृष्ट्वा गभित्वा
 संहरन्मत्पुण्डरीकनाभजलशायिनः पितुरेव दासदास-
 दासेन शटकोपेन प्रणीते सहस्र एतदशकं दृष्ट्वा गातुं
 शक्तानां पापं निवर्तते गत्रिदिवसम् ७ । १ । ११ ॥

श्रीदिव्यमूर्तिचरणानेव शरणम् ।

आद्ये मनिग्म शतकस्य तु सप्तमस्य
 तस्मिन्नापि मगदने विकले विपण्णः ।
 ईशेन पालितमिदं स्वमवेक्ष्य गते
 तस्मै स्वभीतिमवदद्विषयेन्द्रियेभ्यः ॥ ६१ ॥

निम्मेरुयाश्चर्ययोगादतिमधुरतयाथोजगत्कारण-
 व्याख्याप्रोद्यतं च भृष्टा विदशपतितया वादमनःसंनिधानात् ।
 पीयूषमर्जनाद्यैरन्वितपतितया लोकसंरक्षणार्थः
 शास्त्राशङ्कां सहेन वितनुगसुरहेत्याह विश्रान्तिवस्यः ॥ ७१ ॥

द्वितीयं नक्तंदिवं दशकम् ।

नक्तंदिवं नेत्रयोर्निद्रां न जानानि नेत्रजलानि
 हस्ताभ्यां विकिरति शंस्यश्चाविति वदत्यंजलिं करोति
 तामरसनयन इन्दुकांती भवति कथं धारिण्यामि त्वां

विनेति वदति महापृथ्वीं हस्तेन सम्पृशन्त्यास्ते रक्तम-
 त्म्यसंचारयुक्तनीमश्रीरंगवासित्रस्या विषये किं कर्तु-
 मिच्छामि । ७ । २ । १ । किं कर्तुमिच्छति मत्तामरस-
 नयनेति वदति नेत्रजलवृद्धिमत्यास्ते किं कुर्या त्रंगय-
 जलश्रीरंगवासित्रिति वदन्युष्णं निश्चम्य निश्चम्य द्रवति
 पूर्वकृतपापाग्रभवेति वदति मेघवर्णोचितं किमिद-
 मिति वदति पूर्वं सृष्ट्वं लोकं भुक्तोद्दीर्य मितवानसि
 किं वा पर्यवस्यदम्याः । ७ । २ । २ । लज्जया शून्यप-
 दपि मणिवर्णेति वदत्याकाशमेव पश्यति मुह्यति बल-
 वतामसुगणां प्राणान्सर्वान्भुक्तवन्नद्वितीयेति वदत्यंतर्द्र-
 वति नेत्रागोचर त्वां द्रष्टुमुपायमनुगृहाण काकुत्स्थ
 कृष्णेति वदति दृढध्वजप्राकारपरिवृतश्रीरंगवासित्रस्या
 विषये किमकरोः । ७ । २ । ३ । न्यस्तपादा न्यस्त-
 करा तिष्ठति उत्थाय चरित्वा मुह्यत्यंजलिं वधाति
 कष्टं प्रेमेति मूच्छन्ति समुद्रवर्णं कठिनोनि भो
 इति वदति वर्तुलास्यनेमिदक्षिणकरंति वदति आ-
 गच्छेत्येवमुक्त्वा मुह्यति शिष्टपूर्णजलश्रीरंगवासित्रस्या
 विषये किमचित्तयः । ७ । २ । ४ । चित्तयति मुह्यति
 प्रसीदत्यंजलिं करोति श्रीरंगे वर्तमानेति वदति वन्दते
 तदेव वर्षनेत्रजलपूर्णाऽऽगच्छेत्येवमुक्त्वा मुह्यति संन्या-
 काले हिरण्यदेहभेदिस्तरंगितसमुद्रमाथिन्पूर्णामृत संधि

प्राप्य त्वद्वरणममाश्रयणमेवाभ्यवसितवतीं स्त्रियं मोहं
 प्रपितवन् । ७ । २ । ५ । मोहयित्वा मन्मनोपहतव-
 त्रिति वदति मदानायित्रिति वदति रक्ताधरमणे इति
 वदति शीतलजलपरिवृतश्रीरंगस्थितेति वदति उग्रामि-
 गदाशंखचक्रचारधर दिविपन्मूलेति वदति वैशाल्यशा-
 ल्पुष्पशयनान्या निषये कृपां न करोषि पापिष्ठाया
 मम कमैव । ७ । २ । ६ । स्थानानुगुणं दुःखानि
 सुखानि मृगवन्नाश्रयशून्यानामाश्रयणार्थं स्थितवन्का-
 लचक्रवन्ममुद्रं स्थानं स्वीकृतवन्ममुद्रवर्णं कृष्णेति
 वदति मन्मथशास्त्रिशीतलजलपरिवृतश्रीरंगवामित्रिति
 वदति मर्त्तीयेति वदति सुदग्महावर्षनेत्रजले प्रवहति
 तिष्ठति मम कोमलपल्लवः । ७ । २ । ७ । पल्लव दिविपदामिति
 वदति पर्वतं धृत्वा गोतमृदं रक्षितवत्रिति वदति
 रोदिति प्रणमति प्राणो यथाऽनलः स्यात्तथा दीर्घं निश्च-
 नित्यं जनवर्णेति वदति उन्मथोपर्यवलोक्य निर्निमेषा
 तिष्ठति कथं वाऽवलोकयामीति वदति सुन्दगविस्तृत
 जलपरिवृतश्रीरंगवामिर्निक कुर्व्यां मम लक्ष्म्याः । ७ ।
 २ । ८ । मच्छ्रीदेवीनिन्याधिष्ठितवक्षस्केति वदति मम
 प्राणेति वदति तव श्रीमदंगूयोद्गत्य त्वया गृहीताया
 भुङ्क्ष्या वल्लभेति वदति तदा व्यक्तं सत्ताप्यालिङ्ग्य
 त्वया गृहीताया गोपकन्यायाः प्रियेति वदति सुन्द-

रथीरंगं मंदिरं स्वीकृतवन्नाध्यवसितुं शक्नुयामंतमस्याः
 । ७ । २ । ९ । अवसानमियं स्वस्या एकं न जाना-
 मीति वदति त्रिलोकीनायकेति वदति सुगन्धवासितार-
 ग्वयजेदिति वदति चतुर्मुखदेवेति वदति विग्रहवद्विचिप-
 त्रिर्वाहकेति वदत्पुदारथीरंगवामिन्निति वदति चण्णा-
 वताश्रितेवेयमुपगम्यावाप मेववर्णचर्णो । ७ । २ ।
 १० । मेववर्णचर्णावाश्रित्य कृपां शिख्या धृत्वोन्मी-
 चितवता समृद्धजलताम्रपर्णीर्धौतवस्त्रवर्णपरिशुद्धज-
 लपर्यंतप्रदेशेनोदागेद्यानपरिवृतोदागकुरुकापुगीशटको-
 पेन मेववर्णचरणयोरुपरि प्रणीते बाह्याल्यसदृश एत-
 दशकमभ्यसितुं शक्ता मेववर्णाकाशेऽनिमिषपरिवृता-
 रितेष्टेष्टमहानंदमागरे । ७ । २ । ११ ।

श्रीव्यमृगिचर्णावेव शरणम् ।

आत्मप्रवन्धमममाप्य हितं जनानां

माय्येष्टमक्षयतया शरणा प्रदातुम् ।

श्रीरंगिणाप्यमुशकप्रशमार्थवित्ता

भूयन्तराममतिमाय स्तुतिर्दिनांते ॥ ६२ ॥

श्रीरंगे सन्निधानाग्निविलज्जगदनुमृष्टतारैः पुचिन्ना-

द्विध्वस्तानिप्रधारादुरगशयनतः प्रेम्मुक्तामनुरूपम् ।

शमोशमनशानाज्जलदतदुनमोपाकिपातन्यरुधा-

त्वाभी स्यातां विग्रहोपशमयति चेत्याह धीमा-शठारैः ॥ ६३ ॥

तृतीयं धवलेन सुपिरवता दशकम् ।

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

धवलेन सुपिरवता शंखेन सह चक्रं धृत्वा तामर-
 सनयनो मम मनस्यन्तरेव पक्षिणं संचाग्यतीत्येतं प्रकारं
 न पश्यथ किमुक्ता वदामि मानरः प्रवहत्सुखस्य
 तस्य वेलक्षण्योपवेशस्थाने वेदघोषेणोत्सवघोषेण बाल-
 कसमृद्धानां क्रीडाघोषेण चाविनाभूते तिरुप्पेरैदिव्यदेशे
 मणिप्याम्यहमेव । ७ । ३ । १ । परिमलनीलकेशपाशाः
 समस्तयो मानरः पार्श्वग्रामवर्तिन्योहमिदमेकाकि मनो
 रञ्जितुं न शक्नोमि मद्रशेनेदं नक्तंदिनं गत्वा मधुपपूर्ण-
 पुष्पाद्याने शीतलकेदारपरिवृते सुंदरतिरुप्पेरैदिव्यदेशे
 वेलक्षण्येनोपविष्टस्य व्योमस्वामिनो मणिवर्णस्य
 कृष्णस्य रक्तस्निग्धावगम्य प्रकारस्थम् । ७ । ३ । २ ।
 रक्तफलावगप्रकागर्धीनं रक्तप्रभदीर्घकिरीटस्यावः स्थितं
 सच्छंखेन सह चक्रं दृष्ट्वा प्रीतं तामरसनयनयोग्धीनं
 निर्वृतं प्रतिमामं प्रतिदिनमुन्मत्तवाविनाभूते सुंदरतिरुप्पेरै
 वेलक्षण्येनोपविष्टस्यास्मदुपकायकस्य मन्मनः मखि
 लक्षां पुत्ति चान्यत्रत् । ७ । ३ । ३ । गमाये
 मत्कान्ये गतानि मन्मनांसि च तत्रैव स्थितानि पति-
 त्वेनः परं कमवलंश्य किं संलपिष्यामि तंगवत्समुद्र-
 वोपवनसर्वत्र विजृम्भमाणसमीचीनवन्द्योपः स्थित्या

विवर्द्धते यत्र सुन्दरतिरुप्पेग्मथले वेलक्षण्येनोपविष्टस्य
 ध्वनच्छेत्तहस्तस्य मायायाममजं मानने मयि किं
 कोपेन । ७ । ३ । ४ । कोपेन शकटे पादेन ताडित-
 वतो मायिपिशार्चीस्तनं पीतवतोऽर्जुनमभ्ये गतवनः
 फलिते कपित्थे वत्सं क्षिप्तवनः कृष्णस्योपकायकस्य
 मम स्त्रीत्वं दारितवत्यस्मि कुपित्वेतः परं किं करिष्यथ
 मानरः पूर्वं स आगत्य वेलक्षण्येन यत्रोपविष्टस्तत्र
 फलवदुद्याने तिरुप्पेग्मथले शीघ्रं मां प्रदर्शयत । ७ ।
 ३ । ५ । शीघ्रं मां प्रदर्शयतानुगमः सागरादतिमहानी-
 लमेववर्णो मत्स्वामी तिष्ठत्यय आगत्य मदस्नत्प्रभ्यो न
 भवति भूम्यां स आगत्य वेलक्षण्येनोपविष्टो यत्र चतुर्वेद-
 विद्विर्यागैश्चाविनाभूते सुन्दरनीवाग्न्यामर्द्धी ज्यमाने संमि-
 श्रजले तिरुप्पेग्मथले एव शीघ्रं मां प्रदर्शयत । ७ । ३ । ६ ।
 महाप्राकापरिवृतां समुद्रेण दक्षिणलंकां मंहतवानुपका-
 रक आगत्य वेलक्षण्येनोपविष्टो यत्र तिरुप्पेग्मथले एव
 प्रविश्य मन्मनो विनित्य प्रत्यागच्छत्कुत्रापि द्रष्टुं न
 शक्नोमि केनेतः परमत्र युक्ता भवामः सखि मन्मनस
 आह्वानाय शक्तिमनोपि न संति कसितः परमवलम्ब्य
 किं सान्वनीयं मन्मनसा दृष्टमेवापश्यम् । ७ । ३ । ७ ।
 दृष्टमेवावलम्ब्य सर्वं मिलित्वा नीलसागरवर्णं न गद
 मद्विषयंगीकृत्यापवादमुटोपन् तदा प्रभृति परिगृहीते

मदमिनिरेगे कल्पमाने मखि मृत्तिविडभूमिं सप्तसाग
 तान्मदावमाकाशं चानिकम्ब्य महानभस्वच्छतरंगप-
 विवृते तम्य वैलक्ष्येनोपवेशस्थाने सुंदरतिरुप्पेरैस्थले
 प्रतिगामि गन्वैव । ७ । ३ । ८ । प्रविशामि गत्वा मम
 नन्यो मानगे ममाश्वासनं मा कुरुत युष्माभिरुच्य-
 मानं किमन्या मनःपुत्तिश्च ममात्र नास्ति नीलवर्णो
 नीलनमुद्रभूमिं भुक्तवान्कृष्ण उपकारक आगत्य वैल-
 क्ष्येनोपविष्टो यत्रानहुत्समृद्धिमत्सुंदरकेदारजलप्रदेश-
 वति सुंदरतिरुप्पेरैस्थले महानगरे । ७ । ३ । ९ । नगरेषु देशे
 प्वन्यत्र च गवेययामि लज्जा मम नास्ति मत्प्रख्यः शिख-
 रमणिदीर्घगद्गदीर्घं सुंदरतिरुप्पेरैस्थले वैलक्ष्येनोपविष्टो
 मकरदीर्घपत्रकणो मायी भनम्य तदा विनाशाय तप्त-
 वाग्रनुपममेववर्गो नेमिवान्मन्मनोपहृत्यानेककालवा-
 निन्मथतः । ७ । ३ । १० । प्रतिकल्पं रूपाणि नामानि
 कृत्यानि च विभिन्नानि यम्य तं भूमिग्नकं सागरज-
 लवर्णमच्युतमामग्नकुरुकापुगीशठकोपेन प्रणीतेऽनुप-
 मांतायेरुनद्वयेतर्गतेनेतेन तिरुप्पेरैस्थलविषयदशकेन
 सुदर्शतसुंदरहस्तं स्तोतुं शक्ताम्ने दाम्यविषये निम-
 मेयुः । ७ । ३ । ११ ।

श्रीदिव्यमूर्तिनगणावेव शरणम्

श्रीरंगवर्त्तरक्षण्यशरण्यभाव

भस्तायचव्यधृतिरस्य गता म भूयः ।

स्वस्मिन्दिनप्रियवर्त्तरनिविद्येव

मासाद्वार्यवद्वलाभिराचिन्तुर्भाये ॥ ६३ ॥

पसाक्षन्नेनहस्वः परमस्वनिद्वयस्त्वापकारी विगर्जे-

च्छंसोनिप्रमदता दग्दिद्वयनकुटुम्बेभ्योधिद्वयः ।

आरम्भरक्षकः श्रीमकरवग्दमन्कुटुलस्त्वांगकांन्या

स्वेपु स्वं गोप्सुभावं प्रकल्पति हाग्ध्वन्यसंमच्छटारिः ॥ ७३ ॥

चतुर्थं सुदर्शने वर्द्धमाने दशकम् ।

सुदर्शने वर्द्धमाने शंखचापयोर्वर्द्धमानयोर्दिक्षु मंग-
लाशासने वर्द्धमाने गदाखट्वायोर्वर्द्धमानयोर्गडे छिद्रेण
जलप्रवाहे वर्द्धमाने शिरःपादे वर्द्धमाने पितुः काले
वर्द्धमाने लोकाक्रमणप्रकारः । ७ । ४ । ५ । आपगानां
पर्वतस्याभिसुखं धावन्तीनां ध्वनिः सर्पशरीरं मन्देष्ट्य
पर्वतस्याकर्षणस्य ध्वनिः समुद्रस्य पारिवृत्त्य भ्राम्यतो
घोषतो ध्वनिः पित्रा नागार्थममृतमर्वाकारदिने । ७ । १ । २ ।
चलनरहिताः सम भूमयश्च स्थान एव पुनश्च चलनर-
हिताः सम पर्वताश्च स्थान एवापुनश्चलनरहिताः
सम सागराश्च स्थान एव पित्रा सम्यक्प्रवेशोदृत्य
दृष्टायां कृतधारणदिवसे । ७ । १ । २ । कालविना-
शाय भुजलयोर्नाशायकाशम्य ग्रहाणां नाशायामि-

वायव्योऽप्यपर्वतात्तां समृत्तनाभावतेजसां च नाभाव
 विदुर्देवतादेव वर्द्धमाने लोकमक्षणप्रकारः । ७। ४। ७।
 जगत्पर्वतां मयानां संगध्वनी गङ्गां पुरुषवत्पेतायाः
 केशवनिनयागं गणनीयानां देवानां दृश्यमानानां
 भक्तिः विदुर्देवतावनाम्ने इम्नास्फालनसमये । ७।
 ७। ५। दिवने जीर्णे प्रथमसंन्यायामाकाशं दिशश्च
 वरिणे व्याप्य वर्द्धमानं रक्तजलं यथा स्यात्तथा पर्वतं
 विदुर्देवतादेव विदुर्देव सुदृशेन पित्राऽगावद्भुजानि
 दृष्ट्वाऽगङ्गां त्रिभुवनप्रकारः । ७। ७। ६। अभिमुखे
 नदीष्वग्निप्रभवान्तेः भग्नैकशतशेषेषु पर्वतवत्तुल्यसु
 नदीषु नदीष्वभिमुखं प्रविश्य रुक्मिजलमयो यथा स्या-
 न्नदीषु विदुर्देव भस्मयान्कर्तुं लंकायाः संहर्णप्रकार एव ।
 ७। ७। ७। अनिमृग्याद्भुजो ध्वजे मयुग्वान्पुनश्चाभि-
 मुख्याद्भुजो व्यरुदनद्योपि पुनश्चाभिमुख्याद्भुजस्त्रिनेत्र-
 मुनिः पश्यन् पित्रा प्रयानो भ्रष्टो वागो दृढभुजानां
 लयप्रदिन । ७। ७। ८। तदा भूमिजलाग्निवायवाका-
 शपर्वतप्रभृतयस्तदा तेजसां दे अन्ये च पुनश्च तदा
 प्रजाः प्राणतो देवा अन्ये च पित्रा तदाप्रभृति लोकानां
 मृतिः । ७। ७। ९। चरन्तीषु गोपवनः स्थितासु पशुषु
 वेष्टमानेषु निर्जङ्गमेषु पुष्पेषु जलपु नदीषु प्रवहन्सु
 समुद्रावनगोनमुद्राणां वज्रस्य तत्रांतर्भावार्यं पिता योग-
 वशाद्विजया पर्वतमुद्भूतवान् । ७। ७। १०। पर्वतसु

लुप्तवत उपकारकस्य दामोदरवर्धनस्य शठकोपस्य
वाग्बुद्धौ समीचीनमदमे एकस्मिन्महस्य एतज्जयप्रदं दश-
कमादृत्याभ्यस्यताम् । ७ । ४ । १३ ।

श्रीदिव्यमूर्तिचरणान्वितं शरणम् ।

आतन्वता हितमवाप्स्यदशानुकर-

माविष्कृतानतपमान्परपोषमेव ।

आत्मावदानविभवाननिलोभनीया-

नः प्रभयस्तडजिदन्वभवत्तुपे ॥ ६२ ॥

विकल्पया विष्टुषानाममृतमयमनश्चोत्तेज्येनभाष्याः

कल्पे लोकादनाञ्च सितिमरहरणदिव्यराजप्रदारात् ।

लंकासंकोचकल्पादसुरभुजवनच्छेदनाहोक्सृष्टे

धृग्या गोवर्द्धनादः स्फुटजगदवनर्माकपे श्रीशमभ ॥ ७२ ॥

पंचममभ्यस्यंतो रामं दशकम् ।

— २२७३ २२८ —

अभ्यस्यंतो राममुपकारकं विना कंचिदभ्यस्येयुः
किं तृणपदार्थप्रभृतीनि मृद्वपिरीत्यकारान्वक विना
समीचीनमवानायासयोध्यायां वर्द्धमानानि चगचगणि
सुवीणि मन्त्रभावं प्रापितवेवं चतुर्मुखसृष्टे लोके । ७ ।
५ । ३ । लोक उत्पन्ना नागवर्गं दामा विनाभवेयुः किं
लोके जनित्वऽननुभाष्यमनुभूय मनुष्यणामर्थे लोकं
वाच्यमानात्रासन्नान्विचिन्त्य संदृश्य लोकं गन्तव्योन्नी-
वदागच्छदिति श्रुत्वापि । ७ । ५ । २ । गृध्राः केश

वस्य कीर्ति विना किञ्चिच्छृणुयुः किं शृण्वतां कर्णं दहं-
 तीभिर्नानिन्दोक्तिभिर्निन्दामेव कुर्वन्नतिशयितस्वभावः
 प्राचीनद्वेषो यस्य स शिशुपालः श्रीपतेश्वरगणदेशं प्राप्त
 इति स्वभावं जानतो ज्ञात्वापि । ७ । ५ । ३ । स्वभावं जा-
 नन्तस्तं दासा विनाभवेयुः किं बहुविधविपुलपदार्थ-
 ष्वंकस्याप्यभावेन शून्यदीर्घकाले मामीर्चान्यवज्जलं
 मृदा चतुर्मुखं मृदा स्वांतः प्राचीनतिरोभावकत्वे प्रकाश-
 कत्वे सामर्थ्यानि विचिन्त्यापि । ७ । ५ । ४ । विचिन्त्यापि
 पापेषु चिन्त्यमानेषु मायिनश्चरणौ विनाऽऽश्रयेयुः किं
 अगाधे महाजले मग्नं भूमिमधः पतनं यथा न स्यात्तथा
 त्वन्मित्रेकदंष्ट्रायै स्वयं दधद्राहश्रीरूपवत्तया भवनं
 श्रुत्वा विचार्य च । ७ । ५ । ५ । श्रुत्वा विचारितवन्तः केशवं
 दासा विनाभवेयुः किं विच्छेदगहिर्नोदार्यशालिहम्ते
 महाबलौ बाधमाने चाद्यां प्राप्य मंचीभूतानां देवाना-
 मागत्य याचमानानां दुःखं निवर्तितवता नम्रीकृत-
 मुदग्दस्तेन वामनरूपेण कृतानि नाटकानि दृष्ट्वापि ।
 ७ । ५ । ६ । दृष्ट्वापि विशदं ज्ञात्वाप्यभ्यासवन्तः
 कृष्णं दासा विनाभवेयुः किं भ्रमरभुज्यमानपुष्पमाल-
 न्य मार्कण्डेयस्य जीवनकाले मालावज्जटाशिर्गमीशो
 सह नीत्वा भागमाने प्राप्ते स्वीकृत्य तदा स्वसा-
 म्यपापाद्य सुहं नयनं ज्ञात्वापि । ७ । ५ । ७ ।

गन्तुं जानवन्तः श्रीमता गुणान्विताऽभ्यस्येयुः किम-
 वधिभूयस्यमहापता बहुभिः क्रियमाणैरुपद्रवैर्दुःखं
 देवानां कुर्वन्तो हिमवस्य शगिरं महादग्निहोत्रेण कृतां
 मायां जान्वापि । ७ । ५ । ८ । मायां जानन्तो मायिनं
 दामा विनाभवेयुः किं दायमुद्दिश्य संवाचमानानामेक-
 शतस्य नाशायैकपंचानामर्थं देशविदिनमेकः मायि-
 भूत्वा गत्वा सेतां नाशयित्वा गतवतः नमीचीन-
 वार्तां जान्वापि । ७ । ५ । ९ । वार्तां जानन्तो मायिनं
 दामा विनाभवेयुः किमाच्छादयता जन्मना व्याधिता
 जरया सह मरणमेतानि यातयित्वा महादुःखं समुल-
 च्छेदं दूरीकृत्य स्वचरणकुशलम्वयाधो योजयित्वा तेन
 क्रियमाणं क्षेत्रं विचिन्त्य वैशद्यं प्राप्यपि । ७ । ५ ।
 १० । वैशद्यं प्राप्य नाशं विना स्थितानामानन्दगतिं
 कुर्वन् वैशद्यं प्राप्तं कृष्णं सुन्दरकुम्भकापुरीगणकोपेन
 प्रणीते वैशद्यवत्सदृश एतदशकमभ्यस्यन्तस्ते वैशद्य-
 वर्चितनाः पापप्रचुरावां विलोकयाम । ७ । ५ । ११ ॥

श्रीदिव्यमृगचरणैव शरणम् ।

आत्मैकशरणपराजयनाह्वेन-

नन्यादृशान्पुण्यमगानपदाय इतिः ।

अन्यत्रयं मतिमतामवरोधनाय

मित्यान्तर्यमनुनादविरत्नं सः ॥ १५ ॥

गोपाल । ७ । ६ । ४ । मदीयगोपाल मदीयदुष्टनीलमा
 गिरयन्त्राभौ विकम्बर्गल्लोकांस्त्रीन्याप्य न्यज्ज्योति-
 प्ररहस्यांतम्बां दृष्ट्वा मदीयः पूर्णप्राणः कथं वाऽऽगत्य
 प्राप्स्यति । ७ । ६ । ५ । आगत्य प्राप्तुमुपाय न ज्ञा-
 नामि पूर्णनीलकांतौ वर्द्धमानायां गतकानिज्योतिः-
 पुष्पितमेक मागिरयं प्राप्तमिव मध्यम्योपायं पीताम्बेन
 सह चम्पनाभिकरवभोनयनायं रक्तप्रभज्योतिः त्राव-
 यति शयानं मच्छ्रीवक्षस्मकम् । ७ । ६ । ६ । मच्छ्री-
 वक्षस्मकं मच्छ्रेयमुताविभागं महा सम जिह्वांगतां सुख-
 प्रदेशो धृतवंतं चतुर्भुवं स्थितगर्दीपनिं भूमिबुद्धय
 प्राकगांस्त्रीन्दग्वा जित्वेद्रियाणि धाविनवंतं वीरोमेशानं
 न द्रक्ष्यामि किम् । ७ । ६ । ७ । रत्नरत्निं पद्मवत्स्व
 इव हरिं पश्यन्नुक्क इव राक्षसः वन्दनं कृत्वा नदां तंकां
 निमुञ्च्य विलं प्रविश्यान्तर्हिताः स्फुरन्त्या पद्मवत्स्व
 संचार्य चतुर्वेनं मालिनं दृष्ट्वा पुनश्च पुनश्च पुनश्च
 तान्कृत्वा संदृष्टवन्तं द्रक्ष्यामः किम् । ७ । ६ । ८ ।
 द्रक्ष्यामः किं चेत्तः कठिनशिरायां प्रवर्तमानस्य
 पौरुषे चलयद्वरेर्भुजदलवतो गजस्य वृत्ते संदृष्ट्य
 पुनश्च तस्यानुज्ञायेव निम्नजलां ललाटं दृष्ट्वा गजिया
 स्वज्योतिरि प्रविष्टमगदहृदयम् । ७ । ६ । ९ । प्र-
 शासाकथं वैकुण्ठं दृष्ट्वा दग्धाकं गोपकृतेऽतिराज्य एको

भुत्वा प्रविश्य माता एव कृत्वा अंतकस्वभावं कंसं
 हत्वा पंचानामयं कुरमेनां संदृत्य क्षमाधिको महति
 पं ज्योतिषि प्रविष्टः सिद्धः । ७ । ६ । १० । प्रविश्य
 तद्गिरिरूपेण दिग्गजशरीरं विदार्य प्रीतं चक्रवंतं
 श्रीमंतं कुरुकापुगीशठकोपेन प्रणीतेऽतिशयित एकस्मि-
 न्सदन एतद्दशकमभ्यस्यतां संवीभूय मंगलमाशास्य
 चामरं बीजयेयुरवलाः । ७ । ६ । ११ ॥

श्रीदिव्यमृच्चरणावेव शरणम् ।

तादृग्गुणप्रविशद्भानुभवमवृद्धं
 स्वापेक्षिताभिरुचितार्तिमहार्णवस्सन् ।
 प्राप्यं शरण्यमपि वीर्य कदानुगः स्या-
 मं योऽस्मन्वेति विवृण्वन् मुनिस्त पठे ॥ ६६ ॥

नार्थापसाञ्ज्वलन्वाङ्घ्रिशिवभजनीयाधिभावाद्भवाच्च
 प्राणाद्यम्भवेभूतान्तर्गनियमनतस्मांश्च ते भव्यभावात् ।
 ब्रह्माद्यावद्विमोक्षोदसुगतिरसनात्रातरक्षोनुजत्वा-
 त्कीयाकन्दापहारी भवति च भगवानिन्यवादीच्छुद्धारः ॥ ७६ ॥

सप्तममवलानां दशकम् ।

अवलानां प्राणादीनामुभौ मृत्यु किं न जानामि
 नेमिवत्सुंदरस्य कृष्णस्योपकारकस्य श्रीनयने किं न
 जानामि पणितस्नामरसनवीनकुसुमे इवागत्य प्रकाशेते

पश्यत सुख्यो मातरः किं कुर्या दुःखिताहम । ७ । ७ ।
 १ । नर्तयिन्वा घोपिन्वापि स्थिन्वा मातरो मम गुप्ता-
 भिर्वाचनेन किं समीर उन्नताकल्पकस्य बहो किं
 पृष्ठो वा न जानामि ममृदितं नवनीतं भस्मिन्वतः
 श्रीनामिका मम प्राणन्यातः उत्थापितबलवर्दीयप्रभा-
 सती तिष्ठति प्रवत्या । ७ । ७ । २ । प्रवलेकफले किं
 पापिष्टाया मम प्रवल्पापं किं सौंदर्यमांशप्रवालकां-
 तिमत्त्वण्डो वा न जाने नीलदीर्घमेवमदृशार्थाविप्रह-
 वतः स्वामिनो विदावरो दृश्यमानासु दिक्षु सर्वास्वा-
 गत्याविर्भाति मन्मथेग्न्यप्राणायैव । ७ । ७ । ३ । मन्मथप्रा-
 णायैवावल्यानामुपरि नम्राबुर्भो नीलचापो वा स्थिर-
 गुणस्य मदनम्येशुचापो वा मदनम्योत्पादकस्य पितुः
 कृष्णस्य स्वामिनो ध्रुवो ते एव मम प्राणम्योपर्या-
 गच्छन्त्यो बाधेते सदा स्थिन्वा । ७ । ७ । ४ । सदा
 स्थित्वैव प्रकाशमाना रक्ता प्रमारयन्ती प्रभां भवत्ववि-
 द्युत्किमथ वा सत्प्राणवाचकालंकारमौक्तिकानि वा
 न जाने पर्वतमुद्धृतवत उपकारकस्य स्मितं मम
 प्राणं बाधते एकमपि न जानामि मातरो ममोजीव-
 नस्थलम् । ७ । ७ । ५ । उर्जीवनस्थलमवल्यानाममु-
 राणां गन्तमानां च को वा प्रदेश इति स्फुरन्मकगका-
 गंकुरितपल्लवः किं विस्तृतविषभोगिशयनस्य श्रीम-

त्रुण्डलकर्णाविव करत्यागनेकमपि विना बाधेते पश्यत
 । ७ । ७ । ६ । पश्यत मातर इति प्रदर्शनप्रकारं न
 जानामि नृननवर्द्धमानशुभ्रचंद्रो वा स्नेहितां विप्र-
 यंत्रं वा दीर्घसांनलचतुर्विंशालभुजस्य स्वामिनः श्री-
 लाटमेव ग्रहण आदरं कृत्वा प्राणं बाधते पापिष्ठाया
 मम प्राणसौंदर्यं नाशयित्वा । ७ । ७ । ७ । हृण्णो-
 युक्तं नायसं लनाप्रवाहं चापस्यूताः सूत्रेण शीतल-
 मुक्ताः पल्लवाः शीतलवर्द्धमानचंद्रमाः कांत्याभरणव-
 र्द्धमानज्योतिर्मण्डलो वा कृष्णस्य कांत्याभरणसुन्द-
 रमुखं भूत्वा पापिष्ठाया मम प्राणं गृह्णाति । ७ । ७ ।
 ८ । गृहीतप्रवलांघकारं विशोध्योद्धृते दीप्तमंडलेंतः
 प्रदेशाद्दीप्तो नीलमसीचीनतंतुसंघातो वा नैव मायित
 केश एव विकम्बरपुष्पगीतलतुलसीपरिमले भासमाने
 आगत्य मम प्राणमपहरति तत्प्रकारं न जानीतः परं मा-
 तरोऽपिशिष्य । ७ । ७ । ९ । तिष्ठस्यंगण इति
 संपीडितहस्ताः सत्यो मां श्रुयं परितः परिक्रम्य दुरु-
 र्त्तवदनाधिकप्रभमगिवर्णस्य सर्वत्र त्रिलोक्यां व्याप्त-
 म्य प्रभावन्किरीटम्यैवोचित्यं स्वीकृतवन्मनोमातर
 आशा का शुष्माकम् । ७ । ७ । १० । द्रष्टुमशक्यानां
 ब्रह्मा शिव इंद्र इत्येतेषामपि द्रष्टुमशक्यं कृष्णं कुरुकापु-
 गटगीकोपेन प्रणीते सामर्थ्ययुक्तं सहस्र इदमप्येकं दश

कमभ्यस्यन्तः मानस्यवद्विद्विषद्विस्मानाः सर्वदा न
नश्येयुः । ७ । ७ । ११ ॥

श्रीदिव्यमृगिचरणावेव भरणम् ।

तन्वायितानन्विगर्भेपि च भावनाय

भूम्नः पुगम्वितनिव ननमच्युतस्य ।

जालोकयत्तपि कोण न संगृह्यन्म

वीटामवाप महतीमय सतमेत ॥ ६७ ॥

दृग्भ्यां पद्माकृतिभ्याममग्नद्वयतानासिकातोदरेण

भृचापेन स्मितेनाप्यय मकरन्दसङ्कुटलाभ्यां निशिष्टः ।

फालेनार्धेन्दुभासामलमुग्गशशिना नेत्रशोभादिभाजा

श्रीमानन्देयः किरीटी स्मृतिविशदतनुर्भाति नेत्यभ्यधापि ॥ ७७ ॥

अष्टमं मायिन्वामन दशकम् ।

— १८३४६ —

मायिन्वामन मधुमुदन त्वमनुगृहाणाग्रिर्भूत्वा जलं

भूत्वा भूमिर्भूत्वाऽऽकाशो भूत्वा वायुर्भूत्वा माता भूत्वा

पिता भूत्वा तनया भूत्वान्यद्भूत्वा सर्वं भूत्वा त्वं भूत्वा

तव तिष्ठतः प्रकारा एते के वा न्यायाः । ७ । ८ । १ ।

सुन्दरसमधुकुसुमशीतलतुलसीककिरीटाच्युतानुगृहाण

चन्द्रः सूर्यश्च भूत्वा सुन्दरनानाविधतेजो भूत्वांधकारो

भूत्वाऽभिवृद्धवर्षुकवलाहको भूत्वा कीर्तिर्भूत्वापवादो

भूत्वा पुनश्च त्वमुग्रनेत्रकूर्गन्कोपि जात इदं किं विचि-

वन । ७ । ८ । २ । चित्रग्यमंचारणसमर्थ श्रीचक्रवत्र
 तुगृहाण अनेकाद्रीतीययुगानि तानि भूत्वा तत्र वर्त्तमा-
 नामनुत्था उज्ज्वला बहुपदार्था अवधिरहिता भूत्वा
 विनिव्रा भूत्वा विस्मयनीयेन तिष्ठसि त्वमेतानि कीदृ-
 शानि विरमाणि । ७ । ८ । ३ । ममधुविकसत्तामरसनयन
 कृष्ण समेकमनुगृहाण मदसच्च भूत्वाऽवविशून्यं भूत्वा
 मित्रं भूत्वा जलमहृदिमडिशालसमुद्रे विषांगशय्यायां
 शयित्वा मनसि बहुयोगं कृतवानस्येते क उपायाः । ७ । ८ ।
 उपायाविगम्य मां तुभ्यमेव सम्यक्स्वीकृत्य त्वं सुरभि-
 तपुष्पशीतलतुलसीशीर्षं सायित्रतुगृहाण कायो जीवश्च
 भूत्वा नाशो भूत्वा जन्म च भूत्वा पुनश्च त्वं मायाः
 कृतवानन्यतानि कीदृशानि मोहनानि । ७ । ८ । ५ ।
 मोहक वामन मत्पुद्गलवत्तामेकमनुगृहाण विस्मृतिभूत्वा
 वेगद्यं भूत्वाऽप्यं भूत्वा शीतं भूत्वा विस्मयो भूत्वाऽवि-
 स्मयनीयो भूत्वा विजयो भूत्वा कर्म भूत्वा फलं भूत्वा
 पुनश्च त्वं मोहको भूत्वा तत्र स्थितस्य प्रकारा एते
 कानि दुःखानि । ७ । ८ । ६ । दुःखावद कृष्ण प्रभा-
 वदीर्घकिरीटानुगृहाण दुःखावदमानो भूत्वा मदो भूत्वा
 प्रीत्यो भूत्वा दुःखावदाः कामा भूत्वा तुला भूत्वा
 स्थितिर्भूत्वा गतिर्भूत्वा दुःखानि कृत्वा निहितवा-
 नस्येताः का लीलाः । ७ । ८ । ७ । कामिलीलाभिः केन

स्थितवानपि मन्त्रिर्वादिक् कृष्णायुक्स्वभाववानिति त्वं
यावद्विज्ञातुमशक्योऽनादयस्त्रयो लोकाश्च भूत्वा तान्सृ-
ष्ट्वा पुनश्चातिर्भूत्वा बहिर्भूत्वा स्थितवन्नेन केन व्यापारः ।
७ । ८ । ८ । केः स्वभावेः केन स्वभावेन स्थितवा-
नपि मत्कृष्ण निविडकरचरणप्रभृतीनि सर्वेन्द्रियाणि
स्पृहणीयो रसः कांतिस्पर्शः शब्दो गन्धः सर्वेपि त्वमेव
त्वां ज्ञातुमुद्योगेऽवधिर्नास्ति मृक्षमाणाम् । ७ । ८ ।
९ । न संति मृक्षमाण्येतस्मादिति प्रकारेणानादिममीची-
नशास्त्रे उक्तं रूपवद्रूपं च त्वमेव कुमुदवनुलसीमा-
लालंकारवक्षोमदच्युत यथाशक्तयेकस्मिन्प्रकार उक्तं न
एव तव भवेत्प्रकारः । ७ । ८ । १० । भवस्वभावोय-
मिति ज्ञातुं शक्यं हरिं भवता स्वभावेन कुरुकापुगी-
शठकोपेन ज्ञात्वोक्ते उचितस्वभावसुंदरद्राविडानामत-
स्मिन्सहस्र एतदशकं नृत्स्वभावेन वदंतः पर्याप्ताः
स्वेषां सर्वदा । ७ । ८ । ११ ॥

श्रीदिव्यसुरिचरणावेव शरणम् ।

संगं निवर्त्य मम संसृतिमंडलं मां

संस्थापयन्कपमर्मानुचोदितेन ।

आश्चर्यलोकतनुतामपि दर्शयिन्वा

विष्मार्गिनः किल शुचं हरिणाष्टमेन ॥ ६८ ॥

भूतिश्चन्दार्यमाद्यस्मकलसुगमतेर्वस्तुभिश्चनमाद्यैः

स्वन्दोक्तानां निष्ण्या रमरणनदितरोत्पादनान्माननाद्यैः ।

दुर्जयन्त्यान्वभानां बहुशुभशरणाद्वैदमन्त्रेषुभावा-

च्छामानाश्चर्यनानाविधव इति ततः शीघ्रः प्रत्यगादि ॥ ७८ ॥

नवमं सर्वदा मामुज्जीव्य दशकम् ।

— ५ - १ - ३ —

सर्वदा मामुज्जीव्य गच्छति दिवसे दिवसे मां स्वं
 कृत्वा मया स्वं भोग्यं द्राविडं गीतवन्तमीशमादितया
 स्थितं मज्ज्योतिः किमुक्ता धरिष्यामि । ७ । ९ । १ ।
 किमुक्ता धरिष्यामि मम समीचीनमात्मानमद्यैकं कृत्वा
 मम वाचा मयोक्तो भोग्यकविरिति वादयित्वा रववाचा
 स्वनं स्वं कीर्तयन्तं मायिनं ममाग्रे वदन्तं त्रिमूर्तिकारणम्
 । ७ । ९ । २ । भवेन्प्रथमोऽयमिति स्वस्मिन् विश्वासमुत्पाद्य
 मम जिह्वायां प्रथममागत्य प्रविश्य समीचीनभोग्यं
 काव्यं परिशुद्धप्रथमभक्तानां स्वयं स्वमुक्तवन्तं मम सुमं-
 पत्रकारणं पितरं कदा विस्मरिष्यामि । ७ । ९ । ३ । पितरं
 कदा विस्मरिष्याम्यहं भूत्वेनावद्यं विना स्वं काव्यं स्वय-
 मुक्ताऽनुपमदुष्कर्माणं मामुज्जीव्या जीवमेव कृत्वा संचरतो
 गुणान्दृष्ट्वा । ७ । ९ । ४ । गुणान्दृष्ट्वा शिक्षितं समीचीनभोग्यं
 काव्यमुचितं मम वक्तुं स्वभावस्याभावात्सौन्दर्यशून्यं
 मां स्वं कृत्वा मया स्वं भूमौ मृगयुस्तथा भोग्यं काव्यं
 गापयति परमः । ७ । ९ । ५ । भोग्यं काव्यं गातृ-
 न्यग्मकर्तृन्स्वकाव्यं स्वयं स्वमगापयित्वाद्य गम्यगा-
 तय मन्महायो भूत्वा मया स्वं प्रवल्तकाव्यं गापयति
 मम वैकुण्ठनाथ एव । ७ । ९ । ६ । वैकुण्ठनाथं मम प्रवल्त

कर्मनाशाय निश्शेषं यतमानं कुदं स्वात्मानं मां कृत्वा
 मया स्व वैकुण्ठत्वेन स्तोतुमुदात्तमधुर्काव्यं कृतवन्तं
 कुदं कस्मिन्काले चितयित्वा ततो भक्ष्यम् । ७।१।७।
 तृप्स्यामि किं चक्रमुन्दग्दम्बस्य मधुपर्कारस्य गुणा-
 न्भूमिगकाशो जलं सर्वं मिलित्वपि वामध्वेदप्ययोग्यं
 मां स्वं कृत्वा मया स्वं गुणलाभाय मधुर्काव्यमुक्तवन्तः
 प्रकागम्य । ७।१।८। चिकीर्षितस्यैव मामध्य-
 वन्तः श्रीवल्लभस्य गुणान्भूते भविष्यति काले भुञ्जा-
 नोपि तृप्स्यामि किं विस्मृतिशून्यं मां स्वं कृत्वा मया
 स्व सम्यग्बहुविधमधुर्काव्यान्युक्तवन्त उपकारकस्य ।
 ७।१।९। उपकारस्य प्रत्युपकारो मम प्राण
 इत्युक्तो सम्यग्विचारे कृते सोऽन्यदपि नदशायां तदी-
 यमेव मया स्वं मृदुमधुर्काव्यं गीतवन्तः पितुर्यः कश्चि-
 दपि नास्ति कर्तुं योग्योऽत्र तत्र च । ७।१।१०।
 अत्र तत्र च लक्ष्मीवल्लभं विनाऽमट्ठावं दृष्ट्वा तादृश-
 स्वभावेनोदात्तकृष्णकापुर्गिशटकोपेनैवशुक्त एकस्मि-
 न्सहस्र एतदशकं यथाकथंचिदुक्तमप्यानन्दमुत्पाद-
 येत् । ७।१।११।

श्रीदिव्यमृगिचरणावेव शरणम् ।

दृष्टुः कर्तुं स्वयस्योर्विह दुःखमायाः
 हृदय प्रवृत्त्यवचना कर्तमाह शोभाः ।
 जन्मेतु सत्त्वपि तदा स्वमपेक्षमाण-
 मद्रुपकियममं नयमे जगौ सः ॥ ६९ ॥
 हृदयनिष्कल्येनवादादि च कलणया दत्तवाग्भृङ्गत्वा
 दुर्गन्धं मदकचादवादिनय इताशक्तिरेकुटयोगात् ।
 पुष्टस्वान्तननकायु रज्जुभिस्तुतावलभत्वात्पि वृत्त्वा-
 न्मे स्नात्रे विष्णुप्रभुपदकृतिविषये स्वान्युनकीन्यगायत् ॥ ७९ ॥

दशममानन्दोत्पादाय दशकम् ।

आनन्दोत्पादाय सुन्दरकुसुमांगनया सह स्वयं चैत-
 त्तनलोभ्या आनन्दोत्पादनायानन्देन सह वैलक्षण्येनोप-
 विश्व्य परिपाकयतोऽस्मदुपकारकस्य स्नेहं प्राप्य
 सम्यङ्निन्यवामस्थानभूते सुन्दरोद्यानपरिवृते निरुवार-
 न्विवेदेशे स्नेहं कृत्वा सम्यक्प्रदक्षिणं कृत्वा हस्ताभ्यां
 प्रणतुं दिवसा अपि निद्रयेयुः किम् । ७ । १० । १ ।
 निद्रयेत्किं संदेहमेकं विना विस्तीर्णः प्रदेशः सर्वोपि
 द्वयोः पदयोरेव यथातथ्येनया त्रिबुद्धस्य श्रीवामनस्य
 पितुः मादगनिन्यवामस्थानभूते महाकाशव्याप्तध्वज-
 सोमे दीर्घप्राकारनिरुवारनिवृत्ते दिव्यदेशे महापरिमल-
 जलमादाय समर्प्य प्रदक्षिणं कृत्वा हस्ताभ्यां प्रणामः
 निद्रयेत्किम् । ७ । १० । २ निद्रयेत्किं सर्वदा गोविंदं

मधुसूदनं तत्र तस्मिन्निदं नृन्यतः पश्चिण उपरि दृष्ट्वा हस्ता-
 भ्यां प्रणम्य विहाय तस्य नित्यवामस्थानभूतं गायत्री-
 महागुणांश्चतुरो वेदान्यजान्यत्र पङ्क्तानि निरूपितवतां
 वृद्धिस्थानभूतं महोद्यानं निरुवारन्विलेदेशं प्रणन्तु
 सिद्धयेत्किं नित्यम् । ७।३०।३। सिद्धयेत्किं नित्यं सर्व-
 काले मनसीह स्मरणलाभोऽभिवृद्धेशुमहान्निवारकेदार-
 परिवृते निरुवारन्विलेदेशं समृद्धमहागुणम्य त्रिलोकीश-
 स्योत्तमधुगायासुत्पन्नम्य सुन्दरमणिवर्गम्य कृष्णम्योप-
 कारकस्य विकसच्चरणकुसुमयोः । ७।३०।४। विकसच्च-
 णकुसुमयोर्मन्मननि सर्वदा निवेश्य सेवार्थं वाहतां दामा-
 नामये कृपां कृतवतो नागशयनस्य पितुः सादरनित्यवा-
 सस्थानस्य पुष्पशालिनो मणिमयदीर्घसौवर्दीर्घप्राका-
 रस्य निरुवारन्विलेदिन्यदेशस्य लोकप्रनिद्धगुणे गीय-
 मानेऽस्माकमुपरि पापमेकमपि न तिष्ठेन्नश्येत् । ७।३०।५।
 एकमपि न तिष्ठेन्नश्येत्तुः नवाणि दुष्कर्माणि विचार्य
 प्रणमत भक्तास्तदा तत्र युद्धे जित्वा रुक्मिण्याः पूर्वायाः
 सुन्दरदीर्घभुजमालिगिनवनः प्रत्यहं सर्वदा मन्मनो
 यथा स्तोति तथातस्तिष्ठत उपकारकस्य वामस्थानं
 सुन्दरनिरुवारन्विलेदिन्यदेशं महानगरं तत् । ७।३०।६।
 दीर्घनगरं तदेव पुष्पितोद्यानपरिवृतनिरुवारन्विलेदीर्घ-
 नगरे नित्यं वसन्नुपकारको दीर्घव्यामोहः कृष्णो

दिविपदां नयतो वाणपुरं प्रविश्य त्रितयनस्योपकार-
 कस्य नंगार्थं योग्युद्धानि कृत्वा वाणस्य सहस्रं भुजा-
 न्छिन्नवाग्भरणमन्यथा किञ्चिद्भृतो न भयामा ७।३०।७।
 त्रितयनतिशून्योहं त्वच्चरणावेवेति विशालमहाद्वदे
 म्रियन्वा स्वस्य दीर्घचरणौ स्तुतवतो गजस्य मनोदुःखं
 निवर्त्तितयन उपकारकस्यागत्य तत्र सुरेन नित्यवास-
 स्थानभूत सुन्दरोद्यानवृतं निरुवारन्विलैदिव्यदेशं प्राप्य
 प्रदक्षिणं क्रियमाणं उपागच्छेकिं दुष्कृतं मनस्यपि न
 संवर्त्तनीयत । ७। ३०। ८। दुष्कर्मणां मनसि संवर्त्ता-
 भावे ज्ञानाकाशागेदृणे प्राप्ते जिह्वा मनसा परिपूर्ण-
 व्यापारेण चान्यस्य चावद्रिगगत्य सेव्यमानमुद्यानव-
 निरुवारन्विलैदिव्यदेशस्तं प्राप्य प्रदक्षिणं कृत्वा हस्ता-
 भ्यां प्रणामः सिद्धयेत्किमिति वदति मम चेतः । ७। ३०। ९।
 चेतोऽन्यन्ये कस्य प्रकारेऽप्रवृत्तस्य स्वभावं देवनायको
 वेति चिन्तया क्रियमाणेषु तेनाविदिता मायाः का अपि
 न सन्ति चिन्तया वाचा व्यापारेण च भूदेवममृहेन
 वेद्यमाने चिन्ताद्वादजनकनिरुवारन्विलैदिव्यदेशे नित्यं
 वसते तीर्थायैव भवतानन्तरम् । ७। ३०। १०।
 तीर्थाय भवतानन्तरमन्य एकः भरणं नास्तीति
 विचिन्त्य तीर्थायैव निर्वृतमनसा सता सुदम्बुरुका-
 पुरीशठकोपेनोक्ते तीर्थीनां सदस्य एतदशकमभ्यस्यतो

देवाः सर्वकाले तीर्था एवेति पूजयित्वा प्रीत्या वदेयुः
वदेर्वाभ्यः । ७ । १० । ११ ॥

श्रीदिव्यमृगचरगात्रेव शरणम् ।

आनन्दमाकलयितुं कमलारुखम्
संश्रान्त्य नन्करुणया स्वकृतं प्रबन्धम् ।
अहं तदादरणशाश्रुनि दिव्यदेशे
यात्रामनं रथमर्त्ता दशमे चकार ॥ ७० ॥

वैकंठे निन्ययोगाच्छिन्नविषयानयानन्दकीर्त्युज्ज्वलत्वा-
च्छेषे शायित्वरुक्मिण्यभिमतमुरजिङ्गायदोऽखण्डनाथे ।
ग्राहप्रत्तेभरक्षानिर्हन्तिविषये सुत्रिधानाच्छुचिन्वा-
स्ताननां दुःखजनं विवदयति हरस्तोत्रपाशेभ्यधायि ॥ ८० ॥
शाठ्याशंकासदिष्णुं प्रशमितजननागर्हणं स्वष्टुरक्षं
व्याकुर्वन्तं स्वरक्षाकममन्विजजनस्ते देवां दर्शयन्तम् ।
स्वीयाकन्दच्छिदोत्कं स्मरणमुविशदं विष्मयार्हद्विभृति
स्तोत्रे पुञ्जेनमाह स्तुतिहृदयद्वयं सप्रयेगदिष्टुर्नागम् ॥ ८१ ॥
इति श्रीवह्मगीर्णं मतमं शतकं समाप्तम् ।

अथाष्टमशतके

प्रथमं देव्यो भवतः दशकम् ।

—>><<—

देव्यो भवतः श्रीर्हृदिप्रेरिता अन्येऽमरा दास्यं
कुर्युराश्रिता लोकाम्रयो नियम्य अभिमनमभिमनं
रूपं त्वद्रूपं पापिष्ठस्य मम बाधककमलनयनेरुप्रवालाव-

रमणे प्राणामृतं तं गितममुद्रमायिन्पितर्दर्शनोपायमनु-
 गृहाण । ८ । ३ । १ । दर्शनोपायमनुगृहाणेत्येव शुभितस्त्व
 नयनजले प्रवहति पापिष्ठस्य ममाभिलषणीयप्रकाश
 न्मर्त्तानभिलष्य तव नामैव प्रलपितृमुपायमनुगृहीतवा-
 न्मम हंत दर्शनोपायमनुगृहाण काकुत्स्थ कृष्ण भक्तस्य
 मम कल्पक फलाशावताममृतं महाशीतलजलपरिवृतां
 महापृथिवीं धृतवन्महापुरुष । ८ । १ । २ । उद्धृतवतो
 महापुरुषस्य नंदगोपस्य समीचीनप्राणबालक यशो-
 दायाः तस्मापवृत्तिमहानन्दकुलबालगज दासस्य मम
 महाम्बामिन्कण्डूनिमनो युद्धे हिरण्यस्य शरीरं द्विभा-
 गताये करतवानि नियमयन्नस्मत्समुद्रोचितैकरूपः
 सन्नयन् त्वं नायामि कथं विश्वस्युस्त्वदीयाः । ८ । १ ।
 ३ । त्वदीयानां प्रीतिविषयीभूतमादरास्पदं रूपं तव
 रूपं त्वयि प्रीयमाणानां तेषामादरास्पदानि समीची-
 नानि कृत्यानि तव मायाज्ञान एकस्मिन्शंके पापि-
 ष्ठोदं युद्धं तत्कृत्वा विस्तृतायां भूमौ परितो व्याप्तां बाध-
 कसेनां अभितवत्स्वामित्राणाममृतमसुराणां विषं पूर्ण-
 प्राणाहो । ८ । १ । ४ । पूर्णप्राणाहो विम्तीर्णां
 भूमिं सर्वां मृदोद्धृत्य भुक्तोद्दीप्य मितवन्महाप्राणाहो
 मदाजलं मृदा तत्र शयित्वा तं मयित्वा तत्र सेतुं
 वद्धा भगवन्शालवत्प्राणाहो मनुष्याणां देववद्देवानामपि

देवाहो एकप्राणाहो लोकानां सर्वेषां त्वामहं कथमागत्य
 प्राप्स्यामि । ८ । १ । ५ । कथमागत्य प्राप्स्यामि ममे-
 शितः सत्त्वलोकाश्च त्वमेव तत्र तेषां स्थापिता देवाश्च
 त्वमेव तत्तत्कर्माणि च त्वमेव अधिकानि बहिःप्रदेशे
 रस्तुनि सन्ति चेन्नान्यप्येकस्त्वमित्येवमेव चेद्वयस्थान-
 मरूपं सूक्ष्मं च त्वमेव महदिन्द्रियमतिक्रान्तं च त्वमेव ।
 ८ । १ । ६ । अतीतं त्वमेव भविष्यदपि त्वमेव वर्त्तमा-
 नमप्येकस्त्वमित्येवमेव चेदधिकस्य तत्र स्वभावः सोऽयं
 मध्यमश्चेति ज्ञान एकस्मिन्शोकं पापिष्ठोहं दुग्धशीर्ष-
 घृतघृतस्य भोग्यभूतगन्धसमुद्देशुतानृतजभोग्यगन्ध तद्र-
 मफलनीलाभुजमालिङ्गितवन्महागोप । ८ । १ । ७ ।
 संश्लिष्टवन्महागोपमायया कान्स्न्येन प्रवल्गपापिष्ठं मां
 बाधमानेगुणैरेव युक्तासुगणां कुरहस्तानां कृग्मुत्थो
 कृग्पक्षिणमुत्थापितवन्फणामद्वयवद्विस्तीर्णनागशयन
 शीरममुद्रसंगत सेवनोपायं न जानामि मनोवाक्किञ्चा
 चाहमपि त्वमेव । ८ । १ । ८ । अहमपि त्वमेव भवा-
 मीति सत्त्वमेव दुःमहनस्कश्च त्वमेव सन्याकाशेतिशचि-
 तस्थानदस्व प्राप्तो किमन्वन्नकप्राप्तो किमेवमपि अह
 मपि त्वमिति प्रतिविशदज्ञानं साम्यम्विभेमि नरकस्य
 मया प्राप्तेराकाशेतिशचितानन्दं प्राप्य वैलक्षण्येनोपपि-
 ष्टोस्यनुगृहाण तत्र चरणौ मम । ८ । १ । ९ । चरणौ
 मह्यमेवार्तीवार्तीव परिपूर्णं दत्तवतो महोपकारस्य प्रत्युप-
 कागतया भुजौ परिपूर्णमालिङ्ग्य मम प्राणं सम्यग्व्य-

क्रीणां ज्योतिर्भुजसहस्रवज्रिशरः सहस्रवन्महशानयनस-
हस्रवन्पादसहस्रवन्नाभसहस्रवन्नसहायस्य मम महापितः ।
८ । ३ । १० । महापितरं ब्रह्मपितरं रुद्रपितरं मुनीना-
मनरंगपितन्ममरूपितरं लोकानामेकमद्वितीयपितरं
महाश्रीमत्कुरुकापुर्युदाशठकोपेनाभिलष्योक्ते सहस्र
उचिनमृक्तिमालयेतदशकेनोन्नीवनं स्याद्भक्ता अस्मा-
कम् । ८ । ३ । ११ । श्रीदिव्यमूरिचरणावेव शरणम् ।

आयुष्टमन्य शतकस्य पथेष्टसिद्धि-

मप्राप्य विप्रमतिराभितोषारतज्यम् ।

सर्वेष्वन्यमपि शक्तिराजशठारि-

राशन्य तेन पुनरेव विबोधितश्च ॥ ७१ ॥

अपारैः पत्न्यादिमत्वाद्भवयुदकुलयांरुद्रवाग्वाश्रितेच्छा-

श्रुतेनैवविप्रहन्तामवलचिद्विनामंतरात्मत्वभूम्ना ।

स्वामिचान्वाश्रितावेयखिलगुणतया ज्ञानिनामप्यदुःख-

स्यानेच्छापादनादिशौरिकथि परं दर्शनेच्छाः सहस्रयः ॥ ८२ ॥

द्वितीयमस्मद्रेम्बावद्वलयमुख्यो दशकम् ।

॥ ८३ ॥

अस्मद्रेम्बावद्वलयमुख्यो हाऽस्मच्छत्रणां पुनो
लज्जित्वा युष्माक मयैकां वक्तव्यां वार्त्तामवलोकयामि
कुत्रापि द्रष्टुं न शक्नोमि शंखा गलिताच्छायया विही
नास्मि विशालस्तनी विषण्णौ जानावार्त्तामि म कृगश्रिप
क्षिनेतां मन्नायकं वेङ्कटनायकमाशाम्य गत्वा । ८ ।
२ । १ । आशास्य गन्धकं लभमानासु मदीयमुखीनां

युष्माकमर्पादानीमेतत्कथनप्रकारं हत न पश्यामि दुःखि-
 ताहं दर्शनयोग्यतामर सनयनं चोरं दिविपत्रायकमस्म-
 त्त्वामिनं पश्यामि चेत्समृद्धीभृताञ्छान्त्वान्पृति च जितृ-
 क्षुः कतिकालमार्त्ता भवामि । ८ । २ । २ । काले शिथि-
 लीभवत्यपि पापिष्ठाहं न श्रान्ता भवामि पश्यत भूमौ
 सुप्रसिद्धमपवादं प्रातास्मि समीचीनललाटा इतः परं
 लज्जया किं नीलविकसदीर्घज्ज्योतिःपरिवृतदीपमेवव-
 र्णेन कृष्णेनापहतो सुंदरवलयेन सह कान्तिजितृक्षुग्ने-
 ककालं संगत्यर्थं गत्वा । ८ । २ । ३ । संगत्यर्थं प्रति-
 गतास्मीतः परं किं दाम्स्यामि सुंदरवलयमनःप्रभृतिकं
 सर्वस्मिन्समीपं परित्यज्य गच्छत्यपहतत्ययका सर्वदा
 बहुवलयानामग्रे प्रकान्च्युतास्मि गृहध्वजप्राकाशयुक्तद-
 क्षिणकुडन्देदिव्यदेशे सुन्दरपश्चिमभागे स्थितं मायानटं
 नृत्यत्पक्षिणा भूतं जयशालियुद्धसुदर्शनदक्षिणमादृत्य ।
 ८ । २ । ४ । सुदर्शनदक्षिणस्यादरणं तदा तस्यास्मदु-
 हागमनं च सर्वं नम्योऽस्मद्विषये संजानं किमभिधानं
 किमत्र दुष्करं प्रतिकालमेकतया मम्यज्जानतामपि
 जानुमशक्यस्योपायवतस्तेजःशान्तिन आदेगनादिमुन्द-
 रज्योतिषोनुसंधानकाले ८ । २ । ५ । आदिमुन्दरज्यो-
 तिर्गुप्तसन्धानकाले मडाक्प्रतीतो न भवत्यऽनिमिषा-
 णामप्यनवधिकसंशयान्कुर्यात्तथाविधप्रकारे तिष्ठति
 मत्कान्तिमपहतवान्दलवद्विकस्वर्गातलतुलसीमपि न

- इत्यनेन कुर्यान्निःसंगमकोशं वदत लतावत्सुद-
 न्केदारपान्नेन कुटुंबेदिद्वयेने महाकुसुमनयनयोनि-
 द्रुमे व्यासुधः । ८ । २ । ६ । व्यासुधदरे केशव
 नगयग श्रीमाधव गोविंद वैकुण्ठेन्येवमाकोशाका-
 गिर्गो मांकुन्वोन्मिन्व हिन्वेरुमपि रूपं निह्नं च न प्रद-
 र्शयेन्मुगंधिकुसुमकेगिन्यो मानगे मदीयमख्यः किं कुर्या
 ककंठु बहुषु व्यतीनेष्वपि पश्येयं शपे गुण्माभिर्ममाव-
 कागो नास्ति । ८ । २ । ७ । अवकागो नास्ति मया
 जटिनाः शुकाः शार्ङ्गाः पिका मयूगः मम कांति
 वल्लयानि मनश्चकमप्यविहायापहनवनः प्राप्यो वैकुण्ठः
 क्षीरविषंजनाचलश्चेतेषु सन्निहितेषु वासतानि वृत्ति-
 यमतिवृत्तेनैतत्कालेन विना स तान्न प्रदर्शयेत् । ८ ।
 २ । ८ । दर्शनं प्रयच्छेत्त केषामपि स्वम्य करकुतन
 निकान्ममेकं मायया वदन्वान्वामनं सुदं रूपं प्रदर्शये
 धूमिनाकाशं पश्येन् व्यावततो दीर्घकांतिभुजेषु बहुषु
 विवृद्धम्य देवापकागकम्य मम पूत्या सह लज्जामदा
 मितःपं किं दाम्यामि मदीयाः समीचीनललाटाः
 पूर्णाः । ८ । २ । ९ । मदीयाः समीचीनललाटाः पूर्णा
 अदमितः कुर्या किं पं मन्मतो मां त्वदीयं न भवामीति
 विमृज्य नेमिगंर्वा दाम्यां कगाम्यां दधतो बहुदीर्घ्या
 वरुन्मिस्मृयेग सह श्रीगंधुं धृन्वेकमुदगर्नालसमीचीनदीर्घ-

पर्वतेनागच्छता महामस्य कालत्रिकवन्कुमुमपादं प्रप्रातः ।
 । ८ । २ । १० । पादप्रानौ पागेनाऽन्यप्रवत्पाशा-
 न्कालस्न्येन न्यक्ता दोषगहितगुणकृष्णस्य चरणयोस्त-
 दागुरुकापुगीशठकोपेन प्रगीते दोषविनेनदायक-
 स्मिन्मदस्य एनदकं दशकं स्वरेण महाभ्यस्नवन्तो याव-
 देकेन दोषेण गहिताम्नत्रात्र च मवेत्र पूर्णा मवेयुः स्वय-
 मेत्र । ८ । २ । ११ ॥

श्रीदिव्यमृगिचरणावेव अरण्यम् ।

संप्रापकेरि च विभी निम्बकृतिनायं-
 प्राप्तेर्विगत इतरेषु च पशदंशः ।
 स्वस्येति शंकिमनाः स्मृतेरि रणे
 स्मिन्नवि प्रवृत्तं ममुने द्विर्नायं ॥ ७२ ॥

ताभ्याद्यडाहनन्वन्नुभनयनतया नोत्तेज्याकृतिना-
 दाश्वयोवेष्टितन्वदृश्वयतया दोगिनिर्निर्जाश्व ।
 स्वेयु व्यामृग्यभावान्प्रतिहतिविरहादुजतदृश्यमव-
 लिम्बज्जानां जनानां सुन्दमतम इति प्राद नाथगुण्डातिः ॥ ७३ ॥

तृतीयं तत्राऽत्र च दशकम् ।

तत्राऽत्र च दिविपदो दानवाश्च यावन्तम्यर्वेता-
 दश इति त्वां ज्ञातुमशक्ता आकुश्य अंगाश्रिता पुण्या-
 गता भूम्यंगना गोप्यंगता च शंखपक्कर इति वदेति

शरणम् । ८ । ३ । १ । शरणभूतेषु चतुर्वेदशास्त्रेष्व-
 प्रविश्य मरणं जन्म महाव्याधिर्जरेत्युक्तान्येतानि
 न्यवर्तयाम कर्णवन्नानासैन्यानि निश्शोपंयथा धावे-
 युम्नया ज्वलत्सुदर्शनं रक्षकं दृढायुवं धर्तुर्गेशस्य दासा
 भून्वेव । ८ । ३ । २ । दासान्न नियमयति सुदर्शनं शंखं
 च वदति स्वयमस्मि चापं चादायाऽनुगच्छन्तोऽन्ये न
 सन्ति चरणौ भुजौ च हस्ताभ्यां परिपूर्णं प्रणतुं न
 पश्यामि प्रतिदिनमन्विष्यामि दासोह भूम्याम् । ८ । ३
 ३ । भूमिमन्त्रं भुक्कपापकलूपस्सन्वटस्य नाम्ना पत्रेऽन्नं
 वशं कुर्वन्स्वामिन्कालो गच्छन्नेकनीलांघकारकल्पस-
 दृशो भवति तत्र सुन्दरजलदविप्रहर्शनमाशारथ मञ्जितः
 पारिष्टम्य मम । ८ । ३ । ४ । ध्वजपूर्णहर्म्यकोलूरुस्थले
 पुलिगुडिस्थले परिवर्तनं विनैवमेव त्वं निद्रां प्राप्य
 नन्दसीतीदं दासानां दुःखं निवर्त्तितवतः श्रमो वान्यथे-
 तद्दमि दीर्घाभूयाकान्तवतः श्रमो वा वद । ८ । ३ । ५ ।
 अनेवमानानाममगणां मेवागुणश्च स्वयमेव मत् सौंदि-
 यपूर्णसुदर्शनशङ्खो च स्वयमेव धगन्स एव किलाशाम्य-
 त्करव्याधी लोके निवर्त्तयितुकामः श्रीमता नीलमणिस-
 दृशविप्रद्रेग मन्मतो भ्रामयितुमागतः । ८ । ३ । ६ । आ-
 गच्छन्तो गच्छन्तो वणपारिमार्गे स्थितस्य मतिरुवाल्मा-
 वनेजस्य मत्प्रकारं न वदति कर्त्तव्यं किं रूपव्यामचक्र-

शंखौ धृत्वात्र भवता सहैकपाश्वरे मंचारेच्छुर्गो दामोऽ-
 स्तीत्येव । ८ । ३ । ७ । कदा वा मां त्वत्सौंदर्यपूर्णा-
 लंकाशोभितचरणयोग्यः स्थित्वैव दास्यकणाव त्वं
 स्वीकर्तुमिच्छसि पर्वतैः मत्तभिर्भूमिभिः समभिः परि-
 वृत्तममुद्रभूमिं कृत्स्नां मत्तस्थित्वैवाक्रान्तवद्दीर्घचरण-
 सुदर्शनवल्लभमीव्यामोदशालिन् । ८ । ३ । ८ । श्रीमन्
 चतुर्मुखो रक्तजट इत्येते स्वामिनः स्वाभावं के वा ज्ञातुं
 शकुवतीत्युक्त्या किमेकमहाकाणकालस्वामिन् मया-
 दासवञ्श्यामलमहाविग्रहेति वदामि मत्प्रेमशुभितस्सन्
 । ८ । ३ । ९ । मोदशून्यसमीचीनतपस्विनो मुनयः
 पारदश्वानः कंपशून्या दिविपदः सर्वे सेवन्ते सक्षोभं
 महासमुद्रं मथितवनः सुस्पष्टमग्माभिस्तवनं कीदृशं
 कृत्यं वदन् । ८ । ३ । १० । अवात्यकृग्याधिनितृत्तवे
 कृपां कुर्वन् दीर्घकिरीटं पर्वतसदृशगृहस्थिरकुरुकापुरी
 शठकोपस्योक्तिमहितशब्दसंदर्भकमहत् एतदशकं क्रमे-
 णाभ्यस्तवन्तो दीर्घलोके जायेरन् । ८ । ३ । ११ ।

श्रीदिव्यसूरिचरणावेव शरणम् ।

मेधाधिकेन निवशन्सुकुमारमूतः

क्षमाय निजहृदयः पुरुषोत्तमस्य ।

तदर्शितान्मपरनिन्द्यदुःसुखमुत्तमैः

किंचित्समाहितमनाः शठजित्तीये ॥ ७३ ॥

निरुच्छं नैव यद्वदन्तुः कुरुक्षेत्रः कुरुक्षेत्रे शिपुर्वा
 तन्मन्त्रं सविशेषात्सुगन्धं कुरुक्षेत्रे निवासस्वयोगात् ।
 निरुच्छं विद्यानां विविदाश्चिगमास्वेषु मन्त्रेभ्यः
 वैशाखी च विद्यानां विहरणसमये शीघ्रः प्रत्यक्षादि ॥ ८८ ॥

चतुर्थं प्रवहन्मदजलदशकम् ।

प्रवहन्मदजलनिर्झरगजमहागिरिदंतपुगलीभूतशि-
 खं भटका पानयित्वा गजसंचायितृदृढहस्तिपक-
 प्रागं हत्वा ग्ने महान् हत्वा परितो मन्त्रेषु स्थिता
 पुद्गोन्मुखगजानो यथापश्चाद्भागं दर्शयित्वा गच्छे-
 युम्नथा द्रव्योपरि कंसं प्रवतवतः श्रीमतो बालगोस्य
 निरुच्छं नैव यद्वदन्तुः निरुच्छितारु अस्माकं प्रवेश-
 स्थानम् । ८ । १ । १ । अस्माकं प्रवेशस्थलमस्माक-
 ममृतमतिविशेषाणां पितरं मन्त्रितरं विमृतास्त्रां लोकां
 सुडा गन्तुं संहरेन्मनुष्यपविमृतिमस्मदान्मानं रक्त-
 मन्त्रयन्त्रं युक्तमधुजलस्थलपरिवृतमर्मापे निरुच्छं ग-
 न्तरं निरुच्छितारुप्रदेशे तत्र मन्त्रिहितमादिं विना को
 वाऽन्यो मन्त्रानुकूलमहायः । ८ । १ । २ । मदनुकूल-
 स्वसितोऽतिविशेषाणां स्वामिनो महापृथिवीपुद्गतवतो
 मन्त्रवानिनः प्रार्थनप्रवृत्तपापानां सर्वेषां नाशाय मां
 नियमयतो मन्त्रवानिनो दक्षिणदिगलंकारं निरुच्छं गन्तु-
 न्तिरुच्छितारुर्गं पश्चिमभागे स्थितम् मन्त्रवानिन-

श्वरगो विद्वान् भगणं चिन्तायामप्यन्यत्रास्मिन् मम । ८।
 ४ । ३ । अन्यत्रास्मिन् मम महत्यां त्रिलोक्यां परि-
 पूर्णमदारूपो भूत्वा विवृद्धस्य वासनवर्णिनो मम स्वा-
 मिनः शब्दायमानतमुद्रे मथितवनः सुन्दरमागिस्वन्य
 मम स्वामिनो निविडपल्लकदलीकमुकनार्गिकल्प-
 त्तिर्पार्श्वते निर्गुच्छगुन्द्वरि निरुच्चित्तारुविदितनया याय-
 य्येन स्थितम्याम्मन्स्वामिनश्चरणगुगले विवेकेश्वर णम
 । ८ । ४ । ४ । अन्य एको रक्षकोपि तस्मात्पृथक्
 तत्त्वं तथापि तं विना मन्त्राणां मिलित्वा नान्निगति
 तस्मात्तस्य नित्यवासस्थाने समीचीनचतुर्वेदिभिर्योगे-
 पृत्पादितैः सुगंधिधूमैराकाशप्रकाशमाच्छादयति समी-
 चीनदीर्घगृहे निरुच्छगुन्द्वरि निरुच्चित्तारु मम समीचीनो
 रक्षकः । ८ । ४ । ५ । नम समीचीनरक्षक मन्त्रगोपाण-
 मनिमिषाणां पितरं मातरं तं स्वेनापि स्वस्वभावो
 ज्ञातुमशक्यं विशालममुद्रशयनं स्वामिनं मनोज्ञ-
 गुणानां विनदन्वाणां प्रदानैः शिवाज्ञाभ्यां स्वे च
 तुल्यानां वृद्धिस्थाने धनत्वशालिदृढगृहे निरुच्छगुन्द्वरि
 निरुच्चित्तारुप्रदेशेऽपश्यम् । ८ । ४ । ६ । निरुच्छ-
 गुन्द्वरि निरुच्चित्तारुप्रदेशे दृष्टः स स्वामी महा श्रीरक्त-
 कमलनयनयो रक्ताधरे रक्तादयो रक्तहस्तयोः श्रीरक्त-
 कमलनाभौ रक्तकमलोगर्भे समीचीनरीनाम्बरे श्रीरक्त-

किरीटे हारे आयुधेषु स्फुरत्सु मम चित्ते वर्तते ।
 ८ । १ । ७ । उज्ज्वलतया मन्मनस्यन्तः स्थितं महात्म
 मिर्मुमुक्षुश्चतुर्वेदविद्विर्दिक्ष्वञ्जलिं वद्धा स्तूयमाने तिरु-
 च्छंगुन्तुर्गि तिरुचित्तारुनीरवासिनं तेजःशालिदिविपदां
 भग्नगन्धानमसुराणां प्रवल्दहस्तानां कुरान्तकं स्तोतुमु-
 पायं न जानामि स्वाश्रितत्रिलोक्याः सृष्ट्या सह स्थि-
 तिमंदागकारिन् । ८ । १ । ८ । सृष्ट्या सह संहारं
 रक्षणं च कुर्वीणो ब्रह्मा परात्परः शिव उपकारकश्च स
 एव मध्ये प्रविष्ट एकं रूपमपि तद्विनाभूतं न स एव
 मनुनिर्भभवति यावदपि स एव दानजमहाकीर्तीनाभ-
 नेकेषां स्वात्मभूतानां सूक्ष्मेष्ट्यासोदितक्रियानित्यप्रवृत्त-
 बलीम्बभावानां तिरुच्छंगुन्तुर्गि तिरुचित्तारुप्रदेशे नित्य-
 मन्निहितो नाथ एव । ८ । १ । ९ । अनुरूपनाथं ते
 ते भूत्वा तेषां कृपानुग्रहं स्वामिनमनुरूपगुणानां
 त्रिनद्वयाणां वेदविदां स्थाने भूदेवानां वृद्धिस्थाने
 मन्निहितशीतलकेदारु तिरुच्छंगुन्तुर्गि तिरुचित्तारुनी
 रवासिनं मुप्रतिष्ठमायिनं त्रिनयनस्वामिन चतुर्मुख-
 माश्रितोऽस्मि । ८ । १ । १० । मधुसमीचीनं क्षीरमि-
 क्षुग्मममृतं तृतीयांशकान् भक्षितवन्तं स्वामिनमाकाशमर्थं
 चतुर्मुखं विकसितशीतलनाभिकुसुमे सृष्टवन्तं मायिनं
 नायकमुदागुरुकापुयुं उदारशठकोपेनोक्तं महस्य एतद-

शकमाकाशम्योपर्यारोप्य कृपां कृत्वा नागयेज्जन्म-
महामायाताटकम् । ८ । ४ । ११ ॥

श्रीदिव्यमूर्तिचरणावेव शरणम् ।

क्षेमं स्वर्शौर्यमधिकं विमर्तरधृष्यं
ग्रामं च कंचन तिजावसथायमानम् ।
तत्र द्विजानरिजितस्त्वसमान्दृश्यं
निर्भोरकारि नितरां स मुनिश्चतुर्ये ॥ ७४ ॥

दुर्दान्ते मेन्द्रभङ्गाच्छुभनिन्दयतया मान्यतश्चेतरेषां
स्वायतत्वेन भावाच्छ्रुतहृदि सततं देवतद्वेषिमये ।
मित्रामित्रत्वयोगाज्जगद्द्वयकृते देवनाम्न्यमुख्यैः
श्रीमान्वंकुण्डनायः श्रितविहितसमग्रवभुमान्वभावि ॥ ८५ ॥

पञ्चमं मायानटवामनदशकम् ।

मायानट वामन पापिष्टम्य मम कृष्ण नयनशय-
पादेन परिशुद्धरक्तकुसुमभृतेन ज्योतीरक्ताधरेण मुकुलेन
च्छायावच्छयामलश्रीविग्रहेण शीतलदन्तिपत्रेण नाम-
सदीर्घपार्श्वमलवत्तटाकवदागच्छन्नेकस्मिन्दिने द्रष्टुमा-
गच्छ । ८ । ५ । १ । द्रष्टुमागच्छेन्न्येवं नयनयोरधरे च
शुष्को दामोदं लज्जित्वा समीचीनदेशे व्याकुलीभवामि
चेत्कृपां कृत्वेकस्मिन्दिने त्वं हंत द्रष्टुं नागच्छसि नील-
सुर्योदयवन्नीलमहामाणिक्यवृत्तनभमीचीनपर्वत इव

कानि चोति किरीटजटोत्तमांग स्वामिन् । ८ । ५ । २ ।
 किरीटजटोत्तमाङ्गस्वामिन् त्वन्निविटस्पृहणीयपा-
 मस्तीतजटुलनीयगिमलवन्मालास्वामिन् इत्येवं रुद्ध-
 कंठो गेदिनि चेन्प्रकाण्डप्रमकम्कुण्डलाभ्यां प्रवालाव-
 न्ग्य चतुर्भुजैर्द्वन्द्वदशमध्यत च युक्त एकस्वच्छजल-
 मेव इव प्रादुर्भव । ८ । ५ । ३ । स्वच्छजलमेववद्रा-
 ननातस्वचञ्ज-शालिग्रह फलावरो मधुनीरकमलनयने
 चागन्त्य मन्मनसि परिपूर्णतया स्थितानि महाजलर-
 जतर्पितमयोर्व्युग्वर्षत्रीलिमेववत्परिशुद्ध जलसमुद्रे
 शयान मन्स्वामिन् वक्तुं न शक्नोमि । ८ । ५ । ४ ।
 वक्तुं न शक्नोमि दामोद्रे त्वदुज्ज्वलतेजः श्रीपादौ
 निम्नोमश्रियो वाल्मूय्यौ द्वावित्र मम मनसि तिष्ठतो
 दुःखमित्युक्तस्य नमसः प्राप्तेरुपायः कः सागगावृतमहा-
 प्रथिवी कृष्णां भुक्तवन्महाजलमेववर्ण । ८ । ५ । ५ ।
 मयवगे कुम्भनर्क पापिष्ठस्य मम नेत्रे कृष्णं वृन्दनाय-
 केति ममेशनायाकुश्याद्वयामि चेदयोमतले वा भूमौ
 वा विम्बितजलसमुद्रे वाऽन्यत्र वा दासभूतस्य
 मम तव चरणदशनायैकस्मिन्दिन आगत्य प्रादुर्भव
 । ८ । ५ । ६ । आगत्य प्रादुर्भव नाचनत्र लोकवि-
 कृतदुःखमचरणचोदयः प्रथममागत्याहं यथा तिष्ठयं
 तयात्र आदृत्य दास्य स्वीकुरु गतशीतलकमलनयन-

शयचरणेन गतावर्गेणकेन नीलमृषंगान्नःशून्यकिरण-
विम्वारिणा विक्रमता महः। स्वामिन् । ८ । ५ । ७ ।
सद्वामिनी रूपेण नि मनसि शिवितः प्रतिदिनं
निविडानां मेधानां बहुषु मंत्रेषु दृश्यमानेषु वाच्ये-
हमनुकृपाणां पञ्चानामर्थे तदा द्विपञ्चाशतां मृगना-
शाय प्रविष्टममीचीनगथादिर्नायसान्धे आगन्त्यामेव
किं पञ्चपातः । ८ । ५ । ८ । अयमेव किं पञ्चपातो द्योत-
मानचक्राष्टाऽऽगेहगार्हमदापञ्चपञ्चिणं तमेव च जतयो-
द्धतवन्नित्येवंकठो गेदिमि चेत्कथं वा विचार्येदेतन्महापु-
थिर्वाभावं निवर्त्तयितुं मधुस्यन्तुद्यातांनगमधुगयांजातो
मायिन् । ८ । ५ । ९ । उत्तरत्रमयिन् भाग्यगुह्यकुन्मा-
यिन् त्वय्येवं रुद्धसति अनिशयितवायवमिजलाकागभृ-
मितदितग्भुत स्वामिन् इत्यक्षीरस्यजतवदेनेषु मय्यु-
द्वष्टुमशक्यतया शिवतमदामाविम्वत्वां कुत्र दृश्यामि ।
८ । ५ । १० । कुत्र दृश्यामि भोजयतन्मीकं स्वामि-
नमममिन्येवं तत्र प्रवर्गेवन्मि सुदुर्गान्त्यदुरुकापुगी
शठकोपेनार्जवतोके सदन एतदपि द्वाकमभ्यस्य-
तोत्रेव दृष्ट्वाऽत्रैव जन्मसि मुदिता भयगुनक्तं दिवस
। ८ । ५ । ११ ॥

श्रीदिव्यमुग्धिनगणावेव शरणम् ।

महेशसुन्दरकृतं पांगलिभुगणं
श्रीचन्द्रमार्गदेहनयोः दृष्टविवरतः ।

पुनश्चाभिन्युपगतस्य बहुमकाग

नाम्नाय शोणरशिपंचममानुहाव ॥ ७५ ॥

आश्रयेत्यन्यतया नृभमुक्ततया स्वामितान्धो शयन्वा-

जीमुनश्चामलवाचिरेननुदभतया पद्ममूर्धोपमांगात् ।

साख्यत्यागमुनोरनभिभग्दनेरन्तरात्मत्वयोगा-

जीवापेक्षा प्रतीक्षो भवति तदवने श्रीपतिश्चेत्यभाणि ॥ ८६ ॥

पट्टं नक्तं दिवं दशकम् ।

नक्तं दिवं न्वं स्मृत्वा वदितुं समीचीनकृपामस्म-
भ्यमेव दत्त्वा कृपां कुर्वतो दलसुन्दरशीतलतुलसी-
कशिपुः पितृग्रामः संपत्समृद्धाभिवृद्धिस्थानं तिरुक्क-
टित्तानमव । ८ । ६ । १ । तिरुक्कटित्ताने च मम चित्ते
च नन्देन व्यापुन्यान्तःप्रतिष्ठित उपकारकः पश्यत
गर्वं प्राप्य तदा भ्रांतानां गक्षत्तानां शरीरनाशाय शम्-
वपंकुदेक एव । ८ । ६ । २ । एको द्वावद्वितीयाश्च यो वेति
स्थितो रूपेण सूक्ष्मः प्रतिचिंतनं मधुरीभवति लक्ष्म्य-
विष्टितवत्प्राम्निरुक्कटित्ताने आदरेण नित्यं वसन्माय्युप-
कारकः । ८ । ६ । ३ । माय्युपकारको मम बलवत्प्रापानां
नाशनिवृत्तये स्नेहेन चित्तं जनपदं वासस्थानं स्वीकृत-
वाहुरगशायनीयप्रकारेण तेजस्व्यमग्निरुक्कटित्तानं परि-

मलयदुद्यानयुक्तमंदिगत्वेन स्वीकृतवान् । ८ । ६ । ४ ।
 मंदिगत्वेन स्वीकृतवान्स्वतिरुक्कडित्तानं मंदिगत्वेन
 स्वीकृतवांस्तेन सह मन्मनोमंदिगशालिषु देवेषु सर्वेषु
 प्रणमत्सु वेकुण्डं मंदिगत्वेन स्वीकृतवान् कुम्भनर्त्तकः
 स्वामी । ८ । ६ । ५ । नर्त्तकस्वामिनः पापिष्टम्य मम
 दुःखं सर्वं नाशितवान् स्वामिनो मधुसूदनस्य स्वामिनो
 नित्यवामस्थानभूते पुष्पितोद्यानधीतलतिरुक्कडित्ताने
 स्तुते न तिष्ठत्स्वीकृतं दुःखम् । ८ । ६ । ६ ।
 स्वीकुरुत दुःखनिवृत्तये मनसि गोविंदस्य भूमिमाकाशं
 सर्वं मितवत्कांतिमत्तामरसस्य भूमिष्ठानां स्वयं प्रणामाय
 दिविपट्टिस्स्वयमागत्याद्रियमाणं तिरुक्कडित्ताननगरमेव
 । ८ । ६ । ७ । स्थाननगराणि श्लाघ्यानि सर्वत्राकाश इयं
 भूमिः सागरः सर्वाण्यपि मान्सायिन एव तथापि मन्मनः
 तिरुक्कडित्तानं नगरं च स्वदायम्यानम् । ८ । ६ । ८ ।
 दायस्थानेषु श्लाघ्येषु सर्वत्र माययाऽऽदृत्य वैलक्षण्ये-
 नार्मीनो नित्यं वसन्ति तेजस्यमगतिरुक्कडित्ताने गोप-
 पारिवृद्धोऽद्भुत एव । ८ । ६ । ९ । अद्भुतो नागायणो
 हरिर्बामनस्तिष्ठत्यादृत्यासीदति मन्मनस्यैव समीचीन-
 कीर्तिवेदिनां चतुर्वेदस्थिग्योपवति कल्पकोद्याने तिरु-
 कडित्ताने ८ । ६ । १० । उद्यानवत्तिरुक्कडित्ताने नित्यं
 वसन्तं श्रीव्यामोद्वन्तं प्राकारवत्कुरुकापुरीशट्कोपेनांके

चेन्नयो लोकाश्चार्थो न भवति भ्रमो वेदमाश्रयभ्रमो
 भ्रम एव । ८ । ७ । ३ । आश्रयभ्रमभ्रमं न कुर्या मां
 वंचित्वा गोपाऽमरुद्वृषभो मन्त्रापी परिशुद्धकान्तिम-
 तेजः स्वीयं मञ्जिते निवेगितवान्देश उज्ज्वलस्वीयश्री-
 कृपां कृत्वा । ८ । ७ । ४ । उज्ज्वलस्वीयश्रीकृपां
 कृत्वा लौकिकः श्रावनीयां कीर्तिं स्वयं तां प्रदर्शय
 दत्त्वा मन्मनस्युज्ज्वलेन मणिपर्वतेनैकेन हृदयेऽतिष्ठत
 श्राव्यमाना कीर्तिर्गन्या मनेकोऽर्थः किम् । ८ । ७ । ५ ।
 अर्थमन्यं ममेकमर्थं श्राव्यं दद्याच्चैत्यश्चान्कन्य स्वस्वा-
 त्मानं दद्यान्नीलमाणिक्यपर्वतं नामरुमवच्छ्रीवक्षः-
 पादनयनशायरक्ताधरानभिमान् । ८ । ७ । ६ । रक्ता-
 धरनाभिपवत्परदनं नेत्रोवन्कुण्डले एतैः सह सर्व-
 देशकान्तिश्च मिथोऽहमहमिकया व्याप्नुवन्मुष्णोष्णध-
 रस्मिन्तेन मम हृदये आनीतस्य नदृशं विनाशं न जाना-
 म्यन्यां कृपां । ८ । ७ । ७ । न जानाम्यन्यां कृपां ममे-
 गितोपकारकोऽकांडमेव कुर्या कुर्यात् कुर्वतां प्रीतोऽल्प-
 स्य मम चित्ते त्रिलोको म्वग्य निन्यादरे निधाय स्थित्वा
 निर्वृतः । ८ । ७ । ८ । उदरे निधाय स्थितान्द्यावत्
 उदरे निधाय स्थितामेकां त्रिलोकीं स्वग्योदरे
 निधाय स्थितप्रकारेण स्थितं स्वामितमुदरे निधाय
 स्थिरं निवेगितवानहं मन्त्रा । ८ । ७ । ९ । निवेगि-

तवान्मन्या मम हृदयस्यांतः श्रान्तो न नंदयामि मदा
 सर्वकारं निगन्ताऽनुपपत्तयेषु प्रहस्तु श्रीतल्लक्ष्मीमा-
 नस्त्य विनालानुरूपकान्तिमदुग्गशयनमस्मत्परम् ।
 ८ । ७ । १० । कान्तिमदुग्गशयनमस्मत्परं लक्ष्मी-
 कान्तं चग्गसमाश्रयणप्रकारेणोदात्तकुरुकापुगीशठको-
 पेन नाशितुषुके सहस्र एतद्वशकं जन्मतो दूरीभावाय
 नाशेन रत्नेस्त्वनेत्रयो रक्तम् । ८ । ७ । ११ ॥

श्रीदिव्यमग्निचरणावेव शग्णम् ।

नष्टिप्रयोगममहन्मयमेव चार्था

मामन्त्रकेकनित्यं ददुमन्यमानः ।

शोभिन्ममाश्रिदिदं मतिविभ्रमः कि-

चिन्त्यात्मनो मुदमभाषत सप्तमेत । ७७ ॥

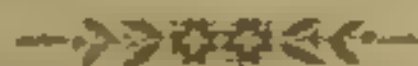
मन्त्रवादनकलाविजगत्तधिककारुण्यतो गोपभावा

त्रात्तादमद्विभ्रमन्त्रमन्त्रन कृतनिनात्मप्रदानमन्त्रात् ।

मन्त्रमिन्त्रा विवतवादि मुकृतिषु चानकिनानुग्रहत्वा-

न्त्राना चिन्तातगगाम्बजतददि र्तो माधवश्रेन्यवाचन् ॥ ८८ ॥

अष्टमं नेत्रयो रक्तो दशकम् ।

नेत्रयो रक्तो मदावक्रोऽधरेपि रक्तः सिग्धेऽतः शुक्रुद-
 नप्रकाशमाननेत्रः कान्तिमञ्जचलमकरकुंडलवान् मेववर्णः ।
 कान्तिमन्किरीटश्चतुर्भुजो नम्रशार्ङ्गमुज्ज्वलशंखगदासि-

चक्रवानेको दामस्य ममांतःस्थः । ८ । ८ । १ । दामस्य
ममांतःस्थः शरीरवर्त्येण्डावस्थो वहि स्थः सदृशमेवे-
दमिति वक्तुं योग्यप्रकाशवान्न भवति परान्तरः परिसृत-
युक्तगंधांतरगन्धेष्वातंदस्य निवृत्तावयस्य साग्णाऽवि-
च्छिन्नानंदमहिमवाच्य ज्ञान उपगित्त एकः । ८ । ८ । २ ।
ज्ञान उपगित्तनेष्वकं तस्य कृपया प्राप्तये मम ज्ञानग्यांत-
तिवैशितवानहं तदपि तस्य सगसकृपैव ज्ञान प्राणश्च
शरीरं चान्यदनवधिकं सर्वं हेयमेव भवतीति ज्ञानत्या-
भार्थं प्रवर्त्य यावदवध्यास्तद्याहमपि स्वयमेव भूत्वा
निवृत्तः । ८ । ८ । ३ । अहमपि स्वयमेव भूत्वा निवृत्त
यावद्यत्ततां चादि स्वयं शिवो ब्रह्मा च भूत्वा विस्तृ-
तमद्वितीयकारणं मधुर्नान्द्विषमृतानि भूत्वा मधुगीहृतो
मम शरीरे प्राणे ज्ञाने च स्थितमेकं ज्ञानवान् । ८ । ८ । ४ ।
स्थितमेकं ज्ञानवानो मम तत्र वैदक्ष्यं तदिदमित्ये-
कमपि केनामपि ज्ञातुमशक्यं ज्ञान उपरि साक्षात्कारो
दुर्लभो गत्वा गत्वा परान्तरं केनापि रहितमतीव
संगरहितं समीचीनमनसमीचीनमिति ज्ञातुमशक्यं
सम्यग्ज्ञानमतिक्रान्तम् । ८ । ८ । ५ । सम्यग्ज्ञान-
मतीत्य गत्वा समीचीनैन्द्रियाणि भवाणि जित्वैर्मा-
भुय स्थितां दुस्तर्गं महतीं प्रकृतिं नाशरहितां तां
ज्ञात्वा ज्ञात्वा गत्वा तत्र सुखदुःखानि चिच्छ्वोत्साद्य

वासनायां विनाशितायां तदहरेव तदानीमिव मोक्ष-
 स्तदेव मोक्षो मोक्षो भवेत् । ८ । ८ । ६ । स एव मोक्षो
 मोक्षप्राप्त्या सुखं च तदेव निश्चित्य यत्र कुत्रापि संगेन
 विना यावतापि रदिता भवेद्युश्चेत्स एव मोक्षो मोक्षप्राप्त्या
 सुखमपि तदेव निश्चित्य को वा मोक्षः किं वा सुख-
 मिति हिश्यंतः क्लिश्यन्ति क्लिश्यंत एव । ८ । ८ । ७ ।
 अक्लिश्यन्नक्लिश्यन्नक्लिश्यन्निति गृहजनेषु बाह्येषु च
 सर्वश्रेष्ठे नत्राकुश्याद्विप्यत्सु स्वस्य गमनसमये उन्म-
 त्तवदुन्मादं प्राप्तस्यानुगगाभिवृद्धिसमये भर्तृस्वामिना
 सदृशो गन्वा तत्र मनो लग्नं करोतीति संभवति चेत्समी-
 चीनो लानः । ८ । ८ । ८ । संभवति चेत्समीचीनो
 लाभोऽनुपपन्नमुपपद्यते चेन्नृत्यत्पदस्युन्नतध्वजाम्मन्मा-
 यिभावन्ततदेव मोक्षं कल्पयित्वैकप्रकारमेव भविष्यद्-
 त्तमानभूतकालेषु धावित्वा संचरंतो योगिनश्च संति
 नान्तः । ८ । ८ । ९ । संश्वाससूत्र मनसूत्र सन्नेव सन्ना-
 म्माकमेक आगत्य मम मनम्यंतः प्रतितिष्ठति वर्द्धमा-
 नकल्याणत क्षीयमाणकल्याणस्यंकोचविकासौ वर्द्धमाना-
 शुभतमोवैदेश्यमोक्षो नाशितवंतो वयम् । ८ । ८ ।
 १० । मोक्षज्ञाने निवर्त्य स्वशिक्षकगुरुस्ववर्णकटक-
 वच्चरणयोरयः कृपां कृत्वा स्थापयित्वा स्वामिनाऽजभू-
 तेन शिष्यभूतेन श्रियःपतिना कृपाविषयीकृतम्य शठ-

कोपम्यैकस्मिन्सहस्र एतदृशकेन कृपां कृत्वा चणयो-
रधः स्थापयेन्मत्स्वामी नीलमाणिक्यम् । ८। ८। ३३ ।

श्रीदिव्यमृगिचण्णावेव शृणुम् ।

स्वायोग्यतामतिनिवर्तनलोत्प्रेत
धीर्मास्त्रुमेन कमलास्तननोपि तुल्यम् ।
आर्त्तमकञ्जपमयवोषितमोक्षेण
स्वस्य स्वरूपमवदन्मुनिगृहे सः ॥ ७८ ॥

मामादत्त्वेन भ वाङ्मदि च विमुक्तपालं महिम्ना पश्यन्
न्माधुयाङ्गहृदयदिष्टु च यततया स्वस्वरूपप्रकाशान् ।
अंतस्मृत्याप्यभाषान्स्वपरमपुरुषैक्यस्य मध्वं सकृत्वा
ज्ञानाज्ञानप्रदन्तान्प्रकटयति हरिः पुंसि दाम्भ्यं भवद्वे ॥ ८९ ॥

नवमं नीलमाणिक्यदशकम् ।

॥ ८०-८९ ॥

नीलमाणिक्यपर्वतम्योपरि मणितटाके ताम्रव-
नानीव श्रीवधोऽधरो नयने शय्यो नाभिः दादौ धृतांशु-
यम्य रक्त उपकारकस्य लक्ष्मीवल्लभस्य मत्स्वामिनः
समृद्धजलकेशरकुटुलाद्दृष्टिरुष्णुत्तिष्ठति दुर्लभमायिनो
नाम विना वाचादिना मानगेऽस्य किं कुर्याम । ८। ९। ३।
मानगेऽस्य किं कुर्यां मुन्दर मेनेरुपरि मंचत्रिविड-
परिव्यातप्रभमूर्धोऽन्यानि बहुनि तेजांसीव त्रिशोतमा-
नरीर्षकिर्गिरं हरे नानाभरणानि स्वीयानि यस्य

मन्मथमिनः पुत्रागमुन्दगोद्यानावनतिरुष्पुलियुगि
 आचने इवम् । ८ । ९ । २ । श्यावन इयं स्थित्वा नक्तं-
 दिवं युद्धयन्तलस्य मागरस्य ज्वलनाकांतस्य सर्वत्र
 वर्द्धमानज्वलनेन सह संचरत इव द्योतमानकिरणचक्र-
 मभूतिश्राव्यमानयुद्धयदायुधधरस्य युद्धं प्रविश्यासु-
 रात्राशितवनो द्योतमानमग्निदीर्घगृहदीर्घतिरुष्पुलि-
 युरः सौंदर्यमेव । ८ । ९ । ३ । नगरसौंदर्यप्रकाशको-
 द्यानेग्निभुमहानीवारैः परिवृतेऽनहुन्ममृद्धिसुंदरशीतल-
 केदारैः कुड्मनाद्भुतिरुष्पुलियुगि संपत्प्रकाशकं
 त्रिलोको भुक्तोद्गीर्णवतो देवनायकस्य नाम संपत्प्रका-
 शमंतरेण व्याहारावती न भवत्यथैवं धृताभरणा । ८ ।
 ९ । ४ । धृताभरणानां सौंदर्यं वस्त्रधारणे नूतनकान्तौ
 च चिन्तायोग्यस्यभावो न भवत्यस्या इदं स्थित्वा
 चिन्तितुमुद्योगे कृते मरुसु विपुलतामग्नें विक्रमति
 यत्र शीतलतिरुष्पुलियुगि प्रवानस्य त्रिलोकीनियन्तुः
 पितुः श्रीकृपायां निमग्नः । ८ । ९ । ५ । श्रीकृपायाम-
 वगाद्य सर्वकालं सतृद्धजलवर्णस्य कुण्डलस्योपकारकस्य
 श्रीकृपाप्रवेशस्य चिह्ने विगदमस्ति श्रीकृपामनुग्रहीतुं
 तेनागत्योपिते शीतलति । श्रीकृपा कमुकच्छ-
 विमलफलमदृशो नृदुस्वभावाया रक्ताक्ष एव । ८ ।
 ९ । ६ । नृदुस्वश्रीमदृशालतालिङ्गितेन स्थूलकोमल-

मूलकमुक्तेण विपुलदलकांडकदलीप्रसूनफलव्यापकप-
 रिमलसुग्भितसंसृष्टदलनान्किलानां मध्ये वायुर्वाति
 यत्र शीतलतिरुप्पुल्लियुगि निविडसुंदरसंपत्कृष्णम्य
 चग्णावाश्रितेयं सुग्धनायकी । ८ । ९ । ७ । सुग्ध-
 नायकी मानृणां किमुक्ता वदामि महानंपत्संस्कृत-
 भाषावेदविद्राक्षणां यज्ञेषु धृताग्निमहाधूमो गत्वा
 दृढाकाशेऽमरलोकमान्छादयच्च शीतलतिरुप्पुल्लियुगि
 फणायुक्तोरगशयनस्य तस्य नाम विना न प्रलपनीयम् ।
 ८ । ९ । ८ । न प्रलपनीयं स्थित्वा नक्तंदिनं शीतल-
 जलगर्गम्य कृष्णम्योपकाशकस्य विस्तारपूर्णस्वरवेद-
 वेदिकानां घोषे नमुद्रान्स्थित्वा घोषति ग्राहपूणेषु तदा-
 केषु सर्वत्र तामग्निसमुदायदीपिकाः स्थित्वा विक्रमति
 यत्र सुक्षेप्रपूर्णकेदारपरिवृततिरुप्पुल्लियुकीर्तिविनान्वत् ।
 ८ । ९ । ९ । अन्यः पर एक उपायः को वास्याः सुंद-
 रशीतलतुलसीपरिमलिततापान्पर्वतमहामणिमोयमृदुसु-
 दरसमुदायैः पूर्णं दक्षिणदिक्किलकसदृशे कुट्टनादटुनि-
 रुप्पुल्लियुगि स्थितस्य माय्युपकाशकस्य श्रीकृपा स्याद-
 नया प्राप्ता । ८ । ९ । १० । अनुरूपम्य पूर्णत्रिलोक्या
 नायकस्य दाम्यसिद्धिमदासदासदासस्य शयकोरस्य
 शब्देनाऽनुरूपे त्रिविडमालामहस्य एतदगकमभ्यस्तवंतो
 योग्या जाना महास्वामिनो दास्यं कर्तुम् । ८ । ९ । ११ ॥

श्रीदिव्यमृगचरणावेव शरणम् ।

अन्याहुनाश्रयणमप्यथ शेषतायाः
 मोहे न शक्यत इति स्वदेशविशेषम् ।
 अन्यापदेशमवलम्ब्य तदोपपन्नं
 नागवर्णकपरशोत्तरमे जगाद् ॥ ८९ ॥

बलतया स्वप्रसूतेर्मुकुटमम्बमहाभूषणेर्भूषितत्वा-
 स्वादाहेन कायधवाप्रलयसन्धितयोजित्वेन कर्षकत्वात् ।
 न्ययत्वाधेश्वरसंपत्तिरविविक्तयाश्चर्यचेष्वययोगान्निष्ठा
 दास्ये स्वकीयप्रकटयानि हरिश्चेत्यभाजापितेन ॥ ९० ॥

दशमं महतो व्यामोहवतो दशकम् ।

महतो व्यामोहवता दास्यकारेणेव मया तस्मिन्स्मृते
 वंचित्वा प्रतिरोधग्रन्थदुर्गतयः सर्वे निवृत्ताश्चातुर्येऽतुमं-
 हिने कुस्मदापापस्य मम तदामानां चरणयोगेव समा-
 श्रयणमेतद्विना त्यागप्रकार इत्येवं कथं हंत विस्मय-
 नीयविलोकीलाभेपि । ८ । ३० । ३ । विस्मयनीय-
 विलोकीलाभेपि गत्वा स्वयं स्वयमेव भवेच्चेदपि वर्ष-
 न्मेवमदृशश्रीविग्रहस्य स्वामिनो ग्रथितपुष्पवद्दी-
 ग्कटकवज्रगणयोग्यः स्वयमेव दास्यं स्थिरं निष्ठतां
 श्रीचरणौ सेवित्वाऽस्मिंल्लोके फले सुखमहं प्राप्तः
 मदृशः किं पापिष्टस्य मम । ८ । ३० । २ । मदृशः किं
 पापिष्टस्य ममेतल्लोकानां त्रयाणामेकदा पुरगाय लघु-
 मदानिग्रहं वद्धितवनो मद्रक्तनामग्नयनयनस्य श्रीवाम-

नम्य समीचीनमहापरिमलनृत्तनकुसुमचरणयोग्यः प्रवे-
 शो विमृज्य तदामेषु लघुमहामनुष्येषु मम नियन्तृष्वत्र
 संचरन्तु । ८ । १० । ३ । अत्र संचरतो मम हीनता का महा-
 पृथिवी पूर्वं भुक्तोद्गीर्णवतो रक्तसुंदरप्रवालावरस्य रक्त-
 तामरगमनयनम्य मत्स्वामिनोऽभिवृद्धसुंदरगुणा सुखे
 भवेयुश्चेद्दिन्द्रियग्राहिविग्रहो मन्मनसि निष्टेचेत्तदनुरूप-
 पुष्पाणि करे निष्टेयुश्चेन्मार्गमाश्रित्य धावितुं कृपां
 कुर्याच्चेत् । ८ । १० । ४ । मार्गमाश्रित्य धावितुं कृपां
 लब्ध्वा मायिनः सुंदरकुसुमचरणयोरवः सावर्न धावत्प्र-
 भज्योतिःसमुद्र आनन्दं प्राप्य स्थितवानपि नैव्यं प्राप्य
 संचरति शरीरे जनिन्वा स्वगुणान्मयाऽभ्यस्य मुक्ति-
 रूपतां प्राप्य संचरतः काव्यामृतम्य पानम्य सदृशं किं
 कृत्स्नम् । ८ । १० । ५ । पानस्य सदृशी किं त्रिलोकी-
 संहारसृष्टिः स्वसदृशरहितकांतिमद्रक्तसुखं गजं संहन-
 वत्स्वर्णचक्रकरस्य मत्स्वामिनः सदृशरक्तकेशज्वलन्नेव-
 दीर्घोऽसुराणां प्राणान्मर्शच्छित्त्वा भक्षित्वा संचरन्ते
 पक्षिणं संचारयतो महाद्वितीयमहाकीर्तेः । ८ । १० । ६ ।
 अद्वितीयमहाकीर्तिरेव सर्वदा यथा निष्टेत्तथा स्वयमा-
 विर्भूय मुनिमहाब्रह्मादिवीजं भुक्त्वा लोकांस्तीनंदुर्गितान्कृ-
 तवतोऽद्वितीयमहादेवस्य किमलयचरणयोग्यः प्रवेशमं-
 तरा नदामानामनिमहासंघेयानंद एव प्रतिदितं सिद्धय-

त्वस्माकम् । ८ । १० । ७ । प्रतिदिनं सिद्धयत्नम्माकं
 शीतलजलममुद्रमुत्पाद्य स्वम्य चरणौ भुजाञ्छिगंमि
 चामदृशानि बहूनि प्रम्नीय दीर्घव्यातपुष्पकरपकोद्या-
 नवनःपरिपूर्णातेकमूर्धनेजोवतो मणिपर्वतस्यैव शया-
 नस्य दामानां समुदायः । ८ । १० । ८ । दाससमुदाय-
 प्रवल्दपायानि नाशयतश्चतुर्मूर्तिर्युद्धशालिचक्रशंखामि-
 चापगदाघनेकाग्रुभस्य कुमारस्य सुन्दरपंचत्राणमदन-
 पितुर्निदोषदानानां दासदासदासभवनचानुर्यमेव सि-
 द्धयन्वद्वितीयस्य मम । ८ । १० । ९ । सिद्धयत्नद्वि-
 तीयस्य मम प्रतिकल्पकल्पं मदानसीपुष्पग्राहिविग्रहस्य
 चतुर्भुजस्य स्वर्गचक्रकरस्य मत्स्वामिनो विलेपशून्य-
 दामानां स्वदासदानदासा अस्मत्स्वामिनस्तेषां दाम-
 त्वेन वर्त्तनरूपसमीचीनप्रकारः । ८ । १० । १० । समी-
 चीनप्रकारलोकत्रये स्वयं पूर्णं दलवत्कमलनयनं सुन्दर-
 शीतलकुरुकापुगीशठकोपेनाक्तं सहस्र एतदशकमभ्य-
 स्यंतः समीचीनपदेन गृहे बद्धैरन्परिणीतस्त्रीप्रजाभिः
 । ८ । १० । ११ ॥

श्रीदिव्यमूर्तिचरणावेव शरणम् ।

तां शेषनामपि तदीयतदीयमीमा-

शेषन्वपर्यवसितां पुरुषार्थमीमाम् ।

आविष्कृतां भगवता मुनिरात्महन्त्या-

मानश्च विवृततदन्यदुमर्षमन्त्रे ॥ ८० ॥

व्यामृग्यन्वास्वकीयेष्वमलधनञ्चा वामनत्वेन चाप
 डंष्ट्रुत्वाश्रयेभाषादहितनिगमनालोकमदृश्यादिशक्तः ।
 अथवा शायिन्वयंगान्निद्रतदुत्तरितेभ्यातर्मापुष्पकान्त्या
 त्वाकृष्टः स्वीयदास्यावधि विशदयतीत्याह नाथस्य दास्यम् १॥
 इत्थं सुगिर्दिहसोर्देशि विषयमर्थनिम्बुहरेच लब्धं
 स्वानां विश्लेषभाष्यं श्रितविहितममग्रत्वभूतिं शङ्कारिः ।
 स्वापिलासव्यपन्नं स्ववितरणपरं हृदयं स्पष्टयन्
 दास्यं स्वं तस्य निष्ठां तदवधिमपि चाप्यष्टमे स्वेप्वरस्यम् २॥

इति श्रीमदश्वगीतावष्टमशतकं समाप्तम् ।

अथ नवमशतके प्रथमं परिगृहीतस्त्रीपुत्रा दशकम् ।

परिगृहीताः स्त्रीपुत्राः संबन्धिनो बांधवा अन्ये च दर्श-
 नसमये स्नेहिन इत्येव प्रेमास्पदा किमपि नास्ति अष्टौ
 दिशोऽप्युपरि च सर्वं भुक्तवन्त उपकारकस्य दासभावे-
 नोज्जीवनं विना नास्ति पश्यत सहायः । १॥ १॥ १॥ सहाया
 अपाश्रयाश्च भवंत इव बांधवा अन्ये चोपगतमैश्वर्यमस्ति
 चेन्नलृकवच्चूषेयुः शरणैकेन समतर्ह्यश्च विद्वन्तमस्म-
 त्कालमेव प्रतिभृत्पुर्ज्जीवनप्राप्तिमन्तरा नास्ति पश्य-
 तार्थः । १॥ १॥ २॥ अथै करे विद्यमाने संवत
 पश्यन्ति चेन्मंगलमिति गृहीत्वोत्तिष्ठेयुस्तमःशान्ति

दुःखहेतुः दारिद्र्ये दृष्टे हेनेति वक्तारोपि न मन्ति अज्ञा-
 नशालिकर्माऽसुगणां नाशायोत्तमधुरायां जातस्य
 दयाशालिदामा भूत्वोर्जीवनं विना नास्ति पश्यत
 रत्नकः । ९ । ३ । ३ । शरणं भवेयुर्भावकाल इत्येवं
 संपादिता ऋणं स्वीकृतवन्त इव तुच्छा भवेयुस्तदभावेपि
 तथैव वर्णने किमुत्तमधुरायां जातस्योदारगुणा एव
 शरणमिदुर्जीवनप्राप्तिमन्तरेण नास्ति पश्यत चातु-
 र्यम् । ९ । ३ । ४ । चतुरा इति स्वान् स्वयमेव संम-
 न्यमाना मधुरालापानां मधुरभोगं भुक्तवन्त एव काला-
 न्तरेऽन्यदेकं प्राप्नुयुः कंषशालिकृत्यानामसुगणां नाशा-
 योत्तमधुरायां जातस्याभिगमनशालिदासभावनोर्जी-
 वनमन्तरा नास्ति पश्यत सुखम् । ९ । ३ । ५ । नास्ति
 पश्यत सुखं हेतु मन्तमः स्मृत्वा प्रार्थिताः कति जनि-
 त्वा मृत्वा निवृत्ताः नमृच्छन्ति गन्तव्यं नगरं उत्तरमधुरायां
 जातस्योदारगुणानेवोक्तोर्जीवनप्राप्तिमन्तराऽन्यः कोपि
 नास्ति संक्षेपः । ९ । ३ । ६ । अन्यः कोपि नास्ति
 संक्षेपेणाऽवदाम महाभूमौ सर्वात्मनां च व्यापारे न
 कर्तव्यश्चित्तं बाल पश्यत हेतु दोषो न भवत्यस्मद्दोष-
 मुदायगोपस्योत्तमधुरायासुत्पन्नस्य दोषरहितगुणान-
 भ्यस्य सर्वदोर्जीवनं पश्यत गुणः । ९ । ३ । ७ । उर्जीवनं
 पश्यत गुणा इदं हेतु मायिनः पादं प्रलप्य कालप्रापना-

यमनुसंधातुं शक्तानामवश्रहितानां वर्द्धनसहायनयो
 त्तरमधुगयां जातस्योदाग्गुणान्येवाशास्य महायतया
 गच्छेदस्मात्किमपि नास्ति श्रेष्ठम् । ९ । १ । ८ । किमपि
 नास्ति श्रेष्ठं तस्मादित्येवं तस्य विचारं कर्णमलं-
 चिकीर्षोर्विरूप्यापादनवदल्पमवंधेन वृद्धिरप्यपगच्छे-
 न्महावग्ध्वजशालिग्रहोत्तमधुगयां जातं मालावट्टुजं
 कृष्णं विना नास्ति पश्यत शरणम् । ९ । १ । ९ । कृष्णं
 विना नास्ति पश्यत शरणं तस्य स्थैर्यार्थमागत्य
 भूमिभागनिगकरणाथमेवोत्तमधुगयां जातो दृढं यत्कि-
 च्चिदपि युष्मदस्त्वस्मिन्नेनचरणयोः ममर्ष्योर्जीवन मा
 विचारयत युष्माकं सकलमपि तं विनाऽन्यत्रास्ति ।
 ९ । १ । १० । किमपि नास्त्यन्यत्तस्मादिनि तदेव
 निश्चित्य मालाश्रितभुजं कृष्णं कुरुकापुरीशटकोपेनोक्तं
 दोषरहितोज्ज्वलद्राविडानामेतस्मिन्सहस्र एतदशकम-
 भ्यसितुं शक्ता उपकारका अस्माभिर्दीप्तवतः प्रागेव
 । ९ । १ । ११ ॥

श्रीदिव्यमृरिचरणावेव शरणम् ।

जाये चकार नवमं शतकं शठानि-

स्तच्छेषतानुभवसन्मतिसंमतं ।

निश्चित्य सर्वविश्वदंष्टृतया तर्माश-

मापत्सखं मणमतेति परोपदेशम् ॥ ८१ ॥

अथ हं दुःखमायां हरमति ननद ईश्वरनाशाय हूमा
 ज्ञानयादुत्तरस्यां पुरि मधुरपदारं कृतायां दयात्वेः ।
 कथं कृष्णस्य पादाभरणमिह । वना नो महायः पुमयो
 रत्नमाम्बुधानेर्वादिन इति दितं कारिमुत्तुर्भाषे ॥ ९३ ॥

द्वितीयं प्राक्कालमारभ्य दशकम् ।

प्राक्कालमारभ्य तव श्रीकृपां पंकजांगनायाः श्रीकृपां
 चावलम्ब्य तव मंदिनं सम्माज्यनिककाले कुलक्रमेण
 मार्गेणागत्य दास्यं कुर्वतां दासानां कृपां कृत्वा ज्योति-
 र्गम्यं विवृत्य तव तामरमनेत्राभ्यामवलोक्य स्वच्छत-
 म्गताम्रपर्णाशीतलकेदारुपाग्वृत निरुप्पुलिगुडो शयि-
 तवन् । १ । २ । ३ । कुले स्थित्वा वृद्धिं कृत्वा तव
 परिशुद्धदामेषु सन्निहितदाम्यं कृत्वा त्वत्स्वर्गपादमन-
 निक्रम्य मार्गे आगच्छतां दासानां कृपां कृत्वा त्वमेक-
 म्भिन्दिने हृदिप्रमाणतया वितनं त्वत्पादपंकजमेव
 गिगेवृषगं कुरु ध्वजशालिस्वर्गप्राकारपाग्वृते शीत-
 लकेदारुगोत्राने निरुप्पुलिगुडो शयितवन् । १ । २ । २ ।
 शयनकाले शयितवान्निक्वन्तं कालं शयिष्यसे त्वदि-
 व्यविग्रहचलनभनुमन्य सन्निहितकैकयं कृत्वा प्राची-
 नदाम्ये मार्गेणाऽऽगच्छतां दासानां कृपां कृत्वा तदा-
 कञ्चावतामरममिव नयनमुन्मीरय त्वमुत्थाय तव ता-

मरमवधुस्त्वं च वैशाल्यगालिलोकत्रये देवमाने उप-
 विश्वाऽनुगृहाण निरुप्पुलिगुडो शयितवन् । १ । २ । ३ ।
 पुलिगुडो शयित्वा वग्गुगमंगे उपविश्य वैकुण्ठे स्थित्वा
 स्वच्छमच्चिनमध्यमविदाय मां नियमयन्मयि कृपां कृत्वा
 भीतलगुगं लोकत्रये मंत्राभूय विरस्यमानेऽस्मासु नत्ति-
 त्वा स्थित्वा कोलादलं कुर्वन्सु स्फटिकजलमेवे प्रका-
 लयन्तिस्नग्वाधरे शोणे त्वं द्रुमागच्छ । १ । २ । ४ ।
 प्रवालसदृशस्निग्वाधरे शोणे त्वं द्रुमागत्य त्वददन-
 चंद्रिकावन्मुक्तानां मंत्रगतः किम्यानीव स्मिन् कृत्वा
 त्वच्छ्रीनयनतामरमन्त्रोर्भासमानयोः स्थित्वा कृपां कुरु
 प्रवालसमीचीनवटल्यऽवन्थ शंखयुक्तत्रयर्गोभीतल-
 निरुप्पुलिगुडो शयितवन् कवलवन्मल्लगजदुःखनाशाय
 तयाके दाहककोपपक्षिणं मंत्राग्निवन् । १ । २ । ५ ।
 दाहककोपपक्षिणं मंत्रार्थं स्वर्गपर्वतम्योषधिं काचमेव-
 वन्महाकोषो माली महामालीन्मुक्तानां तेषां नाथस्य
 कोपं कृत्वा पुरतः स्थितदाहककोपन्वानिन्नुज्ज्वलकि-
 रीट समुद्रकेदारनिरुप्पुलिगुटिमन् दाहककोपचक्रशंका-
 सिचापगदा धृत्वाऽस्मदुःखनिवर्त्तक । १ । २ । ६ ।
 अस्मदुःखं निवर्त्याव मां नियमयन्ननिमियागानवि
 तथा निर्वाहको भूत्वा रक्तदलविकसनमग्निकेदारगी-
 तलनिरुप्पुलिगुडो शयित्वा अन्माकं दामानां कोला-

हलं दृष्ट्वा प्रीतिं प्राप्यास्मासु हृष्यत्स्वंतः प्रेम्णि
 वर्द्धमान एतन्मुग्धलोकेषु पश्यत्सु त्वमेकस्मिन्दिन
 उपविशास्माकं चक्षुषोऽग्रे । ९ । २ । ७ । अस्माकं
 नेत्रयोऽग्रतो लोकाः सर्वे चरणयुगलं नत्वा वदित्वा-
 ऽऽश्रित्य स्वप्रेमपर्याप्तिं स्वोक्तिवलेनोपर्युपरि पतित्वा
 पूजयेन्न् तथा चन्द्रस्पशिगृहतिरुष्पुलिगुटिमञ्जूर्वै-
 कुण्ठम्यदेव अस्यां प्रदेशयुक्तमहापृथिव्यामत्राप्येक-
 स्मिन्दिन उपविश वैलक्षण्येन स्थलं स्वीकृत्य । ९ ।
 २ । ८ । वैलक्षण्येन स्थलं स्वीकृत्य विस्मयनीयमहा-
 पृथिव्यामत्राप्युपविशास्मासु मंगलाशासनं कृत्वा निरं-
 तरं नेत्रयुगलशीतलत्वाय वृत्तनकुसुमविमहं पिबत्सु
 पंके वालमन्स्यनीवाराणां मध्ये उच्चलन्ति यत्र समृद्धके-
 दागतिरुष्पुलिगुटिमन् मृत्युर्भूत्वा सुराणां कुलं समूलं
 च्छिन्नवदुग्रकुल्यायुधसमर्थ । ९ । २ । ९ । उग्रकृत्या-
 युधसमर्थो भूत्वाऽमराणां दुःखनाशयाऽसुराणां दुःख
 कृत्कृग्यापारविष मदीयामृतं समृद्धकेदागतिरुष्पुलि-
 गुटिमन्विग्रहेऽनुपमया कुसुमांगनयाऽन्यया भूमिदेव्या
 संवाद्यमानस्य मृदुचरणस्य कुरपापेन दासेन मयापि
 संवाहनाय त्वमेकस्मिन्दिने आह्वानमागमनं वा
 कुरु । ९ । २ । १० । आह्वानमागमनं वा कुर्विति
 बोधनं समुद्रं मथित्वन्तम आह्वय सम्यक् प्रविष्टस्य

विष्मयनीयजलनाम्रपर्णाकवटुतिवटुदेशस्य शयकांष
स्य जिह्वायां प्रवृत्तानां गाथानां महन् एतच्चैकं दशकम-
भ्यम्यन्तो विच्छेदमन्तग लोकांस्त्रीन्मितवतश्चरणयुगलं
मनस्यभ्यम्येयुः । ९ । २ । ११ ।

श्रीदिव्यमृगिचरणावेव शरणम् ।

वेधुन्वतः स्वमनुकंपितरन्तमादा-
वारवशात् भुजगाधिवर्तो शयानम् ।
स्वरोहितं हुनिरध्यात्तन नं द्वितीयं
तस्यैकरूपदयनेति च दुःस्थितोऽयम् ॥ ८२ ॥

लब्धोमंवन्यभृम्भा मितधरणिनया पद्मनेवत्वयोगा
न्मिन्याद्यैः स्वैश्चरिदैर्मन्दुदृश्यहरणाच्छ्रीगजेन्द्रावनाम् ।
तात्पर्यामो चाविहाराणिगणनिगुणमार्देन्दुभापताद्यै
दुष्कर्मान्मरुताद्यैः सुचिरकृतविद्यो माधवश्चैव्यवोचम् ॥ ८३ ॥

तृतीयमेकमहमरूपदशकम् ।

एकमहमरूपनया लोकान्मन गन्तव्यमहमवतद्वि-
तीयमाहान्मयवान्मेवहृत्पश्यामलसमीर्वितविश्वो नाग-
यणोऽस्मदुपकारकः स एव । ९ । ३ । १ । स एव विदु-
लभूमि मृद्धोद्धतवान्म एव तां भुक्तोद्दीर्घवान्मितवान्म
एव स च स च स च स एवाऽन्यन्मवै ज्ञातवन्तो वयम् ।
९ । ३ । २ । ज्ञातृत्रयीदुर्बोधार्थम्य शास्त्राणि जानन्तीति

स्वीकृतुं दुर्ज्ञेयपदार्थं तस्माज्ज्ञानं नः सर्वं हरिं नत्वा
 हानवन्तो दुःखानां च्छेत्राण्यभम् । ९ । ३ । ३ । औषधा-
 स्माकं भोगहर्षस्येति महादेवानां समुदायेः प्रलप्यमान-
 मुपकारकं श्यामलद्वयं मत्स्वामिनं कृष्णमाकाशलो-
 कं ददन्तं देवं मा त्यज पश्य मनः । ९ । ३ । ४ ।
 मनस्त्वां प्रवल्गापोद्गमयित्वा दृढमेवावदमिदं मा त्यज
 पश्य क्षेत्रप्रबुद्धपुष्पतुलसीमालस्य सदृशेन केनापि
 शुन्यस्याऽऽश्रयणम् । ९ । ३ । ५ । आश्लेषणं सौंद-
 र्यपूर्णपुष्पवद्भुजयोर्नैविड्येन करणमसुराणां क्रूरयु-
 द्धानां मथनं च समुद्रंतरमृतस्य मन्मनसस्तस्यैवैक-
 प्रकारे निधिलीभावश्च । ९ । ३ । ६ । शरीराश्रितन-
 रत्वसिंहत्वान्भूत्वैकं शरीरं तीक्ष्णनखैर्विदीर्णवान्नित्यं
 वमति यत्र महाकाशं वकुण्ठं द्रष्टुं मन्मन एकप्रकारेण
 चिंतयति नक्तं दिवं च । ९ । ३ । ७ । अत्यन्ताभा-
 वायोमे कर्मणा विनाश्यैकतया शरीरे प्रवेशाभावायो
 जीवयिता यत्र तिष्ठति वैकटो महापृथिव्यामस्ति गत्वा
 देवाः इन्त्याभ्यां प्रणमन्ति । ९ । ३ । ८ । प्रणम्य महा-
 कुमुमजलदीपप्रपानादाय बद्धमहीत्येतदधिकं तस्मा-
 दवद्यगदितानादिकीर्तं उरगशयनशायित्रालिङ्गनोपायं
 न जानामि तत्र चरणयोः । ९ । ३ । ९ । सनालताम-
 रमवामी त्वन्नाभिवामी फांतिमदीर्घपङ्क्तुमांस्त्वच्छरी-

रत्नासी दामा भूत्वा सेवमाना अमराः प्रतिदिनं कथं
स्तवानि त्वच्छीलम् । ९ । ३ । १०० । शीलेनापवि-
कस्य चरणयोरुपर्येत्कामुन्दर्दीपकुसुकापुर्गशठको-
पोक्तिमालामहम् एतदशकस्य पार्श्वम्यानां त्रिकुण्ड-
रोदणं प्रातमेव । ९ । ३ । ११ ॥

श्रीदिव्यमृगिचरणेव शरणम् ।

नागयगे मयि सति स्वभगवन्किता
नादी तन्वीन विभृता बहुमानमाना ।
आविष्कृता निरक्षयि निजशीलवता-
मन्यादशीमनुवभूव मुनिमृतीये ॥ ८३ ॥

नेकश्रीनामवत्वाजगदुदयतुमिन्ध्यापनाद्येर्गिन्दा
दानान्मोक्षस्य हेयप्रतिभटधटक्रेणियसंपातिप्रत्वात् ।
महादाहादकत्वादृषगिरिकटके मन्त्रिधानादिदृश्यैः
शर्वादेः स्वांगदानादकपि यदपतिः शालर नाह्वयान् ॥ ९५ ॥

चतुर्थमञ्जनपूर्णादशकम् ।

अञ्जनपूर्णासितेक्षणकमलकुसुमवामिन्नांगलार्थीव-
क्षःस्थलक्ष्मीव्यामोदवत् कार्यपूर्णकान्तिमत्सुदर्शनाऽऽव-
र्तयच्छंसधरदम्त त्वां द्रष्टुमभिलषन्ति मन्त्रेजम् । ९ -
४ । १ । नेत्रं त्वां द्रष्टुमभिलषन्मन्मनः संख्या ।
मारिचिन्तावन्स्थित्वाऽऽकोशति दिविपद्भिर्मुनिभिः

सर्वदा द्रष्टुमनास्मत्तुपगम्य न निष्ठेयमित्यहमाद्वा-
 दमि । ९ । ४ । २ । आकुश्वन्दापश्वाहं श्वा
 तंङितपुच्छेन निमग्नं मृत्तयन्निव मम मनः शिथिलं
 भवति वर्याये तदा पर्वतपुच्छस्य गोमसुहं रक्षितवन्नमती
 भवति कुणेति दुःखं प्राप्नोमि । ९ । ४ । ३ । उत्कृष्ट-
 निदमिति तव दाम्यं लब्ध्वा त्वलभ्यः को वेति मुग्ध
 मन्मनो व्याकुलं भवति दिविषदानवानां सर्वदा ज्ञातु-
 मशक्यमिदं न स्वामिन् । ९ । ४ । ४ । सिद्धमुत्स्य
 स्वामिन्तेऽमगोयकारकस्य मदतो ब्रह्माणं पुत्रं सृष्टवतो
 त्वाकांतिनदृग्गणयते गयानस्य श्यामलस्य चरणौ
 द्रष्टुमनित्यपति मनः । ९ । ४ । ५ । मनस्त्वां द्रष्टुम-
 नित्यस्य मन्मनमि म्भ्यं तिहितवान् देवानां सर्वेषां
 बृद्धं भाषमानप्रभज्योतिष्पुत्रतेऽद्वितीयं त्वामनुभवति
 मदं वक्त्रं प्रीतम् । ९ । ४ । ६ । प्रीत्यैव त्वामनुभ-
 वतो मम मनसोऽनप्रदेशम्यांनः प्रतिष्ठितो भूत्वा स्थलप-
 र्याप्तमन्याधिकदानवस्य वक्षो विशालं द्विधा कुर्वन्नस्य न-
 गसिद्धमुत्सिग्रह । ९ । ४ । ७ । अवयवीभूतानां पाण्णां
 नमयानां सर्वेषां प्रतिभयत्वेन म्भ्यतः स सर्वेषां पदाथी-
 तामगुप्तमार्गं देवानां सर्वेषां काण्णं कृष्णं दृष्टवान-
 म्मि । ९ । ४ । ८ । दृष्टवानम्मि मन्त्रेऽयुगलम्यापर्याप्ति
 स्यः सन् प्रार्थितपापानि यमुलं छित्त्वा दासानामशु-

तभोजनाय वाद्वात्या अवदमण्डस्यामस्वामिदाभ्योऽहम्
 १९।४।९। दामोयमिति मम पूर्णकृपां कुर्वन् महांतं पुण-
 कीर्तिमुन्दरपक्षपक्षिष्वजमन्युनं लोकान्मित्रवत्पादमा-
 श्रित्य दामस्य ममोर्जीवनस्य प्रकारः । ९।४।१०।
 अविच्छिन्नमद्गजं दिं सततं पंकपूर्णकेदारमुन्दरगुरु-
 कापुर्गीशठकोपेन शतश उक्तं पंकमिमन्मदस्य एवदशकं
 येनेव दद्याद्विविधदां भोग्यप्राणस्य । ९।४।११॥

श्रीदिव्यामृतिचरगावेव भगवन् ।

शालाधिकः श्रियमुन्मथततो दधामो
 प्याम्बोष्मते न दिशन्तेत्यनिमात्रगिरिः ।
 लब्ध्वा ततः कर्माणि तस्य कृपाकटाक्ष
 मदाजमोक्षमिति स मज्जत्य तुये ॥ ८८ ॥

लः मोक्षस्त्यभावात्तव जन्मुत्तमतापयन्तो दारणायो-
 द्भजेयन्वात्स्योदेस्यित्तत्तिलता मयिनी वृद्धभाषात् ।
 स्वेपां हृदासितायाः स्वजनवशतदा तत्र आसक्तिमुत्ता
 स्वस्वान्मित्रादिस्वभाजनवद्वति हरिश्च यमप्योद्वेगः ॥ ९७ ॥

पञ्चमं भोग्यप्राणपुरुषादशकम् ।

भोग्यप्राणपुरुषा श्रुतं चाहानं कृतवाऽत्र कियन्म-
 त्प्रागपीडाये कृजने मः कुरुत कोविद्यागता मम प्राणं
 कृष्णमुपकारकं श्रुतमागमनाय नन्दय मम प्राणमा-

हुय ददतामप्येतावदपेक्षितं किम् । ९ । ५ । १ ।
 एतावदपेक्षितं न भवति हंत कौचांगनाः कियत्पर्यंतं
 यूयं युष्मत्पुरुषाश्च द्रवीभूय क्षिश्यथ विस्मयनीयो
 नोविदः सत्यवादी न भवति कस्यापि तावदेव भवेदितः
 परं मम प्राणन्तत्करगतः । ९ । ५ । २ । तत्करगत
 एव मन पूर्णप्राणः कौचांगनाः किमप्युक्ता यूयमवगाह्य
 नृत्यथ पार्श्वे नर्वतस्तपोऽकृतवत्याः पापिष्ठाया मम
 प्राणोऽवास्ति किं किमुक्ता धगमि युष्माकं शिथिलाक्रो-
 शशब्दाच्छ्रुत्वापि । ९ । ५ । ३ । कूजितशब्दं श्रुत्वा-
 प्यस्मत्कृष्णो मायी नाविर्भवेदुपजृम्भमाणशब्दान्मा
 कुरुत यूयं युष्मन्पुरुषाश्च मथुर्यः वाङ्मनः कर्म चा-
 स्माकं नैवेव शरीरं प्राणश्च मध्ये स्थित्वा क्षिश्यति ।
 ९ । ५ । ४ । मध्ये स्थित्वा परिभ्रमंत्यो मदीयशारिका
 युष्मत्स्वभावे कोप्यतकाशो नास्ति मा कूजन इंद्रजा-
 लानि प्रदृश्य मां सप्तलोकौ स्वीकृतवानस्मल्लक्ष्मीवक्षा
 अस्मत्प्राणं भक्षितुं सम्यगव्यवमितः । ९ । ५ । ५ ।
 समीचीनं विचार्य मया वद्धिन वालगुकशाव मथुर-
 शब्दं त्वमव्यक्तं मा कृथाः मम पूर्णप्राणः काकुत्स्थ-
 स्त्वद्रक्तान्यगदशाधग्नयनकम्बरणवांस्त्वत्स्मिन्मध्या-
 मरुरूपवान्नक्षेत्रं कृत्वा विश्रितो जातः । ९ । ५ । ६ ।
 संक्षेपं प्राप्य विश्रितस्य मुंदगतामग्मनयनस्य रक्ताव-

रस्याम्लानमदीयनीलमाणिक्यस्य कृष्णस्य मायिनः
सदृशं नम्रचापेन विद्युता युक्ता मेघमंवा मा प्रदर्शयत
गुप्सद्दृपं मम प्राणस्य तत्काल एव । ९ । ५ । ७ ।
प्राणस्य तत्काल इति गुप्मान्याचितवन्त्या मम वयं
पिकवालाः कृष्णस्य नामान्येव कृजित्वाऽनाशयत
दधिपथ्युपिनोदनेन दुग्धोदनं च दत्त्वा वार्त्ताभ्यामकृ-
णस्य समीचीनसंपदमभोजयत स्वभाववतः । ९ । ५ । ८ ।
स्वभाववद्भ्रमरः सह भ्रमरविशेषा गानं मा कुरुत वण-
जले कुंतवेधसदृशो भवति गुप्सद्गोप्यध्वनिः शीतलम-
हाजलतटाके विकसितनामगससदृशविशालनेत्रः कृष्णो-
ऽस्मत्प्राणमपहृत्य विश्लिष्य गतः । ९ । ५ । ९ । गंतु-
मुद्युक्ता वयमप्यस्मदाकाशदेशवत्तेकीभृता अभूम केदारे
समीचीननारदसमृद्धाः संघीभावेन किमितः पद्माभ-
रणमनीचीनशरीरं कसेण गन्तुमुद्युक्तं समृद्धसमीचीना-
नंदं प्राप्य सर्वत्र समृद्धं भवति । ९ । ५ । १० ।
आनंदं प्राप्य सर्वत्र प्रवृद्धमनेककल्पं स्वस्य गुणं
स्तोतुं स्वस्य कृपां कुतवतं मायिनं सुन्दरकुरुकापुगी-
शठकोपोके मह्य एतस्य नवभिरेकस्य त्रयोलोकाश्च
द्वयुः । ९ । ५ । ११ ॥

श्रीदिव्यमूरिचरणादेव शरणम् ।

आत्मन च तदनात्मपरिग्रहात्

इहा च तन्मग्नदुपदार्थजानम् ।

आमन्त्रहानिकनयावसितस्सुमनो

दुःखेन दुस्महत्तरेण स पचमेभुत् ॥ ८९ ॥

प्रागसद्वृत्ता मादृषि च सुविशदत्वेन भव्यत्वयोगा-

द्वेनोदितस्वभासादधुक्लजननाश्रीलरत्नाभमूर्त्या ।

हृणन्वादनजटुस्त्वान्परमार्तितया चेश्वरं संश्रिताना

मून धोमाञ्जुतामरः स्वगुणगोष्मसम्भारकं सर्वदर्शी ॥ ९७ ॥

पटं द्रवति हृदयं दशकम् ।

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

द्रवति हृदयं हा आत्मनो दुर्भरः सन् प्रवहत्यभिनि-
वेशश्च हा किं कुर्या भक्तोदं वीथीषु सर्वासु कल्हागसु-
गंघिननिष्कादकर्मसादृश्य मायिनो मायायाः प्रति-
स्मृतिः । ९ । ६ । ३ । प्रतिस्मृतिप्रतिवचनं मनो-
भिर्दुः समुद्रवति कर्मग्राहिगुणे गायमानेपि दह्यते मम
पुण्यप्राणः सगःशालिसुदगेद्यानमुदग्कादकर्ममत्पितः
स्मर्तुं न शक्नोमि मया त्वदास्यकण्ठम्य प्रकारम् । ९ ।
६ । २ । प्रकारेण मनो वंचयित्वा प्रविश्य मां द्रवीभुतं
कृत्वा मम प्राणो भुक्त्वा मम प्राणं भुक्तवतः संपन्नमृ-
द्धोद्यानमुदग्कादकर्ममत्पितुः कालमेववर्णम्य तस्य
कषटं ज्ञातुं न शक्नोमि । ९ । ६ । ३ । ज्ञातुं न शक्नोमि
स्वम्यातः सर्वेषु लोकेषु निष्ठन्सु मार्गेण स्वयमपि तत्र

तिष्ठत उपकारकस्य पद्मिलवामिनोद्यानसुन्दरकाद-
 कर्मनिपतुः शुद्धमत्पूर्णप्राणभोजन श्रीकृपाम् । ९ । ६ ।
 ४ । श्रीकृपां कुर्वन्निव मदनः प्रविश्य रूपं च पूर्णप्राणं
 च सहैव भुक्तवतः श्रीममृद्धोद्यानसुन्दरकादकर्मनिपतुः
 श्यामलवृद्धिमद्विप्रदस्य मत्कृष्णस्य कपटानि । ९ । ६
 ५ । मम कृष्णस्य कपटे ममज्जर्भवति तेन कृष्णेन
 भुक्तस्य मम पूर्णप्राणस्यर्जिषमिदं शुद्धावलोकनं प्राप्य
 प्रलप्य नक्तं दिवं मत्कृष्ण इति तत्कादकर्म स्तोति । ९ ।
 ६ । ६ । कादकर्म स्तोति नदनः कृष्णेति वदति प्रेम-
 व्याधौ वर्द्धमाने स्मृत्वा द्रवीभूय नश्यति दाम्ब्यरगिगृही-
 तवन्मदात्मानं भुक्तवता माविता भुक्तादशिष्टतां प्राप्ते
 मम पूर्णप्राणो भुक्तां प्राप्य । ९ । ६ । ७ । स्वीकारं
 भुक्तवानित्येतद्विनाऽऽगत्य मम प्राणं स्वयं भुक्तवान्
 प्रतिदिनमागत्य मां कात्स्न्येन स्वयं भुक्तवान् नील-
 जलमेव सुन्दरकादकर्मनिपतुर्दाम्यं न भवत्यनुभूतं
 मत्पूर्णप्राणेनानुभूतम् । ९ । ६ । ८ । कस्य प्राणेनाऽनु-
 भूतं मत्प्राणेनाऽनुभूतं महादलतामरसनयनस्य पत्न्या-
 धरस्येकनीलवर्णमेवमदृशस्य कादकर्ममदिशालिनः
 श्रीमोदय्यवच्चतुर्दीर्घभुजस्य देवज्ञागरस्य । ९ । ६ । ९ ।
 समृद्ध त्वां गिलामि पश्यामि चेदित्यादं प्राप्ते मां
 विना मत्तः पूर्वं मनोगन्धं कृत्वा स्वयं मां कात्स्न्येनापि-

बन्धमेवस्य सदृशः कदाकरोपिता त्वगवानेव । ९ ।
 ६ । १० । कठिनो भूत्वा कंसं हतवन्तमुपकारकं ध्वज-
 वत्प्राकारमुन्दरकुसुकापुगीशटकोपेनोत्ते रूपपूर्णं सहस्र
 एतद्गङ्गेन जन्मान्तं प्राप्नुयान्नाशं पश्यतास्मन्मृग-
 दृष्ट्या । ९ । ६ । ११ ॥

श्रीदिव्यमग्निचरणावेव शरणम् ।

स्वस्यामतामगणयन्स्वयमर्थयित्वा
 स्वं प्राप्य हर्षचित्तशो हरिर्मित्यवन्तात् ।

पच्छोलमन्त्रभवदस्य तदेव देवा-

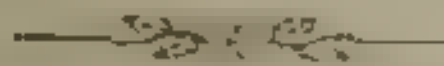
त्वंन्मृत्यु म इतमना व्यसनी च षष्ठे ॥ ८६ ॥

आश्वयेदान्वितत्वाद्विद्वत्तितया नान्तगत्यत्वभूम्ना
 शक्ये शक्त्यभूम्ना जयदत्ततुनया भग्यताकर्षकत्वात् ।

औदार्यादेर्गिशष्टादौ च नवरत्नो रत्नणे तीव्रसद्भा-

द्विस्मर्तुं नैव शक्यो हरिरिति शठजिह्वंस्त्रजेतारमाह ॥ ९८ ॥

सप्तमं मत्मागर्तीरोद्यानदशकम् ।

मत्मागर्तीरोद्यानांतःसमुद्रपरिवाहमुक्ते आहारम-
 निष्यात्र प्रीत्या रत्नमाता रक्तपादमुग्धनाम्नास्तिरु-
 मूलिकले वसन्तो मधुपूर्णमुन्दरतुल्यवीककीगीटस्यास्म-
 त्कम्पनत्तकस्य मम दूता भूत्वा युष्मन्गात्री मम शिरसि
 योजयन् युष्मदीयेः । ९ । ७ । १ । युष्मदीयविशेष-

मप्राप्य त्वयं युष्मत्पुरुषाश्च नैश्विन्प्रमयाः साग्सनं-
 वाः सुन्दरमुल्लिङ्गलवानिना मदीयानामपवादं प्राप्यात्र
 किं मेव न चापमानं प्राप्य स्वीयेः मद तत्र वर्त्तमानस्य
 स्वम्योचिता न भवामः पृच्छत । ९ । ७ । २ ।
 उचिता न भवामः पृच्छत तटाकजलमुग्धे आहारं विचि-
 न्वन्तो वक्रसंवा साग्सनंवाः शीतलमुल्लिङ्गले नित्यं
 वसतो रक्तकमलकुसुममदृशतयनशयपादस्य रक्तस्नि-
 ग्धावरस्य तत्कमलपत्रमदृशश्रीविग्रहस्य स्वामिनः ।
 ९ । ७ । ३ । श्रीविग्रहवतः स्वामिनः कृपापया मया
 विसृष्टा दूता भूत्वा निरुमुल्लिङ्गलाभिषृद्धिमन्नगरद्वारि
 स्थिताः सुन्दरमेवाः श्रीविग्रहं तस्यानुग्रहाणेति वदत
 चेद्युष्माकं स्वनिग्रहकांतिं दूरीकृत्य विशदाकाशं
 निराकुर्यात्किम् । ९ । ७ । ४ । विशदाकाशं श्रीं
 प्रशब्द्यामित्रकमदृशविषृद्राममानकान्तिमन्मेवास्मि-
 रुमुल्लिङ्गले नित्यं वसतः कांतिमत्तजसो विशदा-
 काशश्रीदेशवतः कृपापाया मम मनसि नित्यं वसतो
 मधुकणवर्पणकेशस्य महत्वारयं वदत । ९ । ७ । ५ ।
 दूतवाक्यं वदत परिशुद्धशब्दमुत्वा भ्रमामंवा पुष्पेणुद-
 ष्य मधुपानस्य योगोद्याने मुल्लिङ्गले नित्यं वसतो नारी
 स्वस्य वक्षसि निवेशितवतो मन्मुखवचनं दूतवाक्यं वदत
 चेत्कांतिमद्रलयानि वदन् न । ९ । ७ । ६ । कांतिमद्र-

लयाणि वस्त्रं चाशय दुस्नग्वापाया मम भुजो त्यक्तवन्तं
 व्यापकोनि निरुमुलिकले नित्यं वसन्तं पंकजाक्षं कां-
 तिमन्त्रवालापरं दृष्ट्वैकस्मिन्निदवस एकां परिशुद्धवातां
 विपुल्योद्यानमुखकोचसंवात्ममैकां संवदत । ९ । ७ । ७ ।
 ममैकां वदत महायानमुख आहारं विनित्य निताडादं
 संलिप्यतो भ्रमरमंवा भ्रमरविशेषा घनत्वशालिदृष्टा-
 कारः पशितो व्यापे निरुमुलिकले नित्यं वसतः क्षेत्रशा-
 ल्यतर्माविग्रहस्य सुंदरतुलसीकिरीटस्य । ९ । ७ । ८ ।
 सुंदरतुलसीकशिगमः स्वर्णचक्रहस्तस्य जलधृतवालसा-
 ग्ननिरुमुलिकलस्वामिनो धृताभरणस्तनवैवर्ण्यं प्राप्य
 मयोभयोः कुसुमनयनयोजले पूर्णं स्वयं स्वमादाय दूरी-
 भयनं दया न भवतीति वदत । ९ । ७ । ९ । दया न
 भवतीति वदत महाजलमुख आहारं विनित्यनंदोत्पा-
 दाय संश्लिप्यन्तो मृदुगतयो हंसा अतीव शरीरे शैविल्यं
 प्राप्य वस्त्रमंमनमपि प्राप्ताहमंतःस्वरूपताशाभावाय
 निरुमुलिकले वसतः । ९ । ७ । १० । विच्छेदमंतरा निरु-
 मुलिकले नित्यं वसदुज्ज्वलतेजोविच्छेदशून्यसुंदराव्य-
 क्तोक्तिश्रुकात्तापायाः प्रत्यपितोक्तिरूपं च्युतिरहितसुंदर-
 कुरुकापुर्गीशठकोपेन सादरमुक्ते च्युतिरहिते महस्य एत-
 दशकं व्याधि चिच्छिद्यन्त । ९ । ७ । ११ ।

श्रीदिव्यमूरिचरणापेव शरणम् ।

स्वीये वियोगिजनहं शुनिजाभिरुपे

विस्मृत्य मीयत नैतयेमनस्सुदेव ।

अर्थाद्वरः कचन न प्रोतरी रनाप

दृते चरार विदगानि रमतमं सः । ८५ ॥

रम्यत्वात्तर्हीतुल्यस्पात्रिनजनमहितेन पद्यात्तयायाः

स्यामि वासुन्धरं योनिगिति कचनतः श्रीः रम्यातिरिक्तवर्गः ।

पुष्पदयामन्वभृता रयनरगमुच्यन्वायुचन्वाद्देवैः

शोभिर्धामाच्छटागिन्दकमुच्यन्वायुचन्वाद्देवैः । ८६ ॥

अष्टमं निवर्त्तकम्य पापाभिधानदशकम् ।

निवर्त्तकम्य पापाभिधानासंनःकरणे तं म्याशचितुं
मनस्यध्यवसाययुक्तचितानां पश्मिलवच्छीतलकुसुमो
द्यानपान्वितस्य निरुतावापुम्यलम्बोपमपेगोपायोस्मि
किं पापिदम्य मन । ९ । ८ । १ । लतासुंदराकदम्बको-
कनदांगनावल्लभस्य निशितकुंतविशालनयनमुच्यन्ती-
लावल्लभस्य मन्तो नित्यवानम्वान इद्यानपान्वितनि-
रुतावापि दासस्य ममोपदमनप्रानिकालः को व ।
९ । ८ । २ । को वोपगमनप्रानिकाल इति सर्वदा व्यापगं-
तचितानां विना नयनजयानि स्यास्यामि अवप्रगति-
श्रीतागवगवायस्याने निरुतावापि सभायां प्रोशान्येकं
विद्यां न जानामि । ९ । ८ । ३ । दिवजान्वा न जानामि
मम विद्यमानानहमपि विच्छेदरविनशम्यकर्म कर्तुं

प्रविशं देव्यर्पुर्गङ्गमुमोद्यानपरिवृते निरुतावायि ग्वङ्ग-
 मङ्गविशालतयनमुग्धनीलावल्लभ । ९ । ८ । ४ । बह-
 मस्य कुलनांगनाया भृश्वंगनायाश्च निर्वाहकस्य लोके
 प्राणिनां देवानां सर्वेषामपि व्योमनिर्वाहकस्य सादरनि-
 त्यवसम्भानं निरुतावायं नेत्राभ्यां परिपूर्णं हर्षितो भवि-
 व्याम्यत्र कदा वा दृष्टेव ९ । ८ । ५ । दृष्टेव हृष्टे भविष्यतोऽत्र
 कदा वा तयने भक्त एव तव भूत्वा निर्वृतोद्दमवद्यं विना
 भ्रमगुणेषुषोद्यानैः परिवृते निरुतावायि त्वीकृत्येव
 नित्यं सत्तन्महोपनायक । ९ । ८ । ६ । नायकीभूता-
 न्मदानन्देर्धर्मि गृहीतवत् देवासुरं संहतवन् लक्ष्मीवल्लभ
 नावायि नित्यं वसन्मम नारायण पूर्ण हा हा दासोय-
 निति कृपां कुरु । ९ । ८ । ७ । कृपां मा कुरु वा कृपां
 कृत्वा दानं मां पदार्थं कृत्वा त्वत्स्वर्णचरणयोरधः प्रवे-
 शाय म्थावय वाऽज्ज्ञानं विना तव मन्मनसि स्थापनाऽ-
 नुगुणं वेशयमेव प्रयच्छ सुन्दरनिरुतावायि मदीयदेव ।
 ९ । ८ । ८ । देवानां मुनीनां सर्वदा दृष्टुमशक्यस्य
 त्रयाणामादौर्गङ्गत्रिलोकीनिर्वाहकस्य देवस्य सादरनित्य-
 वसम्भानस्य निरुतावायः के वोपगमनं प्राप्नुयुरितः
 परं हंत । ९ । ८ । ९ । हंतोपगमनप्राप्तिकालः कदेति
 सर्वदा चित्ते शुभितः श्रियःपते इत्याह्वयामि गुच्छपूर्ण-
 दृष्टुमोद्यानैः परिवृते निरुतावाय्यागत्येव नित्यं वसन्म-

हामणिवर्ण । ९ । ८ । १० । वर्णवन्मणिगृहसमीचीन-
नावायि वामिनं दृष्ट्वाकारमुंदरकुहकापुगीशठकोपम्य
गीतिवर्णव्राविडसहस्र एतदशकमभ्यस्यतो भूमि परि
पालय परिमलेन वामिना भवेयुमंडिकायाः १९।८।११।

श्रीदिव्यसुरिचरणांशु शरणम् ।

ईशे समाजिगमिष्यन्त्यार दूनवाक्यै-

स्तावद्विलंबममह-मुनिरम्य भौमम् ।

देवानुपः कर्मणि देशांशेषभारा-

द्यायां कंदन्यर्चिमायैपदष्टमेन ॥ ८८ ॥

वर्द्धमध्यत्वयोगादपि च सुर्वोदनश्रीवचोवाच्यभावा-

दृष्ट्वाद्यैर्धर्मयोगादयतरणदशास्राहचर्याव भवतुः ।

संघातुत्वात्सुचोयप्रददुग्तिहृत्त्वान्समामतभावा-

लभ्याः श्रीशं शटारिः प्रययानि च सुमज्जानिभावेन नाथम् १००

नवमं मल्लिकापरिमलितदशकम् ।

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

मल्लिकापरिमलितदक्षिणानिलो वाधते हा मुंदरकु-
हंजिम्बगे वेधयति हा गच्छत्किरणा संध्या मोक्षयति
हा रक्तवर्णसमीचीनमेघास्नशंति हा दलरन्मुंदरतामरस-
नयनेन स्वामिना गोपपंभेण निहर्षभेण मन्मायिना
संश्लिष्टाभ्यां स्तनाभ्यां भुजाभ्यां प्रवेशस्थानं न जा-
नीमोऽमहायाः । ९ । ९ । १ । प्रवेशस्थानं न जानीमो-
सहाया हा घोषं कुर्वाणा पंथा दक्षिणानिलो वेणुर्हा

स्थित्वाधिका संध्या सुन्दरचंदनं हा पंचमो यथिकाशी-
 त गोनगनिलो हा विस्तीर्णा भूमिं सुद्वोद्धृत्य भुक्तोद्दीय
 भित्वा सर्वत्र रक्षन् गोपो मायी युद्धभूमावसुगणां मृत्यु-
 नागच्छत्यथ स्थित्वा मत्प्राणरक्षणस्योपायः को वा ।
 ९ । ३ । २ । अथ स्थित्वा मत्प्राणरक्षणस्योपायः को
 वेत्योः कुचयोर्नम्रीभवतोः मूक्षममध्ये भज्यमाने
 दुःखनदानंगमं कृत्वा शरीरेऽवगाह्य त्यक्त्वा मां विसृज्य
 वि-येती कृष्णः कपटोऽद्वितीयनालसिंहो मन्मायी
 न गच्छति तामग्ननवनो रक्तावरश्च नीलशीतलमहाक-
 चाध्वरगो भुजा पापिष्ठाया मम मनस्येव स्थित्वा
 वासते हा । ९ । ९ । ३ । पापिष्ठाया मम मनस्येव
 स्थित्वा वासतेऽदो उत्तगनिलः शीतलोत्तगनिल उष्णा-
 निलो हा आद्रिवमाणशीतलो विधुरुष्णनिधुर्हो मृदुकु-
 सुमशब्दयोगशय्या हा पक्षसुंदरपक्षिमदेवभृंगमर्द्दित-
 मत्स्वीन्व सुन्दरपुष्पमिदं हा प्राणस्य भगे न प्रकाशऽ-
 म्माकं मनोपि सहायो न हा । ९ । ९ । ४ । अस्माकं
 मनोपि सहायो न हा गोप्रवेशवत्संध्या च भवति हा-
 म्माकं गोपम्य स्वहृदयं पापाणो हा तस्य मधुरो वेणु-
 वायते हा अस्माकं सहाया इत्युच्यमानाः सख्यश्चास्म-
 त्पुत्रं तस्य मुह्यन्ति अस्माकं पूर्णप्राणस्य रक्षणस्योपायः
 कस्तस्य कृपालाभकालो दुर्दम एव । ९ । ९ । ५ ।

तस्य कृपायाभकालो दुर्लभो हा तस्य कृपाया
व्यतिरिक्ताः कृपा न भवेति तत्कृपायाभपर्यन्तं प्राणो
न तिष्ठेत् वाविका दिवसस्य मध्या न मनोपि न
पश्यामि शिवेन सह ब्रह्मणोदारश्रीदेव्या चाऽऽश्रितः
श्रीदेहो मन्प्राणं वाधते केतःपरं प्रवेशस्थानं किं
करिष्यामि कस्य किं वदामि मातरः । ९ । ९ । ६ । कस्य
किं वदामि मातरः पूर्णप्राणस्य परिमाणवान्न भवत्ययं
तीक्ष्णशीतलोत्तरगानित्यो मेघनमानविप्रदेगास्मत्कृष्णेन
कपटेनापहृतं तदतद्वायं मनस्तन्मथल एव श्रीमदगरु-
धमो वाणातंत्री पंचमः शीतलार्द्रचंदनम' गोड्य युद्धो-
न्मुखोत्तरगानित्यशीतलमल्लिकाकुटुमनर्वागवर्गमलं गृही-
त्वा वाति हा । ९ । ९ । ७ । नवीनपरिमले गृहीत्वा
वाति हाऽभिवर्द्धमानबालोत्तरगानित्योऽल्पो गन्ताकाशो
हा तथा संश्लिष्य गतस्याऽस्मत्कृष्णस्य कपटः कृष्णा-
त्कर इतः परं तदुपरि मधुपरिमलमल्लिकाग्रयितमाला-
सुन्दरार्द्रागगगमन्तदुपरि पंचममंतर्भाव्य तथा संश्लिष्य
मधुरकृपावद्गोपीनामेव वाद्यमानतन्मधुस्वेणोरेव नोजी-
वाम्यहम् । ९ । ९ । ८ । वाद्यमानतन्मधुस्वेणोरेव
नोजीवाम्यहं तदुक्ता मध्ये मध्ये स्वयं कृतालंकादृ-
त्यकुत्रेवाभ्यामंकमुक्ता परिशुद्धालापरीतिभिन्कमन्यो-
क्योन्मादप्राति मुने भासयित्वा कुशित्वा कुशित्वाऽ-

दशमं व्यामोहवन्तदशकम् ।

—>>००<<—

व्यामोहवन्तमुपगम्याश्चिन्योर्जीवन पापनाशाय दि-
वसे रामो कमलकुसुमं समर्प्य गृध्र भागवदन्वयमानप्राका-
रपारिवृतश्रीकृष्णपुरं वटस्यापारि शयितम्य चण्डगुण-
लग्न १९।३०।१। मधुविकानवन्कुमुमानि समर्प्य गृध्रमा-
श्रयत कर्कटाश्रितकेदारपारिवृतपारिस्तामसीवे रजतनि-
मितप्राकारपारिवृतश्रीकृष्णपुरमनुसंधाय प्रतिदिनं प्रग-
म्य वर्द्धध्वं भक्ताः । ९।३०।२। भक्ता गुप्ताकं
दुःखनिवृत्तये गृध्रमेकाभूय विकस्वगम्लानकुमुमानि
समर्प्य गृध्रमाश्रयत भ्रमन्गानयुक्तोद्यानपारिवृते श्रीकृ-
ष्णपुरेऽडनायकममस्वामिर्नमेव । ९।३०।३।
मृगाशोथिल्यकुत्रयनमुग्धनीलानायकं मधुम्लानिशू-
न्यकुमुमानि समर्प्य गृध्रमाश्रयत आकाशादप्रकाश-
पारिवृते श्रीकृष्णपुरे स्वयमादरवान्मन्मथी शरणं भवेत् ।
९।३०।४। शरणं भवेत्स्वचरणनमाश्रितानां सर्वेषां
मरणं भवति चेद्वेकुण्डप्रद उपकाङ्क्षो रक्षापर्यन्तप्राकारप-
ारिवृतश्रीकृष्णपुरधर्मीपतिः स्वस्मिन्ननुक्तानामनुगामी
भवेत् । ९।३०।५। अनुगमो भवेत्स्वचरणममा-
श्रितानां सर्वेषां शोणदेमदेदहिग्नयोदगविदारकः मन्मथी-
नरवर्गनिर्मितप्राकारपारिवृते श्रीकृष्णपुर आदरवाक्षिणे

स्वस्य सत्यानां सत्यः । ९ । १० । ६ । सत्यो भवेदा-
 दत्वाश्रयतां सर्वेषां मिथ्या भवेद्बहिरेवाश्रयतां सर्वेषां
 केदारे यत्र मनस्यविशेषा उच्चलन्ति तत्र श्रीकृष्णपुरे
 गुरुद्वये निवेशयतां सन्निहित एव । ९ । १० । ७ ।
 सन्निहितो भवेत्स्वचरणममाश्रितानां सर्वेषां व्याविश्व
 त स्पृशेन्नम निवर्त्य नियमचेन्मगिरुवर्णविगचितप्राका
 रगन्धितश्रीकृष्णपुरे प्रणमत प्रत्यहं परमेष्ठिपादम् । ९ ।
 १० । ८ । पादे प्रत्यहं सेव्यमाने निवर्त्तन्त दुःखम्
 अवद्यं न स्पृशेन्मम त्वितः परं कान्यूनता वेदजिह्वाद्विय-
 माणश्रीकृष्णपुर आदिमाश्रितानां दुःखं नास्ति । ९ ।
 १० । ९ । नास्ति दुःखम्मम त्वितः परं का वा न्यूनता
 कमलांगनानादग्यामस्थानश्रीवक्षस्कस्य शिलाविनि-
 मितप्राकारगन्धितश्रीकृष्णपुरेऽभिहिते सर्वकालं दुःखं
 पार्श्वं नाश्रयेत् । ९ । १० । १० । अम्बनिकटाश्रयणं
 पापानां संगनिवृत्तिमपेक्षमाणा गृहदैर्घ्यवत्कुरुकापुरी-
 शटकोपोक्ते गानरूपद्राविडसहस्र एतदशकं गीत्वा
 ननिन्वा प्रणमत तस्य चरणौ । ९ । १० । ११ ॥

श्रीदिव्यमृगिचरणावेव शरणम् ।

प्रानिषदानममयोयमिति प्रकाश्य

स्वस्य प्रियं महति कृष्णपुरे नमन्नम ।

ईशं यथाशक्तमाश्रयतेति हर्षा-

दन्योपदेशमकरोदशमे मुनेन्द्रः ॥ ९० ॥

मर्चनेष्टरास्त्रहोयैरपि च जगद्वनद्वग्दुषण्दाधिवन्धा-
 त्रैलाय' षट्मन्वादनृतचिन्तायाः प्रकम्पुमिन्धभाषान् ।
 दामानां सत्यभावादनिम्पुननतयाथा जगत्काण्डा-
 च्छ्रीमान्नेत्याप्रतीक्षो भवभयहरणं चैन्यभाषोच्छुद्धादिः ॥ १०२ ॥
 इत्थं सर्वकवन्तुं चिरकृतकुरुणं शीघ्रमिन्तुं पतित्वा-
 त्मस्वन्वादिशितारं स्वगुणगणितमसंस्कारकं प्राह कुरुणम् ।
 विस्मर्तुं चाप्यशक्यं षट्कुरुणसु विस्मरणीयं मयन्या
 लभ्याक्षिप्तं स्वसिद्धिमुग्रममयमनेहमतीतं मुनिवम् ॥ १०३ ॥

इति श्रीमद्भृङ्गीतो नवमशतकं समाप्तम् ।

अथ दशमशतके

प्रथमं सनालतामरसदशकम् ।

सनालतामरसतयाकालंकारकेदाग्निरुमोहूरि नित्य-
 मादरं कृत्वा सम्यक्प्रीत्या वर्त्तमानागुर्निगमकमुज्ज्व-
 लुष्टयवंतं वक्रकेशं कमलनयनं स्निग्धाकरं कालमेघं
 विनाऽन्यैकया शून्याः स्मो गत्या । १० । १ । १ ।
 शून्याः स्मो गत्याऽन्यैकया सर्वजन्मस्वपि मधुरशी-
 तलतुलस्यलंकारमालस्य महस्यनाभवतः स्वाग्निः
 सामीचीन्यशालिचतुर्वेदीवृद्धिस्थाने निरुमोहूरि समी-
 चीनचरणकटकस्य तस्य चरणच्छायायाकमेतरेण
 वयम् । १० । १ । २ । विना वयमेकशरणस्था न

शून्या इत्येवमाकुश्य स्थित्वा चतुर्मुखदराभ्यां देवेष्व-
 त्पमाणेषु जित्वा त्रील्लोकावक्षित्वा मंचरतस्मिन्-
 रुमोहुरं सम्यग्वयमितः परमुपमर्षामोऽस्माकं दुःखना-
 शाय । १० । १ । ३ । दुःखनाशायाम्मानागत्य रक्षे-
 त्येवं स्तुत्वा प्रभाशालिज्योतिर्देवेषु मुनिषु चाऽनुवर्त्तमा-
 नेषु वैशाल्यशालिनागशयनशायिनस्तिरुमोहुरि दुःख-
 नाशाय चरणौ स्तुमो भक्त आगच्छत । १० । १ । ४ ।
 भक्त आगच्छताम्प्रभावज्योतिष एकाद्वितीयकार-
 णम्याडे त्रिलोकीं मितवत आभरणे तिरुमोहुरि अष्टासु
 दिशासु मधुरेशुभिः सह महानीवागणां वृद्धये स्वीकृतं
 मंदिरं पत्तिकम्यात्र करवाम नृत्यम् । १० । १ । ५ ।
 नत्तकम्य गोपालस्य भीमाचागणां प्रवलासुराणां
 मृन्योः स्तुवतामम्माकममराणां मुनीनां च प्रियस्य
 समुद्रभीतलजलप्रदेशलमुद्धिकेदारपरिवृततिरुमोहुर्यात-
 न्य नामन्मचरणौ त्रिताऽन्येन शून्याः स्म शरणेन ।
 १० । १ । ६ । अन्येन शून्याः स्मः शरणेन विपुलम-
 हाप्रकृत्येकप्रभृति परतो जलं मृद्धा तन्मार्गेण प्राचीन-
 मुनिप्रभृतान्मर्वान्देवैः सह लोकान् कुर्वतस्मिन्ममोहुरं
 पत्तिोऽम्मासु प्रदक्षिणं कुर्वाणेष्वस्माकं दुःखं निवर्त्तत
 त्वग्निम । १० । १ । ७ । दुःखं निवर्त्तत त्वग्निमुप-
 गम्यागन्व दामाः प्रणमन्तीन्नन्यथालुद्यानच्छविमत्त-
 दाकालंकागकांतिमत्तिरुमोहुरि नामसहस्रवत्प्रवलागक्ष-

मानां प्रविश्य मजनस्थानं दशमप्रवृत्तमरकतमणि-
तटाकमेव । १० । १ । ८ । मणितटाकचरणस्य विह-
स्वग्नयनस्य प्रवालगताधरगम्यालंकारगणानि ननुर्दीर्घ-
जस्य देवस्यासुगणां मदाच्छेदने महासमर्थस्य दिव्य-
वामस्थानधृतोद्याननिरुमोदुगं सन्निहितमस्माकं समी-
चीनशरणं वयं प्राप्ताः स्मः । १० । १ । ९ । अस्मदा-
श्रितं समीचीनं शरणमस्माकमिति समीचीनामगः क्लृ-
शदेभ्यः प्रवत्तासुगेभ्यो भीता गत्वाऽऽश्रयेषुश्चेत्कामरूपं
गृहीत्वा वृद्धिं प्राप्य रक्षतस्मिन्नरुमोदुगे नापेवाभ्यस्य
चिन्तयत स्तुतास्मदीयाः । १० । १ । १० । स्तुताऽ-
स्मदीया इति स्वयं कुम्भनर्तनं कुर्वतं नर्तकं कुम्भापुरी-
शठकोपस्यांतरंगकैकयेष्वनुत्पद्यमानं गतदुर्गतिरुमो-
दूरः समर्पितं दशकमिदं स्तोतुं शक्तानां दुःखं निवर्त्तत ।
१० । १ । ११ । श्रीदिव्यमूरिचरणांश्वं शरणम् ।

आद्यं प्रतिमस्य शतकस्य मुनिम्वयात्रा
निश्चिन्य वर्त्मन सहयमपेक्षमाणः ।
जाप्तं हितजमहितान्छिदमनुत्तरं
मोहूरधराशमूरैरिणमश्रयम् ॥ ११ ॥

देव्यानां नाशकत्वादिभूतनुत्तमि हर्माणि भावाणां पित्रा
त्मगोर्धने शयन्वादिभ्यश्चिकषण्येति रुद्रस्य भारत ।
लोकानां मधुमायादशम्यमुत्तनाश्रान्तिर्हर्माण्यमुन्ने-
राकारैः सद्रतिस्त्वया लज्जननुत्तमि भूति देवाभ्यवापि ॥ १२ ॥

द्वितीयं नश्येयुर्दुःखभूतानि दशकम् ।

—००००००००—

नश्येयुर्दुःखभूतानि सर्वाणि केशवेत्युक्तौ प्रतिदिनं
 कृत्कर्मकारिणो मृत्योर्भूत्याश्च सर्वायागमनाय न श-
 क्युर्दुःखवदुःखशयनादम्बतो भृंगवोषवत्तटाकवत्केदा-
 रानंतपुरं नगरं प्रविशताद्येव । १० । २ । १ । अथ
 गन्वा प्रविशथ चेन्ममजन्ममव्ययवश्यं न स्पृशेत् पर्व-
 तमदभंगेदमसीधे कुरुदत्तकमहितनिविडपुत्रागयुक्तच-
 त्वमविन्फार्युद्यानानंतपुरनगरमाविनो नामेकमेकसहस्रं
 स्यादन्मंदधनामुपगितानां ग्राम एव । १० । २ । २ ।
 संचाम्यति पक्षिणं ध्वजश्च स एव लोकं सर्वं भुक्कोद्गी-
 णवतो वानस्थानं शीतलमनंतपुरं व्यवसायवतः
 प्रविशथ चेत् निवर्त्तेन् व्याधिः कर्माणि च सर्वाणि
 दृढं वयं सुग्रहमवाचामो नामामेकसहस्र एकं यूयं वदत
 । १० । २ । ३ । वदत संकोचं विहाय महाजलसा-
 गरपरिवृतपान्थिमलेकविन्फार्युद्यानकेदारालंकारानंतपुरे
 प्रीतिं कृत्वा नित्यं वसतो मार्गेण पुष्पाणि समर्प्य पूजां
 कुर्वोगानां कृतपुण्यप्रकाशवन्वम् । १० । २ । ४ ।
 पुण्यं कृत्वा सर्वाचीनजलेन पुष्पाणि समर्प्यानुमंद-
 यन् पिदुर्नामिनजन्म नाशयेदनंतरं दृढं वयं सुग्रहम-
 वाचाम निविडोद्यानानंतपुरे स्वामिनः कमलपादमुप-

गच्छन्तोऽमरा भवेयुः । १० । २ । ५ । अमरा भूत्वा
 संचरतामादेषां स्थानेऽनंतपुरेऽमरायकोष्यवेयति
 त्प्रांतं गच्छाव्याणि कुर्युदिविषदोऽस्मदीया उच्यमानं
 नृपुन वयमपि गच्छामहे कुमाग्न्य पितृदुःखं
 निवर्त्तिनवेनं गोविंदम् । १० । २ । ६ । निवर्त्तिनवा-
 न्गोविंद एव लोके जीवान् देवानन्यांश्च सृष्टवानस्म-
 त्परमवृत्तिरुगशयने निद्राणश्चलद्वायुं चलन्मन्त्रवि-
 शेषकंदारालंकागनंतपुरस्य बहिः प्रदेशं मार्जने लब्धे
 कृष्णकर्मनिवर्त्तनं संभवेत् । १० । २ । ७ । कृष्ण-
 निवर्त्तनं संभवेत्कामोत्पादकेन युना स्थानत्वेन स्वी-
 कृतमिति वदन्ति सौंदर्यालंकागनंतपुरे कणावन्मुग्ध-
 शयने सकस्य चरणौ द्रुं गच्छताऽस्मदीया वत्सला
 वयं युष्माकं सुप्रदमवोचाम । १० । २ । ८ । अस्मा-
 भिर्युष्माकं सुप्रदमुक्ता दिवसा अति संनिदिता जाताः
 क्षेमेण समीचीनेन युक्तं पश्यत निदिदोद्याननंतपुरं
 धूमतर्नीचीनमुगंधिकुसुमानि निदीपं विविच्यदाय
 वामनचरणयोर्येति स्तुतां कृत्यां क्षीणानि नश्युः
 कर्माणि स्वयमेव । १० । २ । ९ । क्षीणानि नश्युः
 कर्माणि स्वयमेव माधवेत्युक्तौ प्रतिदिनं महान्वर्णमा-
 कारानंतपुरनगरे पितुर्गति चंदनेन नव दीपगुणान-
 सकुसुमानि सम्यग्विशोभ्यादाय स्तोतुं शक्ता अंतशू-

न्यहीति ॥ १० । २ । १० । अंतःसूक्त्यर्कित्यनंतपुर-
नमगदिनो गुरुः प्रविक्रमवेद्यानकुरुकापुगीमागेणोके
इते पंचभिः सह पंचगु मका आशिष्येयुर्गत्वा अमरं-
लोकं स्पृष्ट्वा विदहताभंगानामप्सरसां वंशमदृशभुज-
युगम् ॥ १० । २ । ११ ।

श्रीदिव्यमृगिचरणावेव शरणम् ।

विदुःशोकं करणीयमक्षयदास्य-

मन्त्रेन वैश्वमनन्तपुरे निश्चिन्मन् ।

शर्यन्ममस्य दुर्गतामनिवर्तनं च

मायेशकननुभूतां शठजिद्धिनीये ॥ ८२ ॥

इति श्रीकेशवप्रभुन चरितस्य गाथाशकेतुत्वयोगा-

दामत्रयत्पत्तिन्वादमस्परिषदाभादिभूत-वभूम्ना ।

व्यासः सृष्टिमुत्प्रेषति च भुजगशायिन्वमुदयेश्चरित्य-

ग्वदेष्टावदन् मयति च भगवानित्यनन्यः शठादिः ॥ १०५ ॥

तृतीयं वंशमदृशभुजयुगलं दशकम् ।

वंशमदृशभुजयुगलं कृष्यति हा काश्यं ममानदा-
यगं च हिनति त पश्यति उद्यानमकाः कोकिलाश्च
कृजंति हा मन्वीयता मयुगम्ने मिलित्वा भ्रमंति हा
गवां मन्निहितमयुगयमं राभाजितं त्वयि गते एको-
दिसः सहस्रकल्पो हा तामस्यनयनाभ्यां वाचसे
हा दया नास्मि दयासूक्त्यर्कित्यं कृष्ण । १० । ३ । १

दया नास्ति दयाशून्यस्त्वं कृष्ण विशालमनसोः
 प्रति संश्लेषं संश्लेषस्यानंतभृतः सुखमागम आद्यान-
 मतीत्य ज्ञानं मज्जयित्वा व्याप्य स्वप्नसदृशो निवृत्त-
 म्मत्तानः प्राणस्य स्थाने सर्वत्रांतःप्रविष्टः प्राणस्य भोगे
 न भक्त्यभिनिवेशो हेतोर्पर्युपास्तिः परं तत्र विमलं
 न प्राप्नुमो माभूत्तत्र गोमसृदचाण्णार्थं गमनम् । १० ।
 ३ । २ । मा भवेयं तत्र गोमसृदचाण्णार्थं गमनम् उष्ण-
 निश्वासं कृत्वा मम प्राणो दद्याते हा यः तरोपि मद्दया न
 भवेत्यहं स्थित्वा तवांजनविमलसृज्यं न पश्यामि
 गच्छेत्कदैको दिवसस्त्वयि निर्गते दुःख्यन्मम्यनयनयु-
 गलजलं च न निहति मरणं स्यात्ततोऽपि तु गोमसो
 भूत्वोन्मत्तानामेतन्नैव्यवर्तीनामिदमनदायस्वमेव । १० ।
 ३ । ३ । सदाशानामस्माकमनदायनैव्यवर्तीनिधि-
 यानां दुःखमपि न रमन्ति गोविंद त्वद्गोष्ठां तर्हि गा
 एवाहन्य विशिष्ट्याऽस्मांमन्यक्ता ताश्चायिनं गच्छन्ति
 परिपक्वमर्माचीनाऽध्वजप्रकाशः पारिजाता मम प्रति-
 मनोवकाशमेतः प्रविश्य मज्जयति तत्र रक्तकण्ठापरक-
 पटलावभाषणस्य प्रवृत्तसंज्ञान प्राणो दद्याते हा । १० ।
 ३ । ४ । नीचभाषणं तुल्यभाषणं सवेपु प्राणो दद्याते हा
 दिवसे गोमसृद चाण्णिं गतवान् कृष्णो वैश्वानिर्बु-
 त्तमहिकोत्तमानिदो व नि मद्दमदमं व्याचाऽऽगता हा

मय्यधिकृतमिह सुधिकानालया मम सुंदरकुचौ
 परिमदितो कृत्वा त्वडागमृतं दत्त्वा मोदर्थधिकता-
 मस्तस्मै देव दासीनां ममकस्त्योपरि योजय । १० ।
 ३ । ५ । दर्शनां ममकस्त्योपरि त्वं योजय सागर-
 मुद्रनयन तवालंकारपादम् अवलंब्य तं मध्ये तव सी-
 मंतिलयो वद्वचस्नत्तिष्ठत्वस्मन्मन्त्रीत्वं न सहासहे तीक्ष्ण-
 दीपतयनदुर्गलं जलमपि न विरमति मनोपि न तिष्ठ-
 त्यन्माकं तन्माद्धेनोविदारणं तव गोममृहचारणार्थगमनं
 दृश्यतेऽन्मन्प्राणोऽग्निसन्निहितमधृच्छिष्टसदृशः । १० ।
 ३ । ६ । दृश्यतेऽन्मन्प्राणोऽग्निसन्निहितमधृच्छिष्टसदृशो
 भवत्तत्त्वमेव त्वत्तथा यथा वित्तमताः पतेयुः पवित्रकुसुम-
 नयनयुगलान्मुक्ता यथा पतेयुः सदृशकुचौ विवर्णौ जातौ
 मम भुजौ यथाम्बायतां मद्रामणिवर्णं त्वद्रक्तकमलवर्ण-
 मुद्रकुप्रमचरणौ यथा क्षिप्र्यतां त्वं गत्वा गोपु दृष्टः
 प्रीत्या ताश्चाग्नमि तदा त्वयाऽसुरेषु युद्धोद्युक्तेषु किं वा
 स्यान्नत्र । १० । ३ । ७ । असुरेषु युद्धोद्युक्तेषु किं
 वा स्यान्नत्रेति मञ्जति मम पूर्णप्राणो गवां पृष्ठतो मा
 गच्छ प्रेम चाम्निर्वेशाश्वांतमिश्रमंश्लेषश्च बाधते मम
 करं मा त्यज वशित्वकृतामरसतयने अवहं इमन्तौ
 पीतांबरं च प्रदश्ये ज्यैष्ठ्यावदमृदमावत्सवात्तगोपी-
 मिस्मव प्रियाभिः सुमार्जीताभिः सह संवर । १० । ३ ।
 ८ । तव प्रियाभिः सुमार्जीताभिः संवारकरणेन तव

श्रीददयदुःखनिवृत्तिसमयेषु सर्वदा वयमन्यातरे प्रातु-
 मोऽस्मादीनं स्वीत्वं न महामहेऽस्मत्स्वामिन गाश्चाग्नितुं
 मागच्छेति बहुमुग अभिसन्नरूपं स्वीकृत्य स्थित्या
 मंचरैषुः कंसप्रेरिता आकांताश्चेतेषां तत्र च तत्रावद्या-
 न्गुत्पद्येऽन्मम वचः स्वीकुरु हेत । १० । ३ । ९ ।
 अवद्यान्गुत्पद्येऽन्मम वचः स्वीकुरु हेताऽमुगः प्रयत्न-
 हस्ताः कंसप्रेरितास्तत्प्रवृत्तः क्षुभिताः मंचरैषुर्महा-
 यत्वं महत्तत्र गमेन प्रीतिमान्मह न मंचरैर्मन्येव
 मंतरेव मत्प्राणो दद्यते दिवापि गोन्मृदुचारणं प्रीणासि
 रक्तफलायगस्मद्गोपदेव । १० । ३ । १० । रक्तफला-
 धरस्यास्मद्गोपदेवस्य तत्स्वामिनः श्रीवर्णयोम
 पारि तावपणीशंयाथितवदेन मुंदरकुरुवापुर्दुदाग्धाट-
 कोपेतांके मन्त्रे युरतिभिर्तांर्षाभिर्गुमंदिता मालानेन
 सह विश्लेषाद्रीताया स्त्रिया तत्र तस्य गोमसु-
 हाचारणं निवर्त्तयितुं युक्तमेतदपि दशकं तदवच्छे-
 नम् । १० । ३ । ११ ॥

श्रीदिन्यमृरिचरणावेव शरणम् ।

गोर्षान्निष्कमपि गोचरणं विवृतं

दास्य-तमप्यचिरमेव हरि निजेष्टम् ।

स्यविभक्तं तमर्षिशब्दप सुनिःसृतं

विर्वात्मनो विपुलशृण्वतया तर्जादे ॥ १३ ॥

अमोघात्तु वरुणां परद्रुज्जनाया चात्मनः श्यामल-वा-
 द्रोविन्द-वाग्निषोऽयद्रुज्जनाया चकराजागुभवात् ।
 शोकोऽप्यपम-वादनिसुनगतया गोपनिर्वाहकत्वा-
 दम्बानस्नेहशुभ्रदरम उदितः शोपतिः कारिजेन ॥ १०६ ॥

चतुर्थमवलम्बनमेव दशकम् ।

अवलम्बनमेव तपोमार्गस्य दामोदरस्य चरणौ
 कालमेववर्णस्य कमलनयनस्य जलाकाशभूम्यग्निवा-
 यवो भूत्वा स्थितस्य चक्रिणो नामभिर्दिविपद्भिः प्रल-
 प्यन्ते वैभववनः । १० । १ । १ । वैभववानाकाशेऽ-
 निमिषाणामपि दर्शनस्याशक्यश्चित्ते आलिंगनमकुर्वतां
 सदा लक्ष्म्या देहेऽनिष्ठितो रक्तनयनः स्वामी नवदा-
 दिविचकर्मणि विनाभ्यात्र मां नियमयति । १० ।
 ४ । २ । नियमयति चक्री केन वा न्यूनतापतो वयं
 निवृत्तिर्नास्ति जन्मदुःखमनाशयाम कांतिमन्मन्म्य-
 सुदग्धनयनाया मुग्धनीत्याया बल्लभस्य चरणाववलोक्य
 मम शिरसि धृतवानस्मि । १० । ४ । ३ । शिरसि धृतवा-
 नस्मि चरणौ वरुण्य पत्रे शयितवन्तोऽनिमिषेषु प्रण-
 मन्सु पत्रेनोपागि स्वयं स्थित्वा मन्मनस्युपविष्टस्य स्थि-
 त्तिनिवृत्तिदुःशक्तां निश्चिन्त्यातिष्ठम् । १० । ४ । ४ ।

निश्चिन्त्यातिष्ठं मन्मनसस्त्यागाभावात् करं चक्रवरः स्वामी
 कपटेन सहता युक्तोऽश्वावनीयोऽन्येस्सुख्य इवासत्ये
 समर्थोऽभिष्टपणीयोऽस्माकं नागशयनः । १० । ३ ।
 ५ । नागशयनस्य प्रतिदिनं ज्ञानेन हृदये संश्लि-
 प्यतां कृपां कुर्वाणस्य स्वामिनां महाप्रस्थवाल्चन्द्रा-
 श्रितजटं भागं स्थापितवतः पादसाश्रिनोमि । १० ।
 ४ । ६ । आश्रय चेतः प्रतिदिनं पद्मपद्मपरं व्याधिः
 कोपि न स्पृशेन्नन्म विनाश्य नियमयेन्मणिस्थिर-
 ज्योतिर्मधुमृदनो मत्स्वामी आभरणरूपावस्थितगन्तव्य-
 णादिनकचक्रवान् । १० । ४ । ७ । चक्रिणोऽगाधामगगां
 परस्य प्रलयवतः कालं सृष्टवतो गोममृदं चान्तिवतो
 वलवता सुंदरेण भुजेन पर्वतमुद्धतवतश्चण्णो मंगलं
 मन्मनोऽविरमृत्य वर्द्धस्व पश्य । १० । ४ । ८ । आश्रयं
 कमलकुसुमपादं दर्शनममय एव नशित्वैव निवृत्तानि
 पापभूतानि सर्वाणि भक्तिमेव कृत्वा सर्वदा नत्वा मार्गेण
 गमनार्थं पूर्वमेव परमेणोक्तोक्तिप्रकारेण । १० । ४ । ९ ।
 प्रकरणेण मनः स्थिरं कृत्वा माधव प्रतिदिनं भूपेन
 दीपेन नन्दकुसुमेन नीरेण प्रतिदिशममगणासागत्या-
 श्रयणाय स्थितस्वभावस्य चण्णो दामानामेकमवल-
 वनम् । १० । ४ । १० । आश्रय इत्याश्रित्य पद्मपद्-
 मपरं महे दृढभुजं व्यामोहवतं वन्दुदिवलदेगवतो वाक्यं

मन्दमेतादायैकस्मिन् च सत्त्वं एतदशकमभ्यस्तवतामे-
कारदेवतं भवेत्कृष्णं च चरणयुगलम् । १० । ४ । ११ ॥

श्रीदिव्यमृगिचरणादेव शरणम् ।

जगत्किञ्चिदप्यगुणः स्वकलागमस्य

स्वार्थान्तरात्परं रश्मिरुपया सः ।

उज्जीवनाय जगतामुपदिष्टृषु

भक्तिरगो फलमुता निजगाद नृपे ॥ ९४ ॥

श्रीमदात्मोदरत्वादमरुपरिषदामप्यगम्यन्वभूमा

नकारैश्चापुष्पत्वादददत्तयतात्मागगजे शयन्वात् ।

यक्षस्तोत्रमुखावात्परपुरुषतामाध्यादादियोगा-

द्वारासेयं भजतिः सुगम इति दृढं माधवं सोम्यवन ॥ १०७ ॥

पञ्चमं कृष्णस्य चरणयुगलस्यदशकम् ।

कृष्णस्य चरणयुगलस्योपागमनाऽतुकृत्तमनसोऽ-
नुमेयेयं श्रीनाम दृढं नागयण एव । १० । ५ । १ ।
नागयणो मत्स्वामी भूमिदेवीवल्लभो वारणहंता काण्डं
स्वयमेव । १० । ५ । २ । स्वयमेव लोकः सर्वः स्वयमे-
वोत्पाद्योद्धृत्य स्वयमेव भुक्तोद्दीर्य स्वयमेव नियमयति
। १० । ५ । ३ । नियंतुः सागरजले बलवदास्यवदुर-
गशयनस्य चरणमुखे पुष्पाणि समर्प्याऽहर्मुखं मृग-
यत । १० । ५ । ४ । मृगयत प्रतिदिनमम्लानकुसुमा-

न्यादाय गायत तस्य नाम पदलाभः स्यात् । १०
 ५ । ५ । मादं वसति वेकटेऽनर्माकुसुमवर्गः पिशाची-
 पूर्णमननभृगाम्यो माधवः । १० । ५ । ६ । माधव
 इत्येवमुच्चारणे शकाश्चेदपि एकोपि नोपगच्छेद्-
 वद्यं न स्पृशेत् । ५ । १० । ७ । न स्पृशेद्युग्वद्यानि
 जलपूर्णमेववर्गस्य नाम ये पठन्ति ये केचनामरा एव ।
 १० । ५ । ८ । अमगगां दुर्लभं स्वीयानां सुलभं
 सम्यक् प्रणमतां न तिष्ठेयुः पाशानि । १० । ५ । ९ ।
 पापप्रवलनमांसीति मुख्यानि भीतानि गच्छेयुः मने-
 जसमीचीनकुसुमानि समर्प्यातुमंदवन महांतम् । १० ।
 ५ । १० । महतः कृपाधारणस्वभावस्य शट्कोपस्य
 वाकसहस्र एतदशकं दासानां कृपालाभ एव । १० । ५ । ११ ।

श्रीदिव्यमुरिचरणवैव शरणम् ।

कृष्णस्य पादयुगलं प्रतिभावनीयं
 जिज्ञासितं जगति भक्तिसमुत्सुकानाम् ।
 प्राप्नोति त्वरानिशयवान्मितमृतेजालं-
 भक्तेः शरीरमपि पञ्चमनो जगात् ॥ ९५ ॥

नाम्नां संकीर्तनेन स्वपरिवृट्पया भावनातोषुवेत्त-
 सत्सृज्या पुष्पदानाध्ययनविवर्तनः स्तोत्रनृत्तादिदृष्ट्यः ।
 धर्मवर्गाश्च मोक्षैर्बहुविधभजनप्रक्रियो दीर्घचंद्रः
 श्रीमात्तारायणश्चेत्येकव्ययद्विचरानिद्वयप्रदर्शी ॥ १०८ ॥

पपुं कृपापात्राणां दासानां दशकम् ।

कृपापात्राणां दासानां स्वदासस्य मम चक्री कृपां
 दानुमुग्रको जानस्तदस्माकं विधिप्रकारेण तमःप्रद-
 महाभूम्यामितः परं जन्माहं न वाञ्छामि अज्ञानं
 त्यज त्वं मुग्धमनो वाट्टारुस्वामिनश्चरणौ प्रणम । १० ।
 ६ । १ । वाट्टारुस्वामिनश्चरणौ प्रणम्य महाभूमौ जन्म
 निगच्छिषोरश्चरणोर्मुग्धमनः केशवमस्मत्स्वामिनं
 गान्धिभूतानि बहूनि गीत्वा प्राचीनपापानि ससंवेदानि
 च्छित्त्वा लौकिकैः सह सहवासं त्यक्त्वा नारायणं प्राप्ताः
 स्मः । १० । ६ । २ । प्राप्ताः स्मः नारायणं नामानि
 बहून्त्युक्त्वा भूलोके संपदधिकवाट्टारुस्वाम्याऽऽगत्या-
 व्याऽऽकाशलोके दास्यंस्त्वरते विधिप्रकारेण चितित-
 प्रकाशेण न भवेयुगेनानि कर्माणि मन्मनः । १० ।
 ६ । ३ । मन्मनम्यंतः स्थित्वात्र महाद्रविडशाम्रमिद-
 मुक्त्वा कठिनहृदयहिग्न्यवशोभदी वाट्टारुस्वामी
 गजभयप्रदे भाग्ने पांडित्यमायुधं स्पृष्ट्वान् समीची-
 नमनोऽस्मत्स्वाम्यस्माकं कृपां स्वयं कुर्यात् । १० ।
 ६ । ४ । आकाशागोदगाय मार्गं दत्तवना वाट्टारुस्वा-
 मिनोक्तप्रकारेणाहमागोदणं लभे नरकं हृमतात्मनो
 मन्त्रधिककुसुमतुलसीपरिमलितपादम्य मुंदरपत्रिणं

स्वयमारुह्य संचरन् चरणौ मम शिरस्थेव । १० । ६ । ५ ।
 शिरस्थचरणयुगलस्नामगमनयनो मत्स्वामी स्थितिं
 न जहानि मन्मथसि सर्वदाऽम्भस्वामी गिरिगृह उग-
 शयनस्योपरि वाटारुस्वामिनो मदाधिकहिंसकगजस्य
 दंतं भगवतः शब्दायमानचरणानुपगताः स्मः । १० ।
 ६ । ६ । शब्दायमानचरणानुपगताः स्मोऽगमद्वोर्विदो गृहं
 स्वीकृतवान् भगमंच वन्मागमपरिवृतदक्षिणदेशनिलकम्प-
 दशगिरिसंक्रमणिगेदवाटारुस्वामिनः कुसुमचरणयो-
 परि परिमलसमृद्धवत्सुगंधितुलसीदेहे स्थित्वा परिमलय-
 नि । १० । ६ । ७ । देहे स्थित्वा परिमलयंत्यास्तुलस्याः परि-
 मलाधिकशिखसो हस्तस्थितचक्रम्याभिप्रेतस्थले युद्धं
 कृत्वा जलधिनीलवद्वस्थितपर्वतमदशश्रीविप्रद्वयो
 वाटारुस्वामिनः किं समीचीनं कृतवान् स्मरानि मन्मथ-
 स्फुज्ज्वलो भवति । १० । ६ । ८ । उज्ज्वलश्रीवक्षसि
 श्रीदेव्या सह प्रकाशमानश्रीवल्लभस्य निन्दयः सन्धाने
 शीतलवाटारि श्लाघ्यमानं पञ्चिणं संचार्य युद्धदात-
 सानां कुलं नाशितवान् अनादरं विना मन्मथः सर्वदा
 न जहानि । १० । ६ । ९ । विच्छेदमंतरा दास्यं कुरीति जन्म
 च्छित्त्वा दास्यमत्यंतं स्वीकृतवान् दग्धिर्भूत्वा दिग्गजस्य
 शरीरं विदारित्वास्तदा महता दास्यो दत्तं दुष्प्रापं फलं
 लभेनेति प्रकारं रेखाकानिपन्नुखोरगशयनस्योपरि

वाङ्महस्वामी प्रादर्शयत् । १० । ६ । १० । प्रदर्श्य
स्वशब्दायमानचरणौ कठिनतरकप्रवेशं निवर्त्तित्वं
वाङ्महस्वामिनं सुंदरकुरुकापुरीशठकोपस्य गीतीधु-
तद्रविडमालासद्वत् एतदशकं श्रुत्वा न तृप्येयुर्द्विपदः
श्रवणमधुरर्जुवाक्यमेव । १० । ६ । ११ ।

श्रीदिव्यसूरिचरणावेव शरणम् ।

वैकुण्ठधामनि विवेशयिषुं स्वमीशं

तच्च स्वकीयविधिर्नैव विधातुकामम् ।

पश्यन्मुनिः प्रमुदितो नुवभूव पथे

वाञ्छादिकाः स्वविषयोपकृतिस्तदीयाः ॥ ९६ ॥

चाक्रेत्वात्केशवत्वादिभिरपि च तथा श्रीशनारायणत्वा-

त्स्नेदिन्वात्पाण्डवानामभिमतनुदसीपूजनीयत्वभावात् ।

जन्मोन्नातन्वर्गोऽरिन्दन उत सुयशश्चैव पतित्वादिभावैः

श्रीमांस्नीलोत्पलोऽयं स्वपदवितरणे चेति तेनाभ्यधायि ॥ १०९ ॥

सप्तममनुवचसः कवयो दशकम् ।

ऋतुवचसः कवयः प्राणं रक्षन्तो दास्यं कुरुत तिरु-
मालिरुजोले वंचकश्चांगे महामायी मायाकाव्यवान्
भूत्वाऽऽगत्य मम मनसि प्राणे चांतर्मिलित्वा स्थितैर-
विदितप्रकारं मन्मनः प्राणं च तद्रुक्ता स्वयमेव भूत्वा
पूर्णो जातः । १० । ७ । १ । स्वयमेव भूत्वा पूर्णः सन्न
सर्वे लोकाः प्राणश्च स्वयमेव भूत्वा स्वयमेवाहमित्युच्य-

मानो भूत्वा स्वं स्वयमेव भूत्वा मम मध्येव क्षीणमेवेशु-
रस एवास्तमेव निरुमालिरुज्जोलेस्वाम्येव भूत्वा स्थित्वा
निर्वृत्तो मां कात्स्न्येन प्राणं भुक्तेव । १० । ७ । २ । मां
कात्स्न्यात् प्राणं भुक्त्वा मम मायाशरीरेन्द्रांतःप्रविष्टो
मम सर्वं स्वयमेव भूत्वा स्थितम्य मायिनः स्वामिनो
वासस्थानं दक्षिणदिशि समीचीननिरुमालिरुज्जोलेदिशं
प्रत्यंजलिं बभ्रवोपगतोदमितः परमपि गच्छेयं किं कथं वा
स्यात्स्वामिश्रीकृपा । १० । ७ । ३ । कथं वा म्यान्म्या-
मिकृपा लोकाः प्राणाश्च स्वयमेव भूत्वा सम्यक् मम देहं
न त्यजति भूमिमध्ये नित्वा पादं सर्वोच्च दक्षिणा-
भिमुखदिशम्वितलकभूततया स्थितं निरुमालिरुज्जोले
अस्मत्पर्वतं न त्यजत्यनुपगतानामसुराणां नाशाय ।
१० । ७ । ४ । अनुपगतानामसुराणां नाशाय समी-
चीनामराणां वृद्धिर्लाभायाऽनुनं चानुमशक्त्या ननु मंद-
धतां समीचीनमुनीनामनंदनिर्भग्न्याय स्वरपुर्णगीति-
युक्तमधुरकाव्यान्यहं मन्स्वं स्वयं गीत्वा तन्ना इति वदति
मत्स्वामी निरुमालिरुज्जोलेस्वामी । १० । ७ । ५ ।
निरुमालिरुज्जोलेस्वामी भूत्वा सुदग्दिलोकीं स्वस्वक-
महोदरे निधाय कल्पेकल्पे प्राधान्येन रक्षन् त्रियः
मतिर्मां निधमयन् व्यामोही गिवेन ब्रह्मणा चादरो
दुर्लभं व्यामोहं प्राप्य चर्गां स्तोतुं कृपां दत्तवान्मत्स्वामी
। १० । ७ । ६ । कृपां ददस्व मत्स्वामिन्निति त्रिनय-

नमस्वामी वैशद्यशाली ब्रह्मस्वामी देवनायको देवाश्च
 तमांमि निवर्त्तयंतो मुनयश्च स्तुवंति यं स्वामी श्री-
 पर्वतोऽज्ञानानां निवर्त्तकः सुन्दरपर्वतस्तिरुमालिरुंजो-
 लेपर्वतः । १० । ७ । ७ । तिरुमालिरुंजोलैपर्वतं च
 श्रीश्रीगंगाग्रध मम गिरश्च श्रीलक्ष्मीव्यामोहवद्वैकुण्ठं च
 शीतलश्रीवैकुण्ठं च मम शरीरं च दुस्तरमहामार्यं मम
 प्राणं च मनश्च वचश्च कर्म चैकमहावृष्टयेकदेशमपि न
 जहानि मम कालादिरेकः । १० । ७ । ८ । कालादिरेक
 एवेत्युक्त एको लोके सर्वमपि अतिकल्पं स्वस्यांतः-
 सृष्ट्या गन्धित्वा मंडन्य मंचयन्तः समुद्रवर्णस्य मत्स्वामिनः
 सुंदरशीतलतिरुमालिरुंजोलै मंगलं मनो मा त्यज शरी-
 रप्राणयोर्नाशमनुमन्यस्व । १० । ७ । ९ । नाशमनुमन्यस्व
 तत्र महामार्यायान्तिरुमालिरुंजोलैवामित्रस्मत्स्वामित्र-
 हमेव त्वं भूत्वा मां गन्धितवन् वर्द्धमानपंचविपयेन्द्रि-
 यपंचकर्मद्रियवन्नभूतानामघेनन्प्राणामंसृष्टप्रकृतिमहदहं-
 काग्ननयान् १० । ७ । १० । महदहंकाग्नमनोनाशाय
 पञ्चानां प्रकृष्टदम्बानां नाशाय स्वयमहंकारो भूत्वा
 प्रविश्य स्वयं स्वयमेव भूत्वा मिथुनं भ्रमराहंकाग्नवदु-
 दानकुम्भकादुर्गोष्ठलोपेनोत्पद्यन्ते महदहंकार एतद-
 शकं तिरुमालिरुंजोलैर्व १० । ७ । ११ ॥

श्रीदिव्यसृष्टिगगादेव शरणम् ।

अस्मिन्नुपैम्यममिति स्वशरीरजो-
तदोरमुग्रमपि तस्य जने स्वयम् ।
सार्था विहीणमधिगम्य हरिं तदीये
शाले मुनिः स खलु सतमनो ममज्ज ॥ १७ ॥

अथाश्वपैम्बभावाद्भृदयगतनया स्वमृती प्रेरकत्वा-
त्स्वामित्वात्सर्वभूतान्तःसुगतनया स्वमृती कर्तृभारम् ।
आवृण्वन्धुत्वयोगाद्दुविधमाविधस्यानवच्छेन देहः
भोमानत्यादरः स्यात्स्वजनशरीरकरोषित्वयो संजगद् ॥ १८ ॥

अष्टमं तिरुमालिरुंजोले दशकम् ।

—ॐ नमः—

तिरुमालिरुंजोले इत्यवदमिति श्रीरतिगगन्य मम
मनसि परिपूर्णः प्राविशद्गुरुमहामणिप्रभाजिलकादंग
दक्षिणपाश्वे श्रीवल्लभस्याऽऽगत्य शयानस्य स्थानं
सुन्दरतिरुप्पेरु । १० । ८ । १ । पेरि नित्यं वलन्त्वा-
म्यग्रागत्य नो तिष्ठासीति मन मनसि पूर्णः प्राविश-
न्मेवान् मम सागगन् मम पर्वतान्सुप्र लोकान् भुज्जान्य-
तुत्तोदरे परिपूर्णमवलंबितवानस्मि । १० । ८ । २ ।
अवलंबितवान् नन्माताशयं दुःखं न भजामि न्यवर्त्तयं
गृहमुखे स्थितिं मायां ध्वजगोपुङ्गुगृहपरिवृततिरुप्पेरुम्मा-
मिचरणननाश्रयणे मम मुत्तभीभवनप्रकारं । १० । ८ ।
३ । मुत्तभीभवनप्रकार इति मम नयनेष्टयोर्दंशोदित-
चित्तः सन्नातंदवान् भवामि गुरुविहाग्यदुद्यानपरिवृत-

तिरुप्पेरुम्बामी वैशद्यवदुत्रनाकाशं दद्यात् । १० । ८
 ४ । आकाशमेव दास्यन् मह्यं मया सह संगरे कृत्वा मां-
 मेकमिथ्रेऽन्मित्रं नः प्रविश्याद्य स्वयमेव व्याकुलतावह-
 कर्माणि निवर्त्तितवान्मधुनिविडोद्यानसुन्दरतिरुप्पेरु-
 नगरवान् । १० । ८ । ५ । तिरुप्पेरुनगरवान्तिरु-
 माळिरुंजोलेपर्वते नित्यं वासं कुर्वाण उपकारकोऽद्या-
 गत्य तिष्ठामीति मम मनसि परिपूर्णः प्राविशद्ब्रह्मा-
 नमेव प्राप्यानुतं भुक्त्वा हृष्टोऽभवन् । १० । ८ । ६ । भुक्त्वा
 हर्षं प्राप्स्य ममोपरि का वा न्यूनतोपरि दास्यहर्षे-
 शान्ते नमोवाचमल्लभे भृंगहर्षवदुद्यानपरिवृततिरुप्पेरु-
 स्वामी दृष्ट्वा हृष्टो भवितुं नेत्रे स्थित्वा नापयाति ।
 १० । ८ । ७ । नेत्रे स्थित्वा नापयाति मनोऽथातिशायी
 चिन्तायां मुश्मपदार्थः सतस्त्वरसः स्वयमेव वर्णनं
 समाचरेन्मणिगृहेः परिवृते तिरुप्पेरुस्वामी दृढं मम
 मनसि प्राविशन्निविडोद्य । १० । ८ । ८ । अद्य मां
 पदार्थं कृत्वा स्वमप्यन्तःप्रावेशयत्तदा मां बहिर्गमनाय
 संरुक्षितवान् किं चिकीर्षुः पर्वततुल्यभाममानगृहपारे-
 वृततिरुप्पेरुम्बामिनेकमिन्मम कृपां कर्तुं विज्ञापनं
 शक्नोमि । १० । ८ । ९ । शक्नोमि प्रीतः सन् दास्यं
 कुर्वन् नव पादं प्राप्तवानिदमेव पुनरप्यपेक्षितं मन्मा-
 नस्यन्तयेदद्विद्विद्भ्यान्तिरुप्पेरुस्वामिनोऽनन्यानां

दामानां दुःखं न तिष्ठेत् । १० । ८ । १० । अतिष्टुःखदी-
र्घकेदारपरिवृतनिरुपेर्गि समीचीनवहुपुरुषवृद्धिस्थान-
कुरुकापुरीशठकोपोक्तपूर्णद्रविडसहन्य एतदशकमभ्यस्य-
द्विदीर्घैरीशितन्यं व्यातस्वर्णाकाशम् । १० । ८ । ११ ॥

श्रीदिव्यमृगिचरणावेव शरणम् ।

व्यामं हमान्मनि विलोक्य विमोहकेल-

मन्यादरे मयि कथं त्वमनादरः प्राक ।

हेतुं वदोचितमिहेत्यनुपुच्छय चित्तं

दत्तांतरो मुनिरनेन न चाष्टमेभूत् ॥ ९८ ॥

९८ मोकान्तवयोगाद्विषदि सखितया दिव्यदेशस्थितया-
न्मोहोद्योगात्तदर्थं कुतशपथतया सर्वनाः सनिधानात् ।

दृष्टवन्तः सन्निवामादतिवितरणतः स्वस्वभावमकाशा-

त्त्वामित्त्वानुपपत्तौ स्वयमनुपपितः श्रीपतिश्चेत्यगावि ११९

नवमं व्यासाकाशे दशकम् ।

॥ १० ॥ ९ ॥ १ ॥

व्यासाकाशे समुद्रायमेवास्तृर्यशब्दमकुर्वन् अगाव-
समुद्राश्चंचलतरंगकगानुद्धृत्य नृत्यमकुर्वन् सतदेशाश्च
समीचीनं धन्यमम पितुगानंदावदगुणनागायणस्य
दामान्दष्ट्या प्रीताः । १० । ९ । १ । नागायणदानान्दष्ट्या
प्रीत्या समीचीनजलेन मेवाः पूर्णस्वर्णवटाः पुरिता
उन्नताकाशे जलवदसागराः स्थित्या कोट्यादलमकुर्वन्

दीर्घपर्वतनोरणानि निविडानि कृत्वा सर्वत्र प्रणेमुल्लोकाः
 १० । ९ । २ । प्रणेमुल्लोका धूपं समीचीनकुसुमवर्षमव-
 र्षन् धूमिं तदाऽऽकांशवतो दामानामग्रे आगच्छनेत्युभ-
 योः पार्श्वयोरवदन्मुनयो मार्गोयं वैकुण्ठगामिनामित्या-
 गत्याऽभिमुखम् । १० । ९ । ३ । अग्रेऽग्रेऽनिमिषा
 वासस्थानमकल्पयन् भानुमंतस्ते ते कम्पंति प्रादर्श-
 यन् कंपजनको ध्वनिर्गुरजानां तरंगवत्समुद्रवोपसदृ-
 शोभून्मनुविभारितुलसीशिरसो माधवस्य दासानाम् ।
 १० । ९ । ४ । माधवस्य दासा इति द्वारे दिविपत्स्वा-
 गच्छताऽस्मत्पदे प्रविशतेति वदत्सु गीतान्यगायन् किं
 नरा गरुडाश्च वेदसमीचीनमुखा यागफलं मनसा
 समर्प्य । १० । ९ । ५ । यागस्य मनसा समर्पणसमये
 पग्मिलप्रसारिसुगंधिधूमं काहल्यानि शंखाश्च समृज्य
 सर्वत्र वोपितवंतो नियमयताऽऽकाशस्थलं चक्रिणो
 दासा इति कांतिमन्सुंदरनयना अंगना मंगलाशामन-
 मकुर्वन् प्रीता एव सत्यः । १० । ९ । ६ । अंगनासु
 मंगलाशामनं कुवांगामु मरुतो वसवश्चाऽनुमृत्य सर्वत्र
 स्तोत्रमवदन्नगावमागरे शयितस्यास्मत्केशवस्य वर्द्धमा-
 नकांतिमगिकिर्गीटस्य कुंभवोणस्यास्मद्गोपालस्य कुल-
 दानानाम् । १० । ९ । ७ । कुलदाना एते गोविंदस्येति
 किर्गीटवन्तु दिविपन्तु पर्यायिण पर्यायिणाभिमुखमाग-

च्युत्सु ध्वजालंकृतदीर्घप्राकारगोपुगणां मन्त्रिहिनेषु
विग्रहवन्मात्रवैकुण्ठप्रवेशममये । १० । ९ । ८ । वैकुण्ठ-
प्रवेशममये द्वाग्देशे दिविपदो वैकुण्ठदाना अस्मदीया
अस्मन्स्थानं प्रविशतेति वैकुण्ठमग मुनयश्च विस्मिता
अभवन् वैकुण्ठप्रवेशो भूमिस्थानां विविः । १० । ९ । ९ ।
विविप्रकारेण प्राविशन्निनि समीचीनवेदविदः स्थानेषु
सोपचारं चरणौ प्रक्षालितवन्तो निवि समीचीनचूर्णे-
पूर्णकुम्भदीपांश्च चन्द्रमुत्ता मुख्यांगता धृतवत्य आगत्य
। १० । ९ । १० । आगत्य तस्मिन् प्रत्युद्गच्छति महामणि-
मण्डपेऽनशून्यमहानन्ददायिः महन्निधिं गुच्छविकारस्यु-
द्यानकुरुकापुरीशटकोपौके च्छन्दसां सहस्र एतदभ्यस्यन्तो
मुनयः । १० । ९ । ११ ।

श्रीदिव्यमुरिचरणवेव शरणम् ।

सत्कारमध्वनि सुरैरपि सन्निहृष्टे
प्रत्युद्गति परमयान्ति जनैस्तदायैः ।
तत्र स्थिति मुक्तमदी च हर्षविधाया-
मासादिवो मुनिभुक्तये कदाचित् ॥ ९९ ॥

स्वामित्वाच्छ्रुत्वा शरणायग दति सज्जता विक्रान्तिहृताः
श्रीमत्स्वाच्चकदत्तशान्तज्ञानिधिशयनं चापि गोविन्दमात्रम् ।
वैकुण्ठस्वामिभावाद्यपि च निजजनानिचिराद्यान्पत्न्या
सर्वं लोके प्रापयेच्छ्रीपतिरिति कथया श्रीशशारिर्वसूव ॥ ११२ ॥

अष्टमं मुने चतुर्मुखं त्रिनयनं दशकम् ।

—०००००—

मुने चतुर्मुखं त्रिनयनं पितृर्मदविद्धफलाधर ताम-
 नयनं नीलमागिक्य मद्रं च कामदायस्य मम पूर्ण-
 प्राणमन्मथकस्योपरि भूत्वाऽऽगत्यतः परमहं गमन-
 नममन्ये कानपि मायां साकारार्थमम । १० । १० । ११ ।
 मायां साकारार्थम नव श्रीवशोमालया पूर्णया वासना-
 कमुन्दरकेजया श्रिया शापितोमि त्वया शापितोसि
 पश्य मेदं कृत्वा त्वया सह मम प्राणमेदं त्रिनैकतया
 मद्रं च कृत्वा स्वीकृतवानमि मामाह्वय स्वीकृत्वा गत्य
 हं । १० । १० । २ । आह्वय स्वीकृत्वा गत्य हं ममाविद्ध-
 नीलमागिक्य प्राणमन्ये कामवलंबनशाखां त्वां विना न
 जानाम्यदमाह्वय प्रणमतां ब्रह्मशिवेन्द्रादीनां सर्वेषां
 नाभिकमलादिकंदोर्गन्तानां तथाविध । १० । १० ।
 १० । ३ । उपगितनमुन्दरशीतलप्राचीनक्षेत्राहो तत्रो-
 पगितनम्वपेक्षहो आकाशमर्माचीनज्योतिरत्रां त-
 रिक्षा ह्यम्वमुपगितनान्यावन्ति च मृष्टवान्मुनिरस्य त्वं
 मम भगं माययितुं प्रवृत्तो मां गमनाय त्यक्तवानमि ।
 १० । १० । ४ । गमनाय विमृज्य मां त्वं बहिर्गतुमुद्यु-
 कश्चेत्यश्वादहं कमवलंब्य किं हं मदीयमिति वदामि
 किमहमिति वदामि किं मम्यगयमा पीतजलमिव

मदीयपूर्णप्राणं सम्यक्पातुं ममातृतामृतमधुः । १० ।
 १० । ५ । ममातृतामृतमधुम शरीरं भोग्यप्राणं
 ममृत्नि निविश्य भुक्त्वा न सीतः परं भुक्त्वा निर्वृतो भव
 शेषानसीवर्णं पुण्डरीकनयन रक्तस्निग्धशवर त्वदनुसूय-
 सुन्दरकुसुमांगनायां प्रेमवन्मत्प्रेमाहो । १० । १० । ६ ।
 सुन्दरकुसुमांगनायां प्रेमवन्मत्प्रेमाहो नीलपर्वतो द्वे
 चन्द्रकले सुखेन गृहीत्वोन्मिथ्वत इव सुन्दरवगाह एको
 भुत्वा भूमिं दंष्ट्राग्र धृतवन्मत्स्वामिन्नीलसमुद्रमार्गिम्बां
 लब्ध्वेतः परं त्यक्ष्यामि किम् । १० । १० । ७ । लब्ध्वेतः परं
 त्यक्ष्यामि किं त्वां मदद्वितीयमहाप्राणं समृष्टद्विविध-
 कर्म भुत्वा प्राणो भुत्वा फलरूपाणि भुत्वा कृत्स्ने-
 तत्रिलोकीमहावनगुहा भुत्वा वनगुहायां प्रविश्य सर्वत्र
 सुदमीभूयांतर्हितोमि मत्प्रथमाद्वितीयबीजभूताहो ।
 १० । १० । ८ । प्रथमाद्वितीयबीजभूताहो कृत्स्नत्रि-
 लोकादीनां सर्वेषां प्रथमं द्वितीयं त्वां त्वां कदाऽऽगत्य
 प्राप्स्याम्यहं प्रथमाद्वितीयं तत्रत्यात्रत्यकृत्स्नं व्याप्तं वर्द्ध-
 नप्राचीनक्षेत्रभूतं प्रथमाद्वितीयाभिव्याप्ताष्टदिग्व्याप्ता-
 धोव्याप्तोर्ध्वव्याप्तं नाशरहिताहो । १० । १० । ९ ।
 अभिव्याप्ताष्टदिग्व्याप्ताधोव्याप्तोर्ध्वव्याप्तं नाशरहितं
 महाप्राचीनक्षेत्राहो अभिव्याप्ततदधिकपरमप्राचीनवि-
 कस्वरज्योतिरहो अभिव्याप्ततदधिकोज्ज्वलज्ञानानंशहो

अभिव्यापनदधिक्रमदभितिवेशनिवृत्त्यंतर्भाचितवानसि
 । १० । १० । १० । अभिनिवेशनिवृत्ती संश्लिष्यंतं
 क्षमिजं ह्यमाकुश्याभिनिवेशनिवृत्तिं लब्ध्वा मोक्षं
 प्राप्नुवन्तः शुक्रकापुगीशठकोपेनाक्तमभिनिवेशरूपांताद्ये-
 नत्सहस्रंतिमाभिनिवेशेनान्ताद्येनदशकं ज्ञानवत उत्पन्ना
 उच्छ्रायवन्त एव । १० । १० । ११ ॥

श्रीदिव्यमृगिचरणावेव शरणम् ।

इति श्रीनहस्यगीर्वा दशमस्कन्धे समाप्तम् ।

२. श्रीगुरुः शिष्येभ्यः न विप्रश्नयामनस्य प्रणिदाय ।

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ १ ॥

अतिशयदुःखमितिः (निरुपायमिति) समाप्ता ।

तदर्थं न च मनसि न चक्षुषि

भक्त्या पुनः परमया भगवाञ्छुदासिः ।

पञ्चाङ्गया भगवतः परिहृत्य मांयं

स्वाभीष्टमप्यनुपदं दशमे प्रपदे ॥ १०० ॥

[Handwritten musical notation]

ब्रह्मज्ञानतः प्रवेशात्तदनिधिसुतया सन्निरोद्धव्यभावा-

द्विचर्यासिद्धत्वाद्निवृत्ततया तन्मरीयुषभावात् ।

पञ्चावन्तु वृद्धाः पण्डितकथनतः पुण्यपापंशितृत्वा-

स्मृतं तान्मात्रं हर्गगति शरीरदर्शयन्मुक्तिमात्र ॥ ११३ ॥

यस्य भवति गतिं व्यञ्जत इति तद्वगम्यान्शंकार्दगमं

मुखाय भक्तिभानां बहुविधभजनप्रक्रियं श्रीशङ्करः ।

नो धर्मोऽयं स्वर्गानि स्वर्गनतनृकुनान्यादरं प्राह चान्ते

पञ्चतन्त्रं सुखादिभिरुपमरगिमुखं सांभवं मूलभोग्यम् ॥ ११४ ॥

श्रीमते रामानुजाय नमः ।

श्रीगोदादेव्यै नमः ।

श्रीव्रतं-(तिरुप्पावे) ।

ॐ नमः ॥

नीलातुंगमनगिन्दीसुतमुद्रोच्च कृष्णं
पादार्थं स्वं श्रुतिशतशिगस्मिद्धमध्यापयन्ती ।
स्वोच्छिष्टायां वज्रि निगलितं या बलात्कृत्य भुंक्ते
गोदा तस्यै नम इदमिदं भूय एवास्तु भूयः ॥ १ ॥

मार्गशीर्षे मासः चन्द्रपूर्णसमीचीनो दिवसस्ती-
र्थान्गाइनायागच्छन्त्य आगच्छत समीचीनाभरणाः
श्रीनट्टगोपव्रजश्रीनडालास्तीक्ष्णकुलकूरकर्मनन्दगोप-
कुमारः सौन्दर्यपूर्णनयनयशोदावाल्मिहः श्यामदेहो
रत्नाक्षः सूर्येण चन्द्रेण च समानमुखवान् नागायण
एवास्माकमेव परिकरं दद्याद्दोषा यथा आचिरन्सं-
गम्य भो जानीताम्मच्छन्दः ॥ १ ॥ लोके वर्द्धमाना
अम्माभिम्प्यम्मडुनस्य कर्त्तव्याः क्रियाः शृणुत क्षीर-
समुद्रे निश्चलं निद्रागम्य पद्मम्य पदं गीत्वा घृतं नाड्यो
दुग्धं नाड्यो नित्यं प्रातस्वमाद्यांजनमक्ता न लिम्बामः
पुण्यनादाय वयं केशं न वध्रीमो अनाचरितान्न कर्मः
स्वोक्तिं गत्वा न वदामो धर्मं मित्रां च यथाशक्ति हस्तेन

तास्मच्छन्दः ॥ ५ ॥ वदित्वा लोकं कान्तवत् इव
मन्य नाय वीन्वा वयसम्मद्वनयो वावतादानं
चेदुनिज विता देयं सर्वप्र प्रतिमानं विचर्या मरुदुग-
मदानीवागान्तर्मन्यया उच्यतेऽयुः सुन्दरकुवड्यपुष्प
रम्यावद्वनग निद्रां दुर्दुविनि विता प्रविश्य निवन्वा
पृथुलस्तनं वृद्धा विमोचने कलशं पूजयेत्तदा मदा-
पशवोऽतिनामृतनं पत्नमृदं भो जानीतान्मच्छन्दः ॥ ३ ॥
समुद्रवर्षेनैकं त्वं दम्भं मा गोपय समुद्रान्तः प्रविश्य
पूरयित्वा शब्दिताऽऽप्य कलशं विभूतय विमदवहेत्
श्यानतां प्राप्य महासुन्दरमुजन्व पद्मतामस्य हस्ते
चक्रवर्तिद्युतं प्रकाश्य दक्षिणवर्षेऽस्तवन्मिदं गर्जयि-
त्वाऽविलम्ब्य शार्ङ्गे विष्टुः शब्दिताऽऽप्य लोकं दृष्टि
कुर्वन्माभिगमि मार्गशीर्षे वत्सदत्ताय सन्तुष्य भो जानी-
तास्मच्छन्दः ॥ ४ ॥ मन्त्रिनं निवनेन मधुराविषं मन्त्रि-
छमहाजलधनुतापद्वन्द्वं नोपकुटे प्रदुष्टं दूरीतवर्षेन
मातुर्देहकान्तिं कृतवन्तं दामोदरं मन्त्रिगुडा भुञ्जान्त्य
वयं मन्त्रिगुडपुष्पमि प्रजिह्वय प्रज्जम्ब मुनेन गीत्वा
मनसा चिन्तयान्मन्त्रोऽवगारः प्रवेत्ताय स्थितश्चाज्जो
तूले भवेत्कथय भो जानीतान्मच्छन्दः ॥ ५ ॥
पक्षिणश्च कुजन्ति यो पक्षिः कदम्बन्दिने वेतामूल्यं
समदाग्वं नाशुणोः किं बाले मधुचिष्टपिशाचीन्तनविषं

भुक्त्वा बुद्धिमत्कृत्यन्विवन्धविनाशाय पादौ प्रसार्य
 प्रकाशे सरे निद्रां कुर्वन्तं बीजहृतं हृदये निवाय मुनि-
 ि नो निविशे जन्दमुन्वाय हर्गिगति उत्पमानमहागन्ध
 द्यप्रवेकते शीतली पुनं करोति भो जानीतास्मच्छन्दः
 ॥ ६ ॥ कीर्तकीति सर्वत्र भग्नाजानां मिलित्वोच्य-
 नातवनतत्वं नाशृणोः किं सुधांगने मर्णो कर्माभरणे
 च स्वयति इत्वं निष्काम्य सगन्धपरिमलितकेशगोपी-
 निन्दनेन शब्दावितर्दायत्वं नाशृणोः किं नाधिकंगने
 नाशृणोः केशवस्य गीतं श्रुत्वा शयितासि किं
 तेजस्विन्दुद्वय भो जानीतास्मच्छन्दः ॥ ७ ॥
 प्राच्यकेशः श्वतो मद्विषा त्रिमन्त्रं चरितुं व्यासा
 मोदन्त्या बाला अपि गन्तुं गच्छन्तीर्गमन्तं विना
 प्रतिन्य तवाहनायगन्ध स्थितास्म कौतुहलवति
 नाकलत्रिके मधुनिष्ठ गीत्वा पणिकमादाय तुग्गास्यं
 विदितवन्तं मद्दानमंदनवन्तं देवाविदेवं गत्वा चयं
 मेयमदे वेदादेति विचारानुकंपेन भो जानीतास्म-
 च्छन्दः ॥ ८ ॥ शृङ्गमगिगुदे ममन्तादीपे ज्वलति धूपे
 पणिकलति निद्रागन्धायानि निद्रागे मातुलपुत्रि मणि-
 कण्ठयन्त्रमुद्राद्यमातुलानि तामुद्रोचयितुं न शक्नोषि
 त्यनुता मुक्ता किमुत न विग किं पम्बशा किं निगेच-
 नद निद्राये मयिता किं मद्रामयी माययो वेकुण्ठ इत्येवं
 तामानि सर्वाण्यभ्यस्तानि भो जानीतास्मच्छन्दः ॥ ९ ॥

अनुष्ठानं स्वर्गप्रविशान्नातस्तत्तमपि न कष्टः किं
 कष्टमनुष्ठानवन्त्यः सुखेतिवृत्तीककिरीटान्त्य-
 येन अस्माभिः स्तुतेन पार्थक्यद्वारेण भवति
 पूर्वमेकस्मिन्निदने त्वयोर्द्वये पतितः कुलकर्मणि का-
 जये प्राप्य तुभ्यमेव महानिद्रामदर्शिकमतीव ध्यानेन-
 वति दुर्लभाभरणद्वये वैशद्येनान्योद्गाद्य नो ज्ञानीमहा-
 म्मच्छन्दः ॥ ३० ॥ वायुः अनुगमन्वदुन्दुब्धः शृणु-
 वत्तथाप्य गन्वा सुदृश्यतां दौषेण केनापि सुन्दर-
 गौराद्यानां स्वर्गयते वल्मीकमस्तिनिवे मध्यमसुख-
 मच्छन्दः वन्दुषु-ममयः स्वर्गद्वारेण स्वर्गद्वारेण
 प्रविश्य मेववर्गस्य नाना गन्धनिर्गच्छन् विना
 वातां च विना संयमनेन त्वं किं निद्रायोदने नो
 ज्ञानीतान्मच्छन्दः ॥ ३१ ॥ उद्वेगः कालवन्मच्छि-
 र्गच्छन्नुक्तं च विनियन्ता स्वस्वमार्गेण स्थित्वा दुर्ग-
 यानवन्त्यद्रीकुलं सुखं वैशद्येति स्वर्गद्वारेण
 भवति त्वं विनियं पतति त्वद्वारेण स्वस्वमार्गेण
 दक्षिणद्वारेण त्वं संयमनेन मनसोर्भास्य गान्ध-
 र्वं सुखं नोद्गाद्यस्तीत त्वं वीनिद्रायं को वा महाप्रा-
 नवर्गद्वारेण निर्जातो नो ज्ञानीकाम्मच्छन्दः ॥ ३२ ॥
 पतितो सुखं विनियन्ता वृत्तात्तद्वद्वन्द्वो-
 वतः कीर्ति गीत्या गन्वा वायुस्वर्गं प्रविष्टः
 गुरु उद्वेगो गुरुस्वर्गमिवः पतितो कुरुनि नो सु-

नमः स्वामिनि नमः ॥ १ ॥
 धुने कुण्डलीयधुनेऽन्मत्स्वामिनि यत्नेन जयति ॥ २ ॥
 गङ्गायावकाशं विना वदित्वा लोकं जलनदुःखनिवर्त्तना
 स्वामिनि निद्रां प्रति ॥ ३ ॥
 जगत्त्वं न सा भवति भो जगती नारमचन्द्रः ॥ ४ ॥
 प्रवदन्मदजलतजा भावदुजव यवयवन्तं जलतज्यवर्त्तये
 नीले गङ्गायामिन्द्रियकेन ॥ ५ ॥
 कुण्डलीयधुने भो जगती नारमचन्द्रः ॥ ६ ॥
 गङ्गाः कुण्डानि भो कन्दुकद्वयी ॥ ७ ॥
 गालं गततामस्यकणेण गुणद्वयेन तद्वत् ॥ ८ ॥
 गङ्गा उद्धाटय यत्तुल्य भो जगती नारमचन्द्रः ॥ ९ ॥
 स्वामिनीये जगति इन्द्रियकेन ॥ १० ॥
 आनन्दं गुच्छविक्रमवत्तुल्यकैर्जलैः ॥ ११ ॥
 शायितविक्रमवत्तुल्यकैर्जलैः ॥ १२ ॥
 त्वत्तयकमरुतकालमपि ॥ १३ ॥
 अल्पकालमपि विन्देत्तुं न ॥ १४ ॥
 भो जगती नारमचन्द्रः ॥ १५ ॥
 प्रयत्नं गत्वा कपं विवस्वतः ॥ १६ ॥
 शक्तिमज्जगत्तुल्यकैर्जलैः ॥ १७ ॥
 शोणितमुद्रकान्तं कादासुक्तं ॥ १८ ॥
 उन्निष्टं त्वत्तनं दर्पणं च ॥ १९ ॥
 मद्रुक्तमवनात्तं कादासुक्तं ॥ २० ॥

अभिदुर्वाकृतकण्ठेषु संसृज्यं वदित्वोपरि वहन-
 योग्यं विनि विना दुग्धमाव्युदारमहागा अधिक
 प्रातवतः पुत्र जागृदि दाढ्यवन्महत् लोके दृश्यमान-
 तथा स्थिततेजो निद्रान् इतिष्ठ शत्रवस्तव बलहानि
 प्राप्य त्वद्धारदेशे आन्यागन्त्य त्वच्चरणावाश्रयन्ते यथा-
 शान्त्य वयमागताः स्मः स्तुत्वा भो जानीतास्मच्छन्दः
 ॥ २१ ॥ सुन्दरम्यानमहापृथ्वीगजानो अभिमानभङ्ग-
 वन्तो भूत्वाऽऽगत्य तव शयनगद्वाया अथः संवशः
 स्थिता इवागन्त्य प्रविष्टाः स्मः केसरमुखतामरसपुष्पव-
 द्रक्ताक्षः स्तोकस्तोकमस्मदुपरि न कटाक्षयेत्किं चन्द्रा-
 दित्यथ उदित इव सुन्दरनयनाभ्यामुभाभ्यामस्माकमु-
 परि कटाक्षयमि अस्माकमुपरि शापो यथा निवर्त्तत
 भो जानीतास्मच्छन्दः ॥ २२ ॥ वर्षाकाले गैलगुहायां
 स्थिरं शयित्वा निद्राणः श्रीमत्सिंहः प्रबोधं प्राप्याग्नि-
 हृष्टिं कृत्वा परिमलनद्रोमाश्चम्पवैपार्येषु मञ्चारं कृत्वा
 विभ्रय आलस्यं निवर्त्य गर्जित्वा निर्गत्यागच्छन्निव
 त्सतर्नीकुसुमवर्गं त्वन्मन्दिरादत्रागत्याऽनुगृह्य विचि-
 त्रमग्निवेशवच्छ्रीमत्सिंहामने स्थित्वाऽस्मदागमनकार्यं
 विचार्यानुगृहाण भो जानीतास्मच्छन्दः ॥ २३ ॥
 तदेतल्लोके क्रान्तवैश्वरण्यामंगलं गत्वा तत्र दक्षिण-
 लंकां नागितवच्छुक्तेर्मंगलं विनाशाय शक्यं पादेन
 ताडितवन् कीर्त्तैर्मंगलं वक्ष्यं यष्टीकृत्य प्रक्षिप्तवन्

कटकयोर्मंगलं पर्वतं च्छ्रीकुल्य उद्धृतवन्गुणस्य मंगलं
जित्वा विगोचं तिवर्तितवत् त्वद्धम्नकुन्तस्य मंगल-
मिन्येवं शौर्यमेवाशास्य पणिकरमादानुम् अद्य वयमाग-
च्छामः कृपां कुरु भो जानीताम्मच्छन्दः ॥ २४ ॥
एकस्याः पुत्रतयावर्तीयैकमात्रावैकस्याः पुत्रतया विर्तीय
वर्द्धमाने धर्तुमशक्यतया स्वयं द्वेपं चिन्तितवद्धदयं
विनाश्य कंनम्योदगेऽग्निनया स्थितदार्ढ्यासादवं-
स्त्वामथिन्वाराताः स्मः पणिकरं ददामि चेच्छ्रिय अनु-
रूपमम्पदं शौर्यं च वयं गीत्वा केशं च विदाय सन्नुप्य
व्रतं पृथ्यामो भो जानीताम्मच्छन्दः ॥ २५ ॥ व्यामोह
मागिवर्णं मार्गशीर्षविगाहनाय श्रेष्ठानां कुन्यान्यपेक्षि-
तानि शृणोपि चेदमिं सर्वा कम्पयच्छन्दायमानदुन्यो-
पमवर्णं त्वत्पाञ्चजन्यलहशंग्यान्महत्त्ववतोऽनीव महा-
पटदं मंगलं गायतस्तुन्दर्दीपं ध्वजं विमानं वटदल-
शायिन्नतुष्टाण भो जानीताम्मच्छन्दः ॥ २६ ॥ अम-
ङ्गनाभयद्वज गोविन्द त्वदात्मानं गीत्वा पणिकरमादा-
याम्माभिः प्राप्तव्यं सम्मानं लोकगन्तुयमानप्रकारेण
समीचीनतया वक्ष्यमंगदं कर्णिकां कर्णकुसुमं नपुगभित्ये-
तादृशं सकलाभरणं वयं धरेम वस्त्रं परिदधीम तदनन्तरं
क्षीगत्रसान्छादयति धृतेऽपि ते प्रकोष्ठमार्गेण प्रवदति
मिलिन्वाऽवस्थाय जीवलीभूय भो जानीताम्मच्छन्दः ॥
॥ २७ ॥ धेनुनां पञ्चाहृत्वा वने प्राप्य भुङ्मदि ज्ञानेन

किञ्चिदपि दीनगोषकुले तव जन्म प्राप्त्यनुगुणपुण्येन
 कथं युक्ता न्यवनया किञ्चिदपि विहीन गोविन्द त्वया
 ह्यमम्यन्त्यस्त्वस्माकमत्र निवर्त्तने न निवर्त्तनेऽज्ञाभिर्वा
 त्वा निरुमाभिः प्रीत्या तवाल्पतायाद्दानेऽपि कृते कोपं
 ना कुह स्वमिष्टं देहि पार्थिवं भो जानीतारमच्छ-
 दः ॥ २८ ॥ ज जीव प्रथमप्रभाते आगत्य त्वां सेवित्वा
 तव मृदुणीयताममचरणयोरेवाशासनफलं नृणु गोस-
 मृद्धं चानयित्वा भुञ्जानकुले अवतीर्य त्वसंवर्गमदृष्टिम-
 म्भक्तकाम्स्वीकृत्य मा गतोऽमुष्पग्निकरमादातुं न भो
 गोविन्द सर्वत्र समवनजन्मस्वपि तव बन्धवो भवेम
 तौ तव वरं दाम्प्यं दुर्गोऽन्यदस्मात्कामं निवर्त्तय भो
 जानीतारमच्छन्दः ॥ २९ ॥ नाबुद्धिं मयितवन्तं
 मधवं केशवं चन्द्रश्रीगुणोच्चलाभगजालां दत्त्वा प्रसाद्य
 तव तन्पार्थिवकामप्रकारं धनियतत्वाद्यवितर्कमल-
 गीतमालावाहगोपकारकगोदोतो संनद्राविटमालावि-
 भादपि त्रयं विनाऽप्येवं प्रसारेणाऽभ्युत्थन्न उभय-
 द्विमहापतेन मुक्तकाम श्रीगुणवन्द्यप्रियः कन्या सर्वत्र
 श्रीकृपां प्रप्यतन्दनिर्भग भवेत्तुभो जानीतारम-
 च्छन्दः ॥ ३० ॥

इति श्रीगोमहेश्वरीकृतितु श्रीधरं (निरुमाये) गण नमः ।

श्रीमन् गमानुजाय नमः ।

श्रीगणेशाय नमः ।

गणेशाय नमः ।

श्रीमते गमानुजाय नमः ।

श्रीगमानुजनृनंदादितनयन् कारिकाः ।

१०१० १०१० १०१०

प्राञ्जन्माजितकर्मणोपहतये वंशाख्यमन्मन्तर्ना
जानम्यामृतदेशिकम्य कनकश्रीमत्पदाञ्जद्वयम् ।

सुश्लिष्टं कृतवानदं मम शिष्यभ्यर्हितं भूषणं
याम्यम्यातनिवाविनामृणमतः किंवा निवर्त्य मया ३

सर्वात्मादरणीयकुन्तलसुमहानंदा निग्यां शनि ज्ञान्वा
स्वीयपदाश्रितेषु जयकुत्कीर्तयेतिस्मानृतः । भक्त्या
पादयुगे महागुणवता गंगासृतेनोदितां लक्ष्मीं पठितुं
रुचिं कुरु कलामंतादिमया मनः ॥ २ ॥ अन्दाचोक्ति-
ततीस्त्वदीयचरणाम्भोजद्वये संतनं सुमित्र्यैः कृतदत्त-
कर्मभिर्गतिस्तुत्यानि नामानि ते । जिह्वान्तर्मन लक्ष्मणा-
यैकुपया सिक्तानि नक्तं दिवं कुर्याः पञ्चममंजन
प्रभविता विजयिण्या मम ॥ ३ ॥ श्रीगंगासृतेदेशि-
केन रचितां श्रीलक्ष्मणायैस्तुतिं तत्कल्याणगुणानि-
वर्द्धनलसङ्गां भुवि द्राविडीम् । तद्वाधागणनासमान-
गणनेशगार्दूलविकीर्तितश्लोकैर्व्याकुरुते मुने सुन्दरानां
श्रीश्रीनिवासः सुधीः ॥ ४ ॥

धाम्न्यनेकन मे । पापिष्टेन हृदा तदीयमुमदासीति प्रव-
 क्तमस्य प्रजाया रक्षितवतोऽहमधुना जातो मद्येन्याद-
 वान् ॥ ६ ॥ वाचार्त्तातमहागुणस्य मदहृद्वर्त्तयः सं-
 विनः कृष्णस्य पदाश्रयदत्त महापापार्थावर्त्तयितः ।
 श्रीगमानुजदेगिकस्य सुगुणानुजा कुमारीनिः सव-
 स्संतगितुं न कोपि हि समादायां दर्शय्यते ॥ ७ ॥ पी-
 डाकारिविदिगताथविषयाज्ञानान्धकारि-उदा मन्त्राया-
 रमुनीश्वरेण निगमान्तार्थान्निष्ठमापत्तिः । एकी-
 कृत्य महाप्रवन्धकपटादीप तदा दीपितं स्यन्त्यान्ते विदु-
 यन्महाविभववात्रामानुजो महेशः ॥ ८ ॥ गत्याद्योक्त-
 नंदनुमानमतमोनाशाय दुष्ट्यान्धमदीपं धृतधुनेः प्रका-
 शितवतः पादौ सदा मानसे । संसर्तुर्वेतिनायकस्य
 सुगुणस्तोत्रोज्ज्वलाः साधवो देवान्नान्धविन्द्य भुव-
 लमहोऽमीषां प्रतिष्ठापकाः ॥ ९ ॥ गदाज्ञानतमोऽहो
 सह मया कृष्णस्थले बहवः दृष्टा तद्विद्वत्प्रवन्ध-
 सुत्ततो कर्तुर्महायोगिनः । रम्यांश्चिद्विद्वत्प्रतिवित्ति-
 पतिप्रावण्यभूषाभुषा पादाम्भोजजिह्वैर्विभूषयधृतिः श्री-
 काः स्थिरश्रीयुताः ॥ १० ॥ श्रीमदेदत्तनुद्वयार्थगवि-
 तृश्रीदाविडाभायकुट्टमिस्थाम्नुगुकीर्तिगणमुनिपन्ध-
 जोल्लसन्सम्नकन । श्रीगमानुजदेगिकं प्रणमता श्रीम-
 द्गुणां कियामाज्ञान्यं न मया समुद्रवत्तनामध्वे क्षमं

भाषितम् ॥ ११ ॥ श्रीगसातुजपूजार्चिकावली वसुमती-
 नानेनितुम्बहतश्रीपादाब्जनिवसिद्वयनिपतेः श्रीगम्य-
 पादो नरा । स्वाभाव्यातुगुणी विचिन्त्य विनति-
 श्रीकान्तुतीद्वान्विता प्रेमाऽनाचरतां परं दृष्टवियां
 दामस्य भक्त्या क्रिया ॥ १२ ॥ मालां श्रीतुलसीकुतां
 दमिद्वान्वितामस्यवज्रं स्वेयस्सङ्गणंगराजपदयो-
 दीतुर्मुनिश्चरतेः । पादाब्जादितरत्र भक्तिरहितस्वा-
 न्मस्य नव्यज्जनाः श्रीगसातुजदेशिकस्य चरणौ प्राप्यौ
 विशिष्येव मे ॥ १३ ॥ सन्त्वयाद्य फलाप्तये स्वर्गना-
 गान्ध्यायैवपि काथोन्मादितयः क्रियाविग्नतस्वा-
 नाव्यधीतोऽभवत् । यन्मयाच्छ्रीकुलशेखरोदितकला-
 नाने गतानां नतां पादस्तोत्रतः परो यतिपतिस्त्यक्तुं
 न मां मन्दते ॥ १४ ॥ पृथग्रेषमग्रेण सर्वजगतीसंग्रहके
 श्रीपतो गङ्गवन् पान्कल्प्य मंगलकृतोर्थगीशितुः
 पादयोः । सदाकल्पमनो यतीन्द्रमुगुगांमन्यक्ता स्थिता-
 न्मन्त्रवन्नेव नाहमितः परं प्रमत्तिता का वा सम न्यून-
 ता ॥ १५ ॥ वेदान्तोपविताकृतान्कुमनिसंशुब्धांस्तु कृत्या
 कृत्यो शासन्यन्मन्त्रेण धूमिपन्वितामेन्पाविता पश्यत ।
 श्रीगंगाशिवोक्तुगुगां धृत्या ददन्त्या मज्जं गोदायाः
 कुपयवितः सहजया दाता यतीन्द्रो मुनिः ॥ १६ ॥
 निर्विण्णा न भक्त्यहं प्रथमिकां प्राप्यागतं प्रथमे वा-

वृषभसु सुखेषु हृद्य विरयं कुर्वन्ति शास्त्रमुने । भक्तोऽप्यो
 मदद्विभक्तिनि द्रष्टुमागच्छतुः कष्टिध्वमिना लोकेऽस्मिन्प्र-
 णयास्वदं यतिपतिं मन्नाथमेव श्रिताः ॥ १७ ॥ अयेतं
 कष्टिनाः श्रुतीदेशाने गाथा गुणापगिरः कर्तुं सुखव-
 तीमात्मदृश्ये भर्तुः शट्टुपिणम् । माधुर्योन्ज्वलवा-
 न्मुनेः शुभगुणा उन्मीलनार्थं वदन्मतेषां च शर्मागिणां
 यतिपतिः श्लाघ्यः सदायो मम ॥ १८ ॥ वंदुः श्रीमद्वती
 पिता च जननी श्रेयान्मुनेः पद्मजाकान्तः कारिमुत्तम
 काशितगुणान्वक्ता कमाद्रामिडः । वेदः केवलमिन्वितः
 पृथुमहीभाजां प्रदातुं मतिं स्यादा लक्ष्मणदेशिणे
 विजयते मद्रोग्यभुता भूशम् ॥ १९ ॥ श्रीगणदीपवताभि-
 गमकुरुकानाथासृताः स्योऽवश्रीमद्राविडवेदगानर्गमक-
 प्रीत्या पदानां गुणान् । मुमुक्षोर्जीवनशीलमात्मविकं
 नाथं हृदा संश्रयन्द्वागमातुज्ज्वलको मम निधिः
 पूर्णोऽपि जेर्जायते ॥ २० ॥ सुयोग्यां प्रतिहारहृदिमुपय-
 न्वर्षन्निविर्वादि त्वं गजद्विनि संस्तुतिं विचयत्राहं
 चरेयं भित्तो । शुद्धाचान्यतीन्द्रयासुनमुनेः मुष्टिपृष्ठा-
 दाभिधप्राप्यं लक्ष्मणदेशिकोऽधिगतवान्मामय रक्ष-
 त्यतः ॥ २१ ॥ पङ्कजे द्विगदानने द्रुतवदं ज्येष्ठोऽधिकार्या
 ज्वरे दिक्षु प्रातपल्यायनेषु भगवन्मेलोकपदेतो विभो ।
 त्रायमेवेति लुवत्सु वाणचिन्तं क्षन्तारमागो हर्षि स्योता
 श्रीयतिगद् समस्तविपदः संरक्षको मे निधिः ॥ २२ ॥

दनीत्यापतेः । पादव्याग्यमता मुकुटनयनिद्रमाभ
 णाथान्विता मडावर्त्तति न मुग्धनय कुगलं किन्नाम
 यानं यम ॥ २८ ॥ नन्वाभ्यन्तरगात्र किमु भासा
 रम्याकृतिश्रीपुगेनेतुर्गीतिमयश्रुतिद्रमिदवाग्जातं स्व-
 भक्तो मुद्रे । निमेषपुर्वतितायकस्य मुमुगान्नम्यनि-
 दां महतीगम्माकीनविलोचनान्वविकलं दृष्टविभं
 मुखम् ॥ २९ ॥ प्राप्तानन्ददमुक्तिभिः किमुदितास्मिन्-
 ख्यदुःखप्रदेनैकैशं नमैः किमस्ति भुवने तिन्ये प्रादा-
 त्मना । स्थेयोनेकचिदाश्रयो दृग्निगति मिश्रो व्यवि-
 र्मलः श्रीगमावर्जः स्वदाभ्यन्तरगात्रे मन्ताभयं भा-
 व्यथात् ॥ ३० ॥ कालान्वन्तरमाप्तवसविभया ज्ञाना-
 न्वहून्हे मनः संदीप्तवदुप्रकारजनिषु प्राप्नोरेषा वय-
 म् । अद्यात्किमिव दृश्यभुजवन्नाभय दृग्निगितुः
 पादद्वन्द्वतले निविष्टद्वय गमानुजं नन्धिताः ॥ ३१ ॥
 योग्योत्कर्षशुभममावल्लयशःनिद्रिश्रियः प्राप्नुगुदुष्टशु-
 द्धकलिप्रपीडितसर्वाभागत्य वारुण्यतः । उद्वेगावनका-
 रिणं परतयोयुते यदिष्टप्रदं श्रीगमानुजदेशिकं श्रितवतो
 महार्थसृक्तिकमान् ॥ ३२ ॥ पत्रालंकृतपंकजातनया-
 नाथस्य दग्नाश्रितश्रीचक्रायुवदेतिनन्दकगदाश्रीगाङ्गा-
 खोत्तमाः । एतन्शोणितलावताय धग्नीभागं जगद्वरु-
 श्रीगमानुजदेशिकेन्द्रविभयाऽजायन्त धन्यान्महाः ॥ ३३ ॥

क्षोणीं संपरिभाष्य हिंसनकरं नीचं कलिं दुर्वलीकृत्या-
 पुज्ज्वलितं न याति यमुनाभ्रातुः पुरे स्थापितम् ।
 मन्यायां विलेखपुस्तकभरं संदृश्य पश्चाद्दृशं तेजि-
 ष्वत्त्वमवाप लक्ष्मणमुनेः श्लाघ्या गुणानां
 ततिः ॥ ३४ ॥ नान्यं देवमहंभजे न च तरानन्दोपम-
 त्कोक्तिः स्तोम्पुन्यां स्पृहणीयरंगनगरीत्युक्तौ विमृग्धा-
 न्मतः ॥ श्रीगमावरजस्य पद्मचरणौ नो विस्मयाम्यंश्चितौ
 कं पावसतोऽथ पीडयतु मां केन प्रकारेण वा ॥ ३५ ॥
 मान्ध्याजितचक्रशोभितकरे सर्वात्मनाथे तदा वेदा-
 म्भोनिधिमममर्थमनुलं दृष्टोपदेष्टव्यपि । भूमिष्ठान्भव-
 दुन्वन्निन्धुपतिनान्कुण्ठोदिताथैः स्वयं संबोध्यानुम-
 द्गम्य यमितां पन्थुः स्वभावो ह्ययम् ॥ ३६ ॥ क्षो-
 णीव्यानयशःप्रकाशभगवद्रामायणाख्यानवत्प्रेमाम्भो-
 निधिवामभुनियतिगदकीर्तिं स्तुतिं कुर्वताम् । मिग्धानां
 शुभगन्धपद्मपदयोः सक्ताशयाः साधवो मच्छेषत्ववि-
 लोकतोऽदिवमुदो मां तस्य दामं व्यधुः ॥ ३७ ॥ त्वहाम्यं
 विमृश्य नावकजनामकं त्वमद्याकृत्या मां व्यर्थं विप-
 यतिनकमननं पूर्वं किमर्थं व्ययाः । भाग्योन्मृष्टवचः
 सदेडययतिगदकारुण्यनीतिर्हि ते दुर्ज्ञेयैव विलोकने
 वदतु मे सूक्ष्मार्थमेतं भवान् ॥ ३८ ॥ संकष्टमहीरु-
 लवविषयव्यामोहमन्नात्मनामम्माकं हृदयान्यपुरुषकृता

गता नु कुर्यान्निकमु । अजानान्विततीव्रबुधनिचयं
 प्राप्य स्वकीयधुरध्रीमन्कीर्तिमतिं प्रदाय विहिता गता
 यतिश्चाभूता ॥ ३९ ॥ अमोभ्यहितमुक्तिरर्थनिबद्धो
 धर्मः स्वतः सुन्दरः कामध्वेन्यसुकान्गृणन्ति चतुर्गन्-
 वापि कामो हर्गो । श्रेष्ठस्त्वम्य हि वृद्धिहेतव इमे धर्मार्थ-
 मोक्षा इति प्रावोचद्वलिवैरिशीलयतिगडम्भिजगत्या-
 म्बले ॥ ४० ॥ मेदिन्यां प्रतियोजति जन्मबहुल प्राप्या-
 स्मदीये प्रभो श्रीनेतर्यपि चक्षुषो विषयतां प्राप्ते भ्रमा
 नेतिनुम् । लोकम्याः सफला भवे यतिपतावागत्य
 जाते शितौ दुप्यापां विषणानवाप्य भगवदाज्ञान्तदेवा-
 भवत् ॥ ४१ ॥ अहंद्रपगसुंदरीस्तनगलत्येसप्रकर्णो-
 ल्लुटप्रश्यन्मामकजीवमेत्य धृतवानद्यान्विकन्यापतिः ।
 सर्वान्माधिपतिर्हि गगनगर्गतेतेति जल्पन्मूर्धनिर्दृष्टो
 यतिगदप्रभावकृपया सन्दर्गदा संयुतः ॥ ४२ ॥ न्यातां
 भूतिमतीवचोविरचनोद्योग सुदानमन्मदेद्रावायामकिल-
 म्य पापनिबद्धो धावेन्महलक्षयम् । भृश्या वः प्रवदा-
 म्वहं वृषारिपुम्येयः कलिध्वंसकश्रीमहात्म्यसुमेदिनो
 यतिकुलवानेति नञ्जल्पतः ॥ ४३ ॥ भुक्तयाशुर्गविद-
 क्षणत्रिविधताम्यं वचो द्राविडं वेदाताञ्च चतुष्टयं
 निरवधीन्धर्मम्य मार्गानपि । नवाञ्जानवचोऽप्यनम्य-
 गुणवन्मर्कान्य योर्गीधितुनामान्यादग्नौ वदन्ति न तुगा
 इच्छन्ति कोऽर्थम्वित्ति ॥ ४४ ॥ न प्राप्यं किमपि

त्वदीयचरणादन्यत्र नत्प्रापये किञ्चिन्मायनमन्यदस्ति
 चरणात्तस्मादत्रेऽर्थं निवमग । इत्थं ज्ञातवतां ममापि च
 भवदानप्रयुक्तार्जय नो वाचा विदितुं क्षमं यत्निपते तत्वं
 निरूप्ये मति ॥ ४२ ॥ उक्तयेकार्थकपन्मतप्रमथनायो-
 कीनते मनुता कश्चेद्दीमिडभाषया विगचितां प्रत्यक्षवन्तं
 श्रुतिम् । अतस्वापि समार्थनिर्णयकृते प्राप्तं मनो मादकं
 सर्वाङ्गप्रविष्टदगमितगुणं प्राप्ता यतीशं वयम् ॥ ४३ ॥
 संप्राप्यः परमः पतिस्त्रिजगतां श्रीरंगपृथ्वीदिति शोण्यां
 धर्ममुदीन्यन्प्रविष्टो रामानुजो भक्तुतिम् । पापीध्वं
 विनिवार्य गत्रिदिवसाभेदेन मन्मानसे पूर्णो निष्प्रतिमां
 स्थितिं समकरोद्वातः समः कोपि मे ॥ ४४ ॥ नीचत्व-
 स्य मनोपमाविगद्दिगम्बत्कानुकम्पां विना नान्यदक्षक-
 मस्ति तावककृपापात्रं तदेवाभवत् । निर्दोषस्तवनी-
 यवेभवयतिभोगीश्वरेतः परं व्यर्थं नो विस्ते निदान-
 मिद किं निन्दे फलेऽपि द्वयोः ॥ ४५ ॥ ऋज्वी
 धर्ममृतिर्विभुव विनथा पडदर्शनीनाशगा तयो दुष्टक-
 त्तिर्मनोज्ञजटतगमाध्वापगाच्चटुवः । श्रीरंगम्य विभोः
 पदे स्वशिखिनि न्यम्य स्वयं तद्धते श्रीमन्मन्त्रमिमाव-
 भौम इह भूभागेऽवतीर्णं मति ॥ ४६ ॥ भावेने मदतां
 मनस्सु विमलम्यान्तेषु मित्रासादं मन्त्रां कृताः

समृद्धवद्वेदोपादयमदुर्गिगम । छन्दःसन्निवितात्म-
 मुपगतया समृद्धतुर्ग्यापकप्रार्थनाभ्यर्चनाय लक्ष्म-
 णमुनेः पादौ यतिक्षमानतः ॥ ५० ॥ पादौ
 लम्बनमनसाण्डवकृते युद्धं कुरुमां तदा शत्रुहृ-
 दकृते रथं द्रव्ययुतं दीर्घं नयन्त पतिम् । सर्वं ज्ञानरसां
 तमाश्रितवतां भोग्यस्य योगीशत्रुर्गुणस्य अनिममा-
 वतकृते नान्यार्थमालोचने ॥ ५१ ॥ अष्टाश्वत्थमया-
 न्पडाहितमयान्तेभ्युर्यथा गामिमा मदां गच्छादितवान्म-
 कीयवशमा मय्येन्य दृष्टे रजयम् ॥ दुष्प्राप्तान्यवशान्नि-
 हत्य विलम्बन्पादद्वयेनेतिदः श्रीगङ्गाय नमोयुज्ययिष
 तेश्वर्या विचित्रा इमाः ॥ ५२ ॥ आश्चर्यामरुमाजैक-
 निलयो गमानुजायो मम प्राणावाऽऽगच्छस्वमां कुव-
 जनेः काम्यस्य शीलोज्ज्वलः । दक्षिणमिदमेतदा बहु-
 विधा लोकाः समन्ता हरेः शेषा इत्यभिमतपदमिदं
 भुव्यागन्व चाम्प्रापयत ॥ ५३ ॥ मुक्तिर्यापिदमर्तनि
 विलयं यातानि सर्वेश्वरं सर्वत्र प्रतिपादयः अविदुलं
 संप्राप सर्वं भूषाम । सम्यग्धीवृत्तकावदान्यमुद्धरेदप्यंश-
 द्रामिद्वैद्यादश्रितमानशीलदानगणमादाभ्यवर्मादयाव-
 नौ ॥ ५४ ॥ पश्यच्चित्तदासर्वाभरणश्रीगङ्गाय नमो
 तमेकश्लाघनमात्रनं यतिरति निम्नं चतानां पुषाम् ।
 पदानां स्वशास्त्रिनां भुवि गुणागलप्रदाभ्यां श्रीन्या

वृजतकुलं भवति नः स्वामित्वशीलं कुलम् ॥ ५५ ॥
 प्रातःपञ्चकुल्यान्तपान्पशुना त्रिःसप्तकुत्वो भृशं घनं
 तीक्ष्णतण्डुलं गममतिशयं स्तोतुर्विशुद्धात्मनः । क्षोणी-
 न्वाप्यशस्त्रतयतिपतेः पादाश्रयानन्तरं वाचा मे
 न परं ब्रह्मेष्टमम मनो नेतृश्च किञ्चित्स्मरेत् ॥ ५६ ॥
 अन्यप्राप्यमुत्तमं रंगकमितुर्भोग्यांविदास्ये स्ना-
 न्बन्धुनात्मन आचरन्तमग्निलश्रेष्ठं प्रपन्नेडितम् ।
 श्रीमहम्मण्यः निवर्त्यमिह भृगागे प्रपन्नोऽस्म्यहं तत्प्राप्ते-
 र्नु नान्यदंगिकमपि चाज्ञानं समालोकये ॥ ५७ ॥
 अत्रैवेदगिनेर्थ एष इति हि ज्ञात्वा परं ब्रह्म तद्व्या-
 वृत्तं निगित्यादिति श्रुतिगिरा चोक्ता तदन्ये चितः ।
 तद्वद्वेति विदाय कायमथ ते संप्राप्नुवन्त्येकतां तेनैवेति
 तदुक्तमर्थनजयडादे यतीह सत्यधीः ॥ ५८ ॥ अद्वि-
 व्यापदिशाष्टकं कलितमम्यावृत्त्य संजृम्भिते काले
 लक्ष्मणमृगिरुत्तमचतुर्वेदत्रिपा तत्तमः । न प्राम्येद्यदि
 सर्वत्रेननपतिर्नागवगः स्यादिति ज्ञातुं नैव हि शक्नु-
 वन्ति मनुजा ध्यान्वा प्रकारित्वतः ॥ ५९ ॥ ज्ञान-
 व्याययथार्थधीकनिवर्तः सर्वत्र कार्यात्मजप्रोक्तदामिड-
 वेदगंधिमुखकूर्त्ता तद्व्ययामम्वपि । पञ्चाक्षिष्टमुद्वह-
 थितगुह्येष्विष्टयः प्रविश्य स्थितो दाना दिव्यगुणो-
 ज्ज्वल्यो यतिवतिर्महंशमत्पल्लवः ॥ ६० ॥ संवृद्धोऽति-

विष्णुतैः स्वरहृद्दुष्कर्मभिः संस्कृतौ दुर्गत्या विनि-
मन्नमेत्य कृपया दायं विनायापि माम् । कृच्छ्राप्यसु-
नीन्द्रमेत्यमृतपामन्त्रामियोगीशितुः मेदीनाः सुगुण-
स्ततश्च विनता भूः प्राप चित्रं शुभम् ॥ ६३ ॥ आमे
दुष्कृतपुण्यहवमुभयं पाशं विदुष्याधुना दुःखं तान्त्र-
मपि व्रजाम्यहमितो मन्त्रामियोगीशितुः । मुद्रिया-
खिलपूज्यभोग्यचरणायोगम्बभावाऽसतां अल्पलाप्य-
नुकलताविधुरमन्त्रतोत्रार्थपादाश्रयात् ॥ ६२ ॥
दन्तीन्द्रोऽनुमगदशां प्रणयतो यद्वत्तथा तत्तत्तत्तन्मन्त्र-
द्वणपादयोस्तुमृतिं कुर्या यथाहं तथा । मंगिदि विना
वाद्यपणमतवतानुम्युतदुर्बुद्धयो भया यान्ति यथा तन्मन्त्र-
वशयद्वमथान्यतोऽर्धानिधिः ॥ ६३ ॥ नानोद्राविश-
टारिर्म्यकणिते गानोन्धितानन्दयो प्रच्योतन्गवृह-
पतः प्रविशते मन्त्रोगिराजद्विपः । मन्योदधितनान्धोद-
सुमहादण्डं प्रगृह्य क्षितावन्येन्य प्रदधोन्मुखः कुरुषका
जाना भवच्छ्रीगता ॥ ६४ ॥ श्रीनृपादिदुवदिनां
श्रुतिविदां दैन्यं गतं सर्वथा भूः प्रापानिधायं गतय विना-
यमन्त्रार्थशास्त्रावलेः । दोषा दुर्गुणितां गताश्च विदुष्यं
सर्वं मम स्वामिना श्रीगमानुजदशिकेन मुचिया कारु-
ण्यतां दत्तया ॥ ६५ ॥ प्राप्य ज्ञानविपाकहृत्पाग्नयेमा-
नुवसं त्वगं संप्राप्य समुपेयुषां भगवतो मोक्षम्य वि-

आगतम् । कृपादपदमन्मनोदुरितहृद्गामानुजार्यस्य त-
 दानं स्वं भजतां स्वकीयकरुणां दत्त्वा परं साधनम् ॥
 ॥ ६६ ॥ पादौकाश्रयधर्मनन्दनकृते पूर्वं शतं कौरवा-
 ब्राह्मं प्रापितवान्दरिः समसृजत्स्वात्मानमासेवितुम् ।
 स्वार्त्तामानि न सौख्यदानि व इति व्याहृत्य योगी
 तदा रक्षां करिष्येति चेत्तनुभृतां कोऽन्यो भवेद्रक्षकः ॥
 ॥ ६७ ॥ को वा मे मदृशोऽधुना निगच्छने पार्थस्य दिव्ये
 स्थे गीतायां स्वत्वं शुभार्थमुदितं कृष्णेन तर्हि स्फुटम् ।
 भुम्भो भाषितवन्तमानतवतां रामानुजार्यं सतां ध्यात्वा
 मद्गुणमन्तर्ता प्रवणतां यातं ममात्मा च हन् ॥ ६८ ॥
 प्रावन्वान्तेन महाखिलानि करणान्यात्वा विशीर्णात्मता
 तायां प्राप्य विहीनतामुपययुर्मूलप्रकृत्यां तदा । इद्वा
 तानि ददौ तु मे न कृपया रंगी ददौ स्वं पदं तदत्त्वा
 स्वयमेव मञ्जनयिता योगीह दधाराद्य माम् ॥ ६९ ॥
 मां हीनं समनेक्ष्य वृत्तमपि मे इद्वाप्यमंग्यैर्गुणैर्जुं त्वां
 च निर्गतमे यदि कृपासन्धानमेवोचितम् । नो चेन्म-
 ग्यवलोकयते यदि पुनः कश्चिद्गुणः संभवेत्पश्येयुः
 किमिति त्वद्वृद्धकरुणां योगीन्द्र तं व्याश्रिताः ॥ ७० ॥
 चित्तं लग्नमभुत्तदीयपदयोः सुखिष्टयोर्मामकं तत्पं-
 करुदपादयोः समधिका प्रीतिस्त्वभून्मामिका । वृत्ति-
 म्बहुगमावपर्यवसिता पूर्वं कुतं दुष्कुतं त्वत्कार्येण
 विनाशितं यतिपते मन्नाथ दानमहन् ॥ ७१ ॥

प्राम्यव्रीचमनमि यतान्कलहिनः अर्द्रां श्रुतेर्वर्तिनो भूयो
 स्थापितवानिति स्वहृदये व्यन्ता कृतप्रेमिभिः । प्रेम्णा
 साकमुहस्तैर्वैदुगुणैः सार्थं सुगम्यं व्ययान्मां गमानुज-
 दारिको निग्वधिस्वोदारतां स्थापयन् ॥ ७२ ॥ औदा-
 यान्स्वनदाकृपाविभवतः शैल्यान्मुखांशोः सनादेतद्रू-
 तलवामिनां शरयतां प्राप्तस्य दातुः स्वयम् । मन्यसे-
 मयियो यतिश्रितियतेद्वर्थातृत्वदादयं विना भित्ता न
 मिथनिगन्ति काचिदपि मे मन्यग्विचारे मति ॥ ७३ ॥
 नो जातन्ति यथार्थनेगमवचोगीति त्विति श्रीपतिस्वी-
 क्षणाप्रेम सुदर्शनेन कुरुते छेदं सुदुष्टान्मनाम् ।
 जीमूतोपमदातुभावमहितो गजद्वणो मत्पतियोगीद्
 तच्छुभवेदगीतिगलितान्वृके तदेकोक्तिः ॥ ७४ ॥
 यत्केदारतटीषु शंखविचराः सूते सुमुक्ताफलं तच्छ्रीग-
 पतौ करेऽग्निजलजौ धृत्वा समक्षं मम । मन्यं त्वां न
 परित्यजाम्यहमिति स्थातव्यं त्वद्गुणा व्याकर्षन्ति परं
 नमेत्य यतिगडावृत्य मात्र स्थिताः ॥ ७५ ॥ स्यास्तु
 प्रोज्ज्वलकीर्तिदीपनगम्भीरुन्देहद्वशीनिर्गिर्विकुण्ठाभिव-
 लोकगद्स्तुतयः पाथोतिविश्वापि ते । आनन्दं हि कि-
 यन्तमावदति ते सुल्लिप्तभोग्ये परे तन्ने दत्त इमे ददस्व
 यमिनां नेतः पुमर्थोत्तमे ॥ ७६ ॥ प्रागाश्रापितसन्तु-

पापविमर्शान्याविरुद्धं मतं निःसंख्यं बहुभिन्नदागमभ-
 वेत्येतिगम्यन्महीम् । व्याप्नोद्यः सकलामिमां स्वयशमा-
 पापानि मे मृदुतः प्राप्त्यत्तस्य वदान्यलक्ष्मणसुतेः किं
 वा यदि म्यादितः ॥ ७७ ॥ स्वान्ते मे प्रसभं प्रविध्य
 विलयं नीत्वा तदन्तस्थमप्यात्मस्तेयममेययत्ननिच-
 यैर्मां वञ्चयित्वा भृशम् । त्वय्यस्यामवर्तो विनीय
 कृतवन्त्यज्जापतेः किङ्करं चित्ते मे न लगन्ति केचन
 यतीडन्ये मृगार्थास्ततः ॥ ७८ ॥ मिथ्यावादिकुदृष्टि-
 बाध्यगदितानर्थान्निरस्य क्षितावस्यां सत्यसुरक्षके यति-
 पर्णो रक्षाप्रतीक्षे स्थिते । अस्मद्रक्षणशक्तमन्यदिह किं
 देवं भवदित्यतिक्रान्ताः सत्यमर्तिं विहाय हि वृथा
 संगेगते भूमिगाः ॥ ७९ ॥ मत्संस्तुत्य यतीन्द्रदीव्यद-
 मिदां स्वेषामुपायन्वतो रीतिं प्रत्ययशालिनामविरतं
 ध्यायन्ति ये साधवः । तेषामेव समस्तदेशसमयाव-
 स्थासु दाम्ब्यक्रियां वाक्चित्तावयवैः करोमि निसिलां
 विष्णुपदं विना ॥ ८० ॥ अन्यार्थाभिरुचिं विना
 तत्र पदद्वन्द्वैकभक्त्याश्रयप्रावर्ण्येन विना स्थितस्य मम
 च श्रीरंगपृथ्वीपतेः । किञ्छेदेन विनाऽरुणांघ्रियुगलं
 मंदतवान्ममप्रति श्रीयोगीन्द्रविचारणेन हि ततो श्रीम-
 दयायाः सदृक् ॥ ८१ ॥ विज्ञानं मदमद्विवेचनचरणं न

प्राप्य दुष्कर्मभिः मन्त्राशुचमनिं प्रपद्य विषयं संभ्रा-
म्यमाणं सदा । मामेकक्षण एव संविचयन्दृष्टान्तदीन-
श्रुतिं मथाता कीदृशपुण्यवान्मुकुटवशा रामानुजस्त्वं
बुधः ॥ ८२ ॥ शान्त्यादीन्सुगुणानवाप्य परमं धर्मं
प्रपन्त्याद्वयं कृत्वा मोक्षमिवाम मुग्यमिति भूयानप्र-
थाशालिनाम् । गोष्ठ्यस्थो न भवामि तैत्रिपुगन्मुक्तिं
भजेयं सुखादिपाञ्चाविक्रान्तता तव वर्तीतेतद्भवान्प-
श्यतु ॥ ८३ ॥ अद्राक्षं मम शेषिणं यतिपतिं दृष्टे च
तदामतां प्राप्तानां स्पृणीयपादयुगले दासत्वंमापं मय ।
प्राप्त्यं प्रत्नकटोरपापमपिवं नन्यदुर्णोदंशुविं शीमेतो-
न्यपुमर्थलाभकथने शीमा न संदृश्यते ॥ ८४ ॥ स्वा-
धीनश्रुतिद्वैतार्थमविक्रज्योतिस्तदये म्थितं स्वामीति
प्रतिपत्तुमक्षमतया संभ्राम्यमाणात्मनाम् । अजातज्ञति-
कृयतिशितियतेः संसेवकानां सतां पादान्दन्तन रक्षकं
न हि भवेद्यत्किञ्चिदुप्यात्मनः ॥ ८५ ॥ प्राप्य शुद्धन-
रांस्तदतिमजहंस्तानेव वन्धुन्ममगन्ध्रामं भ्राम्यमपि
प्रधाव्य शिथिले न स्यामितानन्तम् । सर्वार्थप्रतिपा-
दिशाम्निपुणैः स्तुन्यं यतिदमापतिं ध्यायन्त्वान्तजुषो
हि येऽपि सततं नः शेषिणस्ते बुधाः ॥ ८६ ॥ विज्ञेऽज्ञे
स्तुवतांर्द्रयोगपि गुणोचित्यान्तिजश्रीगुणस्वीमानंदक-
शब्दवाननिभामिन्युत्कृष्टार्थाभिः सदा । विज्ञेयो उज्ज-

लकीविशोनिपतिता वेदान्विदित्वाऽवर्तो दत्तां श्राव्य-
 पतिं नगनमजतः कामं कलिर्वाधते ॥ ८७ ॥ माग-
 धिसयमुभाद्रिवर्षकमहाक्षेत्रोहमच्छ्रीपुरीनेतुः शाम्बकु-
 तोऽनुभूय च कलेर्द्धन्याटयगाथारिपोः । संपूर्णस्व-
 मनास्ततोऽनिकवलः सिंहो यती इवेदवित्कुज्ञान्याग्य-
 तः प्रवन्तिवह भुवीत्यद्वा यदेतत्स्तुवे ॥ ८८ ॥
 स्तोतुं दुष्शक्योऽहं लक्ष्मणमुने ज्ञात्वा त्वदीयान्गुणा-
 न्तोऽहं मया यदि दोषकृत्तदकृतौ त्वत्सद्गुणानां
 मद्वत् । उत्कृष्टो भवितेति मय्यतितरां तूष्णीं स्थिते
 मन्मथः स्तुत्या हीनमसद्भवेत्त्वमिह किं स्मर्तेति भीतोऽ-
 स्म्यहम् ॥ ८९ ॥ न ध्यायन्ति भवापहं पतिमिह
 क्षोणीतटे किंकं मां कर्तुं स्वयमागतं यतिपतिं
 तन्मित्र व्रन्त्यपि । काव्यं तत्प्रवितन्वतां चरणयोः
 कुर्वन्ति नो मालिकां पोष्पीमज्जतगं निमज्ज्य मनुजाः
 क्लिश्यन्त्यहो जन्मसु ॥ ९० ॥ अज्ञानाधिकशेषवन्त्र-
 कथकप्रोक्ता मदर्थमिव ध्वान्ताधिसयकृतावसानजगती-
 मोदान्नसकान्ततः । स्वीयोद्धानिकृपां प्रदाय सकल-
 क्षेत्रजगद्गगाडित्येवं विधमर्थमप्यकथयद्योगी महा-
 पुण्यवान् ॥ ९१ ॥ पुण्यं न व्रतमाचरं तव पदप्राते-
 कहेतुं भृगं दुष्प्रापं श्रवणं च नावदमृनुश्रोतप्रवन्धव्रजेः ।
 दुर्विज्ञेयमुक्तीर्तिमन्यतिपतं त्वं मेऽद्य चक्षुर्द्वोरन्तः

प्राप्य सुगोचरः स्थित इह ब्रूयाद्भवान्कारणम् ॥ ९२ ॥
 कष्टार्थान्निगमाय इत्यभिदधुष्टेः कृतं भ्रामकं वाक्यं
 प्रास्य महोपकृत्किल महापापं समूलं मम । दृष्ट्वेत्य
 स्वकृपाल्यतेक्षण्यवदसि कृत्वा विकोशं भृशं च्छित्त्वो-
 त्पादितवान्यथार्थसुतपा रामानुजार्याह्वयः ॥ ९३ ॥
 दत्ते न्यासतपोनुयच्छति परां प्राप्योचितां संपदं
 भक्त्याख्यामविनाश्य जन्मभवदक्रवावमप्यस्यति ।
 स्वीयानामनघो ददाति च परं धामेति योगीह दिवं
 किञ्चित्तद्गुणभिन्नमादित्युतः प्रेम्णा न भोक्ष्याम्यहम्
 ॥ ९४ ॥ स्थित्वान्तः सकलात्मनामपि कृपीरुज्जीव-
 नार्थाः परं कृत्वोत्कृष्टगतिं भृशं प्रविदधत्तेषां च सर्व-
 श्वरः । निःस्नेहो हि भवेद्यथाऽखिलचितां मुक्तिं प्रदा-
 स्यंस्तथा व्योम्नो भुव्यवतीर्य मे यतिपतिस्तेने चतस्रः
 श्रुतीः ॥ ९५ ॥ प्रोद्यद्दुःखगतप्रदुष्कृतवशादप्राप्य
 धर्मेन्द्रिये विश्वासं प्रबलं कुगन्धपिशितप्रायस्य देहस्य
 हि । आशोधिल्यगते भवेषु च रतो भूत्वा निपत्यापि मे
 सन्त्येकस्य सुरक्षका यतिपतिं मत्स्वामिनं संश्रिताः ९६ ॥
 मत्प्राप्यांस्तु विना मदाश्रितगुणस्तोत्रस्वभावा न हि
 ज्ञात्वेति स्वमवाप्य दास्यकरणे सक्तस्वभावात्मनाम् ।
 सुष्ठिष्टाब्जपदानवाप्य सततं दास्यं विधातुं न्यधाच्छ्रीः

मैष्टस्मणदेशिकः स्वकृपया मामद्य सत्ताश्रयम् ॥ ९७ ॥
 मद्रामानुजदेशिकः शरणमित्युक्तौ शुभायां दिवि न्य-
 स्येद्वा स्वपदे स्थितेपि निरये निक्षिप्य वा तापयेत् । ते
 चोभेप्यनुगच्छदादिरदितभ्राम्यजनौ स्थापयेन्नो चेत-
 स्ववशे त्यजेन्न शिथिलीभूया मनो मद्गतेः ॥ ९८ ॥
 तर्कस्थापितदुर्मताः क्षपणका बुद्धाः पिशाचोपमाः शैवा
 दीर्घजटेशसूक्तिनिपुणाः शून्यार्थवादास्तथा । अंगीः
 कृत्य चतुःश्रुतीः कुमतयो नीचाश्च नाशं गताः संप्राप्ते
 सति रम्यकल्पकतरो रामानुजे भूतलम् ॥ ९९ ॥
 प्राप्तो मद्दयाख्यरम्यमधुपस्त्वत्पादपङ्केरुहप्रोद्यत्सद्ग-
 णशुद्धमाक्षिकरसं पीत्वैव वस्तुं त्वयि । दातव्यं हि
 तदेव लक्ष्मणमुने नैतद्विनान्यत्क्षमं भोक्तुं किञ्चिदतः
 परं तदितरत्संदर्श्य नो मोहयेः ॥ १०० ॥ व्यामोहा-
 वद्विषण्यपापकपटैः पारैः पिनद्धं ततो मामज्ञं परिमोह-
 यन्ननिगतं दुःखं व्यपोह्यावितुम् । कुर्वन्प्रेम यतीश्वरेति
 वचनं निद्विषाय ते भोग्यतां शैथिल्यं भजतां वदन्ति
 सुजना दोषं सदा स्मिद्वताम् ॥ १०१ ॥ ध्यात्वा ते
 सुगुणान्मनः शिथिलतां धत्ते रसज्ञा च मे मत्स्वामिन्य-
 तिशेखरेति सततं वक्तव्येकताना सती । कूराद्यस्य करो
 मम प्रणमतो द्रष्टुं दृशो वाञ्छतो वाध्यन्तावृतभूतले
 मयि तवोदार्यं कथं द्युच्छ्रितम् ॥ १०२ ॥ भूत्वा

प्रौढकठोररुद्धिसदृशः सिंहः सुरारेस्तदा सासेर्वृद्ध
 सुवर्णभासुरस्तनुच्छेत्तुर्यशश्शालयः । यस्येधन्त फलो-
 न्मुखा हृदि यतीदृच्छारीरकमोद्भवं दुःखं मे स निवर्त्य
 हस्तफलवत्प्रज्ञां दयालुर्दधौ ॥ १०३ ॥ पाणिस्था-
 मलकोपमं मधुरिपो संदर्शितेपि त्वया सौन्दर्या-
 दिगुणानहं तव तनो दीप्तान्विता नार्थये । संसारा-
 ह्वयकर्दमेस्तु वसतिज्योतिर्मये स्वे गतिः कुर्यान्नेत्व-
 मिमां कृपां धृतिमियां योगिन्मदिष्टार्थद ॥ १०४ ॥
 श्लाघ्योर्मावमृतोदधौ मधुरिपोनिद्रावतः पादयोः प्रद्वेर्मा-
 नसमानितातिविमलज्ञानं सुवेदोज्ज्वलेः । सेव्यांघ्रि-
 यतिराजमाश्रितवतां हृष्टाशयानां सतामाप्लुत्योत्कट-
 घोषनर्तनपदं दासस्य मे वासभूः ॥ १०५ ॥ वैकुण्ठं वृष-
 भाचलं वनगिरिं वानसिर्ति मायिनः श्रीकान्तस्य बुधा
 वदन्ति सह तेनैतत्स्य वासस्थलम् । तस्य श्रीयतिराजचे-
 तसि मम स्वान्तान्तरे वासभूस्तस्य स्वस्य महाप्रमोद-
 भरितः संप्रत्युपेत्यादरात् ॥ १०६ ॥ प्रेमप्रापिसुशील-
 लक्ष्मणमुने विज्ञप्तिरेकास्ति मे कुल्यव्यापिरुजादचदे-
 हनिवहे जन्मव्यथाद्यैर्मयि । संपीडयेप्यमितैर्व्यथास-
 मुदयैः सर्वत्र मां सर्वदा त्वदासेषु विधाय सक्तमनसं
 तदासमेवं तनु ॥ १०७ ॥ पुञ्जीभूतसमस्तभक्तिमदधि

वान्ताभिसंवृद्धया भक्त्या व्याप्तयशस्कलक्ष्मणमुनेः
 पादाम्बुजे सन्ततम् । अस्मन्मूर्धनि धर्तुमुज्ज्वलक्षप-
 प्रस्पंदकेदारवद्रङ्गक्षमाधिपबाहुमध्यललितां पद्मालयां
 संश्रये ॥ १०८ ॥

इति श्रीहरितकुलतिलकश्रीरंगगुरुचरणतनुभवेन श्रीनिवास-
 दासेन विरचिता भगवदामानुजमुनिविषयश्रीरंगा-
 मृतकविविरचितद्राविडप्रबन्धसंस्कृतमति-
 पदव्याख्या श्लोकरूपा "श्रीरामा-
 नुजनूतंदादिकारिका"
 ॥ समाप्ता ॥

॥ एवेरुमानार् तिरुवडिहले शरणम् ॥

पुस्तक मिलनेका ठिकाना—

खेमराज श्रीकृष्णदास,

“श्रीवेङ्कटेश्वर” स्टीम प्रेस—चम्बई.